

آیا جزوه را از سایت ما دانلود کرده اید؟

کتابخانه الکترونیکی **PNUEB**

پیام نوری ها بشتابید

مزایای عضویت در کتابخانه **PNUEB**:

دانلود رایگان و نامحدود خلاصه درس و جزوه

دانلود رایگان و نامحدود حل المسائل و راهنما

دانلود کتابچه نمونه سوالات دروس مختلف پیام نور با جواب

WWW.PNUEB.COM

کتابچه نمونه سوالات چیست:

سایت ما **افتخار** دارد برای اولین بار در ایران توانسته است کتابچه نمونه سوالات تمام دروس پیام نور که هر یک حاوی تمامی آزمون های برگزار شده پیام نور (تمامی نیمسالهای موجود **فتی الامکان** با **جواب**) را در یک فایل به نام کتابچه جمع آوری کند و هر ترم نیز آن را آپدیت نماید.

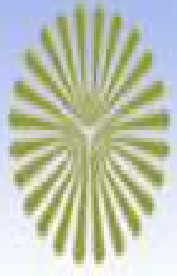
مراحل ساخت یک کتابچه نمونه سوال

(برای آشنایی با زحمت بسیار زیاد تولید آن در هر ترم):

دسته بندی فایلها - سرچ بر اساس کد درس - پسابندن سوال و جواب - پیدا کردن یک درس در نیمسالهای مختلف و پسابندن به کتابچه همان درس - پسابندن نیمسالهای مختلف یک درس به یکدیگر - وارد کردن اطلاعات تک تک نیمسالها در سایت - آپلود کتابچه و فیلدی موارد دیگر..

همچنین با توجه به تغییرات کدهای درسی دانشگاه استثنائات زیادی در ساخت کتابچه بوجود می آید که کار ساخت کتابچه را بسیار پیچیده می کند.

WWW.PNUEB.COM

کتابخانه الکترونیکی **PNUeB**
WWW.PNUeB.COM

دانشگاه پیام نور

فیزیک نجوم مقدماتی

• ارزش درس 3 واحد

• تالیف : دکتر احمد حسن پور

• استادیار فیزیک دانشگاه پیام نور

• مهر ماه 1385

هدف هاي كلي

- اين يك درس تخصصي اختياري است كه براي تدريس در دوره ي كارشناسي فيزيك در نظر گرفته شده است
- پيش نياز؛ فيزيك پايه ي يك

هدف هاي درس:

- آشنا ساختن دانشجو با مفاهيم اوليه ي نجوم
- معرفي منظومه ي شمسي و بررسي چگونگي حركت سيارات در اين منظومه به كمك قوانين كپلر
- مطالعه ي خورشيد به عنوان يك ستاره ي الگو است.
- معرفي اجمالي سيستم هاي مختلف ستاره اي مانند خوشه ها و كهكشان ها

منابع درس

1. نجوم و اختر فیزیک مقدماتی

تالیف زلیک و اسمیت برگردان دکتر جمشید قنبری و دکتر تقي عدالتي

انتشارات آستان قدس رضوي 1384

2- ستارگان، ساختار و تحول آنها، نوشته تیلور، ترجمه عدالتی، انتشارات

استاد، 1363-

3-dynamic astronomy 5th edition Robert t. Dixon Printice

- hall 1995

فهرست مطالب

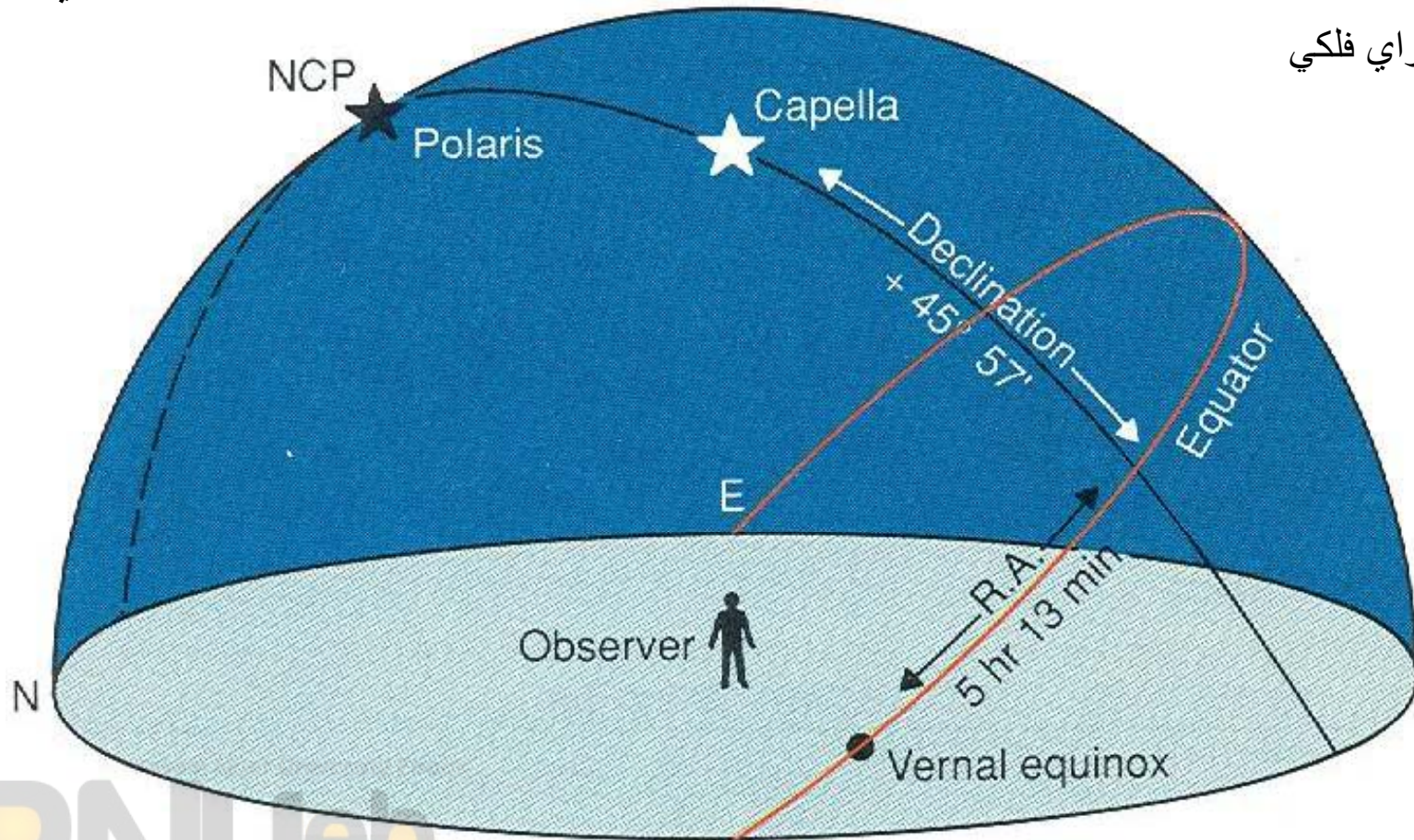
- فصل اول: مکانیک سماوی و منظومه شمسی
 - فصل دوم: منظومه شمسی در مرایا
 - فصل سوم: دینامیک زمین
 - فصل چهارم: سیستم زمین - ماه
 - فصل پنجم: سیارات خاکی
 - فصل ششم: سیارات مشتری گون
 - فصل هفتم: اجرام سماوی کوچک و منشاء منظومه شمسی
 - فصل هشتم: خورشید یک ستاره مدل
 - فصل نهم: خواص ستارگان

مختصات استوایی يك ستاره در اینجا NCP ستاره ي قطبي است

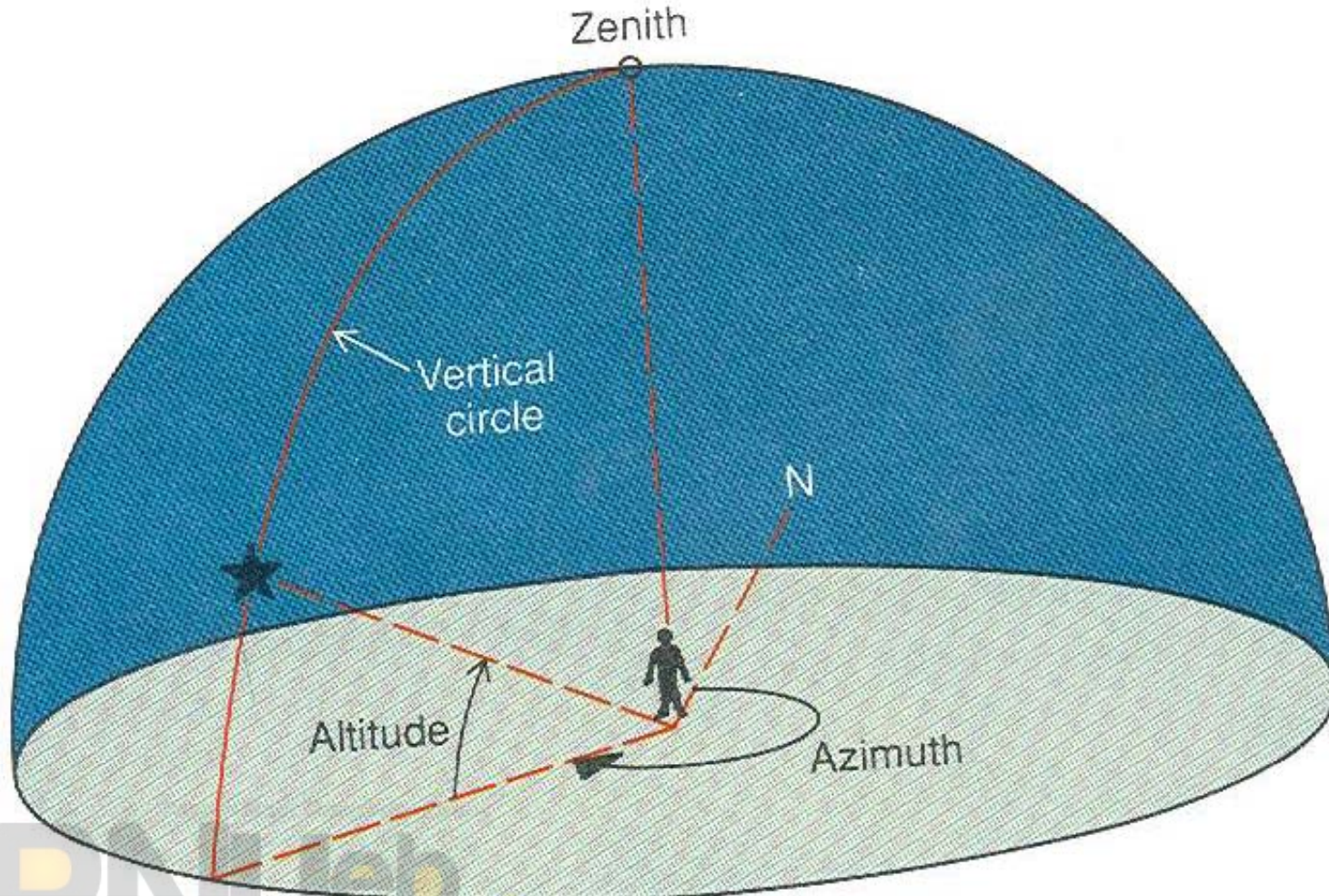
ستاره ي قطبي

استوای فلكي

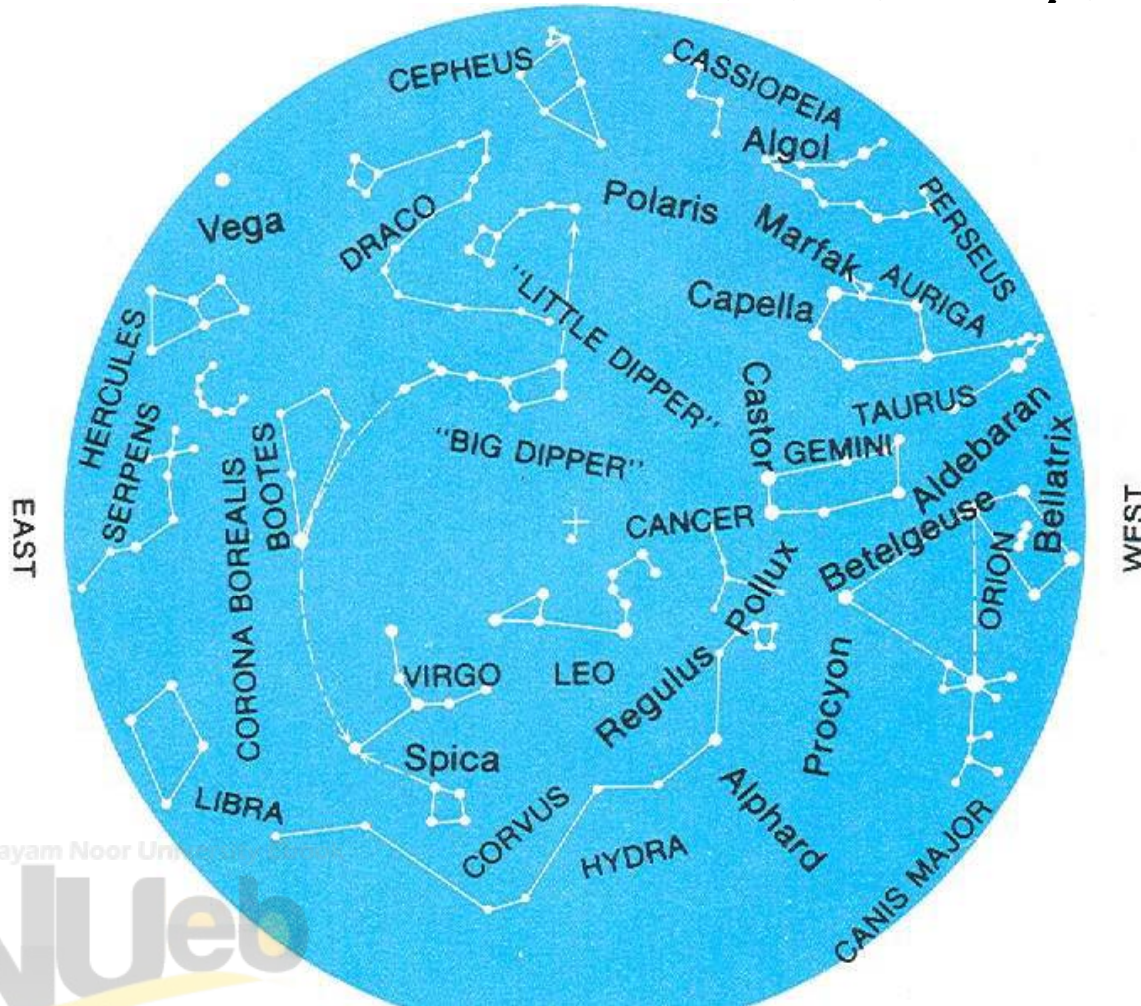

مختصات يك ستاره به كمك زواياي سمت و ارتفاع

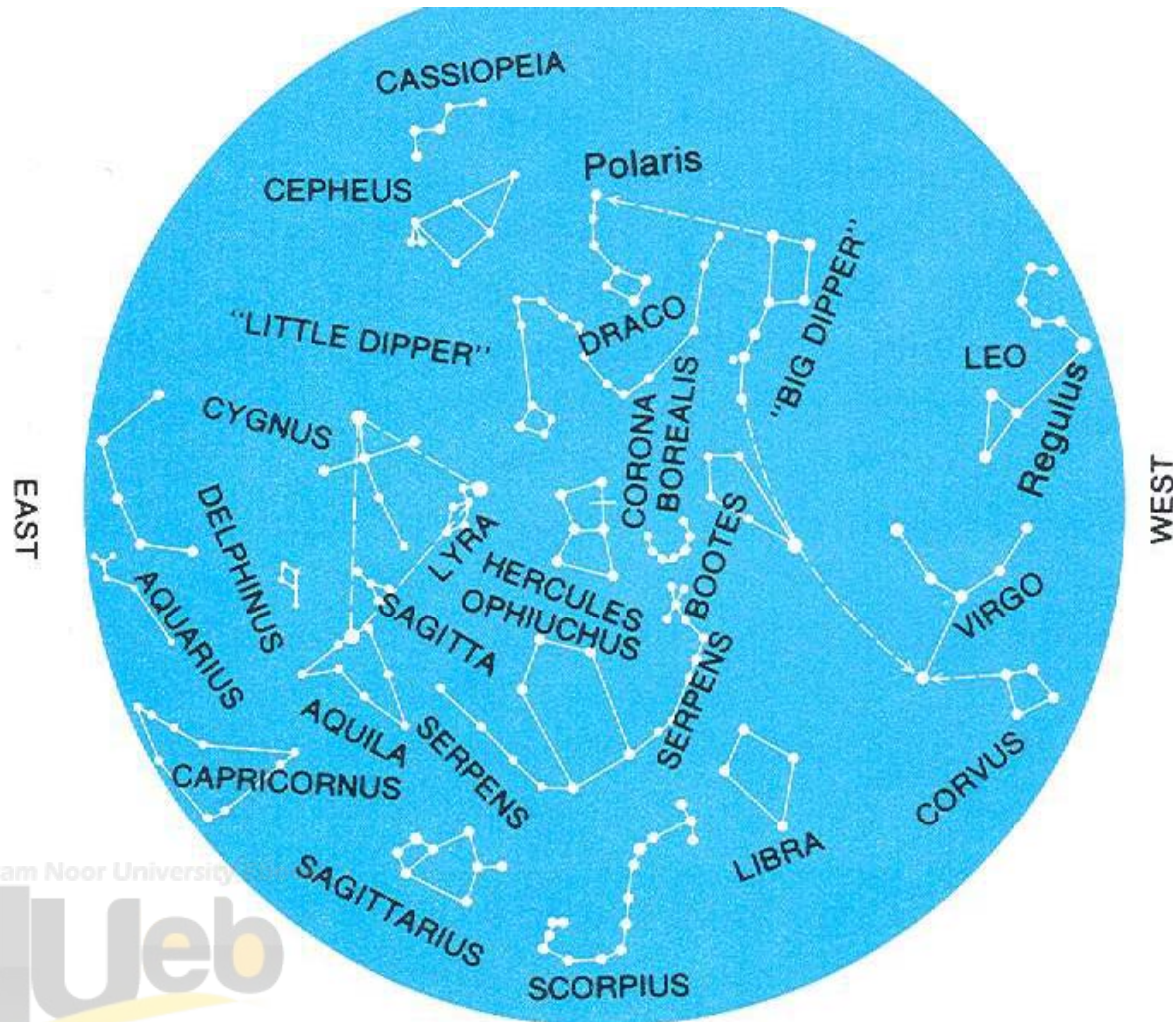

- منظره ی آسمان شب در بهار. صور فلکی خرس های بزرگ و کوچک، و ذاتالکرسی در شمال گاو ودو پیکر در غرب، شکارچی و تاج در شرق و خرچنگ در مرکز آسمان نموده شده است

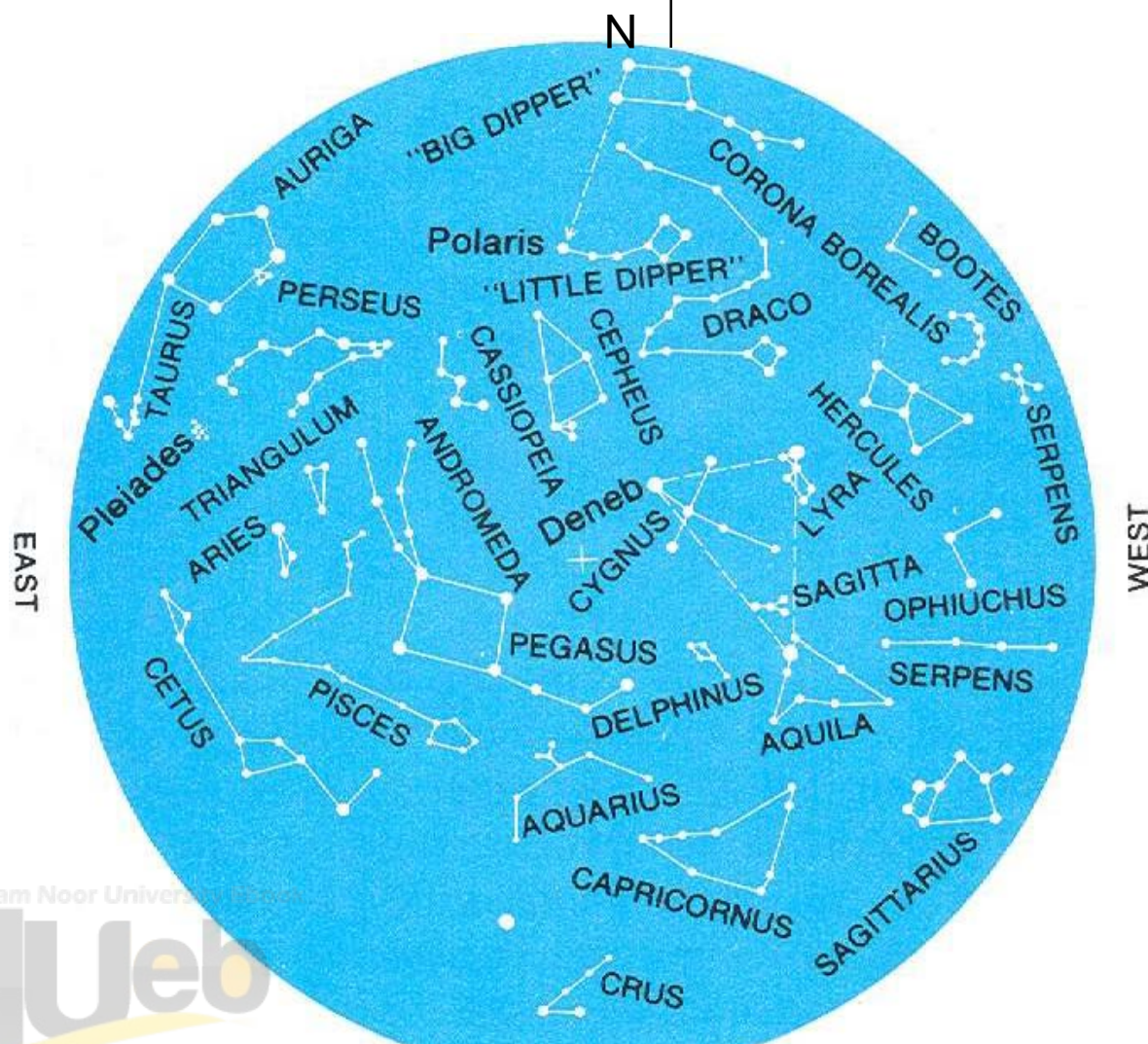

منظره ی آسمان شب در **تابستان**. صورفلکی خرس های بزرگ و کوچک و ذات الکرسی در شمال ، تاج و شکارچی در مرکز و ستاره ی قطبی نموده شده است

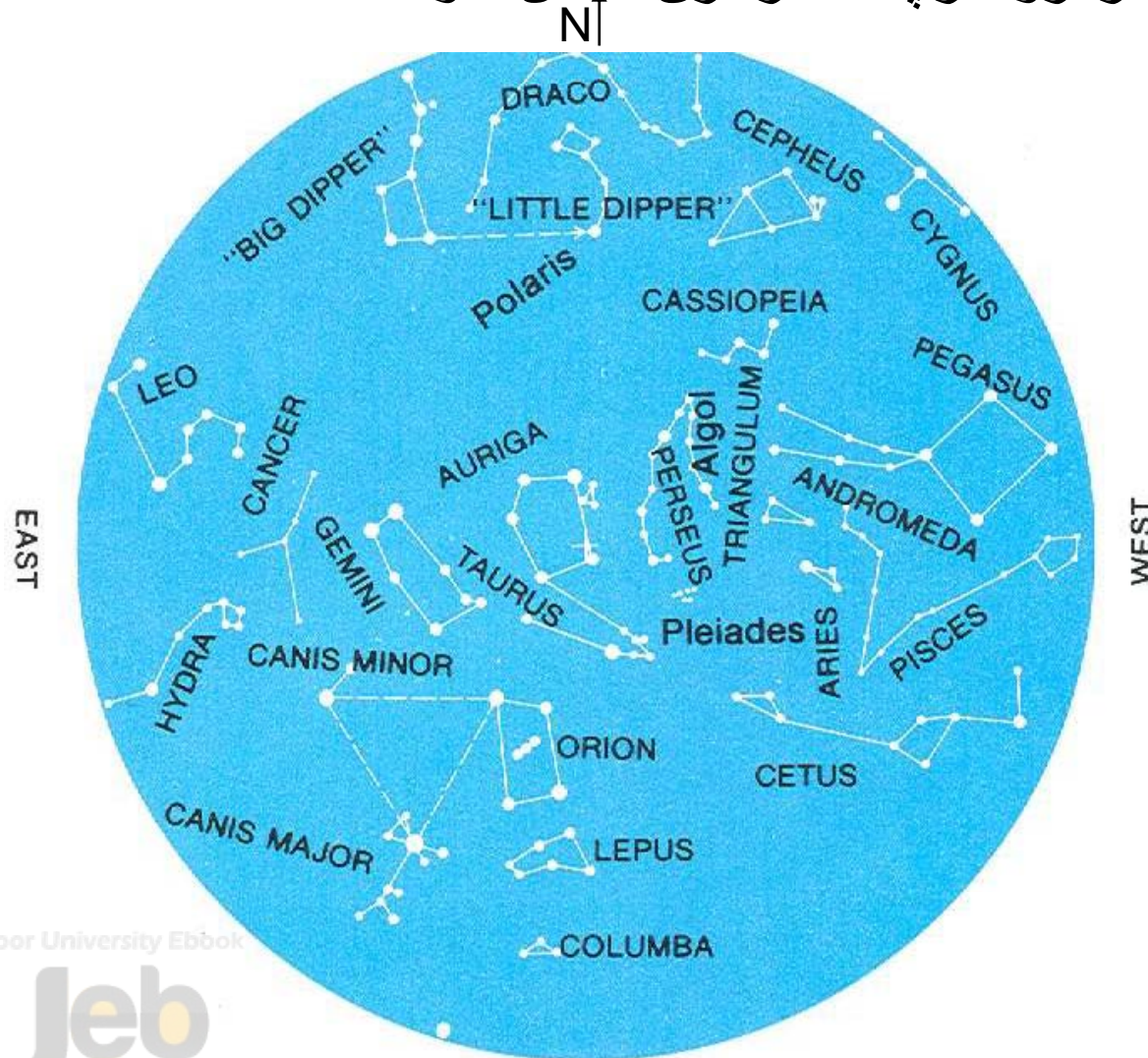

منظره ی آسمان شب در **پاییز** صور فلکی خرس های بزرگ و کوچک در شمال، گاو در شرق و شکارچی در غرب نمده شده است.

منظره ی آسمان شب در زمستان. صورفلکی خرس های بزرگ و کوچک ، گاو
در مرکز و خرچنگ در شرق آسمان نموده شده است

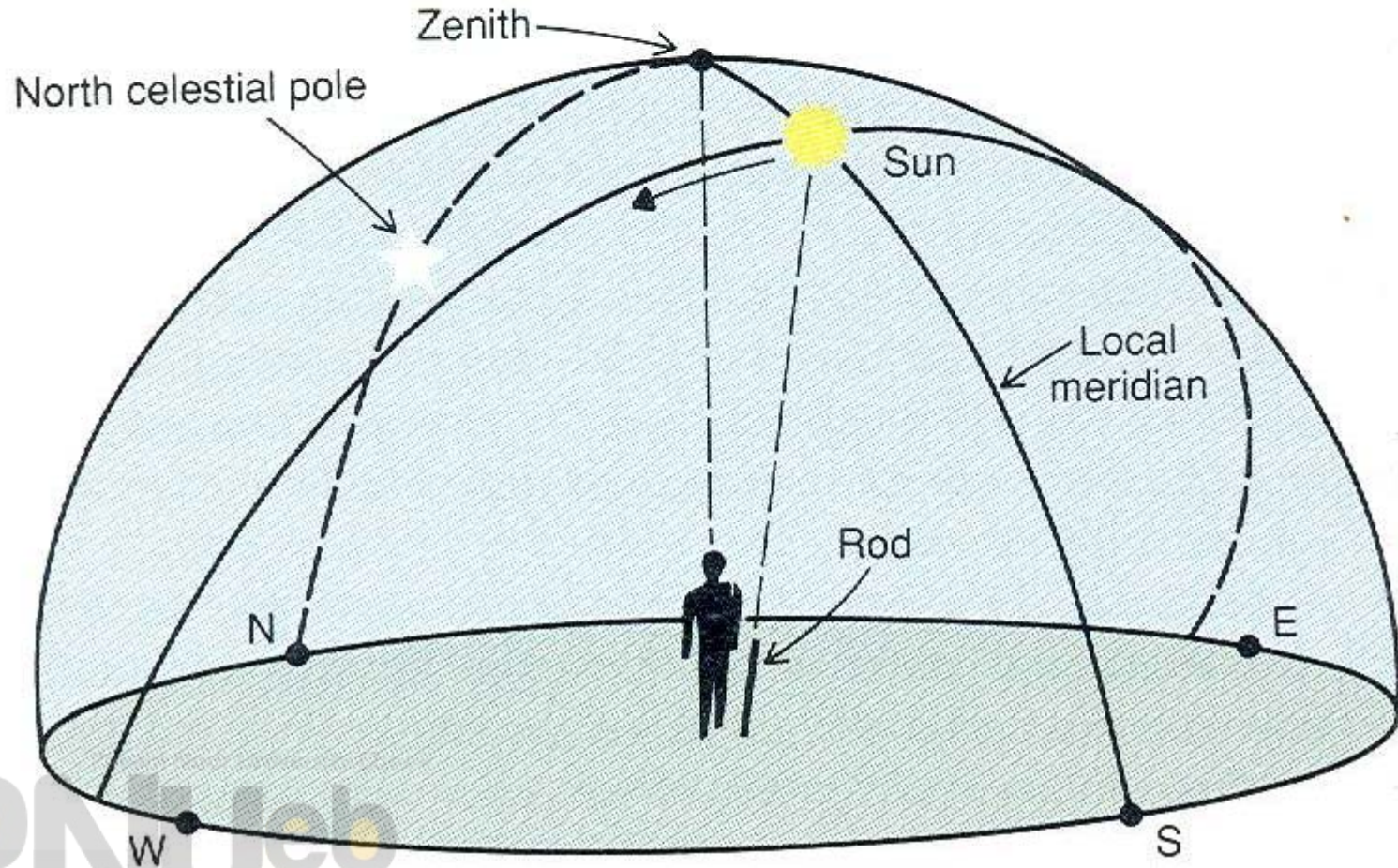

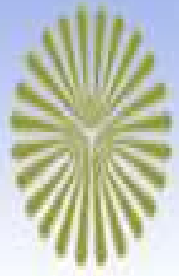
مشاهدات روزانه از حرکت اجرام آسمانی

- این مشاهدات را میتوان به شکل زیر دسته بندی کرد
- گردش (شرقی - غربی) کره سسپهری، خورشید و سیارات حول محور عالم (ستاره ی قطبی)
- حرکت سالیانه و (غربی-شرقی) خورشید و سیارات نسبت به ستارگان در کمربند منطقه البروج
- وجود نماد های فازی برای ماه و سیارات
- وجود حرکت عقب گردی برای برخی از سیارات
- ظاهر شدن تیر و ناهید به صورت ستاره های صبحگاهی و شامگاهی به تناوب
- پیدایش فصول و تغییر مدت شبانه روز در سال

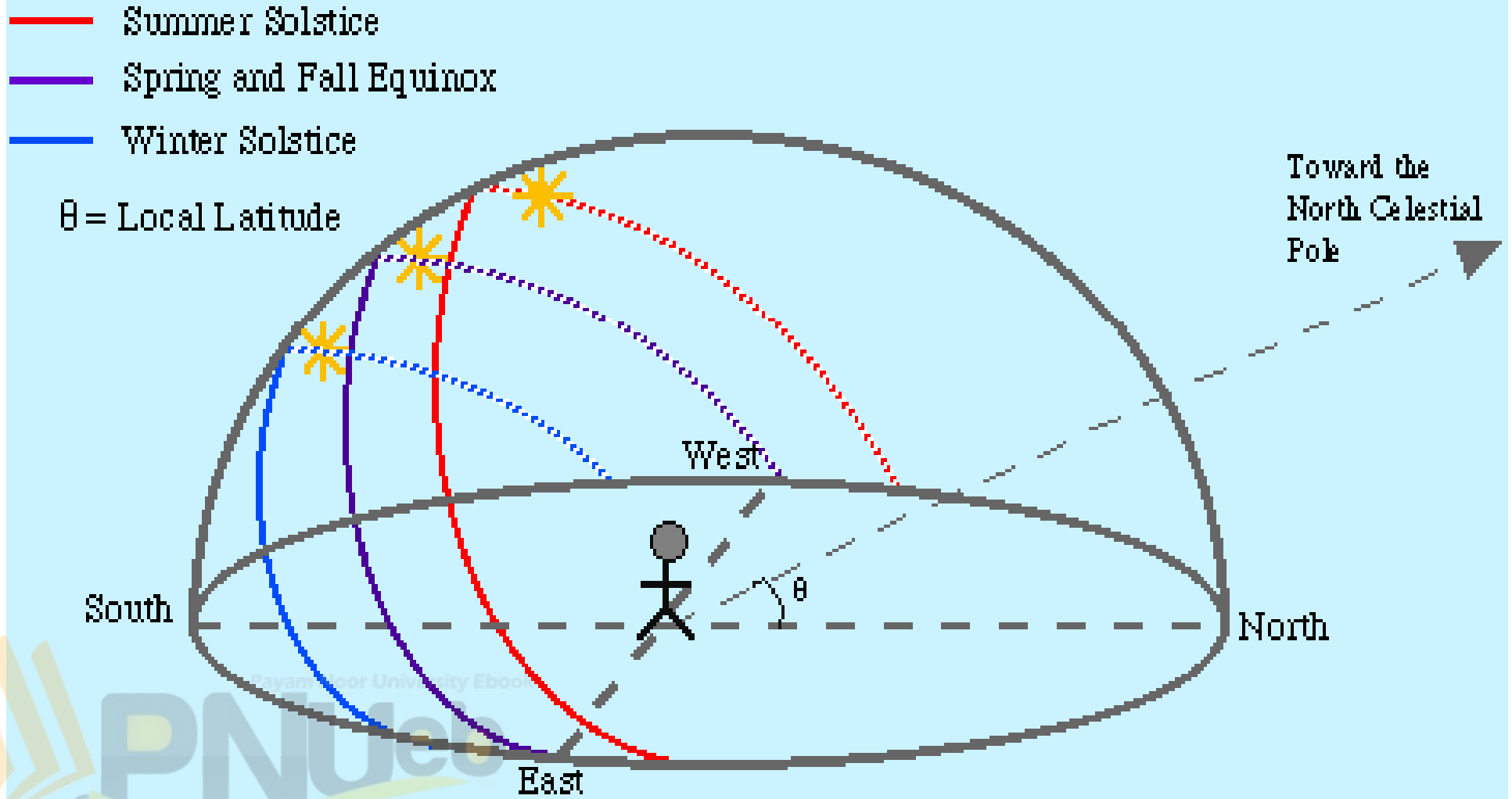
حرکت ظاهری روزانه ی خورشید

دانشگاه پیام نور

حرکت ظاهري ساليانه ي خورشيد

Punjab National University E-Book

PNUEB

مدل های منظومه شمسی

برای پاسخ گویی و توجیه این مشاهدات دو مدل ارائه شده است

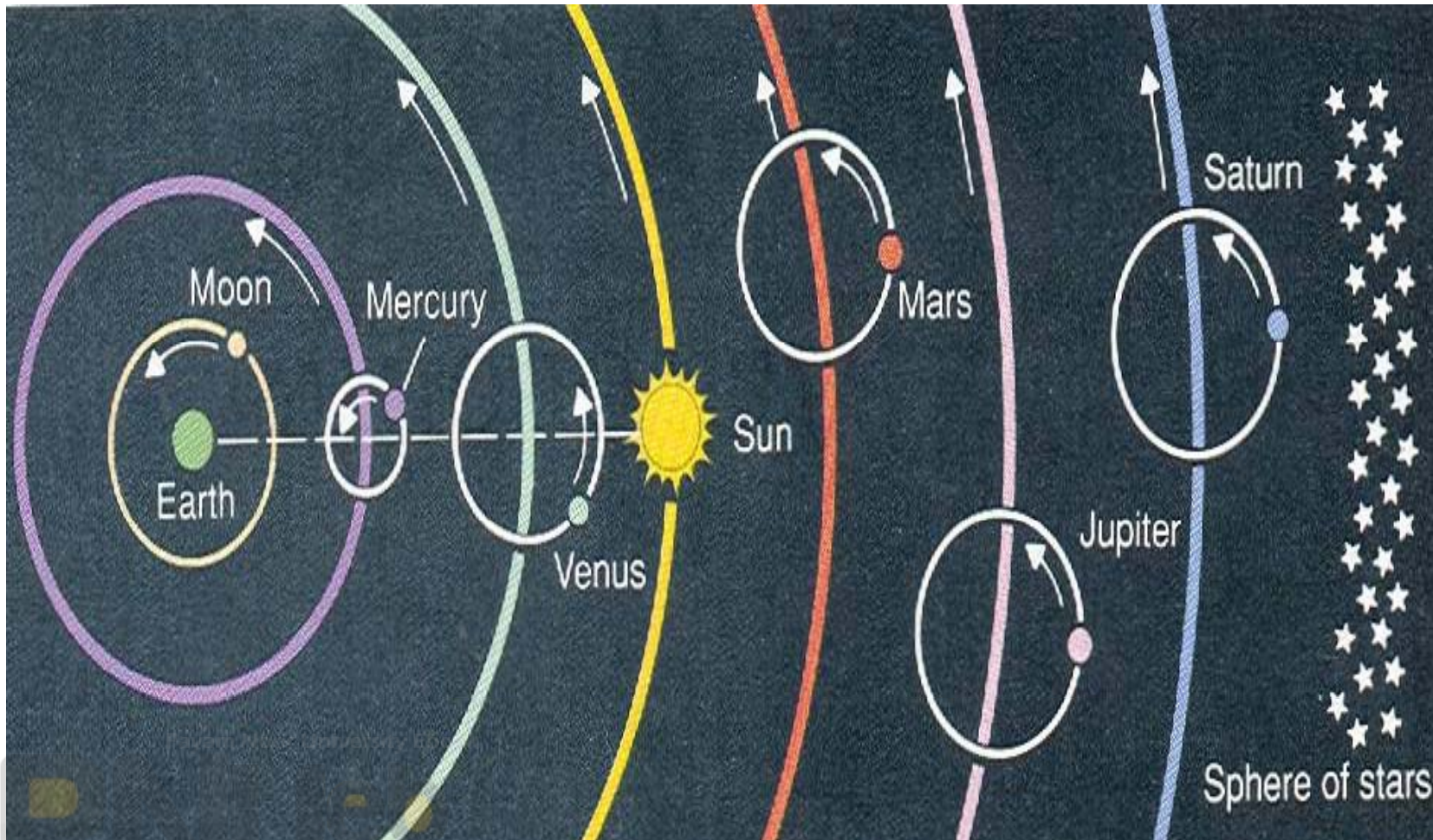
1. مدل زمین مرکزی (بطلمیوسی)

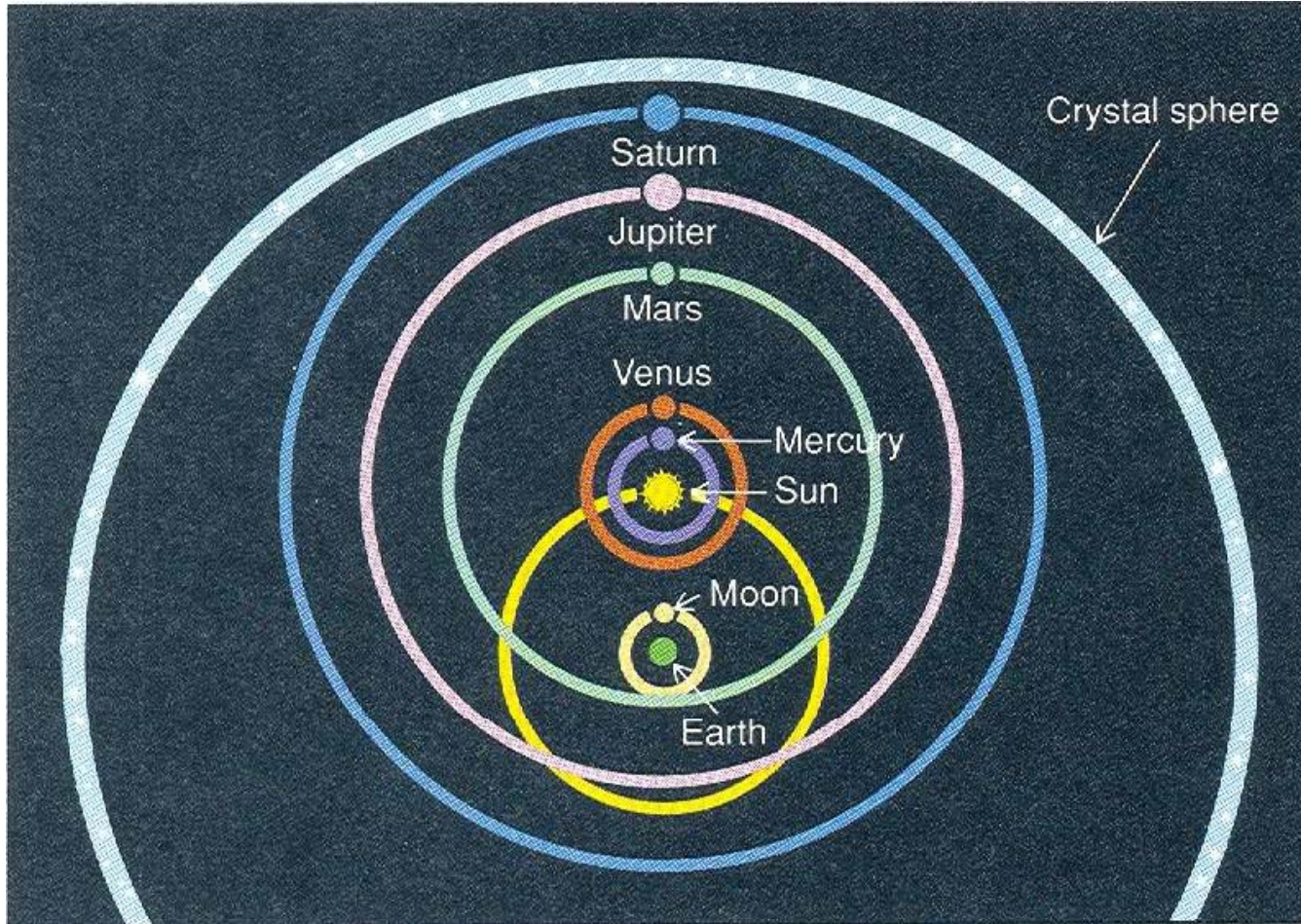
2. مدل خورشید مرکزی (کپرنیکی)

- در مدل نخست زمین ثابت و مرکز عالم در نظر گرفته می شود که خورشید، سیارات و کره ی سپهری بر مسیر های دایره ای گرد آن در حرکتند.
- برای توجیه برخی از رخدادها مانند حرکت عقب گردی از سیکلوئید ها استفاده می شد
- این مدل در پاسخگویی و توجیه بسیاری از سوالات ناتوان ویا پاسخ آن پیچیده است

توجیه حرکت های ظاهری در مدل بطلمیوسی به کمک سیکلوئید ها

در مدل تیخو براهه برای توجیه حرکت عقب گردی سیارات فرض می شود که سیارات گرد خورشید میگردند در حالی که خورشید خود گرد زمین یعنی مرکز عالم می گردد

: مدل خورشیدمرکزی (کپرنیکی) منظومه ی

شمسی

- این مدل از قرن 16 میلادی مطرح شد.
- در این مدل سیارات به ترتیب فاصله از خورشید عبارتند از:
تیر، **ناهید**، **زمین**، **بهرام**، **برجیس**، **کیوان**، **ارانوس** و **نپتون**
- دو سیاره ی نخست را سیارات درونی و سیارات بعد از زمین را سیارات بیرونی گویند.

مدل کپرنیکی

- در این مدل حرکت بازگشتی سیارات بیرونی به سادگی و به خاطر اختلاف سرعت آن ها در مدارشان توجیه می شود
- نمود های فازی سیارات به ویژه سیارات درونی نیز به کمک زاویه ی کشیدگی قابل توجیه است
- زاویه ی کشیدگی : زاویه ی بین خط دید ناظر زمینی از سیاره و خورشید را گویند

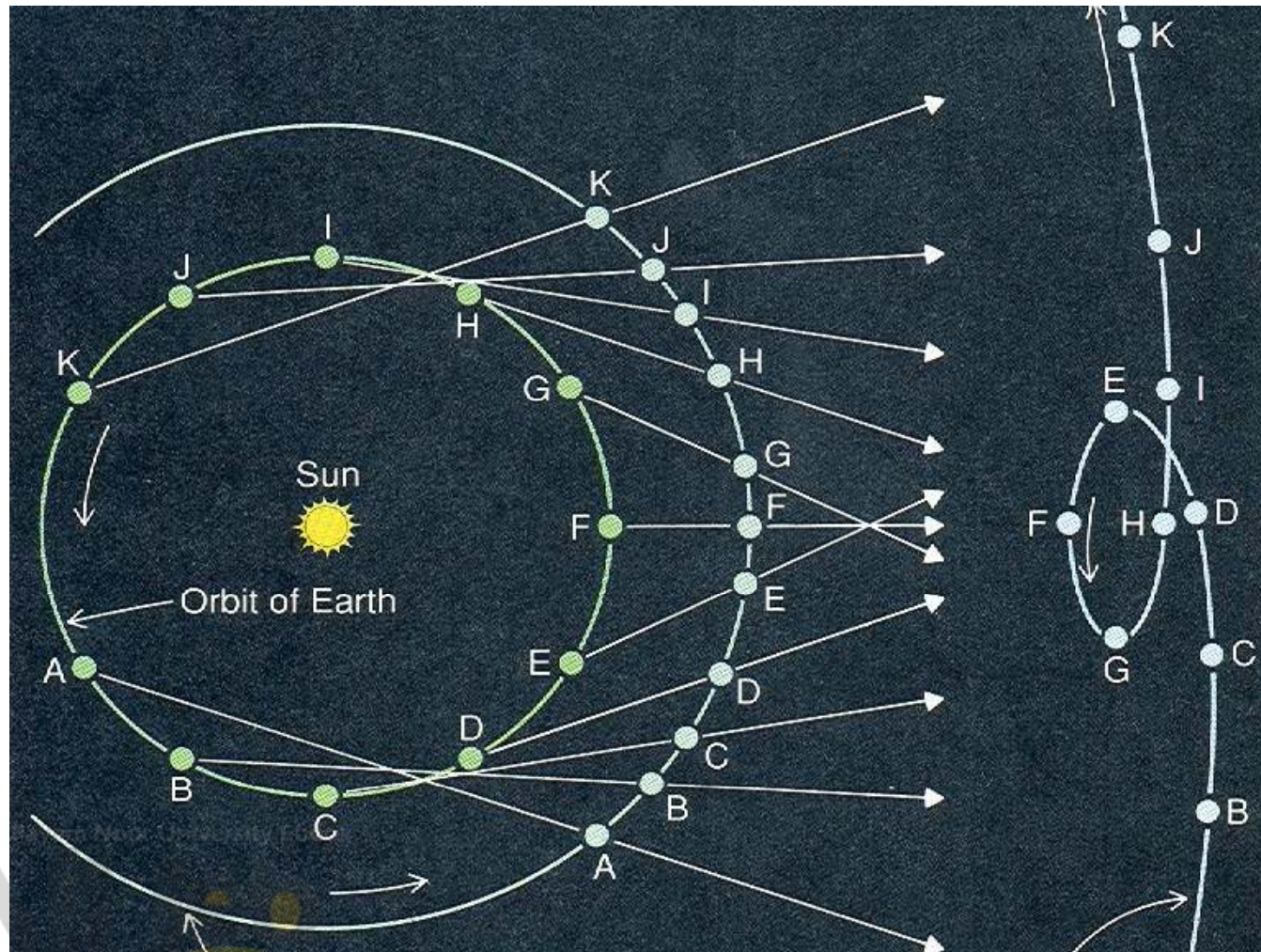

- مشاهده ی حرکت بازگشتی سیارات بیرونی نسبت به ستارگان

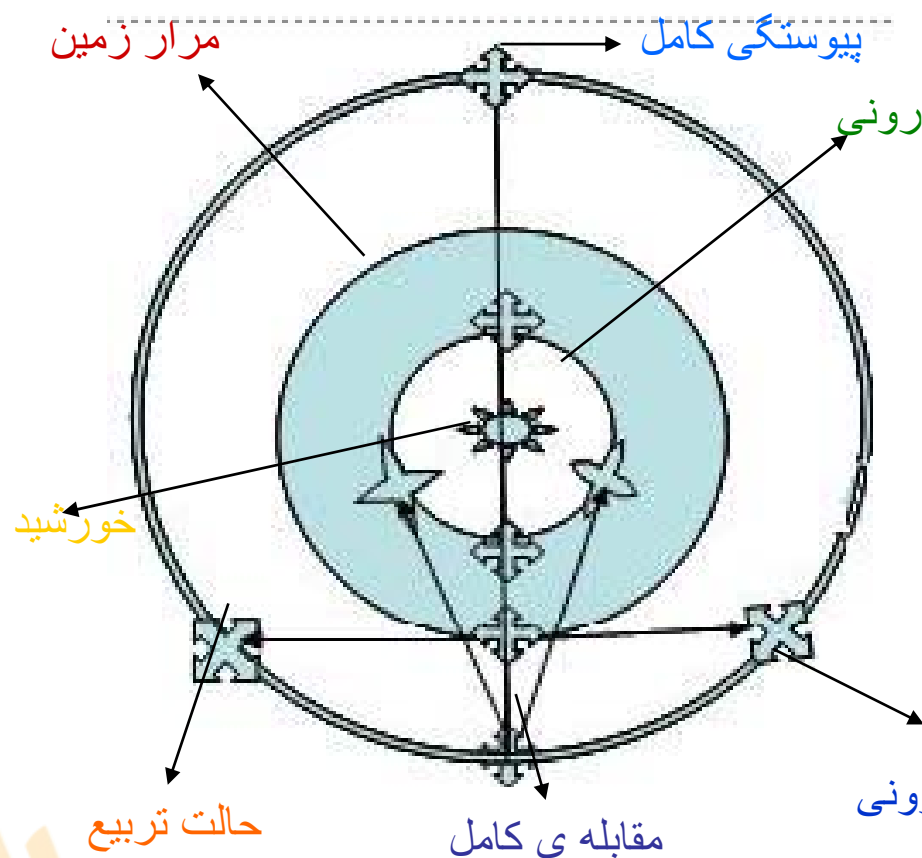

در این مدل حرکت بازگشتی سیارات بیرونی به سادگی و به خاطر اختلاف سرعت آن ها در مدارشان توجیه می شود.

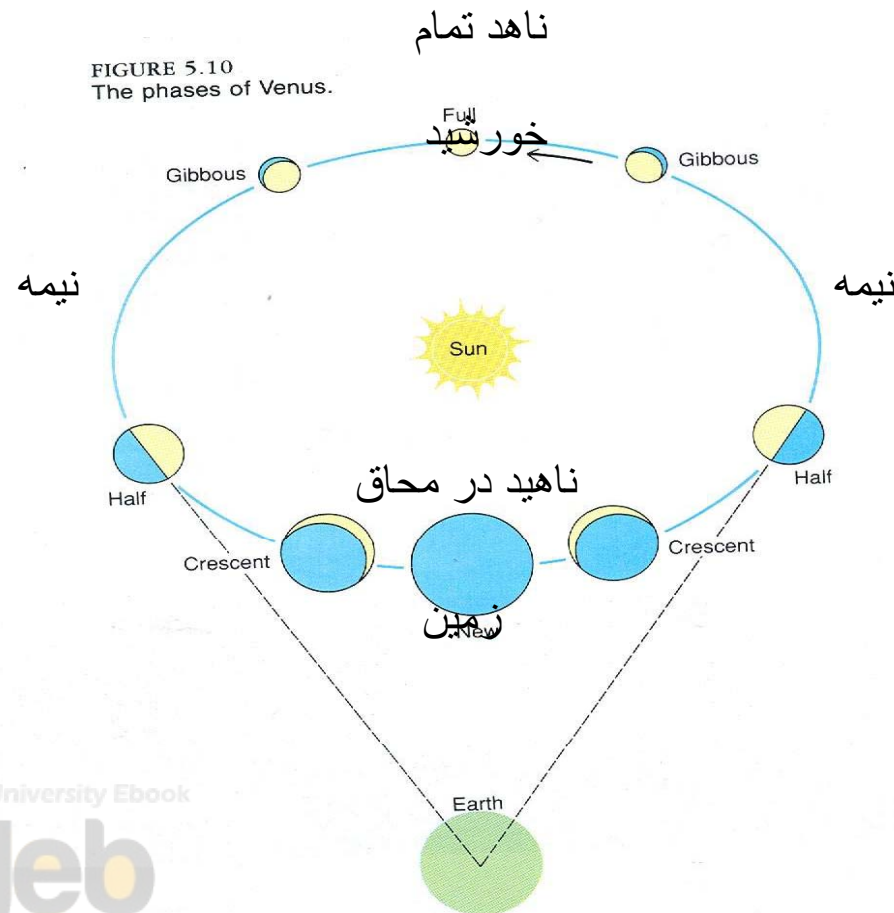
مدل خورشید مرکزی و نمود های فاری

- علل پیدایش نماد های فازی در این شکل نموده شده است
- بیشترین زاویه ی کشیدگی برای سیارات درونی
- کمتر از 90 درجه و در نتیجه این ها در حالت تربیع قرار نمیگیرند و هیچگاه حالت مقابله نخواهند داشت

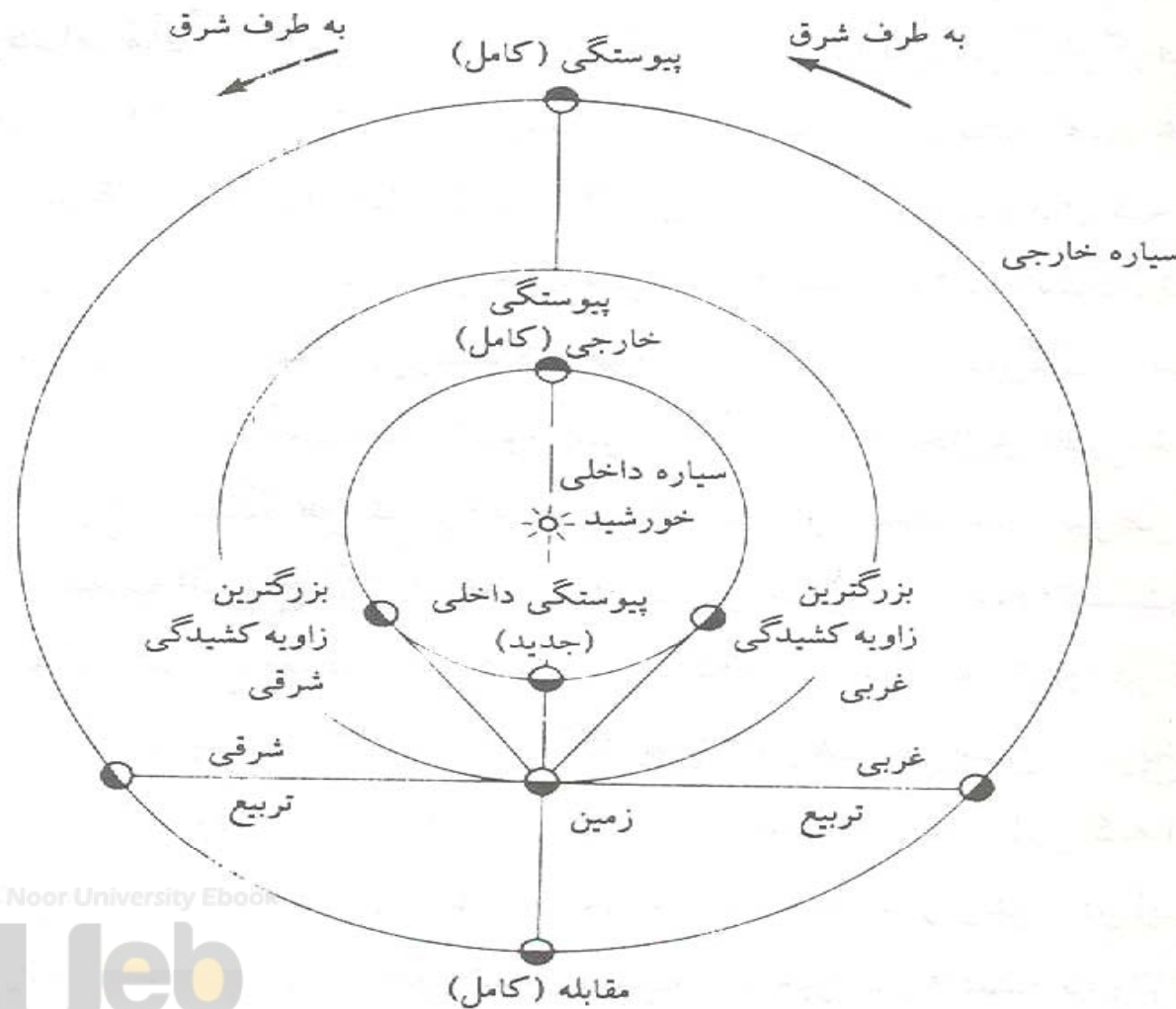

مشاهده ی اهله ی ناهید از زمین

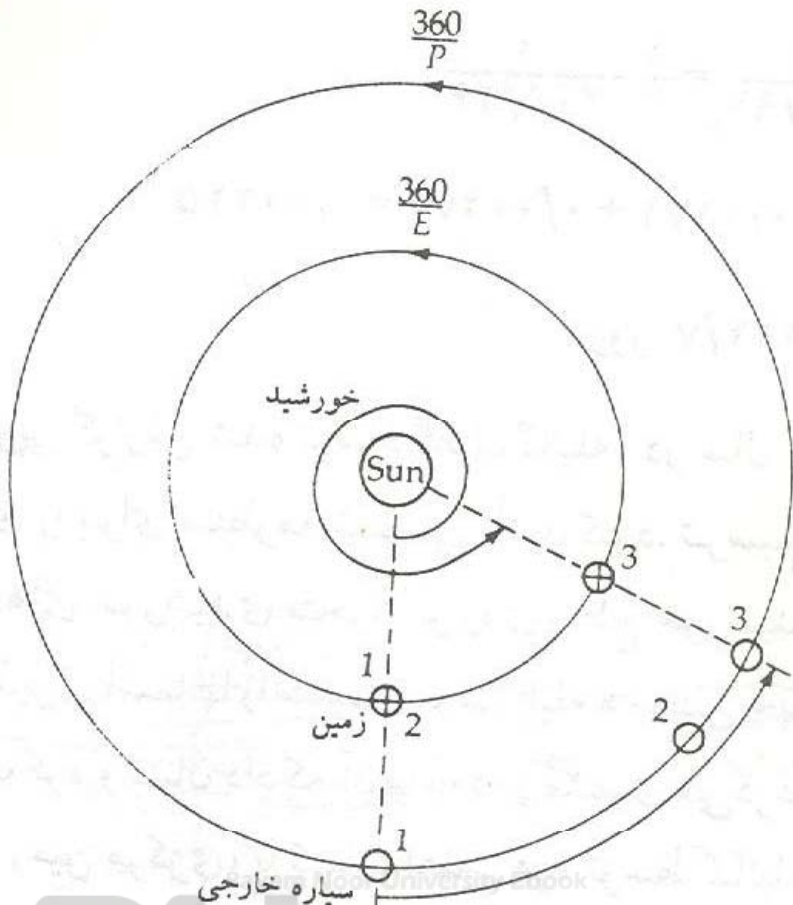

- به کمک زاویه ی کشیدگی می توان نمادهای فازی سیارات را توجیه کرد

رابطه ي بين زمان تناوب هلالی و نجومی

سرعت سیاره در روز $360/P$

سرعت زمین در روز $360/E$

E پریود نجومی زمین و P پریود

نجومی سیاره ي خارجی

و S پریود هلالی سیاره مي باشد

$$(S-E)360/E = S360/P$$

رابطه ی بین دوره های تناوب هلالی و نجومی در مدل خورشید مرکزی

الف سیارات خارجی

$$1/E - 1/P = 1/S$$

ب سیارات داخلی

$$1/P - 1/E = 1/S$$

دانشگاه پیام نور

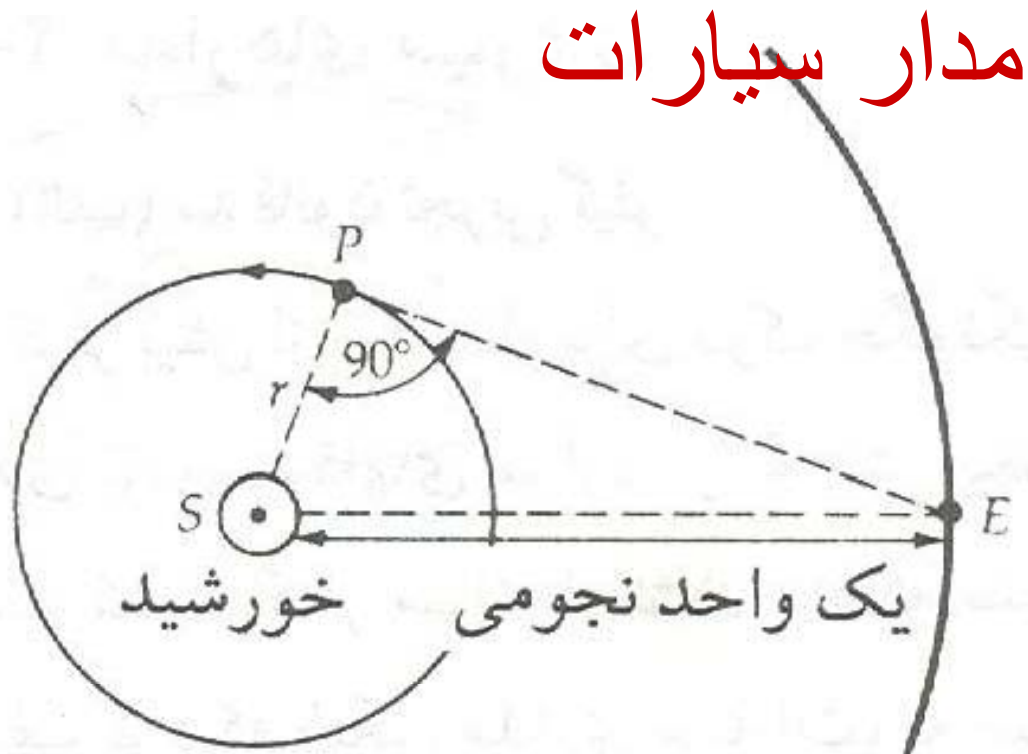
- مثال: ناهید يك سیاره ي دروني با پریود هلالی 583 روز است. پریود نجومی آن را پیدا کنید

$$1/586 = 1/p - 1/385 = 0/00445$$

$$P = 224/7 \text{ days}$$

روش کیلر در محاسبه ی فواصل و تعیین شکل مدار سیارات

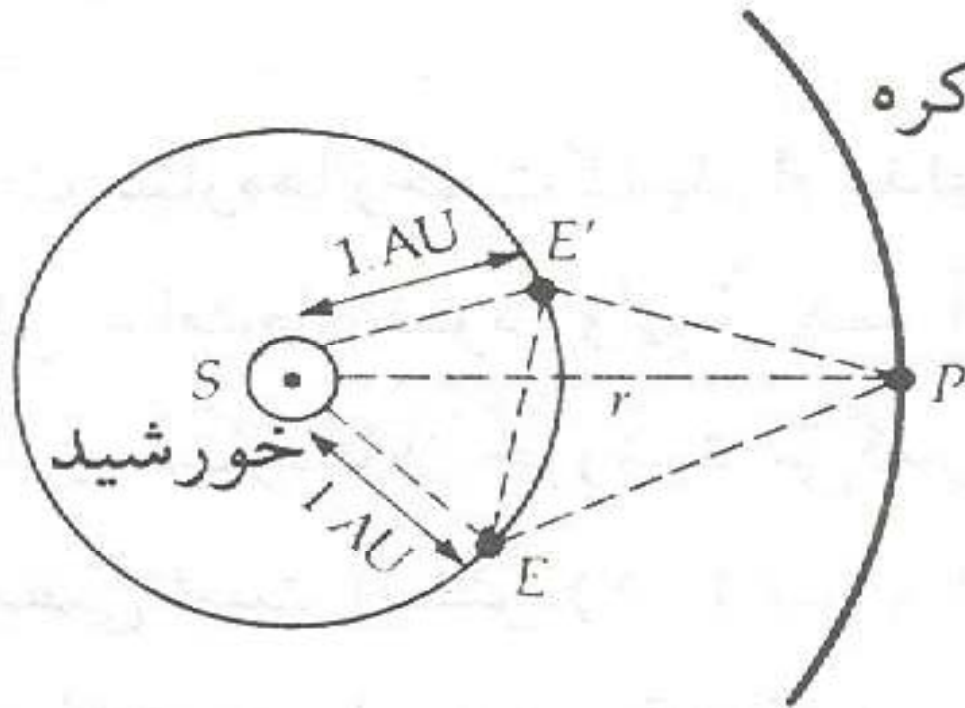

الف سیاره ی درونی

در این حالت در بیشترین کشیدگی داریم $r = \sin \alpha$ زیرا زاویه ی p در این حالت 90 درجه است

ب اگر سیاره بیرونی باشد

- با دو بار قرار گرفتن در p پس از یک دوره ی نجومی و اندازه گیری زوایای کشیدگی E و E' و مخاسبه ی ضلع EE' و حل مثلث SPE می توان r را به دست آورد

قوانین کپلر

کپلر با محاسبه ی فواصل سیارات نتایج زیر را به دست آورد:

1. مدار سیارات به گرد خورشید بیضی است که خورشید در یکی از کانون های آن قرار دارد
2. مساحت های طی شده توسط شعاع حامل هر سیاره در زمان های مساوی مقدار ثابتی است
3. برای هر سیاره مجذور شعاع حامل مدار به مکعب پریود مقدار ثابتی است یعنی $a^3/T^2 = cta$

قوانین نیوتن

- $F=ma$
- $P=mv$
- $L=r \times P$
- $\tau=r \times F$
- $F=dP/dt$ در صورتی که برآیند نیروها صفر باشد داریم
- $P=cte$
- $\tau=dL/dt$ در صورتی که برآیند گشتاورها صفر باشد
- $L=cte$ داریم

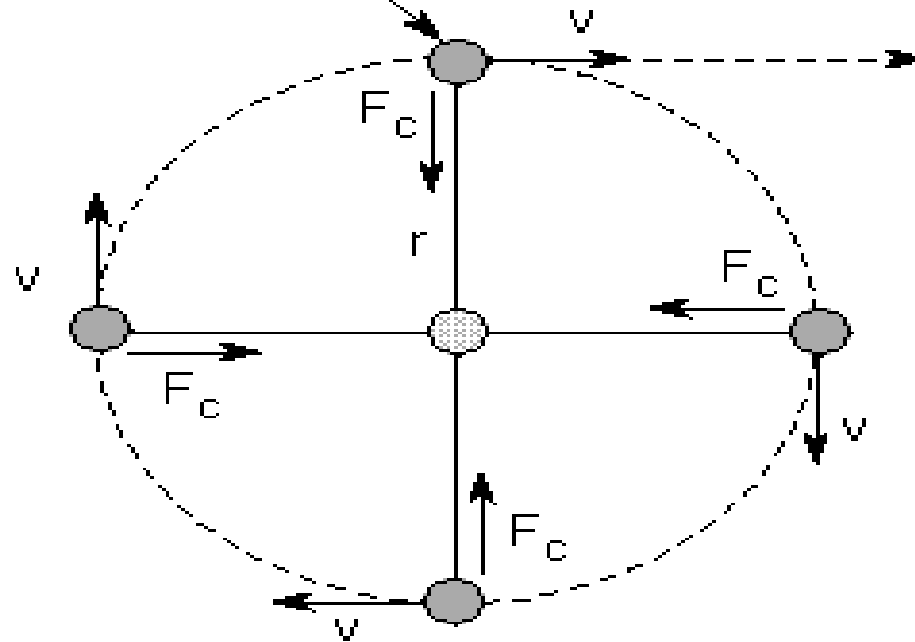
قانون گرانش نیوتن

- هر ذره ي مادي به جرم m_1 ذره اي به جرم m_2 را به نسبت عكس مجذوري جذب مي كند

$$F=Gm_1m_2/r^2$$

به كمك رابطه بالا و معادله حركت نيوتن مي توان شكل مدار سيارات را تعيين كرد

If string breaks, the ball moves off in a straight line.

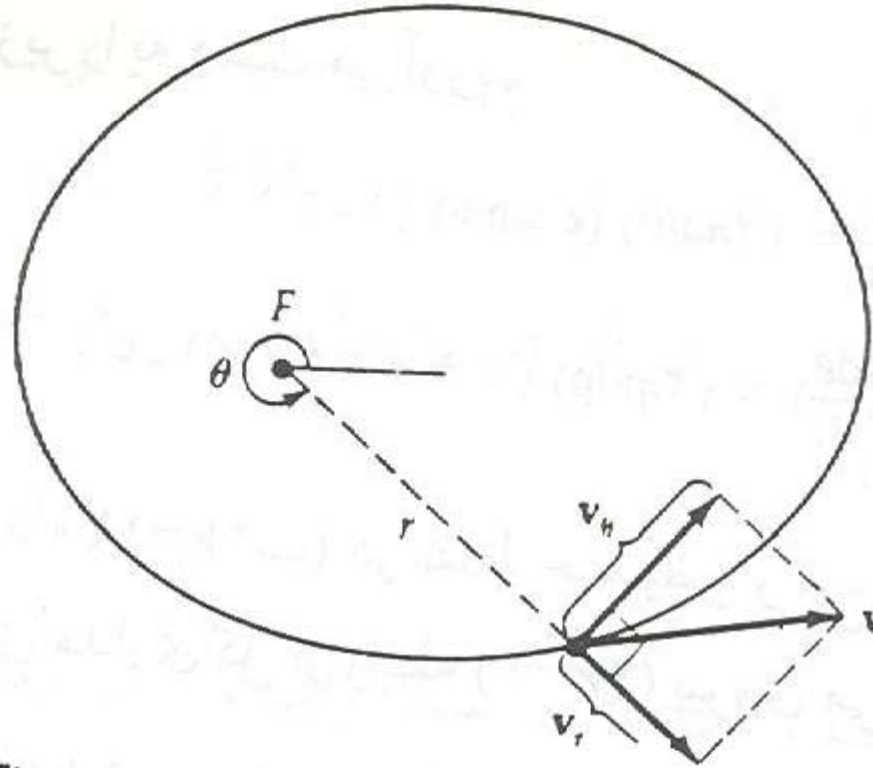

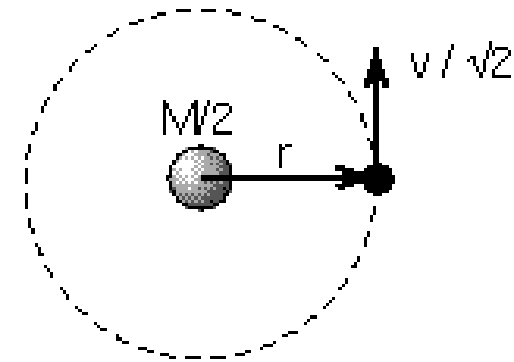
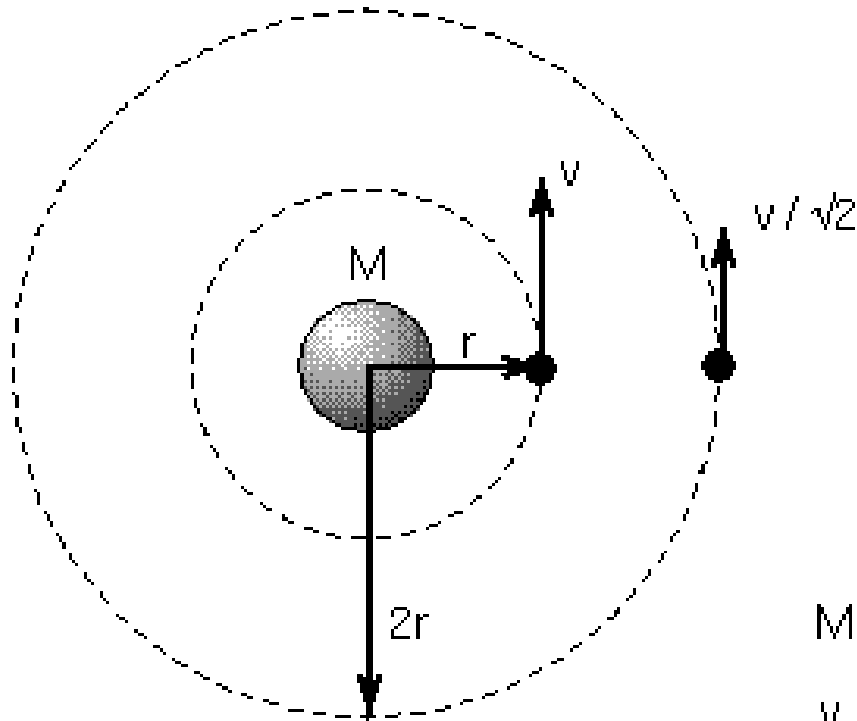
$$F_c = m v^2 / r$$

Just enough centripetal force F_c to balance the speed; just enough speed to balance the centripetal force.

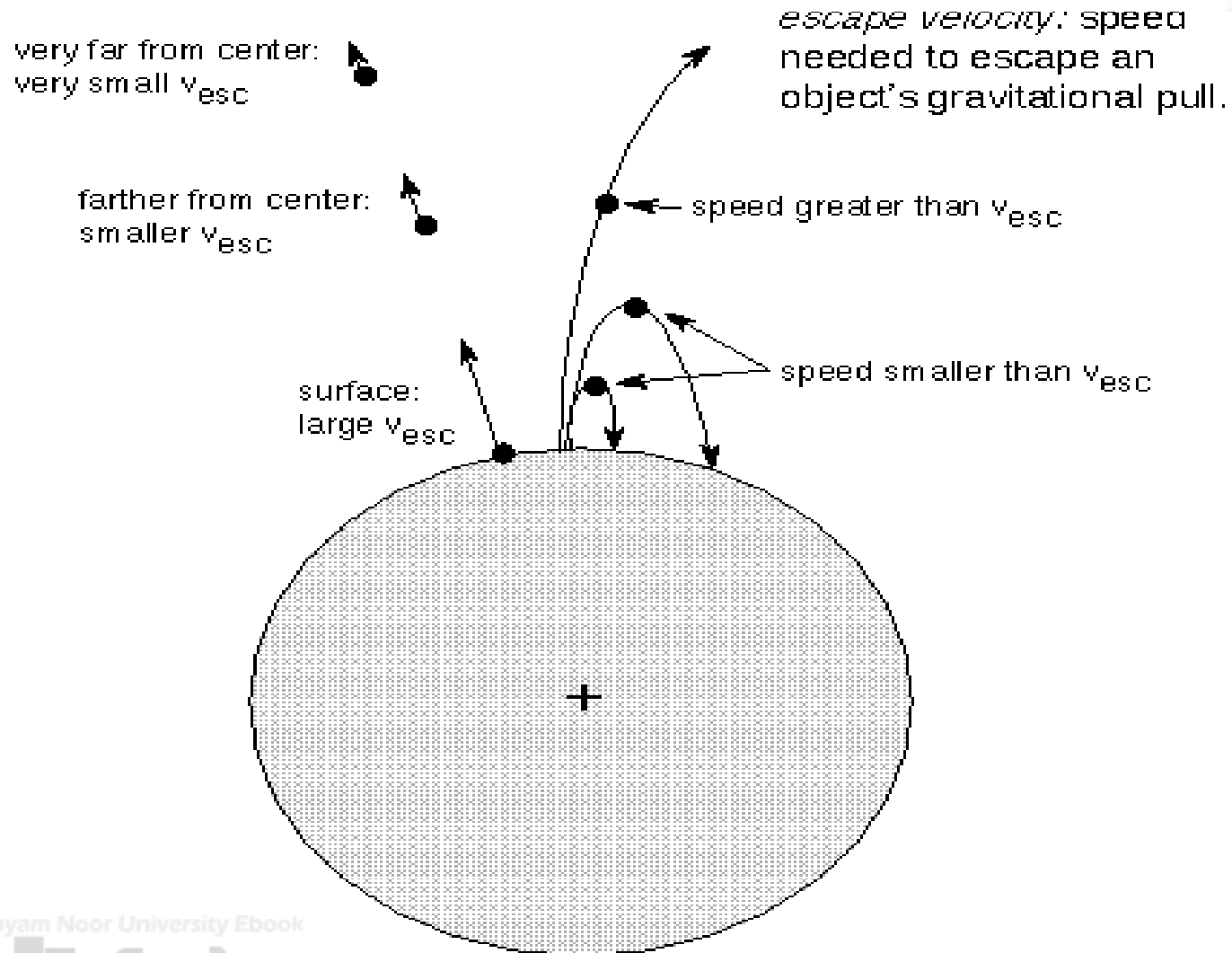
تعبیر فیزیکی قوانین کپلر

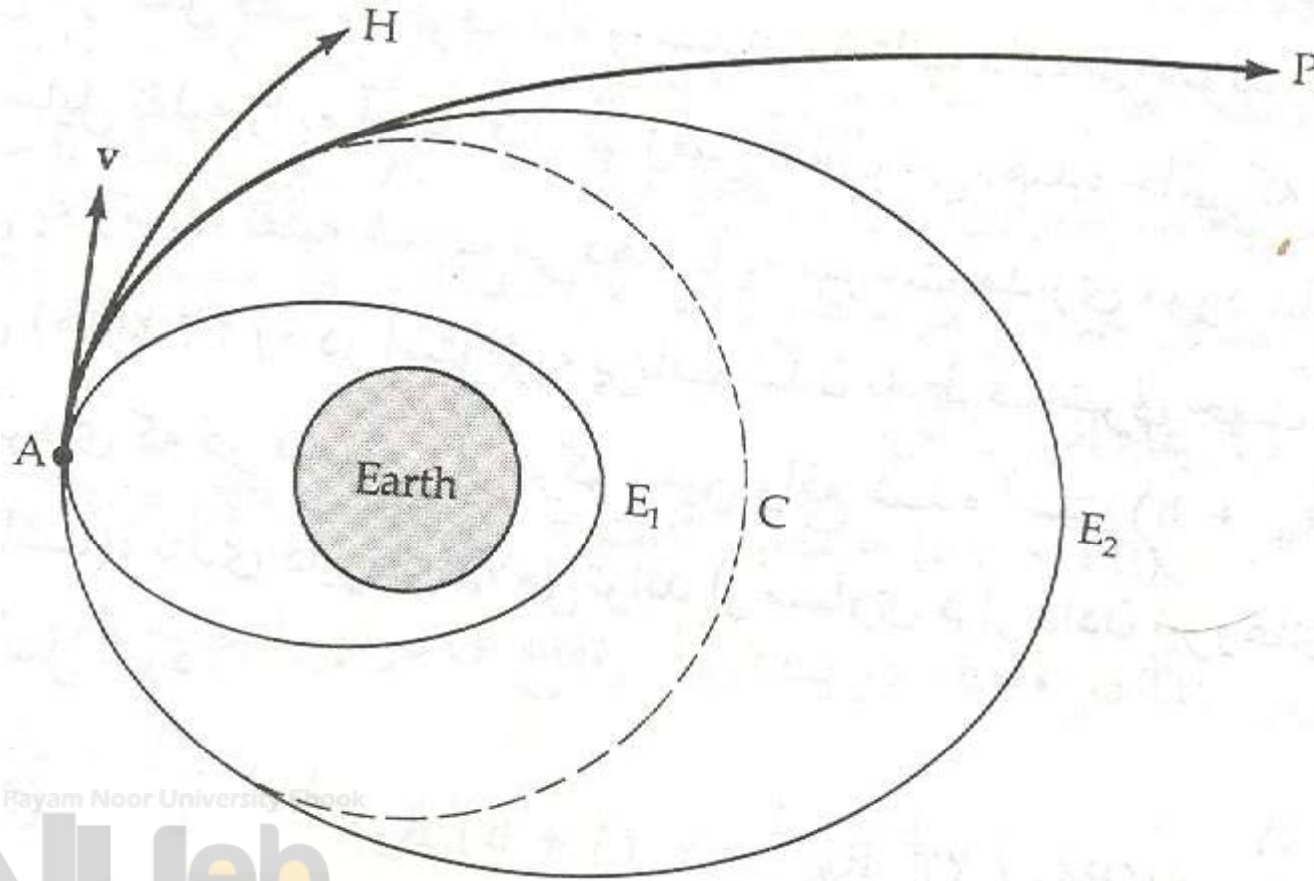
$$M = v^2 r / G$$

$$v = \sqrt{GM/r}$$

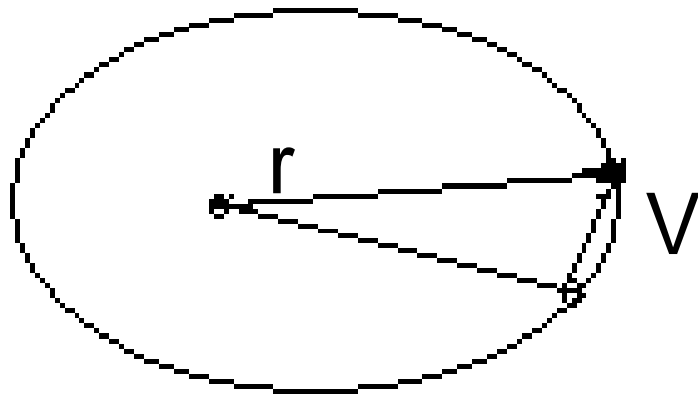
شکل مدار سیارات نسبت به سرعت اولیه

تعبیر قانون مساحت ها

$$dA = 1/2 r v dt$$

$$dA/dt = 1/2 r v$$

$$= 1/2 r m v / m = L / 2 m = \text{cte}$$

چون گشتاور نیروی گرانش
صفر است پس ممّت بم زاویه ای
ثابت است

تعبیر قانون سوم کپلر

$$a=v^2/r$$

$$F(\text{جانب مرکز})=mv^2/r$$

$$V=2\pi r/T$$

$$F=4m \pi^2 r^2/T^2 r=4m \pi^2 r/T^2 = k/r^2$$

$$r^3=k'T^2$$

در نتیجه داریم

فصل دوم، منظومه ي شمسي

- نظريه ي تشكيل منظومه
- منظومه ي شمسي در مرايا
- محتويات منظومه ي شمسي
- حرکت ها
- فاصله ي سيارات از خورشيد
- ميل مداري سيارات
- زاويه ي مدارات نسبت به دايره البروج

منظومه ي شمسي در مرايا

- محتویات :شامل کلیه ي اجرامی است که در این منظومه واقع اند که به ترتیب اهمیت عبارتند از
 - خورشید
 - سیارات
 - قمرها
 - حلقه ها
 - خرده سیاره ها (دنباله دارها، سیارک هاوشهاب ها)
 - گازها وگردوغبار بین سیاره ای

نظریه ی تشکیل منظومه ی شمسی از تراکم یک سحابی. شکل
زیر مراحل تشکیل یک ستاره از توده یگرد و غبار در سحابی
عقاب

Payam Noor University Ebook

Stars forming in small protrusions from the Eagle Nebula

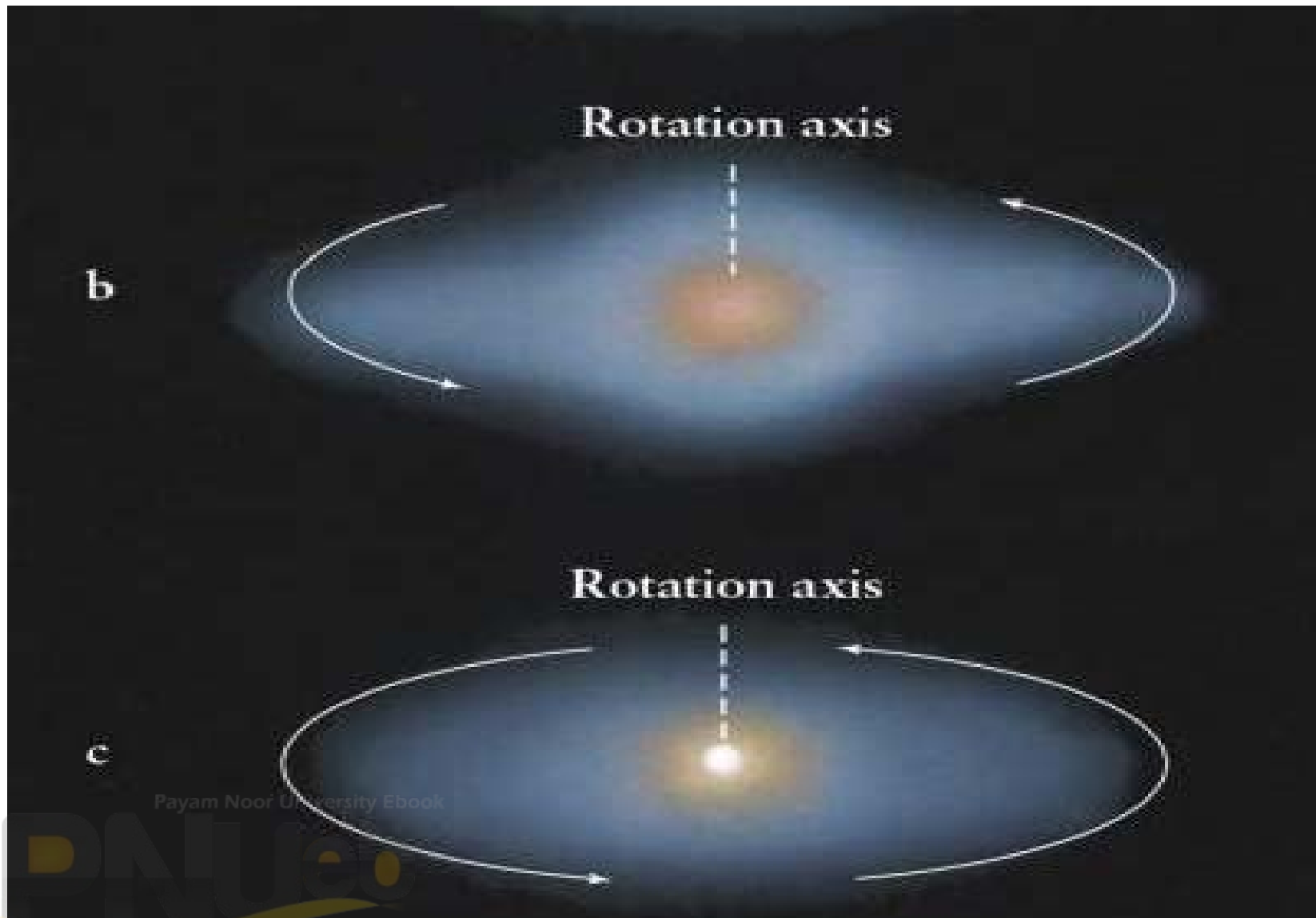
سحابي فشرده شده و شروع به چرخش مي کند

Rotation axis

a

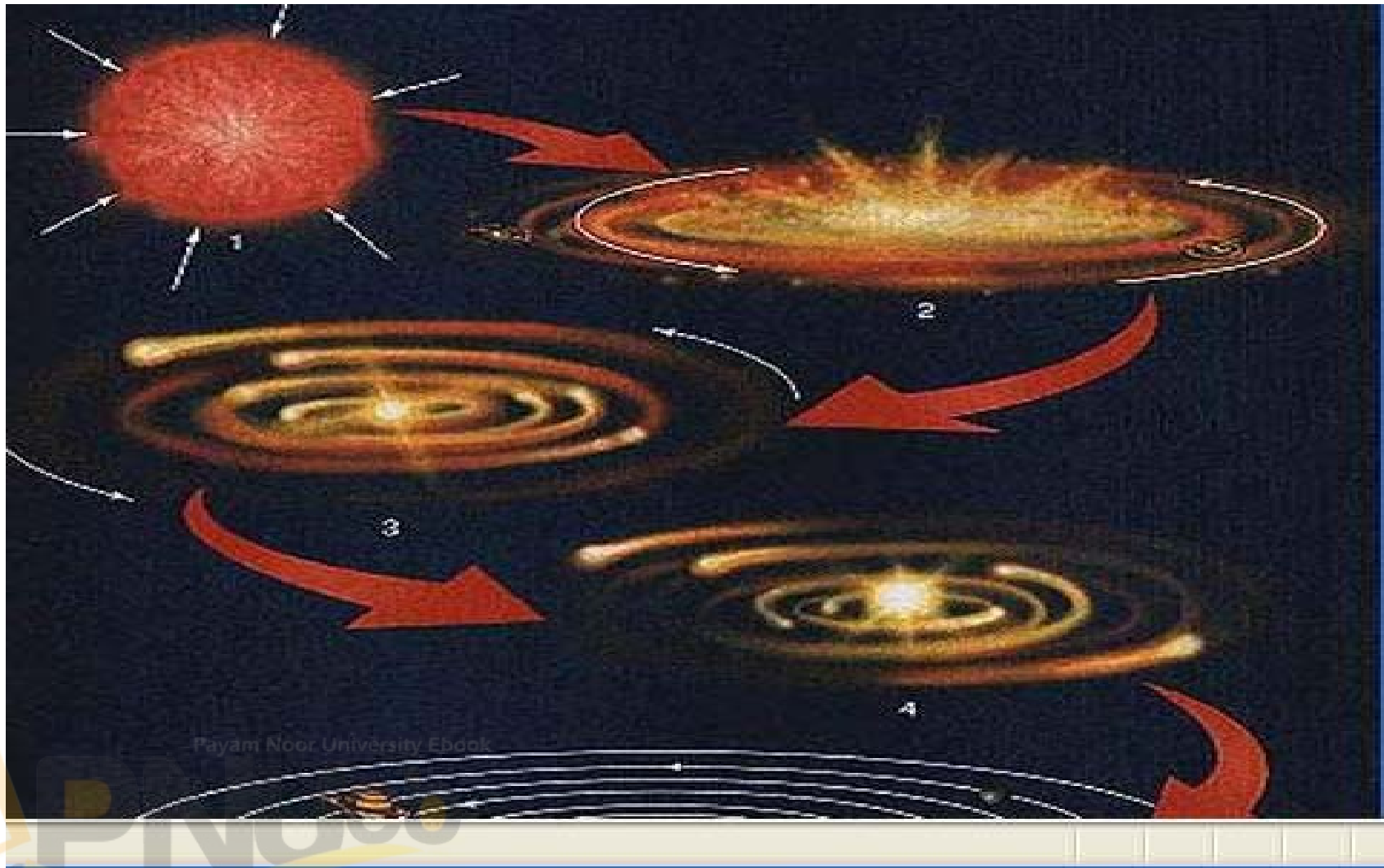
با فشردن شدن سحابی بر سرعت چرخش آن افزوده می شود

Payam Noor University Ebook

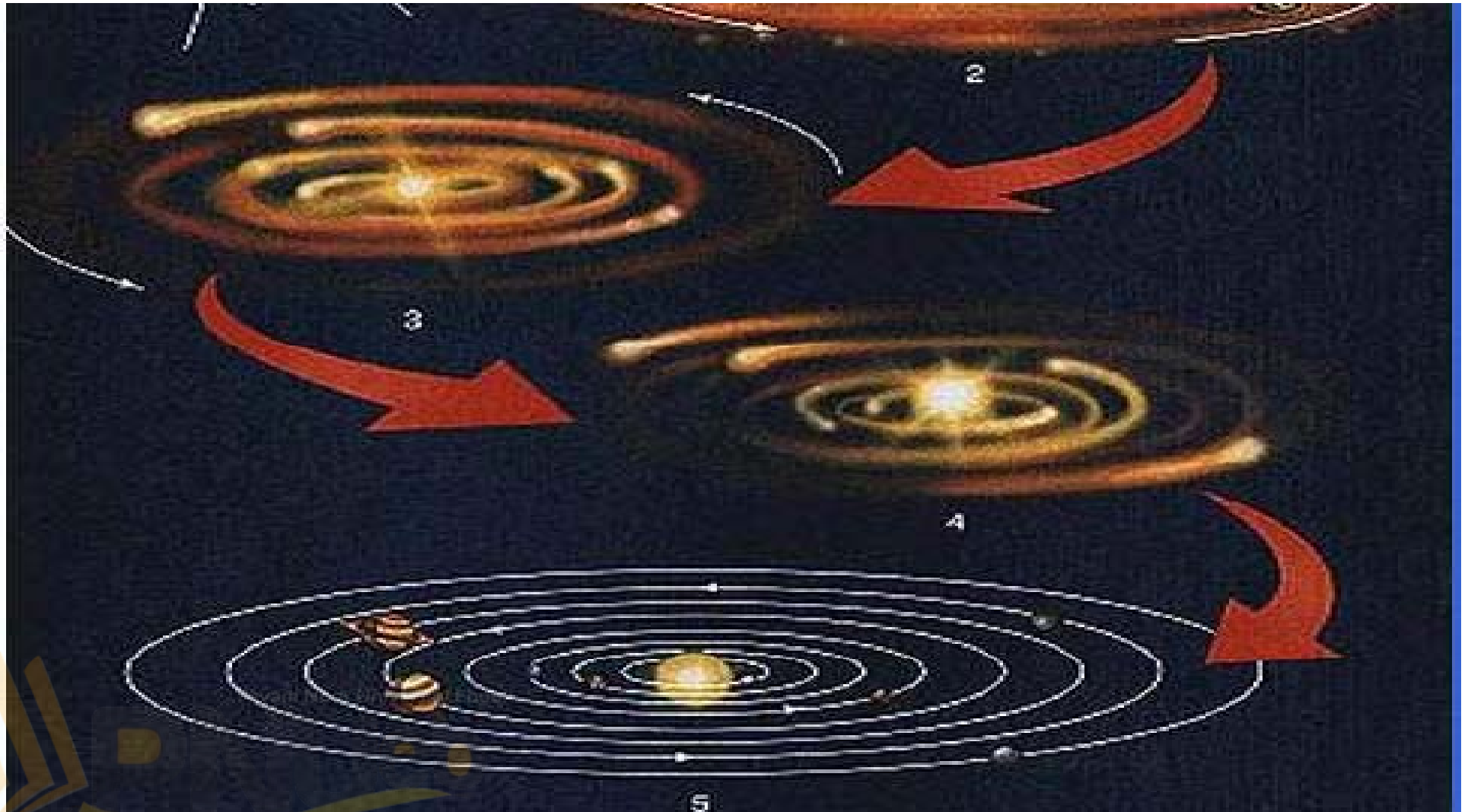

ابر فشرده ي چرخان سپس به صورت صفحه اي در آمده و به يك ستاره در مركز و مجموعه اي از سيارات تبديل مي شود

مرحله ي نهایی تشکیل منظومه

فاصله ي سيارت و قاعده ي تيتوس- بد

- بر اساس اين قاعده كه به صورت تجريبي به دست آمده فاصله ي هر سياره از خورشيد از رابطه ي زير به دست مي آيد
- $D = [4 + (3 \times 2^x)] / 10$ كه در آن x از 0 تا 5 تغيير مي كند اين فواصل عبارتند از
- 0.4, 0.7, 1, 1.6, 2.8, 5.2, 10, 19/6, 38/8,

دانشگاه پیام نور

فاصله ي سيارات از خورشيد بر حسب فاصله ي زمين از خورشيد (واحد نجومى)

پلوتو	نپتون	اورانوس	كيوان	برجيس	بهرام	زمين	ناھيد	تير
5/39	1/30	2/19	54/9	2/5	52/1	00/1	72/0	39/0

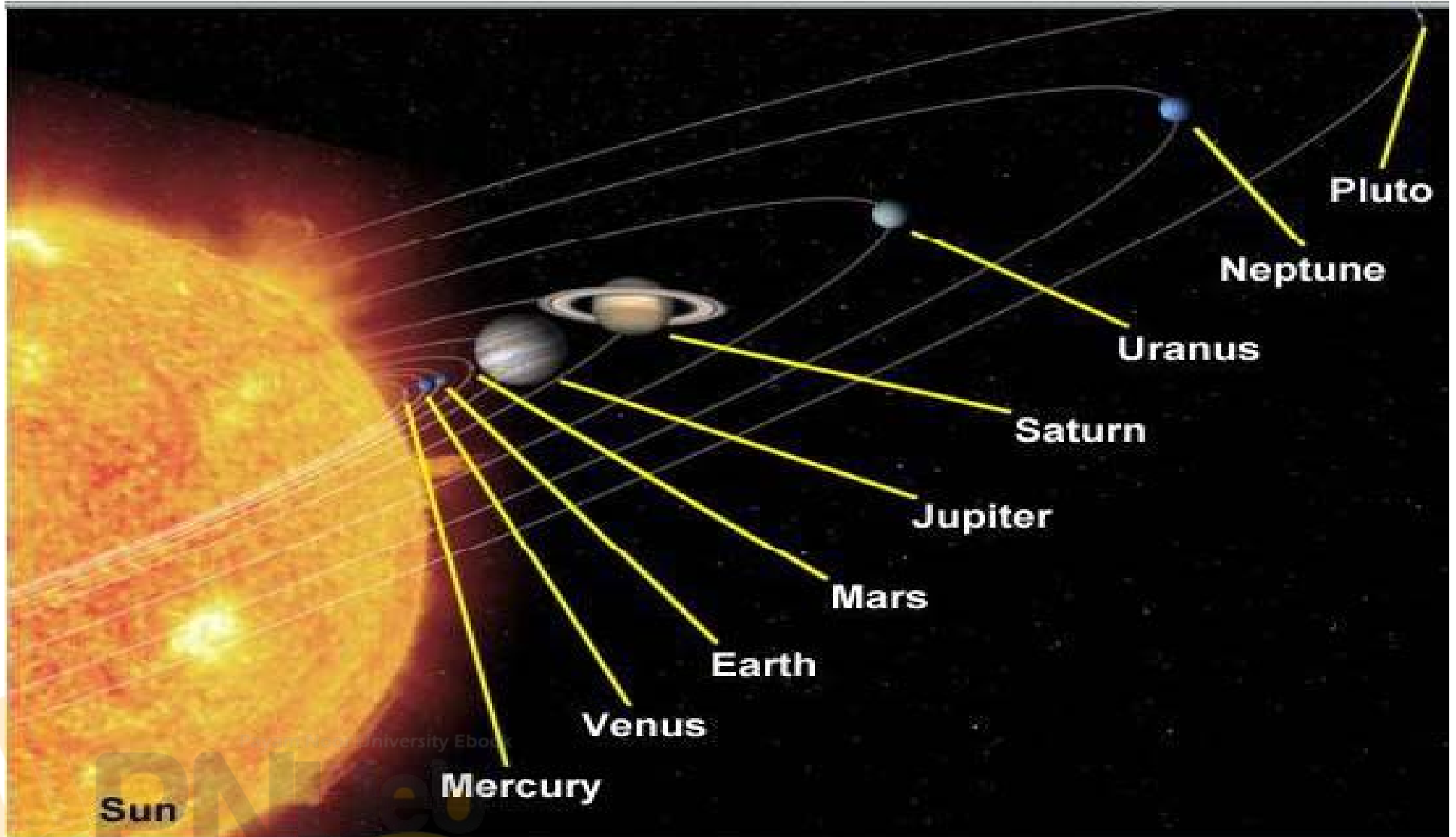

دانشگاه پیام نور

- در سیستم منظومه ی شمسی 8 سیاره (پلوتو از گروه سیاره ها کنار گذاشته شده است) بیش از 61 قمر تعداد بسیار زیادی سیارک (که اغلب در کمربندی بین بهرام و برجیس قرار دارند) و تعداد بیشماري دنباله دار و شهاب سنگ و گاز و گرد و غبار وجود دارند که همه گرد خورشید می گردند.

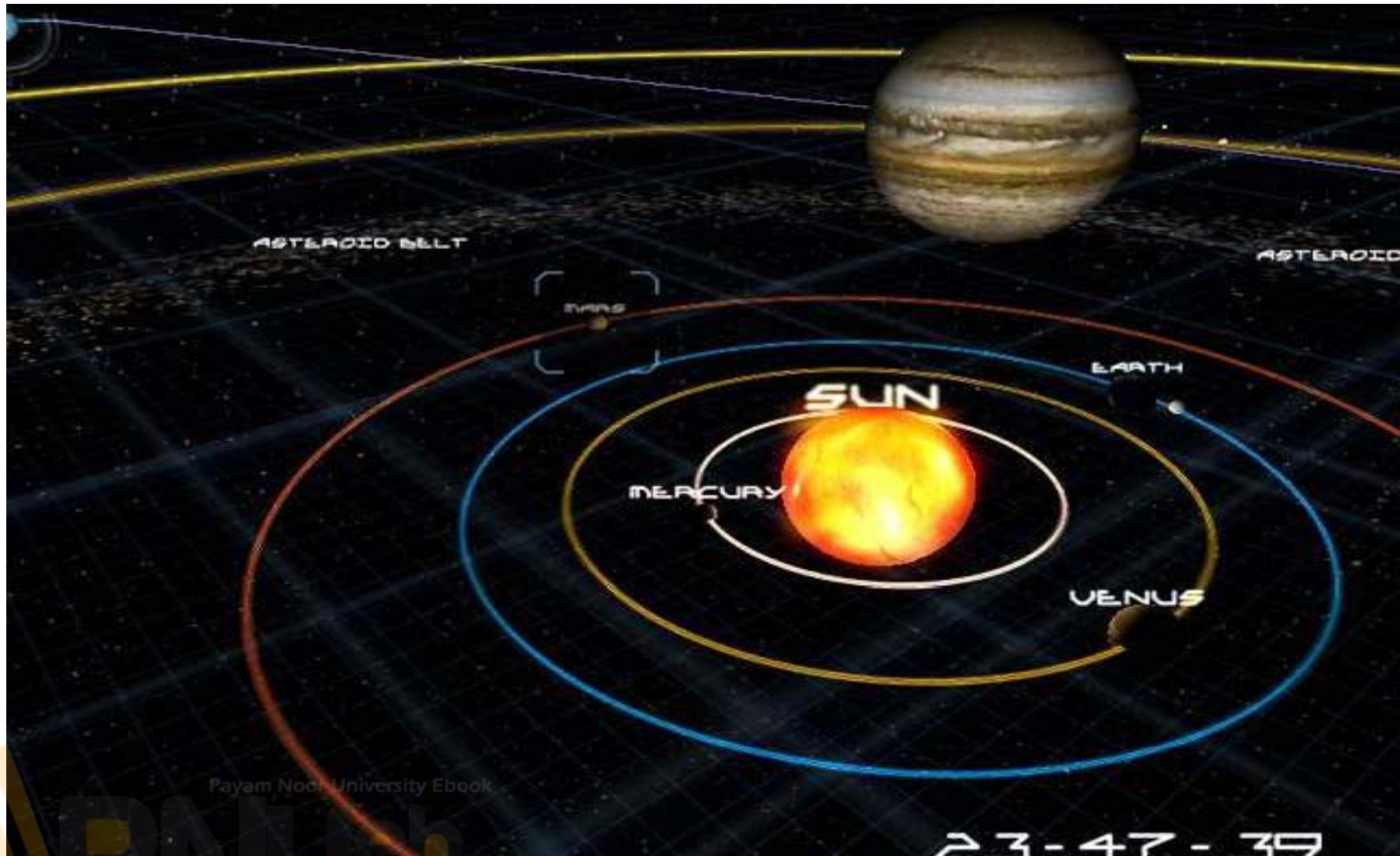
فاصله و اندازه ی نسبی سیارات از خورشید

Planets of the solar system (not to scale)

اندازه ی نسبی سیارات، در این مقیاس اندازه ی خورشید غیر واقعی است

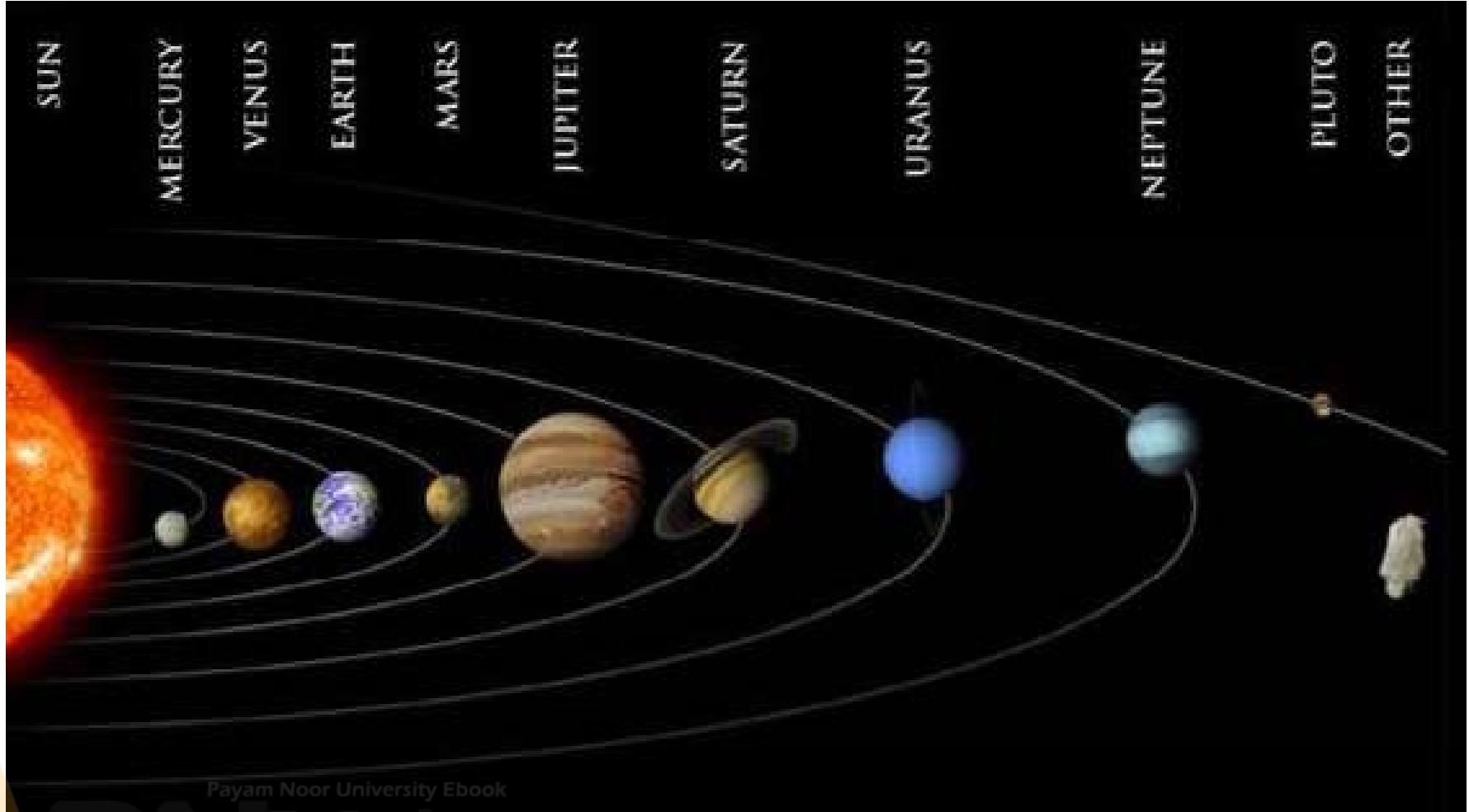

Payam Noor University Ebook

23-47-39

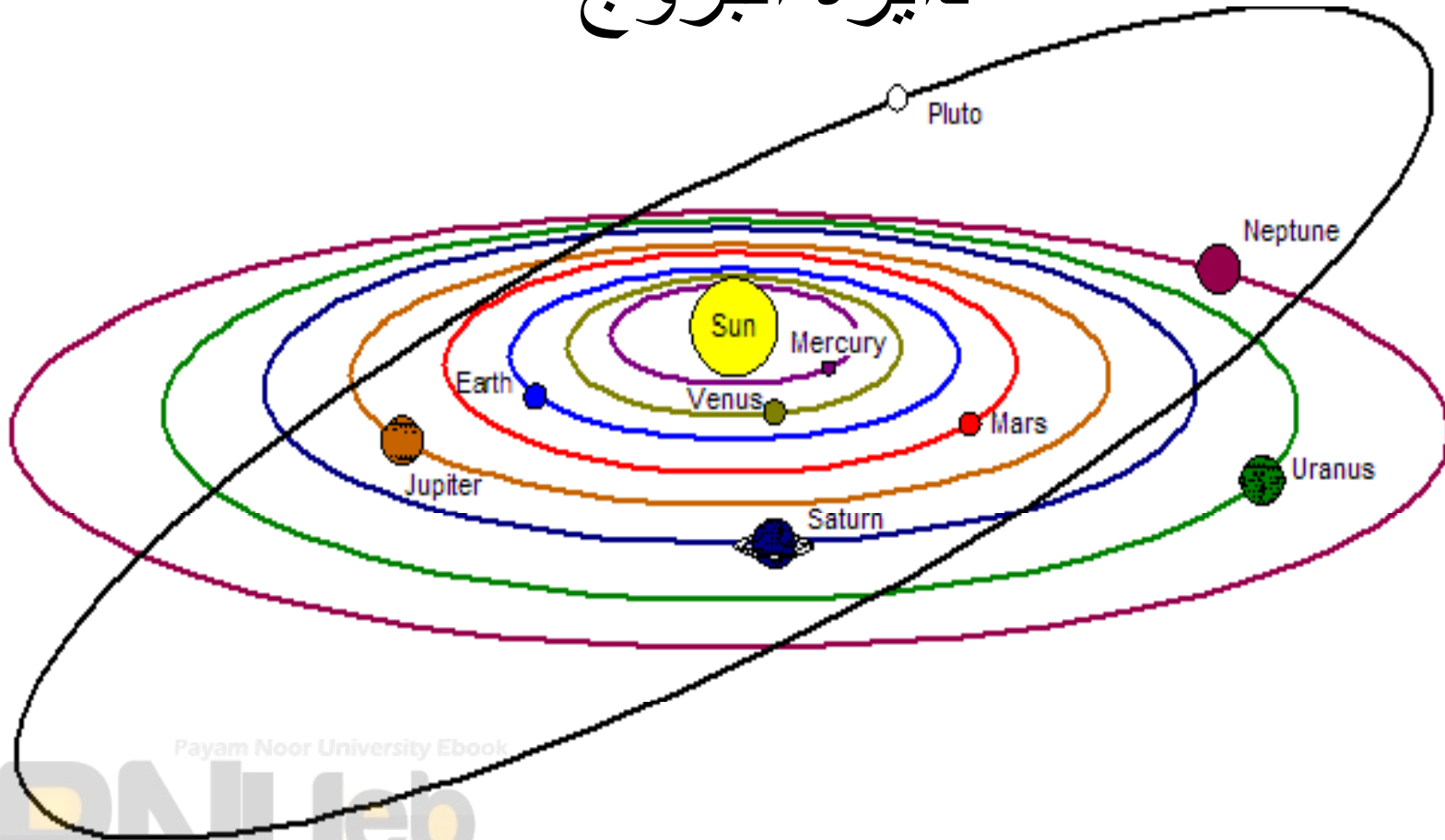
ميل محوري سيارات نسبت به صفحه ي مدار

Payam Noor University Ebook

زاویه ی صفحه ی مدار سیارات نسبت به دایره البروج

مدار های نپتون و پلوتو

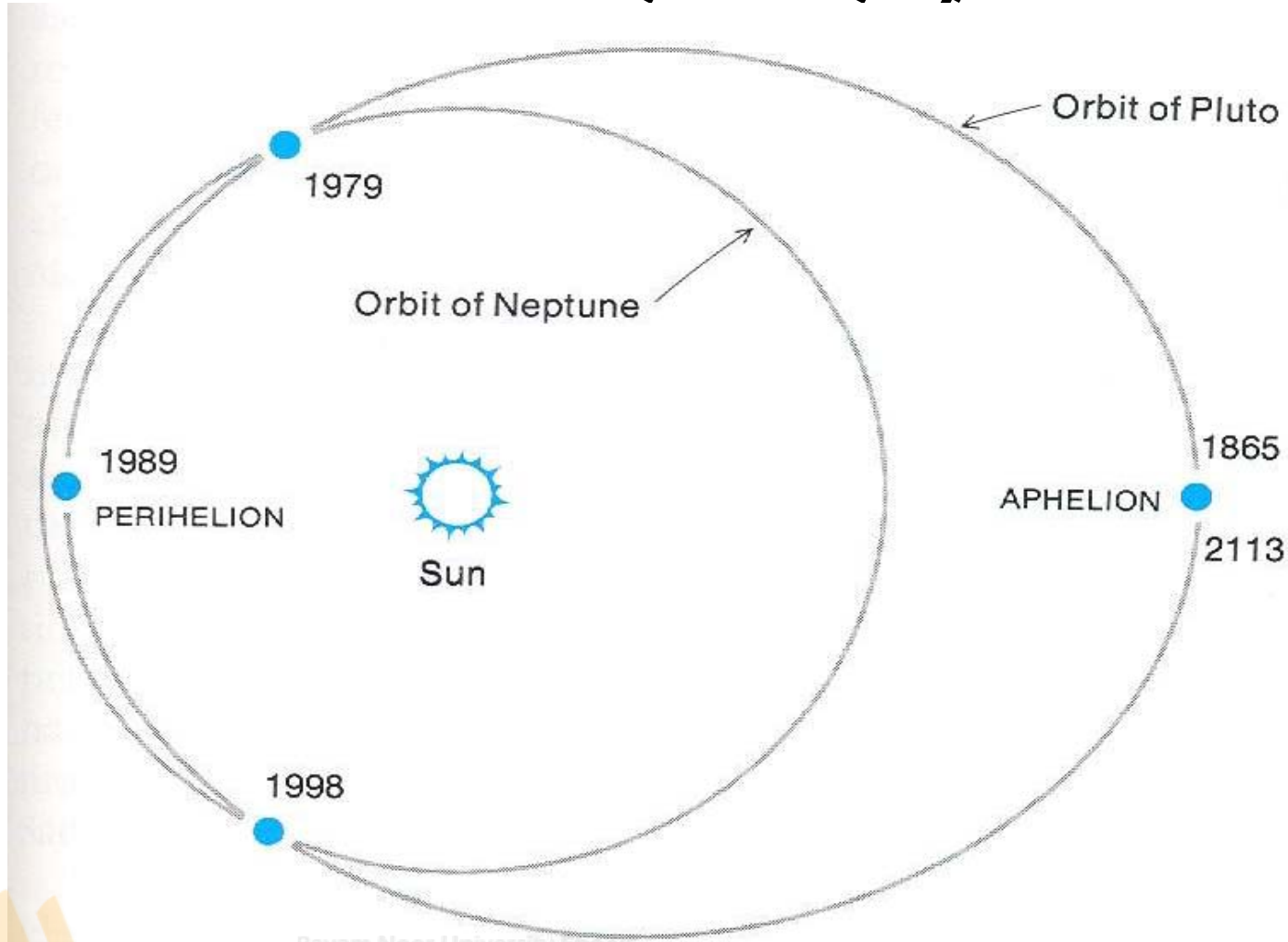

FIGURE 6.26
The orbits of

تقسیم بندی سیارات

- سیارات منظومه ی شمسی به دو گروه تقسیم می شوند
- سیارات خاکی که جرم و ساختار آن ها تقریباً برابر جرم و ساختار زمین است
- اینها عبارتند از : تیر، ناهید زمین و بهرام
- سیارات برجیس گون : که ساختار مایع و گاز دارند و جرم آنها تا چند صد برابر جرم زمین می رسد و عبارتند از :
- برجیس، کیوان اورانوس و نپتون

سطوح سیارات زمین گونه دار ای عوارض گوناگون
است. در زیر سطح **تیر** نموده شده است

سطح سیاره ی بهرام (مریخ)

منظره اي از سطح صخره اي و منظره ي يك آتشفشان در ناهيد

بخشی از سطح خاکی و منظره ی آتمسفر بهرام

Payam Noor University Ebook

قمرها و حلقه ها

تقریباً همه ی سیاره های
برجیس گونه دارای حلقه اند

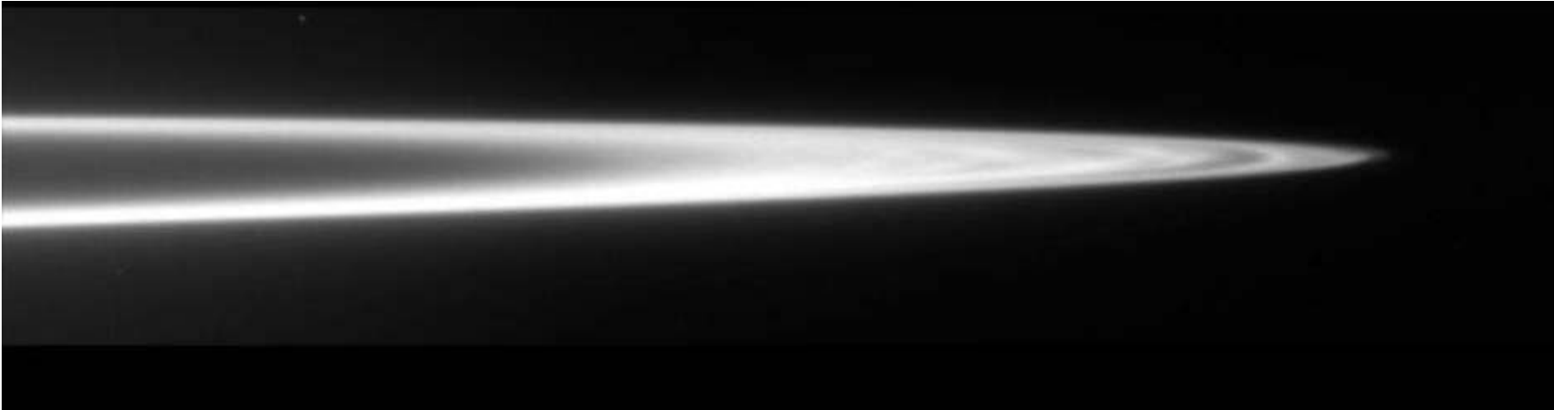
حلقه مربوط به سیاره ی برجیس

Payam Noor University Ebook

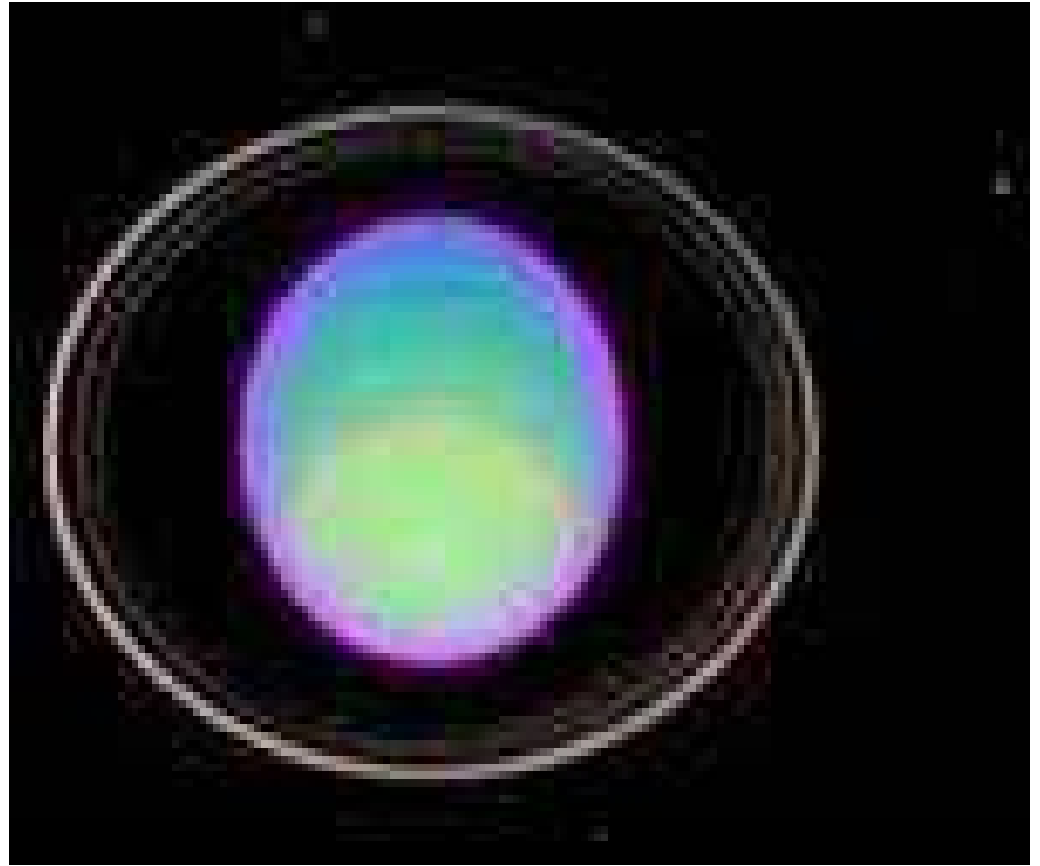
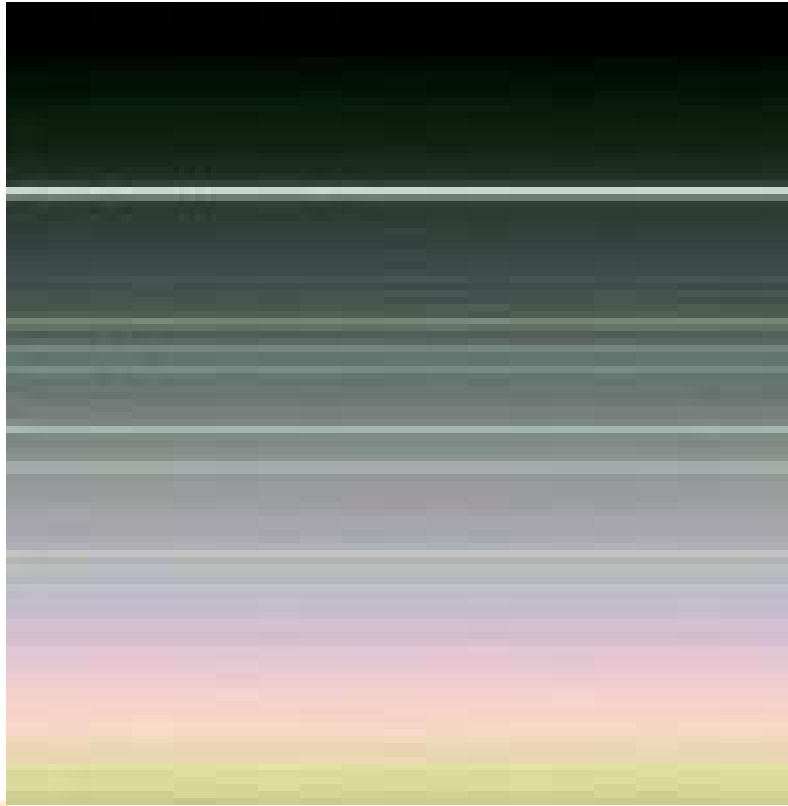
دانشگاه پیام نور

تصویر حلقه ی اصلی کیوان

حلقه های اورانوس

جدول اطلاعات ویژگی های سیارات

Planet	Orbital Max Radius (10 ⁶ km)	Orbital Min Radius (10 ⁶ km)	Orbital Revolution	Planet Rotation	Orbital Speed (km/s)	Axis/Orbit (*)	Mass (**)	Surface Escape Velocity (km/s)
Mercury	69.7	45.9	88 d	59 d	47.9	28°/7°	0.055	4.4
Venus	109	107.4	224.7 d	(-)243 d	35	3.0°/3.4°	0.815	10.4
Earth (moon)	152.1	147.1	365.26 d	23h,56m,4s	29.8	23° 27'/0°	1	11.2 (2.4)
Mars	249.1	206.7	687 d	24h,37m,23s	24.1	23° 59'/1.9°	0.108	5.0
Jupiter	815.7	740.9	11.86 y	9h,50m,30s	13.1	3° 5'/1.3°	317.9	59.5
Saturn	1507	1347	29.46 y	10h,14m	9.6	26° 44'/2.5°	95.2	35.5
Uranus	3004	2735	84.01 y	(-)11 h	6.8	82° 5'/0.8°	14.6	21.3
Neptune	4537	4456	164.8 y	16 h	5.4	28° 48'/1.8°	17.2	23.5
Pluto	7375	4425	247.7 y	6d,9h	4.7	---°/17.2°	0.1	1.3

* : inclination to ecliptic (Earth's orbital plane)

** : Mass relative to earth

(-) : retrograde motion

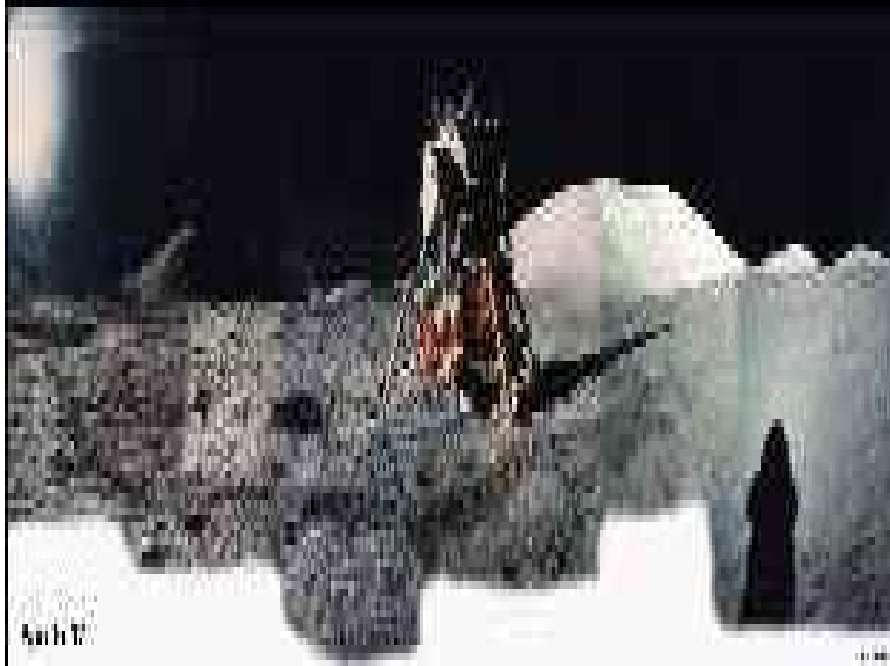

قمرها

- سیارات خاکی تنها دارای سه قمر اند که یکی از آنها ماه زمین و دوتای دیگر یعنی دیموس و فوبوس متعلق به بهرام اند.
- بیش از 51 قمر دیگر مربوط به سیارات برجیس گونه اند

سطح قمر زمین (ماه)

دانشگاه پیام نور

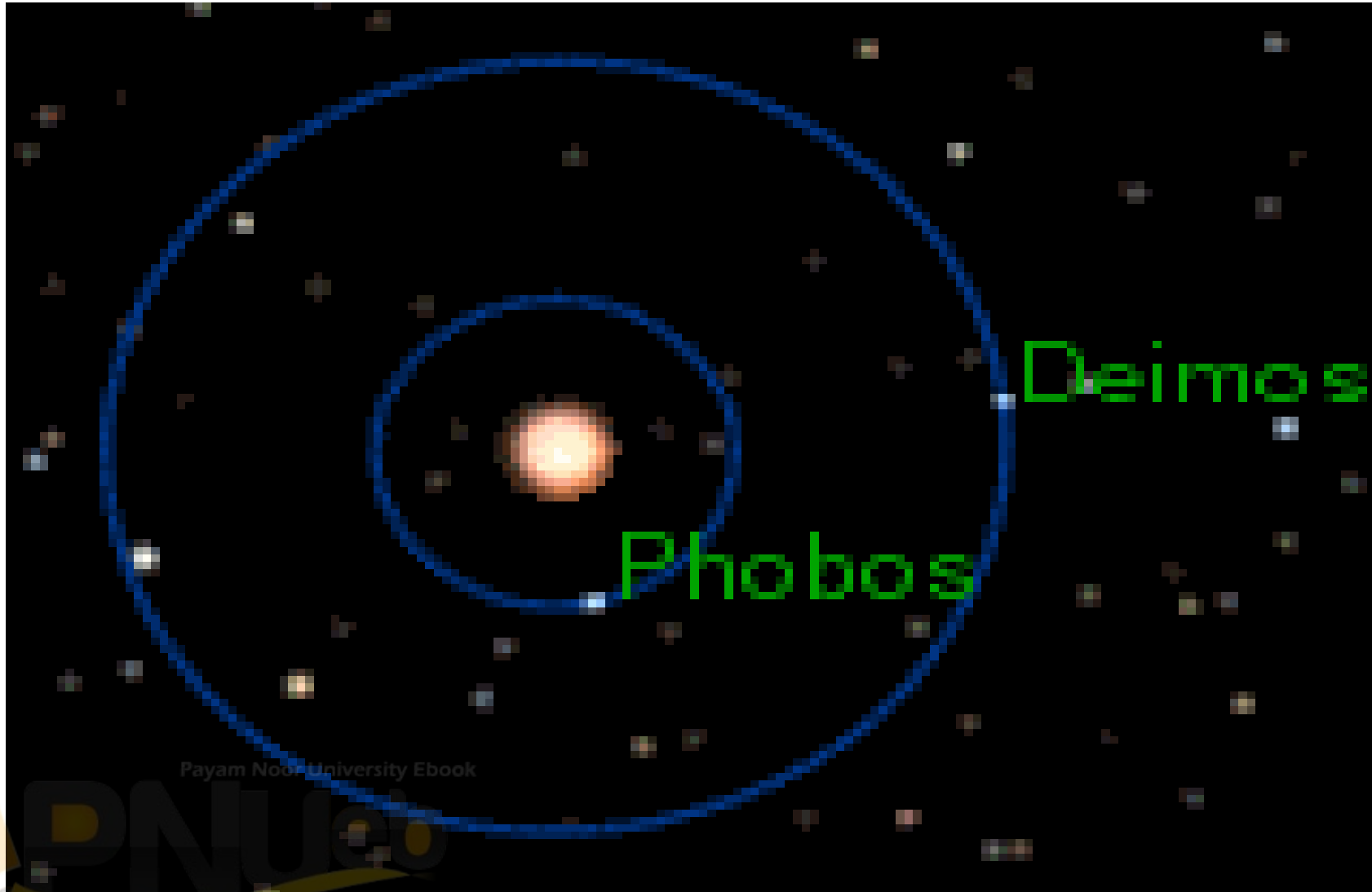
فرود انسان در کره ی ماه

جاي پاي انسان در سطح ماه

قمر هاي بهرام به نام هاي فوبوس و ديموس

قمر فوبوس از قمر هاي بهرام (مريخ)

مشخصات فوبوس

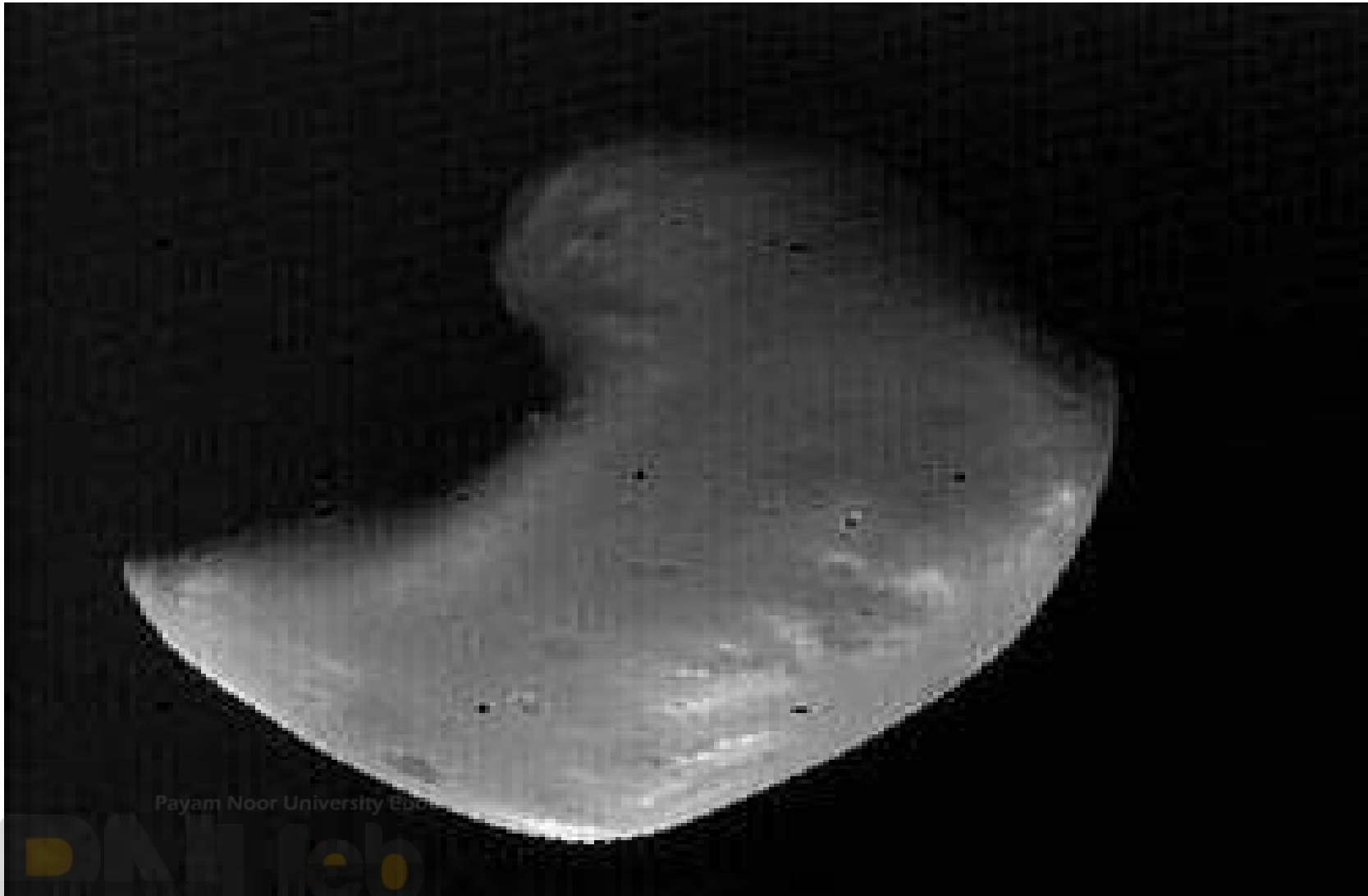
Orbital characteristics

Epoch J2000

<u>Periapsis:</u>	9235.6 km
<u>Apoapsis:</u>	9518.8 km
<u>Semi-major axis:</u>	9377.2 <u>km</u> [2]
<u>Orbital circumference:</u>	58,915 km
<u>Eccentricity:</u>	0.0151
<u>Orbital period:</u>	0.318 910 23 <u>d</u> (7 <u>h</u> 39.2 <u>min</u>)
<u>Avg. orbital speed:</u>	2.138 km/ <u>s</u>
<u>Inclination:</u>	1.093° (to Mars' equator) 0.046° (to local <u>Laplace plane</u>) 26.04° (to the <u>ecliptic</u>)
<u>Satellite of:</u>	<u>Mars</u>

قمر دیموس از قمر های بهرام (مریخ)

Payam Noor University

PNUEB

ویژگی های دیموس

Orbital characteristics

<u>Semi-major axis:</u>	23,460 <u>km</u>
<u>Eccentricity:</u>	0.0002
<u>Orbital period:</u>	1.26244 <u>d</u>
<u>Avg. orbital speed:</u>	1.35 km/s
<u>Inclination:</u>	0.93° (to Mars' equator) 1.793° (to the local <u>Laplace plane</u>) 27.58° (to the <u>ecliptic</u>)
<u>Satellite of:</u>	<u>Mars</u>

Physical characteristics

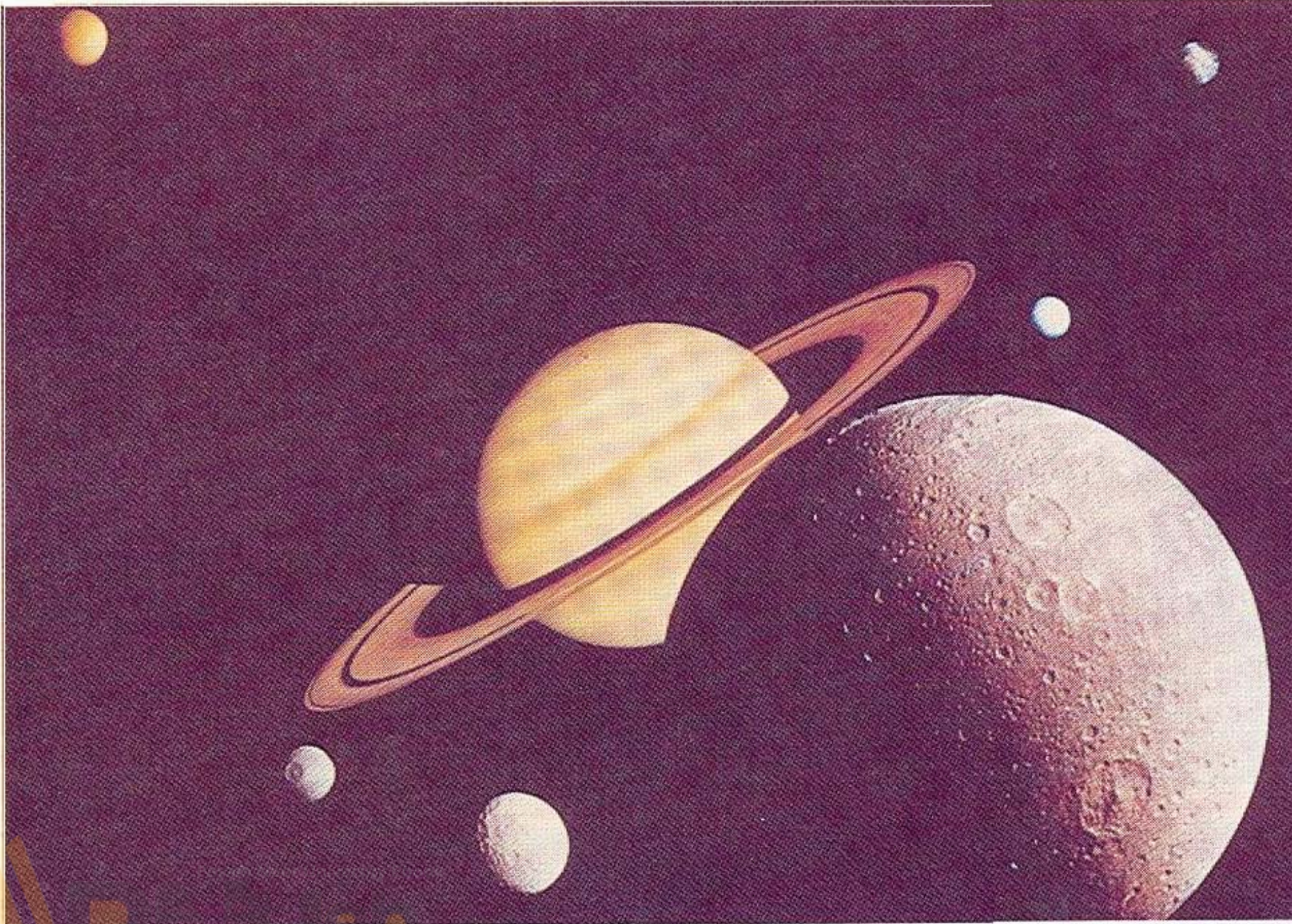
<u>Dimensions:</u>	15.0 × 12 × 10.4 km
<u>Mean radius:</u>	6.3 km
<u>Mass:</u>	2.244 × 10 ¹⁵ <u>kg</u> (0.38 <u>nEarths</u>)
<u>Mean density:</u>	2.2 <u>g/cm³</u>
<u>Equatorial surface gravity:</u>	0.0039 <u>m/s²</u> (3.9 <u>mm/s²</u>) 0.00040 <u>g</u> (400 <u>μg</u>)
<u>Escape velocity:</u>	0.0069 km/s (6.9 m/s)
<u>Rotation period:</u>	<u>synchronous</u>
<u>Albedo:</u>	0.07

دانشگاه پیام نور

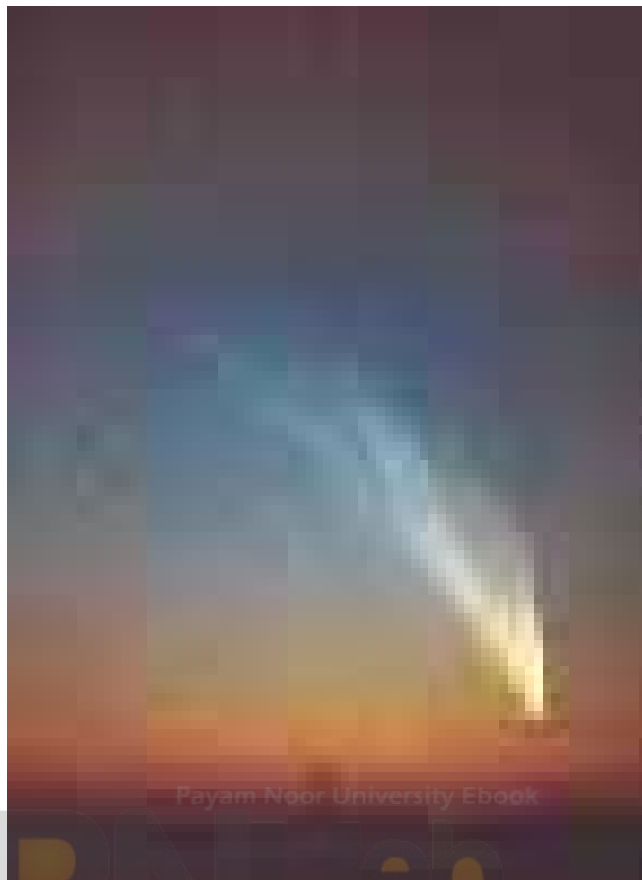
قمر زمین (ماه)

قمر زمین (ماه)

دنباله دار ها (0دنباله دار وستا در زیر نموده شده است

Payam Noor University Ebook

دنباله دار برادفیلد

دنباله دار هالي

Payam Nour University Ebook

PNUEB

سیارک ها، در کمربند سیارکی هزاران قطعه ی بزرگ
و کوچک وجود دارند که همه گرد خورشید می گردند

Payam Noor University Ebook

برخي از سيارك ها

Payam Noor University Ebook

Mathilde

Gaspra

Ida

منظره ي يك شهاب سنگ

Payam Noor University Ebook

PNUEB

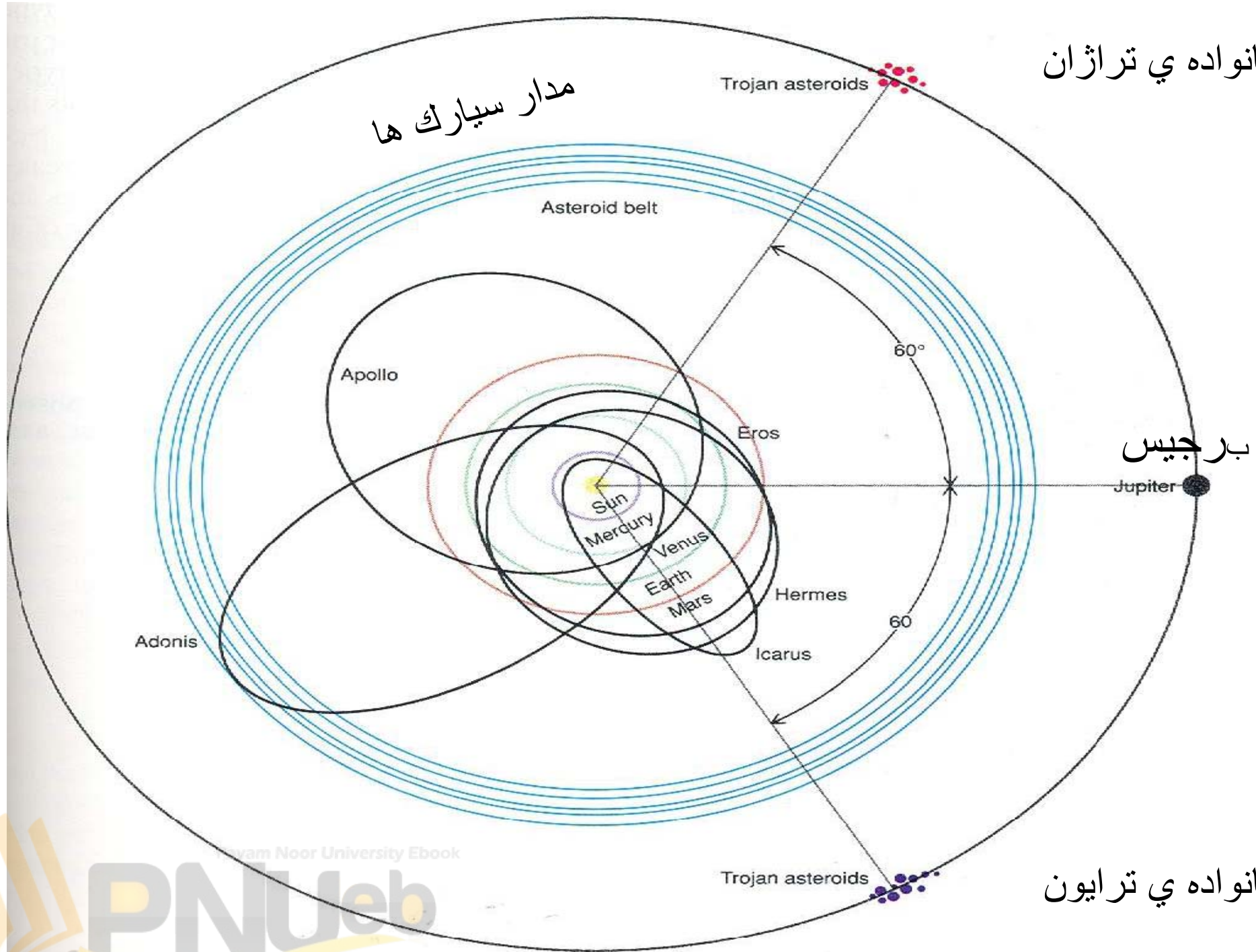

برخی از سیارک ها که از اتمسفر زمین عبور می کنند در اثر برخورد ، گودال های عمیقی درست می کنند . حفره ی شهابی بارینگر در آریزونا از این جمله است

Payam Noor University Ebook

خانواده ي تراژان

خانواده ي ترايون

آتمسفر سیارات

- از سیارات خاکی فقط زمین ناهید و بهرام (مریخ) دارای جو اند
- اتمسفر سیارات سطح آنها را در برابر برخورد شهاب ها محافظت می کند
- همه ی سیارات در ابتدا دارای اتمسفر هیدروژن و هلیوم بوده اند که آنرا از دست داده اند
- اتمسفر کنونی آنها در مراحل تکوین بعدی تشکیل شده و منشا آن گازهای درونی آنها ست
- نگهداری اتمسفر برای یک سیاره بستگی به جرم و دمای آن دارد

نگهداری جو، به جرم و دمای سیاره بستگی دارد

- هرچه جرم سیاره بیشتر باشد سرعت فرار از آن بیشتر است

$$V_e = \sqrt{\frac{2GM}{R}}$$

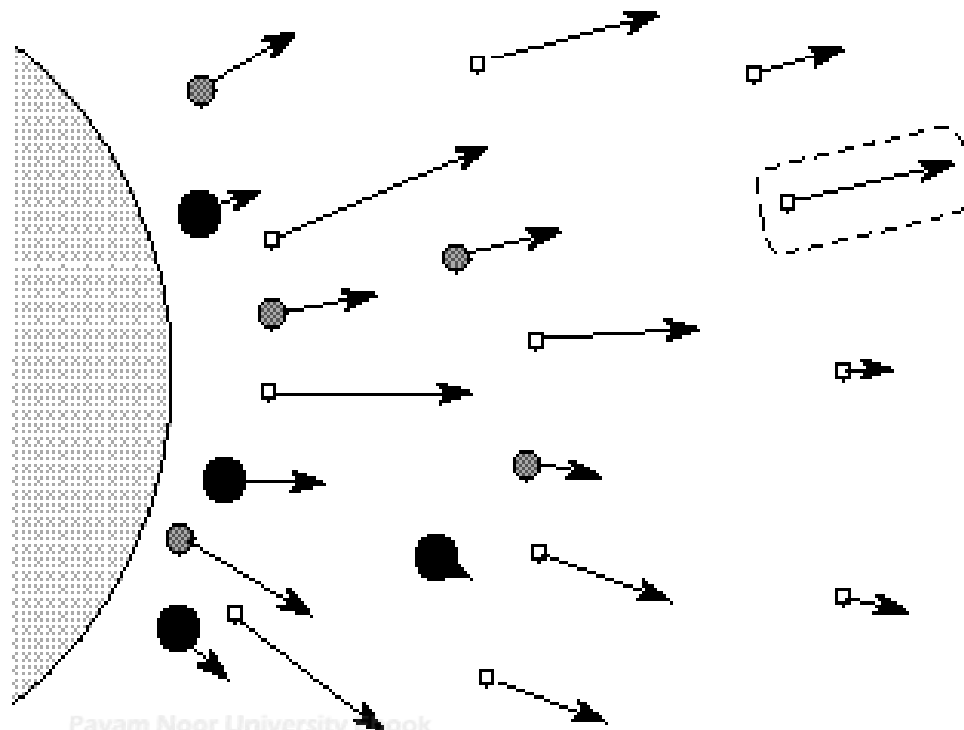
M و R به ترتیب جرم و شعاع سیاره اند

$$\frac{1}{2}mV^2 = \frac{3}{2}KT$$

V, K, و T به ترتیب سرعت میانگین مولکول ها، ثابت بولتزمن و دمای سیاره اند

مولکول های کوچکتر در دمای معین دارای سرعت بیشتری هستند.

Payam Noor University Book

مقایسه ی اتمسفر سیارات

Planet	g	v_{esc}	distance	albedo	temperature	atm. press.	atm. comp.	rotation	mag. field
	(* g_E)	(km/s)	(A.U.)	(%)	(K)	(* Earth's)			(* Earth's)
Mercury	0.378	4.3	0.387	5.6	100 night, 590--725 day	10^{-15}	98% He, 2% H ₂	58.81 d	0.006
Venus	0.907	10.36	0.723	72	737	92	96.5% CO ₂ , 3.5% N ₂ , 0.015% SO ₂	243.69 d	0.00

مقایسه ی اتمسفر سیارات

Planet	g	v_{orb}	distance	albedo	temperature	atm. press.	atm. comp.	rotation	mag. field
	(* g_E)	(km/s)	(A.U.)	(%)	(K)	(* Earth's)			(* Earth's)
Venus	0.907	10.36	0.723	72	737	92	96.5% CO ₂ , 3.5% N ₂ , 0.015% SO ₂	243.69 d	0.00
Earth	1.000	11.186	1.000	38.5	283--293 day	1.000	78.084% N ₂ , 20.946% O ₂ , 0.934% Ar, 0.035% CO ₂ , H ₂ O	23.9345 h	1.000

Planet	g	v_{esc}	distance	albedo	temperature	atm. press.	atm. comp.	rotation	mag. field
	(* g_E)	(km/s)	(A.U.)	(%)	(K)	(* Earth's)			(* Earth's)
Mars	0.377	5.03	1.524	16	184--242 day	0.007--0.009	95.32% CO ₂ , 2.7% N ₂ , 1.6% Ar, 0.13% O ₂ , 0.08% CO, 0.021% H ₂ O, 0.01% NO	24.623 h	0.00
Jupiter	2.364	59.5	5.203	70	165	> > 100	89% H ₂ , 11% He, 0.2% CH ₄ , 0.02% NH ₃	9.925 h	19,519
Saturn	0.916	35.5	9.539	75	134	> > 100	89% H ₂ , 11% He, 0.3% CH ₄ , 0.02% NH ₃	10.50 h	578

Payam Noor University Ebook

ابرهای ضخیم اتمسفر ناهید فشاری برابر 90 بار در

Payam Nour University Ebook

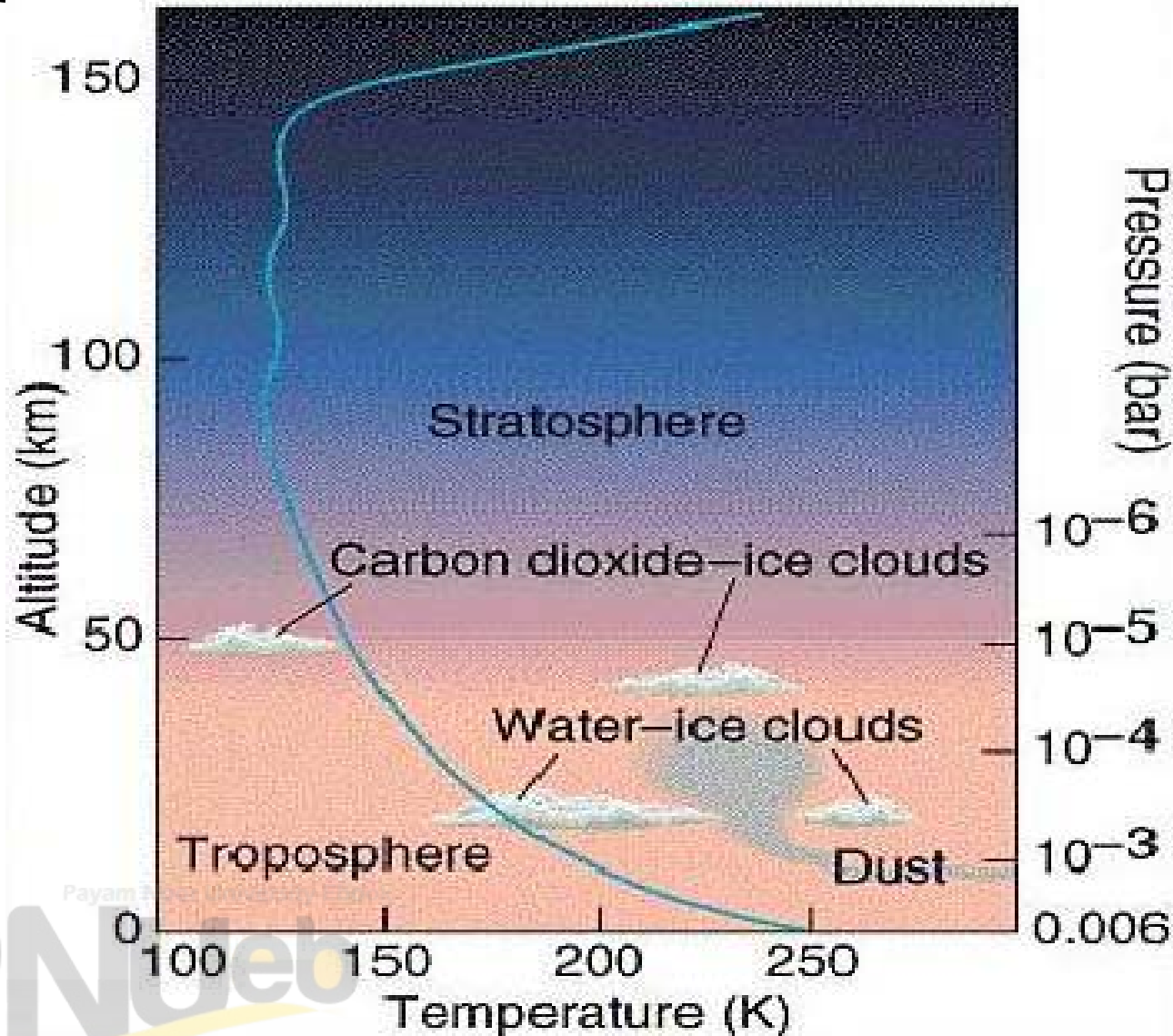

ویژگی های تمسفر ناهید

<p>Atmospheric composition at surface level</p>	<p><u>Major components</u> (by volume)</p> <p>96.5% carbon dioxide (CO₂)</p> <p>3.5% nitrogen (N₂)</p> <p><u>Minor components</u> (parts per million)</p> <p>150 sulfur dioxide (SO₂)</p> <p>70 argon (Ar)</p> <p>20 water vapor (H₂O)</p> <p>17 carbon monoxide (CO)</p> <p>12 helium (He)</p> <p>7 neon (Ne)</p>
<p>Surface pressure</p>	<p>92 bars</p>
<p>Surface density</p>	<p>~65 kg/m³</p>
<p>Surface wind speeds</p>	<p>0.3-1.0 m/s</p>

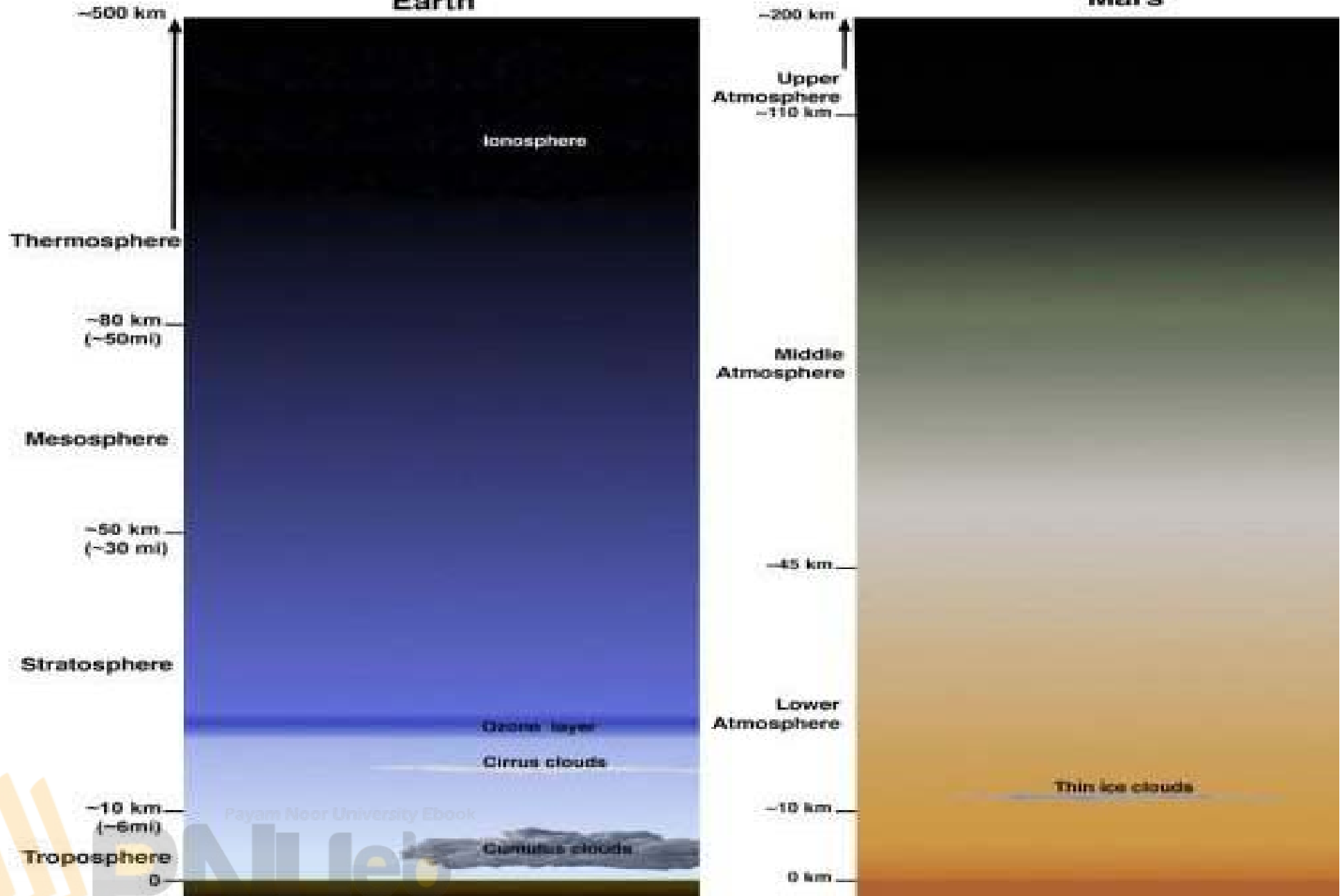
تغییرات فشار و دما در اتمسفر بهرام (مریخ)

A Comparison of the Atmospheres of Earth and Mars

Earth

Mars

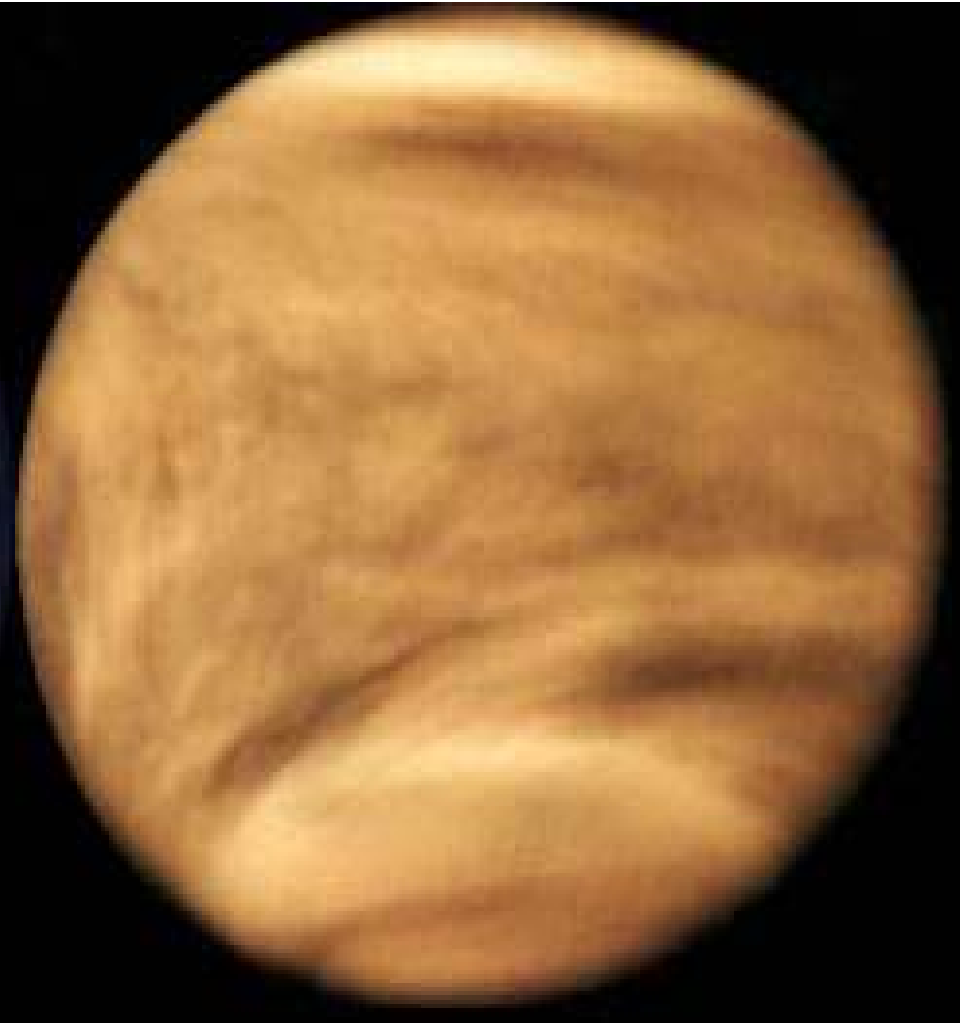
Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

آتمسفر زمین

آتمسفر ناهید

مقایسه جو سیارات بایکدیگر

آتمسفر رقیق بهرام

آتمسفر متراکم تیتان

زمین و بهرام در مقیاس واقعی. هر دو دارای اتمسفر شفاف در نور دیدگانی اند و هر دو از سطح آنها را دید

فصل سوم دینامیک زمین

- زمان و فصول
- دلایل چرخش زمین
- دلایل گردش زمین
- نیروی گرانش جزئی
- حرکت تقدیمی زمین
- حد روچ

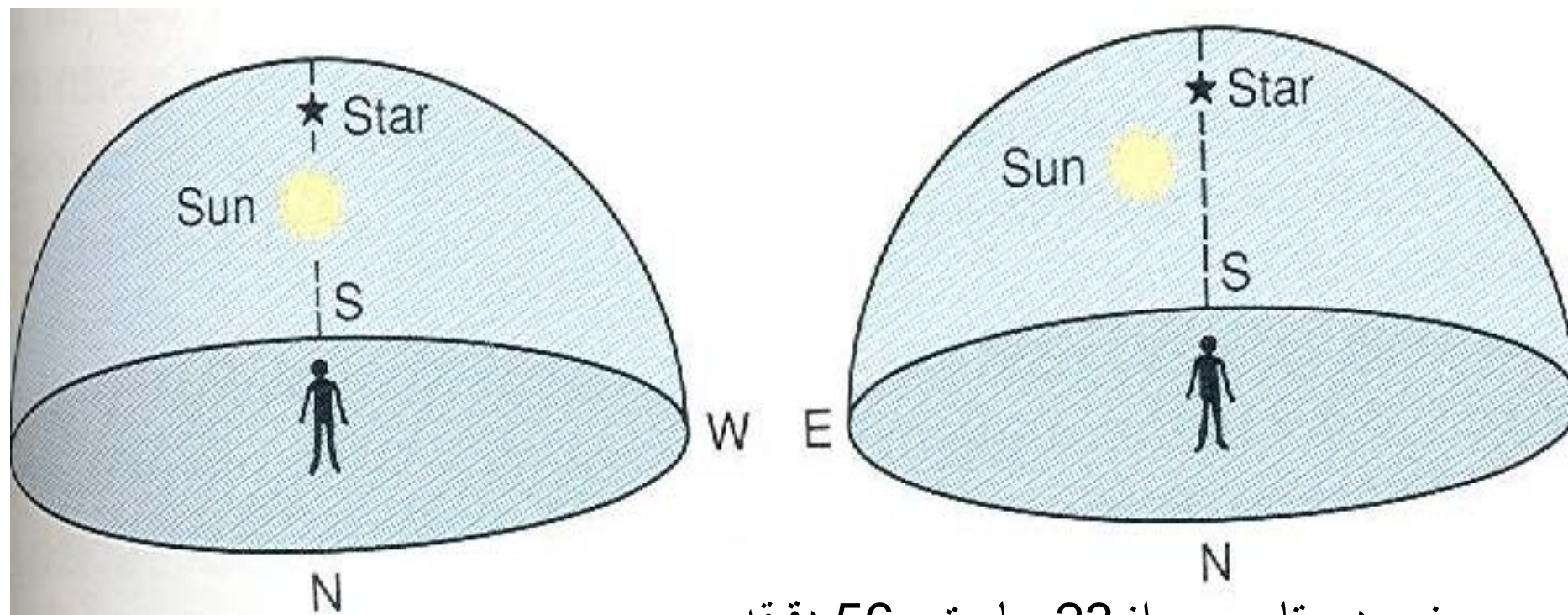

زمان نجومی

- **شبانه روز نجومی:** برابر است با فاصله ی دو گذار بالایی پی در پی یک جرم آسمانی از دایره ی نیم روزی محلی
- **دایره ی نیم روزی** (نصف النهار) دایره ی فرضی است که از ستاره ی قطبی و نقطه ی سمت الراس ناظر می گذرد
- **نقطه ی اعتدال بهاری** نقطه ی برخورد استوای سپهری و دایره البروج یا گویند .
- نقطه ی اعتدال بهاری نقطه ی **صفر زمان نجومی** است

شبانه روز نجومی و خورشیدی

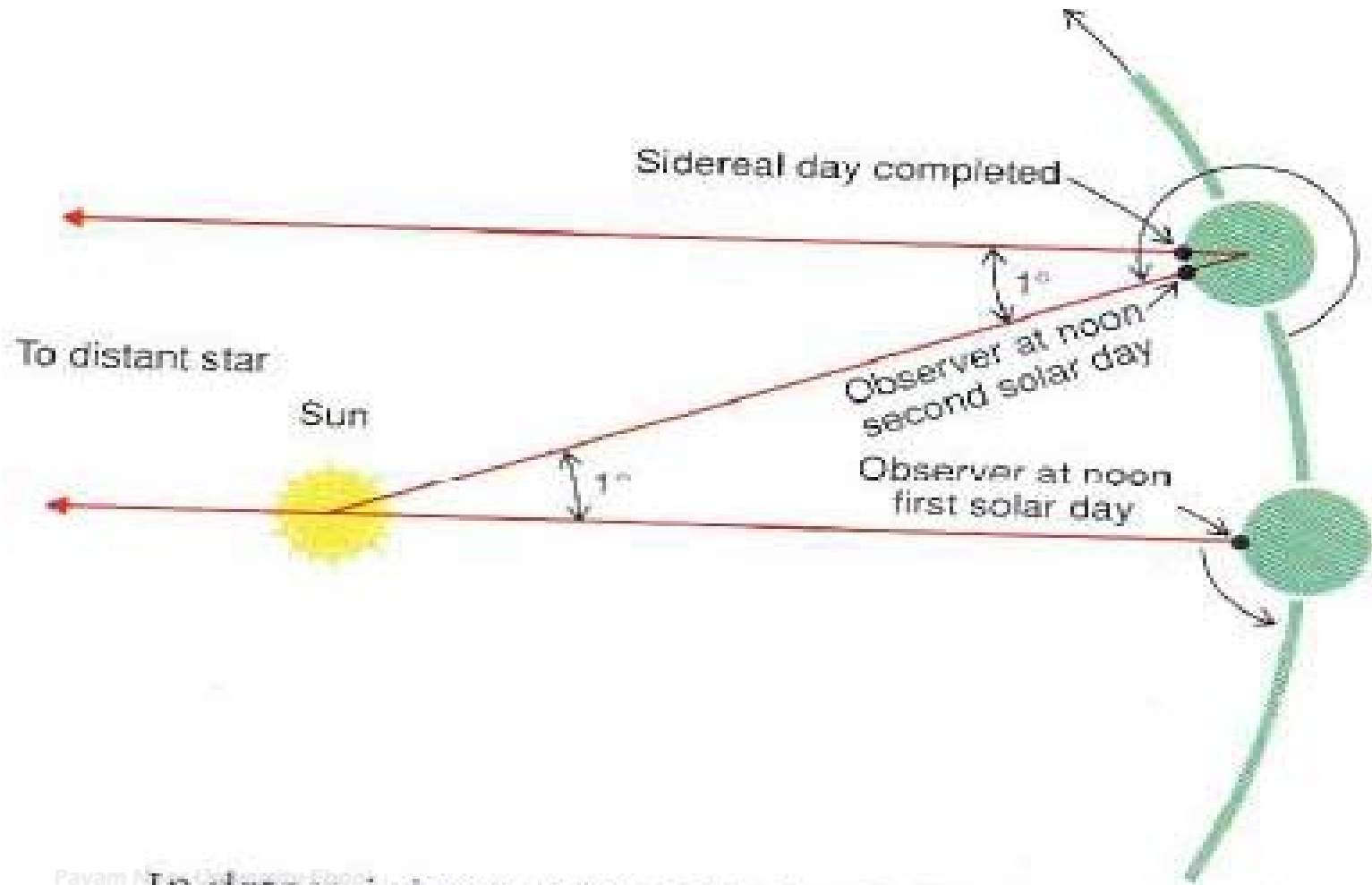

ظهر روز نخست

روز بعد ستاره پس از 23 ساعت و 56 دقیقه
به نقطه ی اول باز گشته ولی خورشید 4 دقیقه
دیگر به این نقطه می رسد

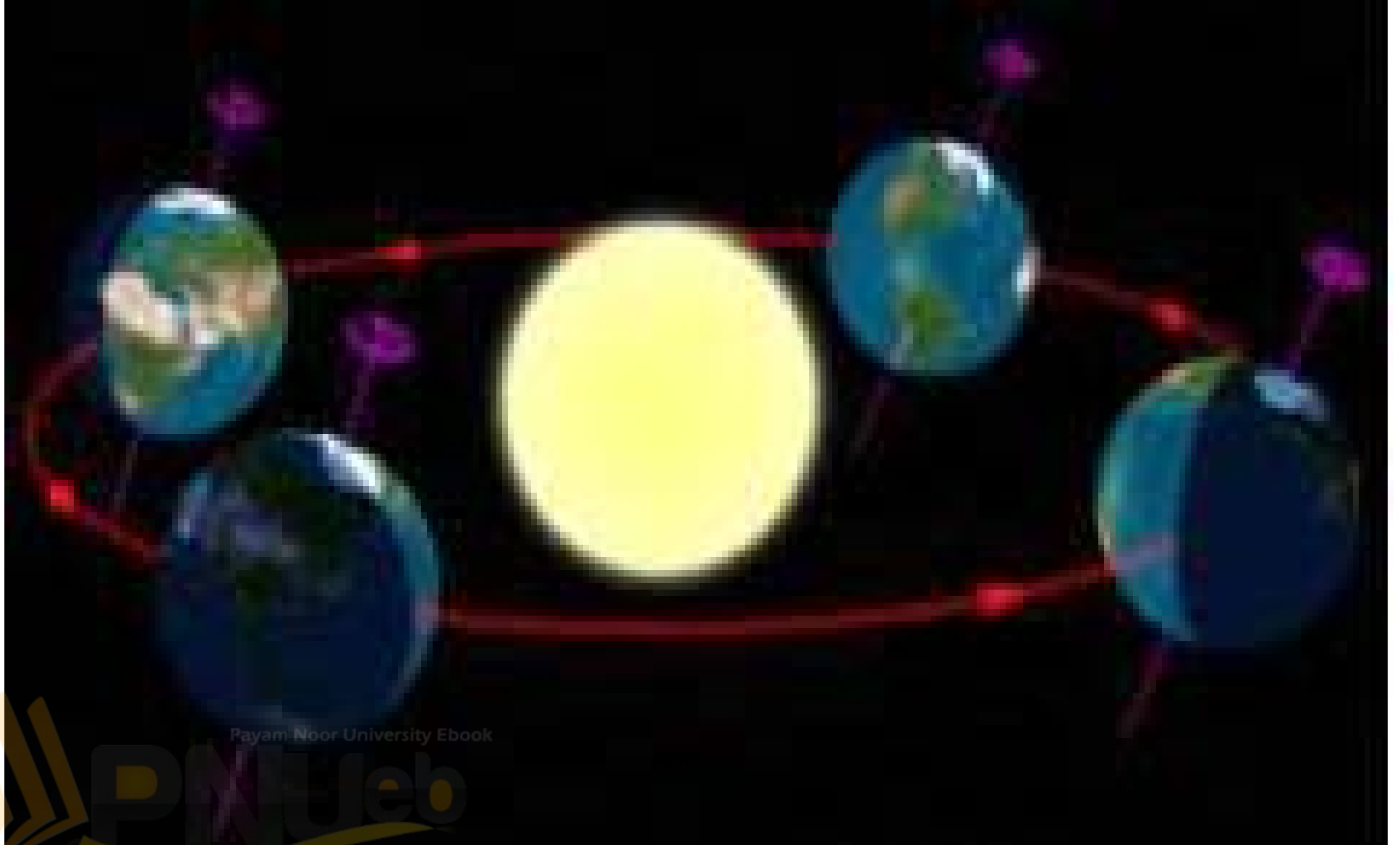
روز خورشیدی و نجومی

In determining a mean solar day, the mean sidereal day is used as a reference.

میل محوری زمین و پیدایش فصول

Payam Nour University Ebook

PNUEB

فصول در نیم کره ی جنوبی

Payam Noor University Ebook

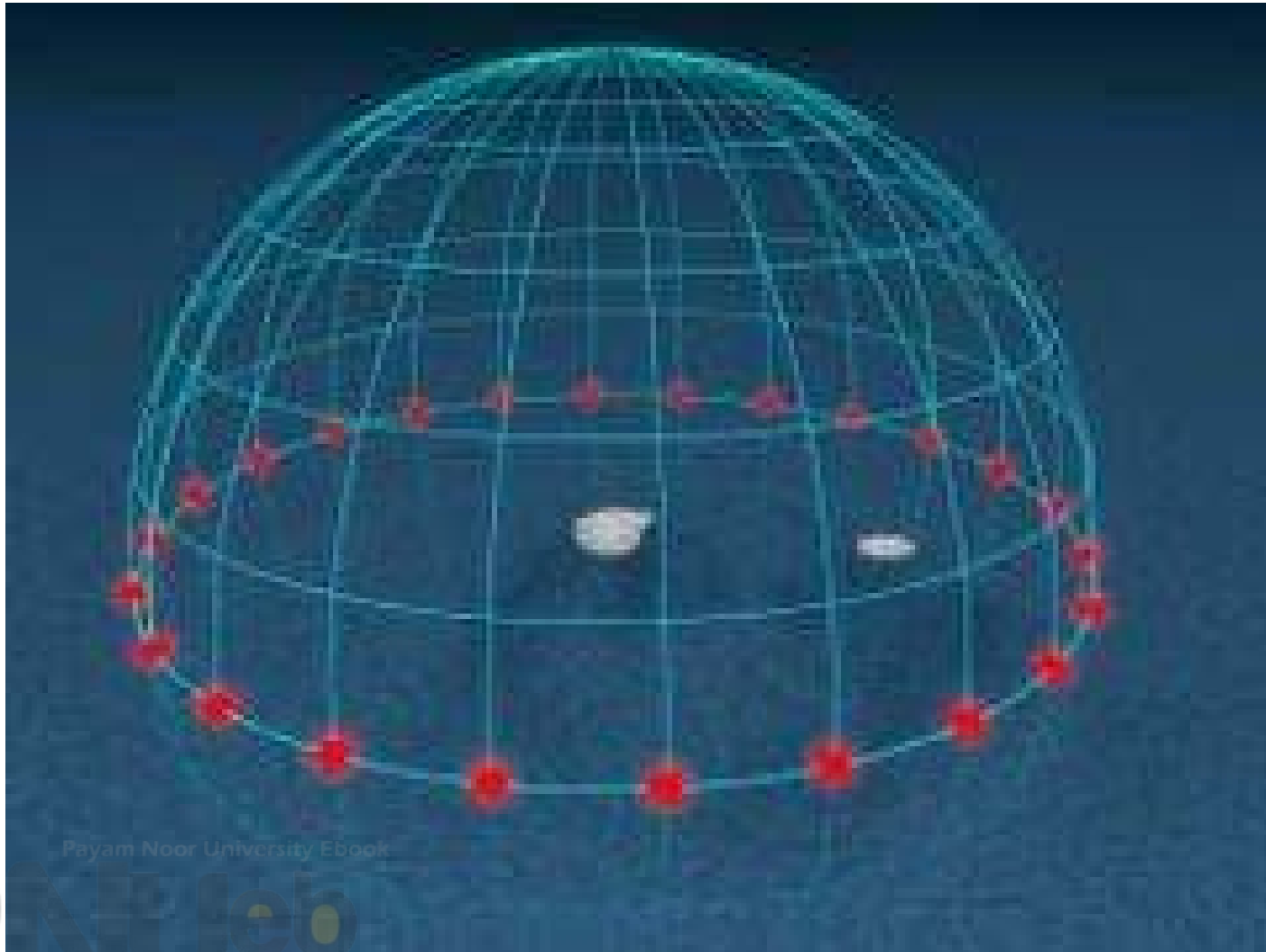

چگونگی تابش خورشید به زمین در نقاط اعتدالین

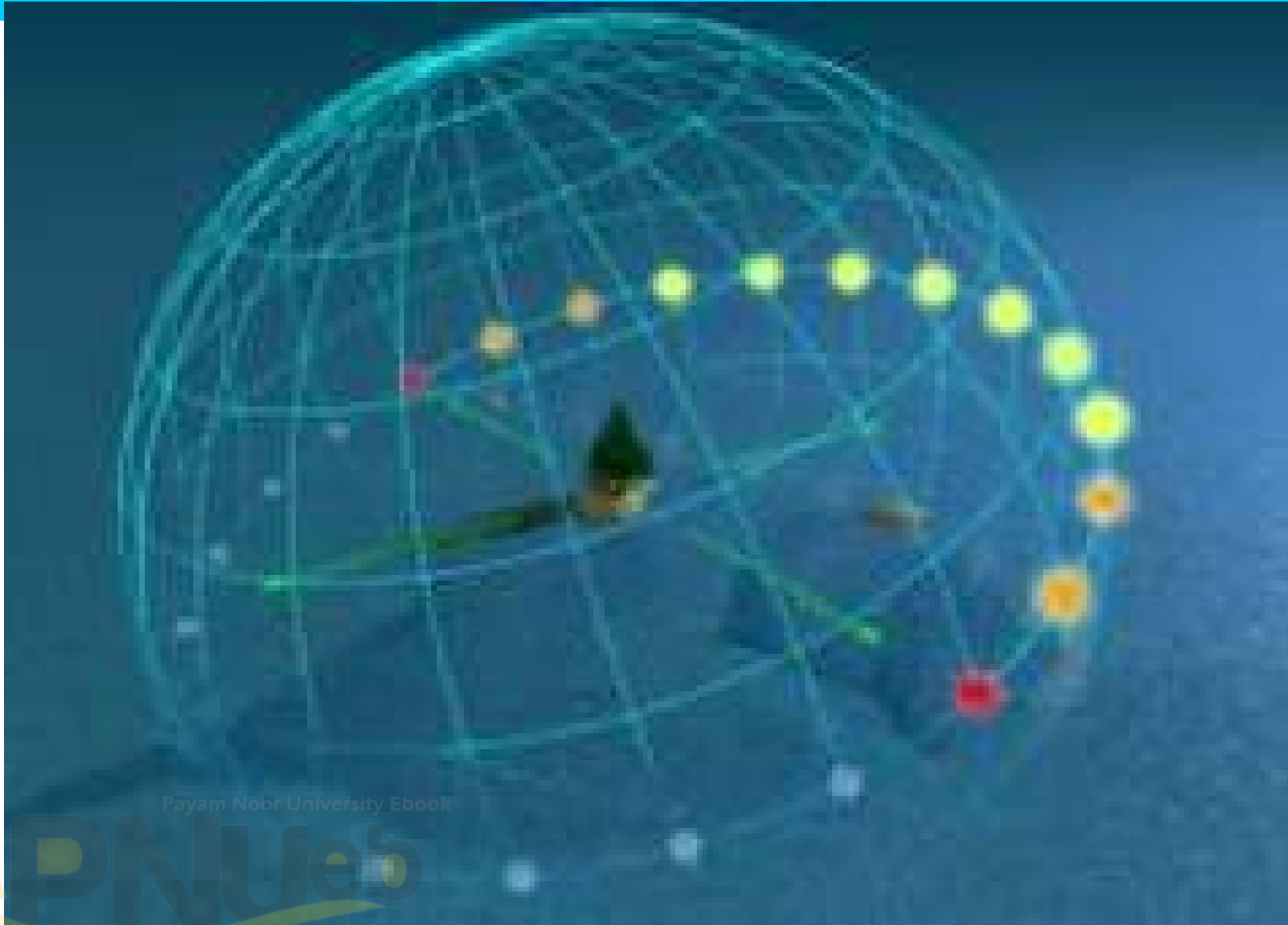

Payam Noor University Ebook

حرکت خورشید از دید ناظری که در قطب قرار دارد در روز اول بهار و پاییز

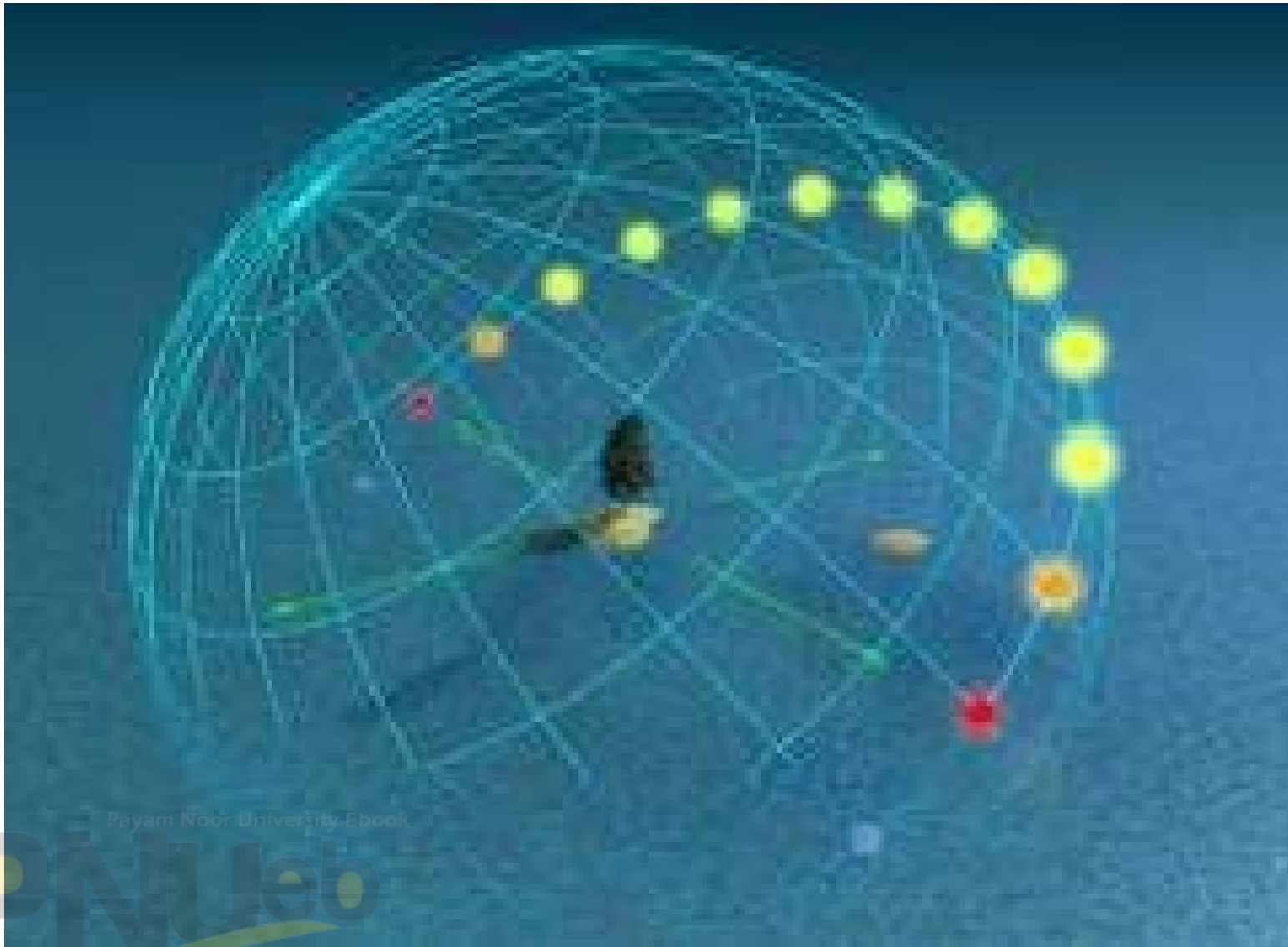
حرکت ظاهري خورشید از دید ناظر در عرض جغرافیایی
72 درجه ی شمالی قرار دارد در روز اول زمستان

Payam Noor University Ebook

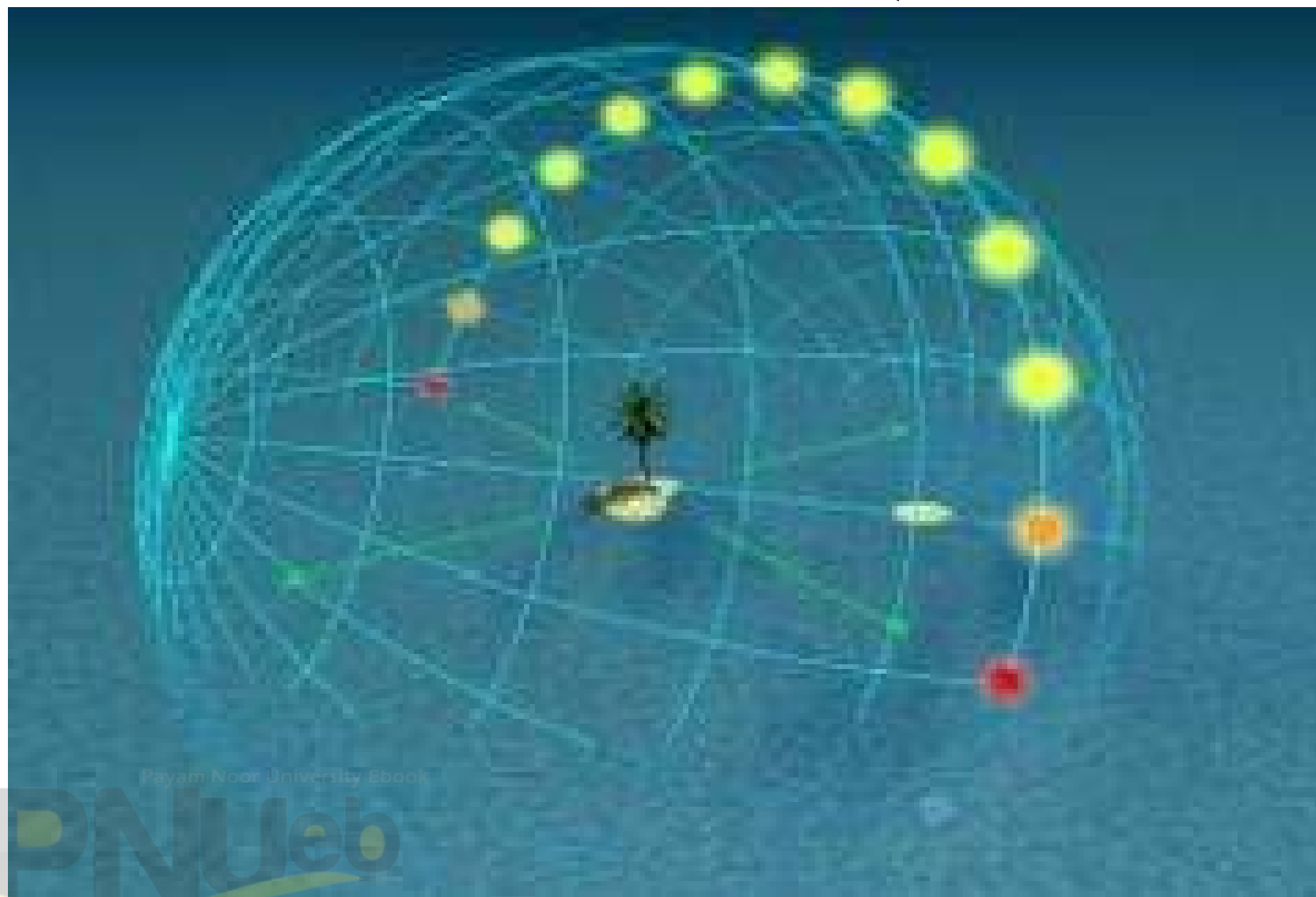
PNUeB

حرکت ظاهري خورشید از دید ناظر در عرض جغرافیایی
60 درجه ی شمالی قرار دارد در روز اول تابستان

Payam Noor University Ebook

حرکت ظاهري خورشید در روز اول دیمه برای ناظري که در استوا قرار دارد

حرکت ظاهري خورشید در روز اول فروردین برای ناظی که در استوا قرار دارد

Pavam Noor University Ebook

PNUeB

حرکت سالانه ی خورشید در روی دایره البروج و نمایش نقطه ی اعتدالین

Payam Noor University Ebook

صور فلکی منطقه البروج

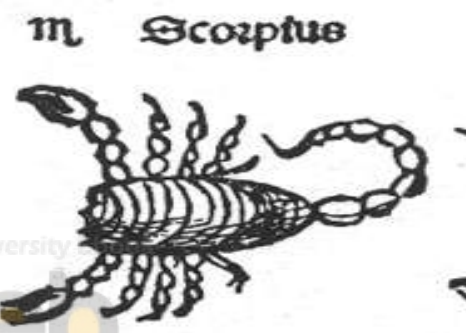
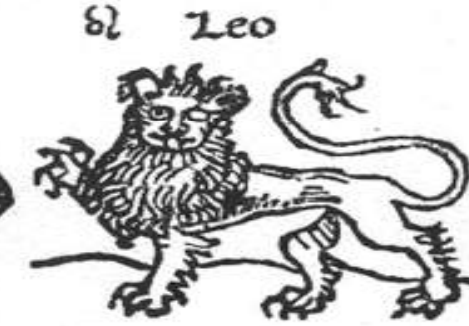
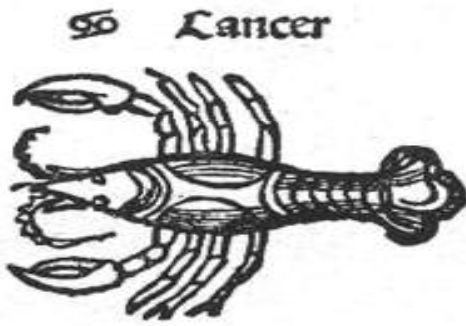
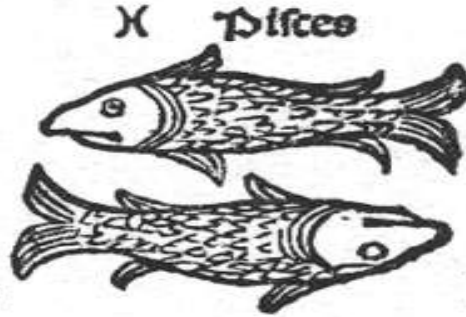
سنبله، میزان، عقرب، قوس (کمان)، جدی (بز) دلو، حوت (ماهی)، حمل (ثره)، ثور (گاو)، جوزا (دوپیکر)، سرطان (خرچنگ)، اسد (شیر)

Payam Noor University Ebook

PNUeB

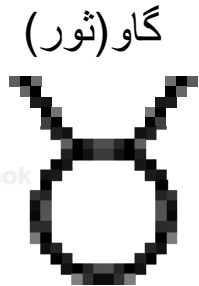
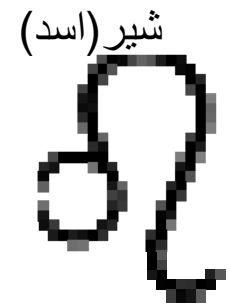
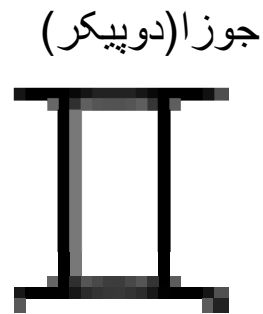
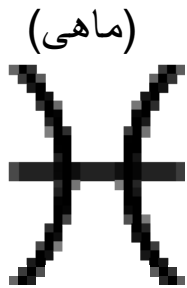
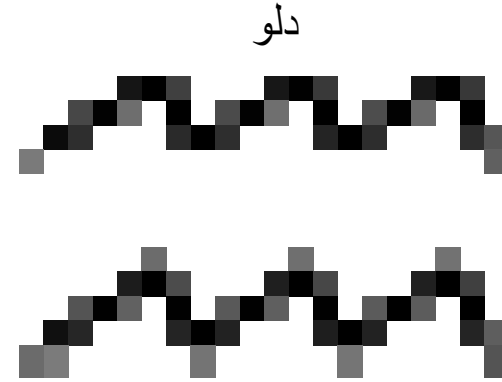
تصاویر خیلی و علایم نمایشی صور فلکی منطقه البروج

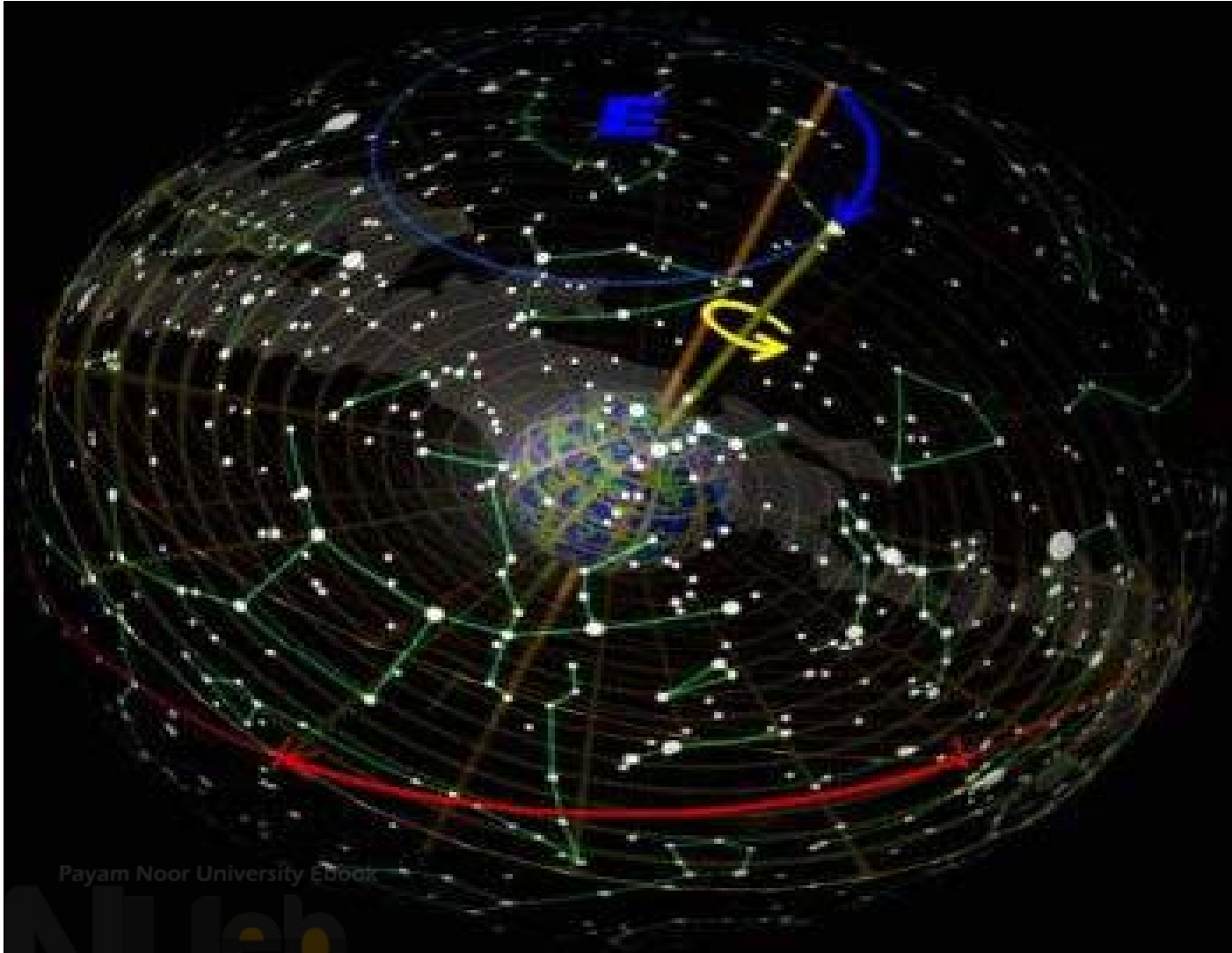
دانشگاه پیام نور

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

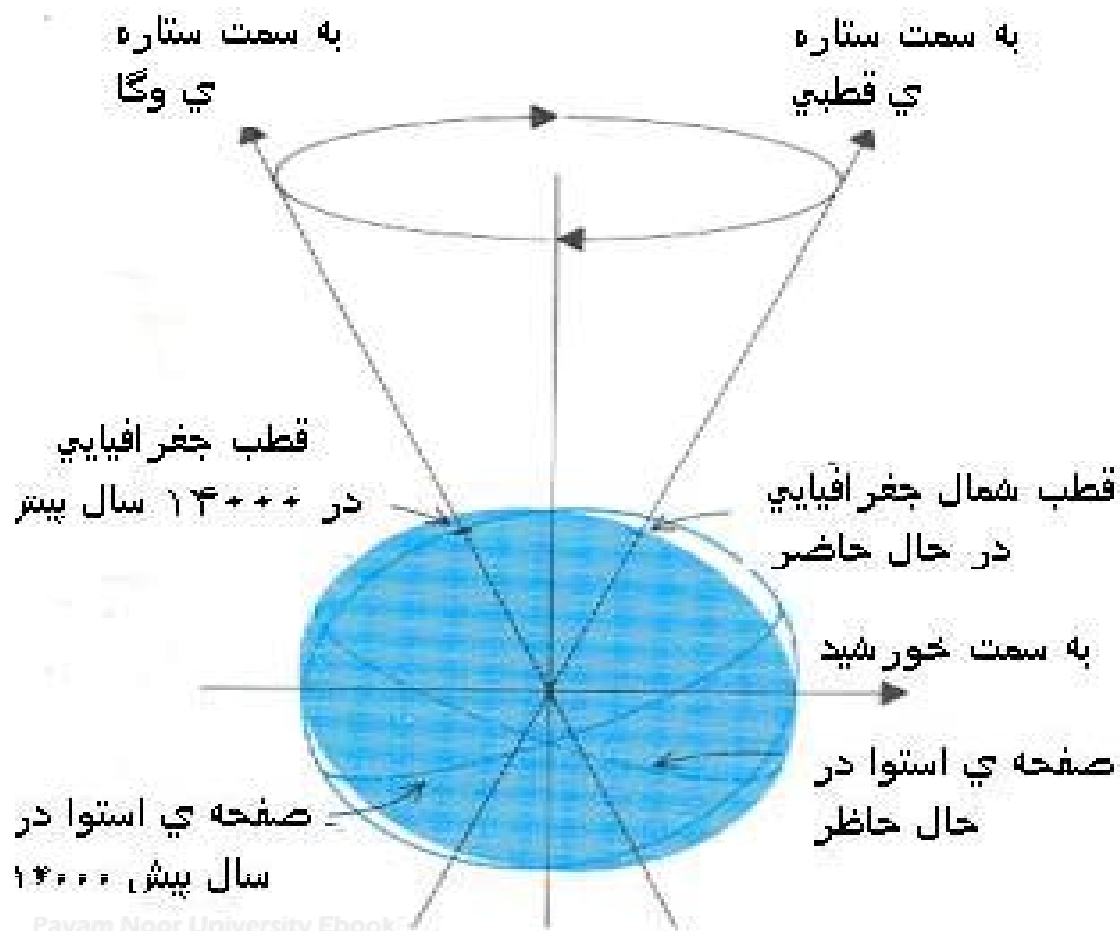
رقص محوري زمين (تقديم اعتدالين)

Payam Noor University EBook

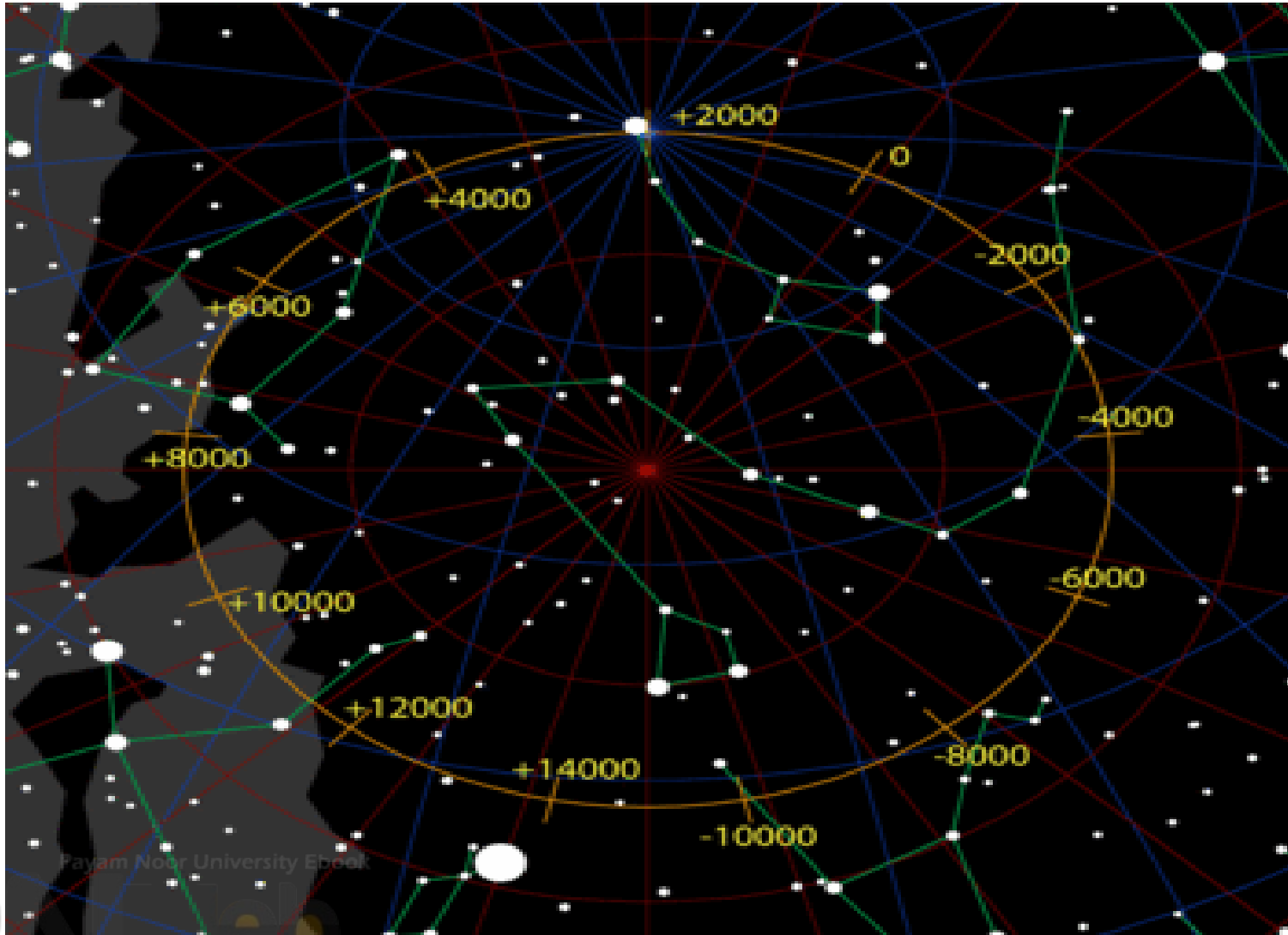

دوره ٲٲٲ تناوب رقص محوري 28000 سال است

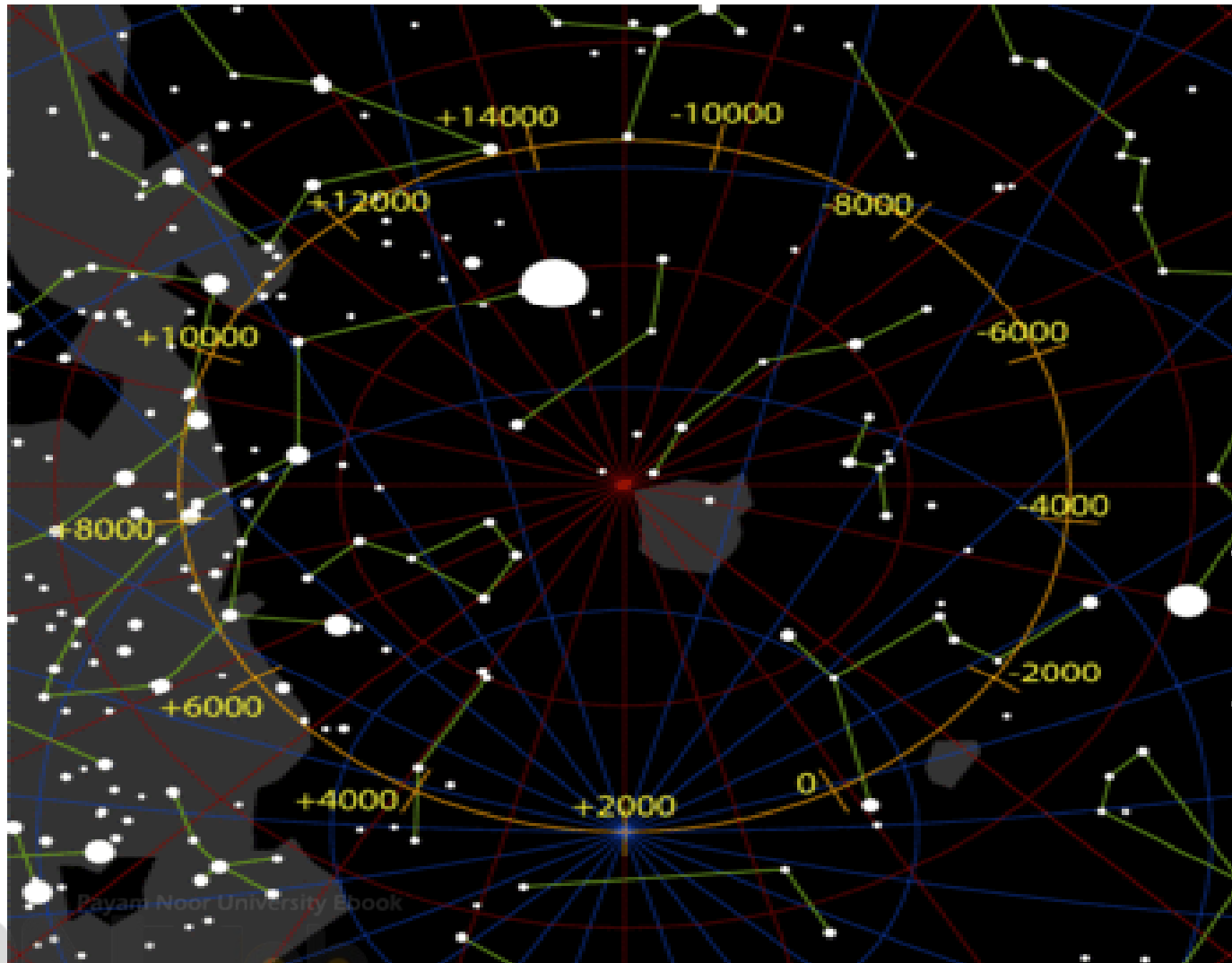

Payam Noor University Ebook

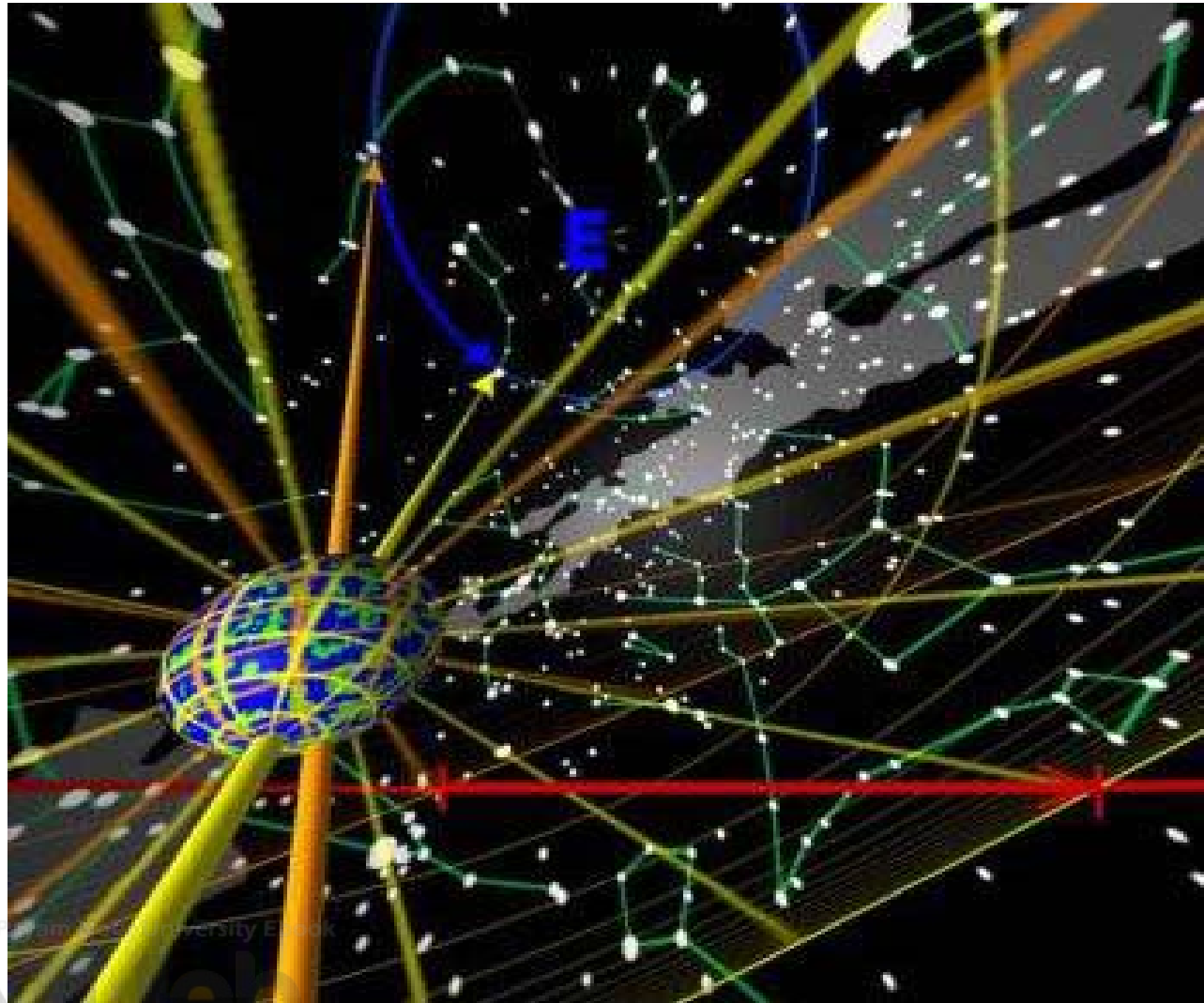
رقص محوري زمين

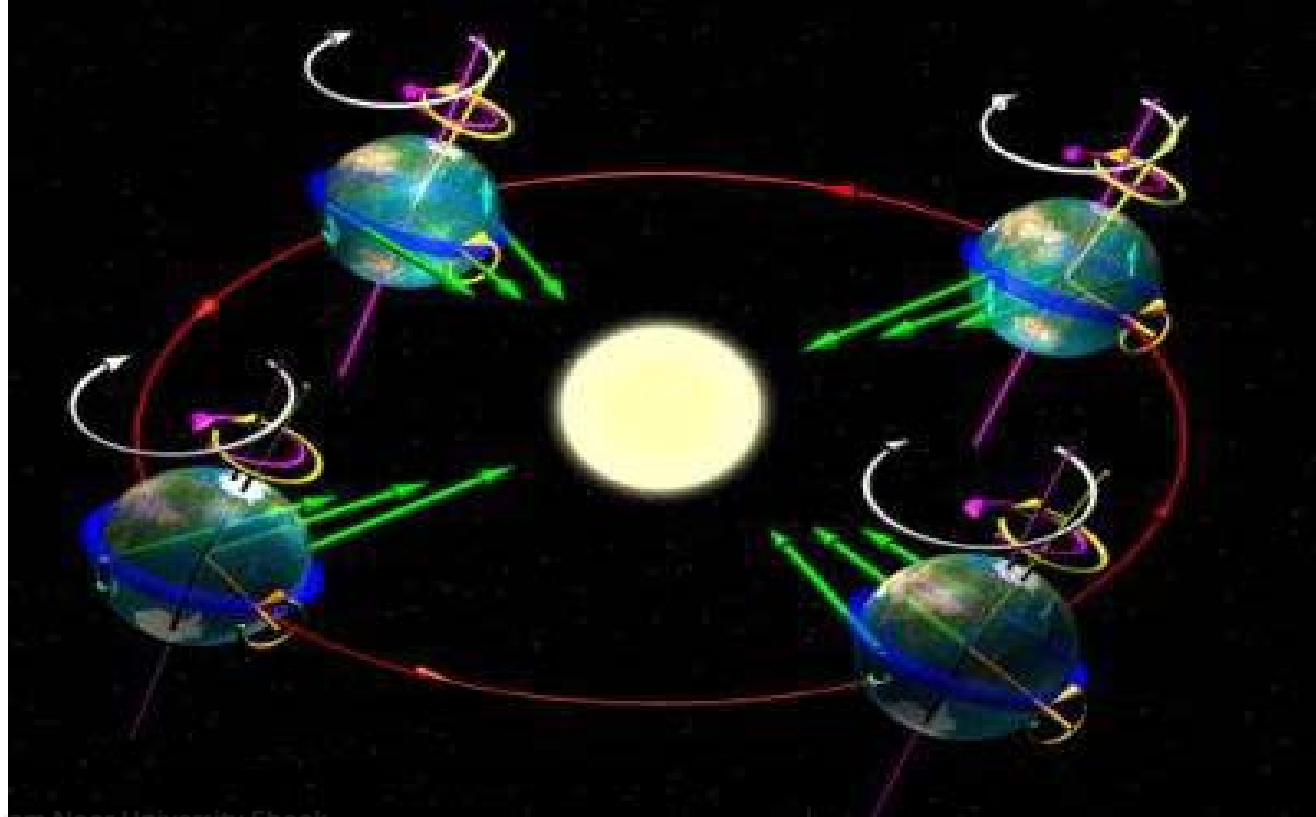
Payam Noor University Ebook

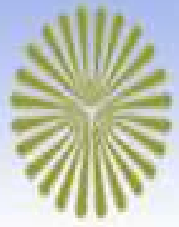

Pavani Noor University Book

جرکت دورانی زمین و تقدیم اعتدالین

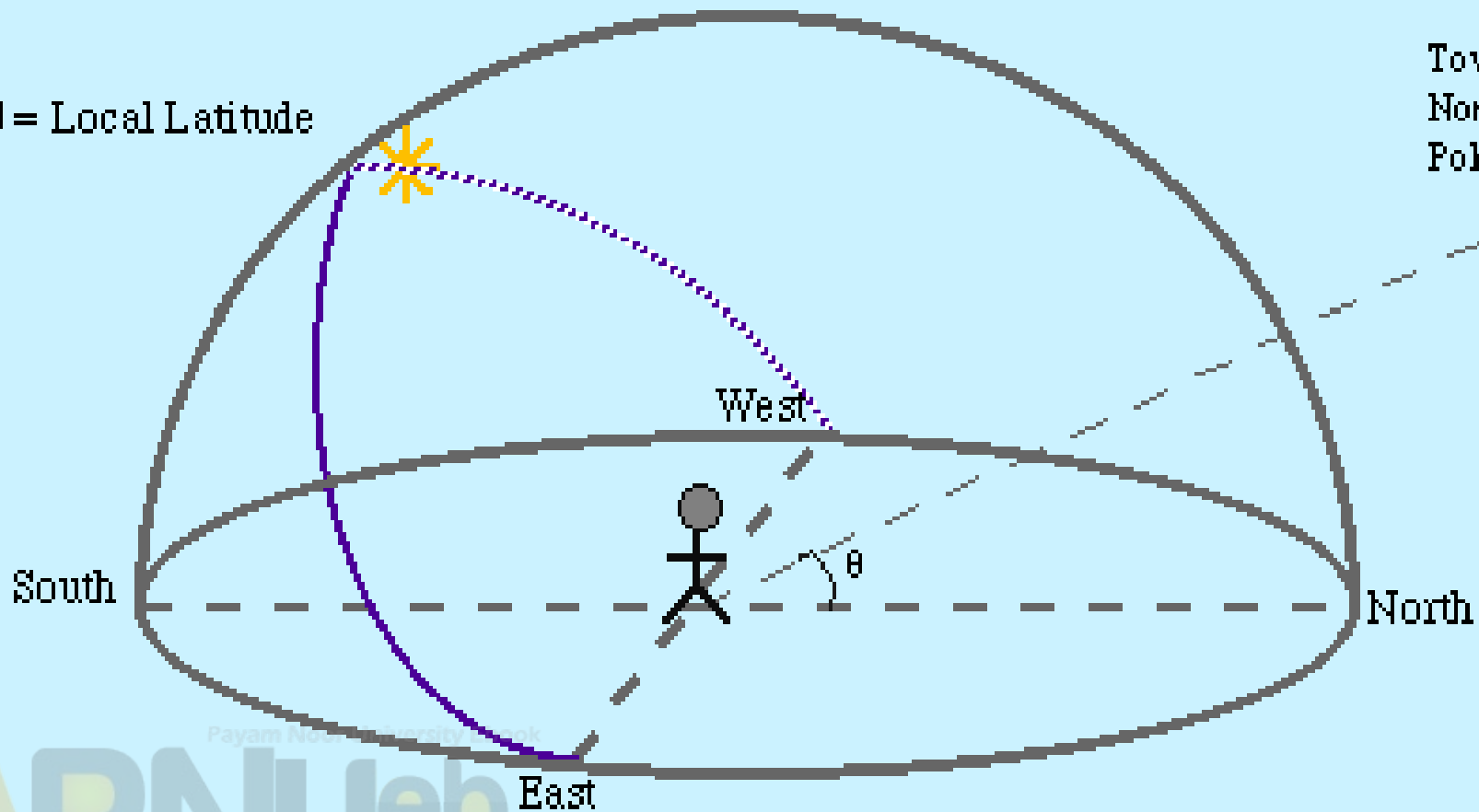

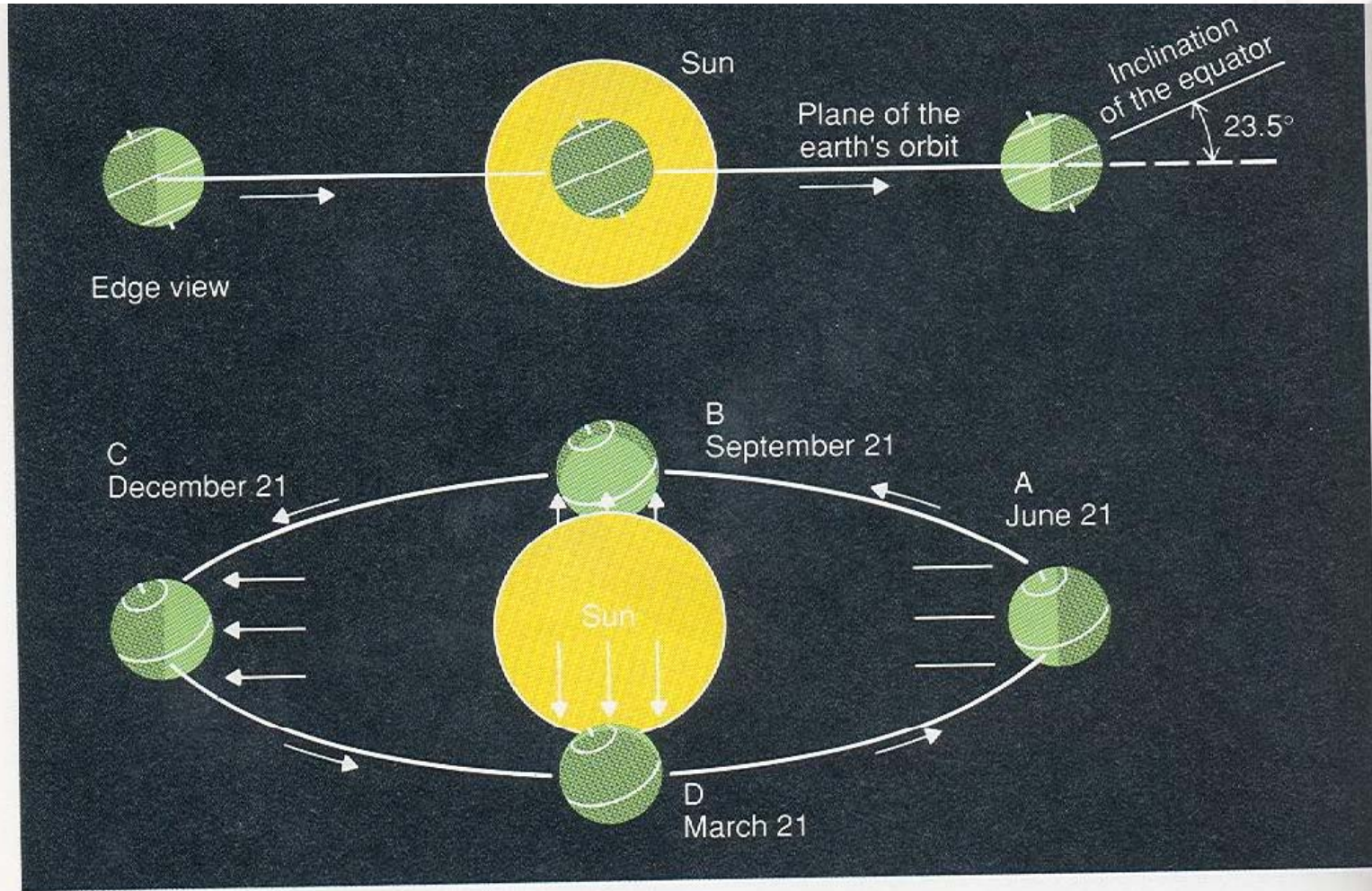
— Spring and Fall Equinox

θ = Local Latitude

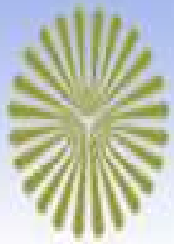
Toward the
North Celestial
Pole

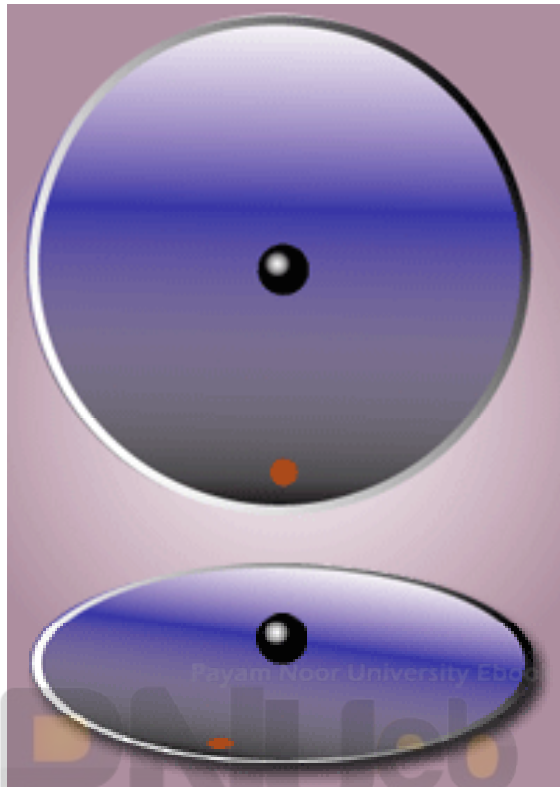
Payam Noor University Book

THE CALENDAR

یکی از دلایل چرخش زمین نیروی کریولیس است

این نیرو سبب انحراف به راست یک شیء متحرک در دستگاه چرخان می شود

در سطح زمین انحراف پرتابه ها، انحراف باد ها، تشکیل گردبادها (سیکلون و آنتی سیکلون) دلیل بر حرکت چرخشی زمین است. در شکل مقابل دو حرکت مهره سیاه از دید دوناظر با هم مقایسه شده است

$$a_C = -2\omega \times v$$

v سرعت متحرک و سرعت ω زاویه ای دیتگاه چرخان است

$$F_C = -2m(\omega \times v)$$

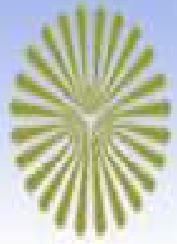

دانشگاه پیام نور

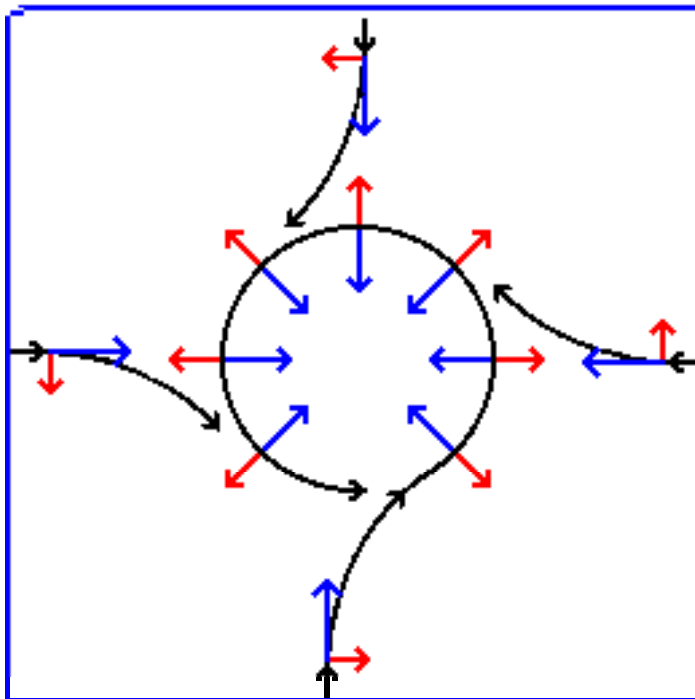

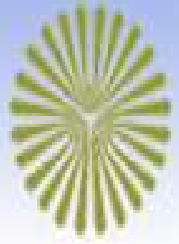
تشکیل گرد باد که نتیجه ی
وجود يك نقطه ی کم فشار در
حرکت چرخشی زمین است

چرخش در نیمکره ی
شمالی در خلاف عقربه
های ساعت صورت می
گیرد

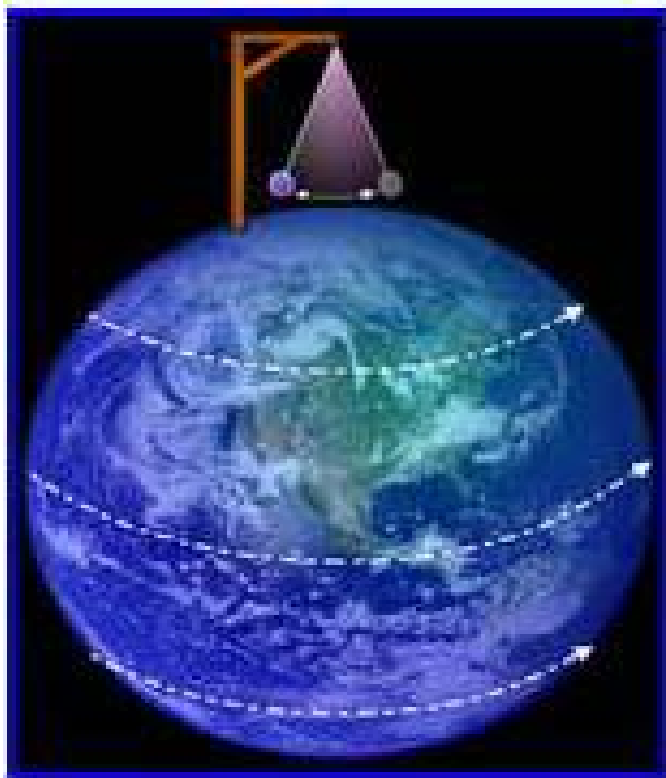
يك نقطه ي کم فشار كه در مركز يك توده ي پرفشار قرار گيرد سبب ايجاد سيكلون در زمين مي شود

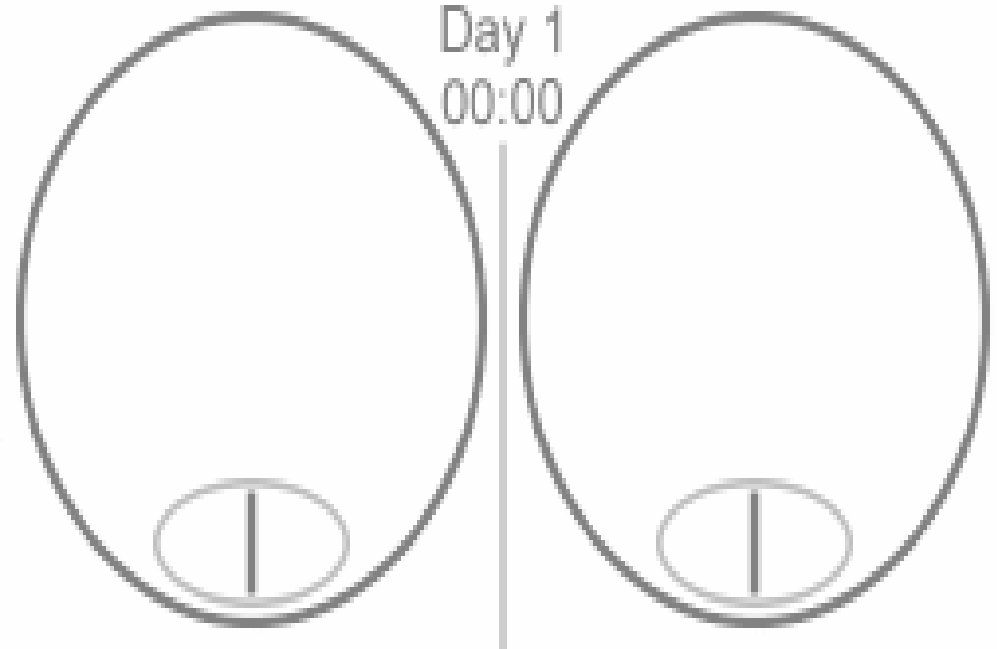

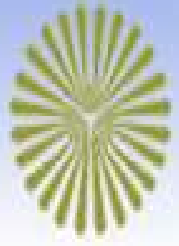
دانشگاه پیام نور

چرخش صفحه ي آونگ فوڪو دليل ديگري براي چرخش زمين است

Payam Noor University Ebook

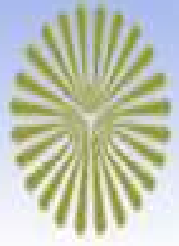
دانشگاه پیام نور

دلایل حرکت مداری زمین عبارتند از :

•-ابیراهی نور ستارگان

•اختلاف منظر ستاره ای

•اثر دوپلری

دانشگاه پیام نور

دلایل حرکت مداری زمین عبارتند از :

•-ابیراهی نور ستارگان

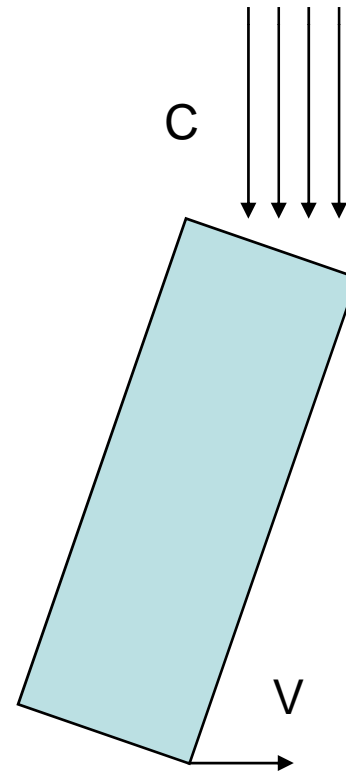
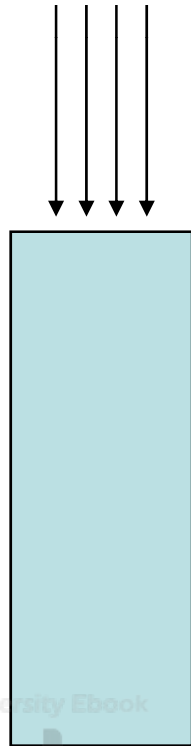
•اختلاف منظر ستاره ای

•اثر دوپلری

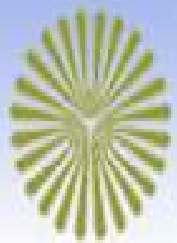
اثر ابیراهی

در حالي که زمین ساکن باشد نور ستاره به تلسکوپ مي رسد

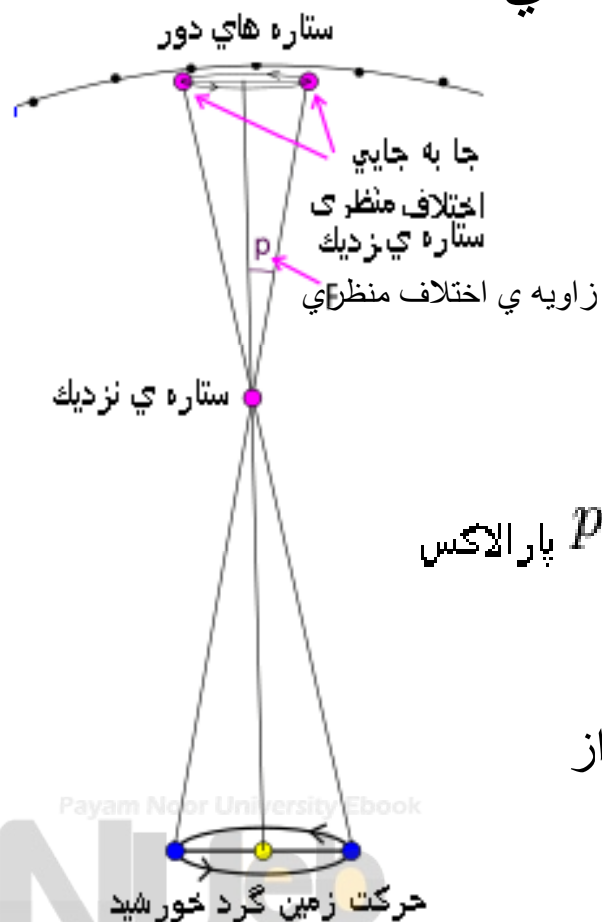

در صورت حرکت زمین برای رسیدن نور به انتهای تلسکوپ ، باید آنرا کمی کج کرد.

$$\text{Tang } \theta = V / C$$

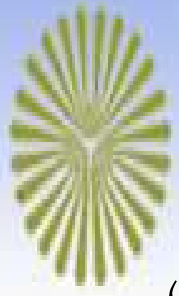
اختلاف منظر ستاره اي

وجود اختلاف منظر ستاره اي ، يعني جابه جايي يك ستاره نسبت به ستاره هاي زمينه ي آسمان پس از دو رصد متوالي به فاصله ي 6 ماه دليل بر حرکت گردشي زمين است

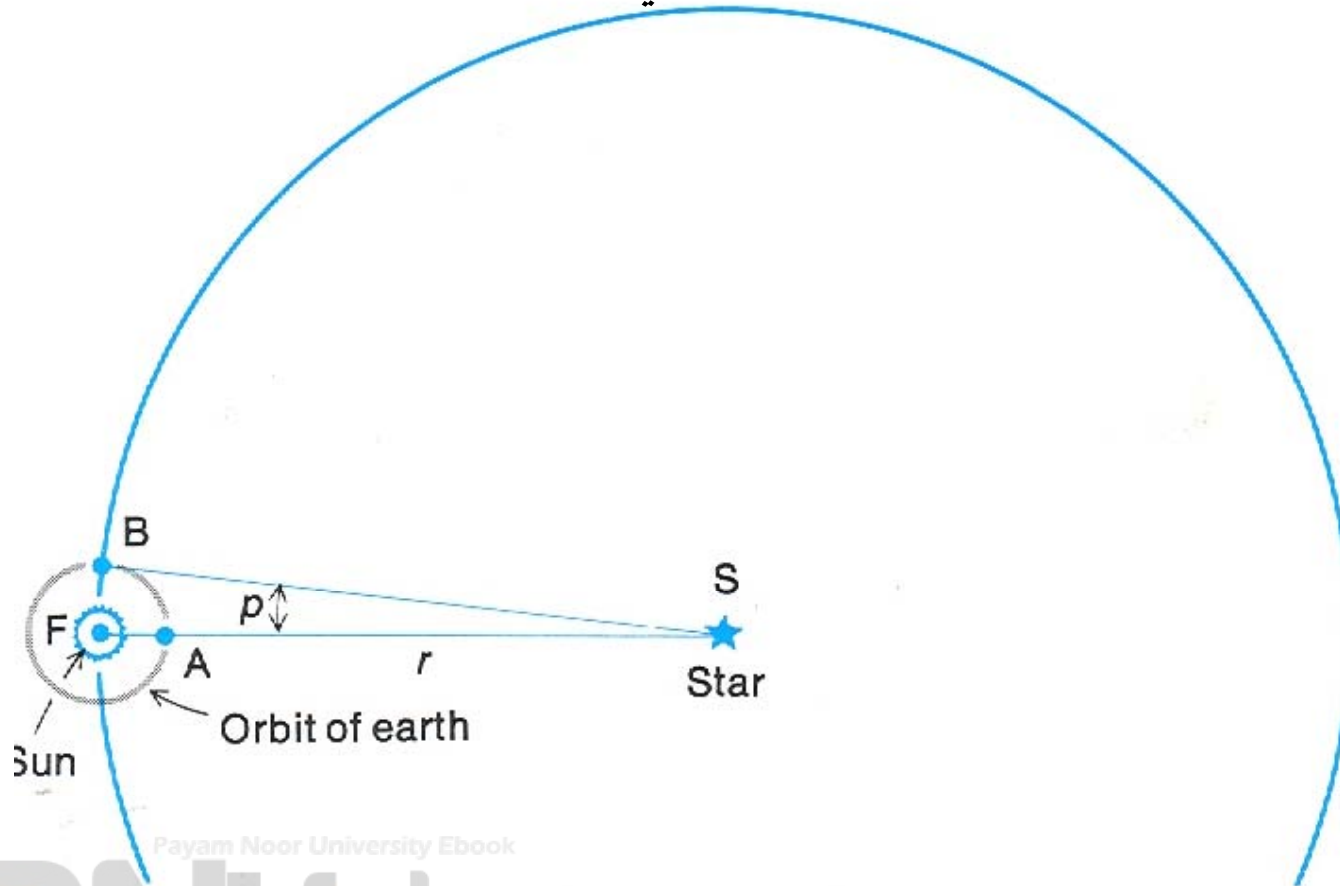
$$p'' = \frac{1AU}{d} \cdot 180 \cdot \frac{3600}{\pi} \text{ بر حسب ثانيه ي قوسي پارالاکس}$$

AU برابر يك واحد نجومی يعني فاصله ي ميانگين زمين از خورشيد است

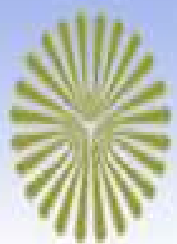

دانشگاه پیام نور

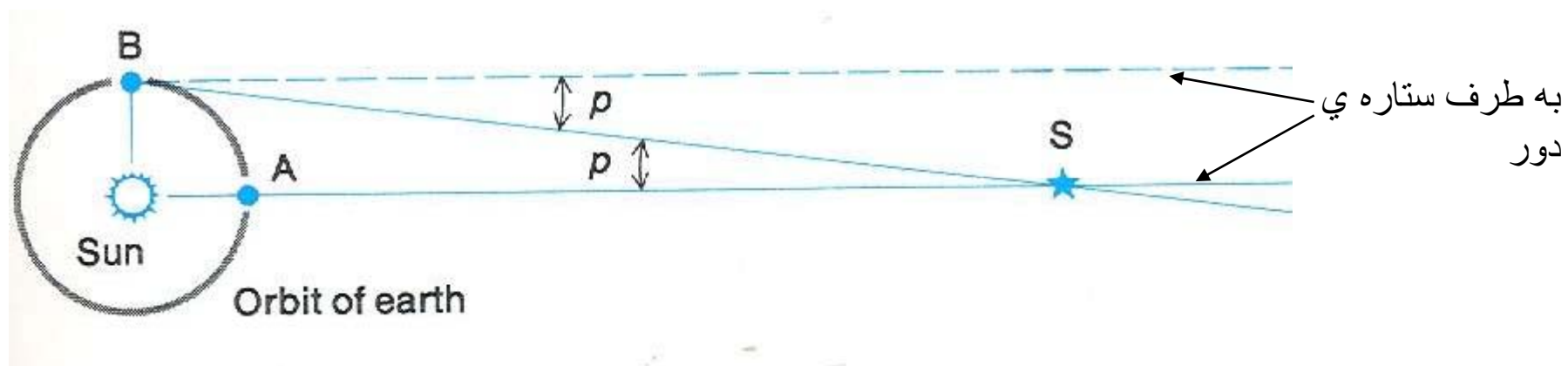
با اندازه گیری زاویه ی اختلاف منظر می توان فاصله ی ستاره را بر حسب واحد نجومی به دست آورد

Payam Noor University Ebook

اندازه حیري زاویه ي اختلاف منظر از روی جابه جایی ستاره ي نزدیک نسبت به يك ستاره ي دور زمينه

محاسبه ي فاصله ي ستاره بر حسب واحد نجومى

right triangle

$$\sin p = \frac{1AU}{d}$$

small angle approximation

$$\sin x = x \text{ radians} = x \cdot \frac{180}{\pi} \text{ degrees} = x \cdot 180 \cdot \frac{3600}{\pi} \text{ arcseconds}$$

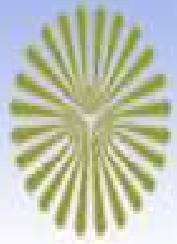
$$\text{parallax } p'' = \frac{1AU}{d} \cdot 180 \cdot \frac{3600}{\pi}$$

$$d = 1AU \cdot 180 \cdot \frac{3600}{\pi}$$

If the parallax is 1", then the distance is
defines the parsec)

$$= 206,265 \text{ AU} = 3.2616 \text{ yr} = 1 \text{ parsec (This$$

The parallax $p = \frac{1}{d}$ arcseconds, when the distance is given in parsecs

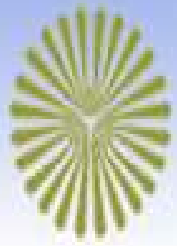

اثر دوپلر

هر گاه ناظر و چشمه ی نور نسبت به هم حرکت کنند طول موج نور دریافتی به شکل زیر تغییر می کند

$$\delta\lambda/\lambda = (\lambda - \lambda_0) / \lambda = V_f/C$$

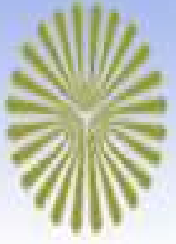
که در آن V سرعت ناظر یا چشمه و C سرعت نور است

دانشگاه پیام نور

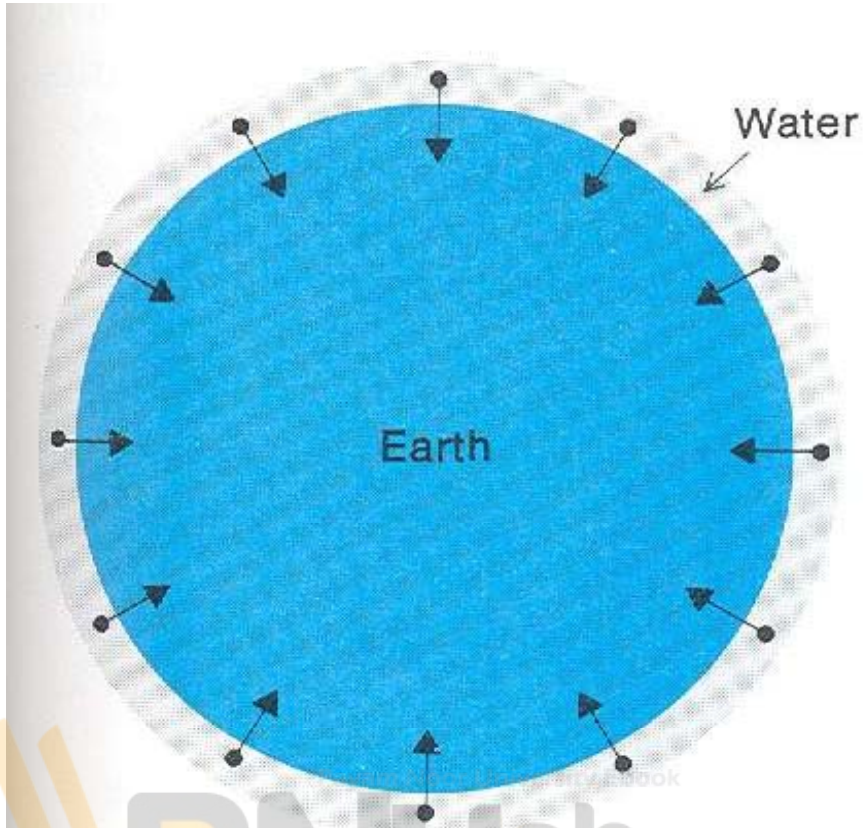
دلایل حرکت مداری زمین با استفاده از شیفت دوپلر

- ستارگانی که بر قطب دایره البروج قرار دارند هیچ تغییر طول موجی را نشان نمی دهند
- ستارگان واقع بر استوای سپهری بیشترین شیفت را دارند
- این شیفت متناوباً به طول موج های بلند و پس از 6 ماه به سمت طوی موج های کوتاه انجام می گیرد
- این نشان می دهد که زمین بر مار بسته ای در حرکت است که 6 ماه از آن ستاره دور و در نیم پریود دیگر به آن نزدیک می شود

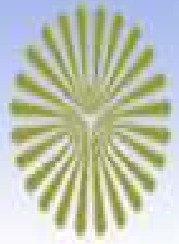

دانشگاه پیام نور

آثار جذر ومدی نیروی گرانش

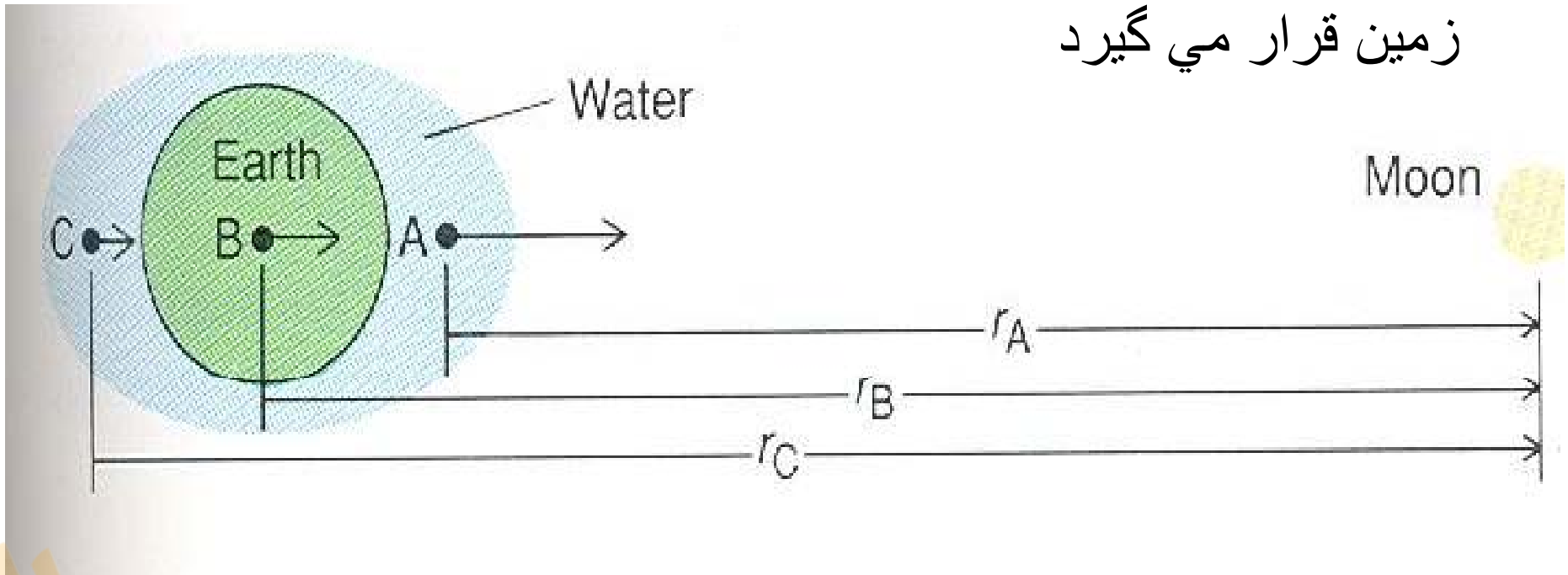

توزیع یک لایه ی آبی بر
سطح یک زمین کروی
فرضی به صورت
یکنواخت خواهد بود

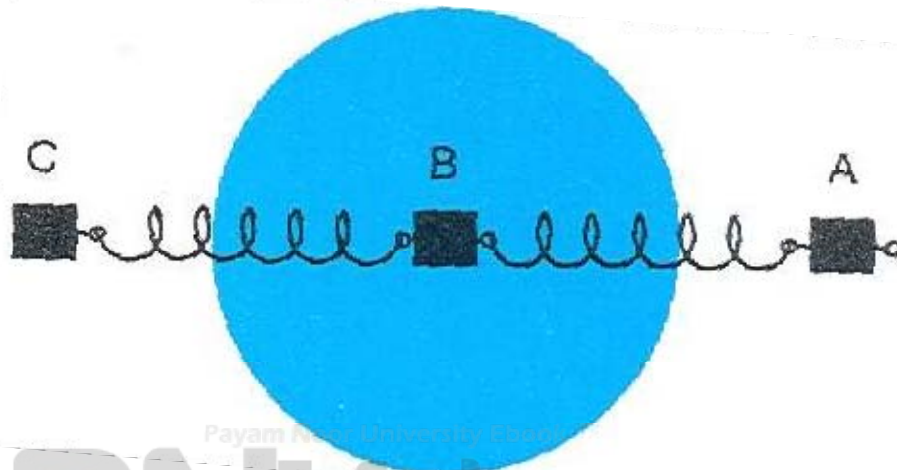
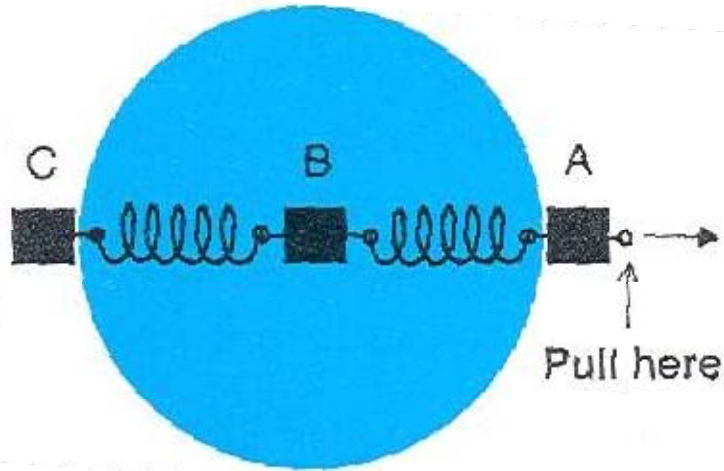
آثار جذر و مدی

توزیع همان لایه وقتی ماه در امتداد زمین قرار می گیرد

دانشگاه پیام نور

يك سيستم جرم و فنر
چگونگي اثر نيروي
گرانشي ماه را نشان
مي دهد. با كشيدن يكي
از فنر ها فنر ديگر
در سوي مقابل كشيده
مي شود

حد روچ يك سياره

هر گاه قمری از حد معینی به سیاره ی مادر نزدیک شود نیروی
تفاضلی سیاره ی مادر در فاصله ی معینی بر نیروی خود
گرنشی قمر غلبه کرده و آن را متلاشی می کند. به این فاصله
حد روچ گویند. این فاصله از رابطه ی زیر به دست می آید

$$d = 2.24(\rho_M / \rho_m)^{\frac{1}{3}} R$$

که در آن ρ_m و ρ_M به ترتیب چگالی سیاره ی مادر و قمر و R شعاع سیاره است

دانشگاه پیام نور

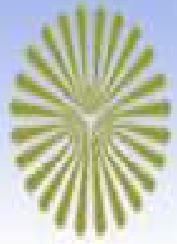
محاسبه ي حد روچ

$$F_G = \frac{Gmu}{r^2}$$

نیروي گرانش نیوتن

$$F_T = \frac{2GMur}{d^3}$$

نیروي تفاضلي بين جسمي به جرم u و شعاع r ، که به فاصله ي d از کره ي مادر قرار دارد هم قرار دارند

دانشگاه پیام نور

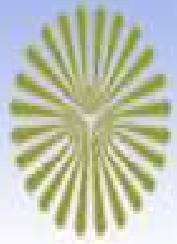
$$F_G = F_T$$

در حدروچ این دو با هم برابر اند
یعنی داریم

$$\frac{Gmu}{r^2} = \frac{2GMur}{d^3}$$

و یا

$$d = r \left(2 \frac{M}{m} \right)^{\frac{1}{3}}$$

دانشگاه پیام نور

$$M = \frac{4\pi\rho_M R^3}{3}$$

برای کره ای به جرم M و شعاع R داریم

$$m = \frac{4\pi\rho_m r^3}{3}$$

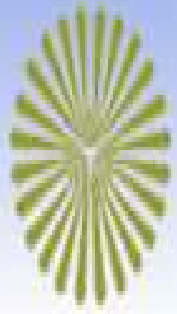
و برای کره ی کوچک

$$d = r \left(\frac{2\rho_M R^3}{\rho_m r^3} \right)^{1/3}$$

با جایگذاری به جایی جرم ها داریم

$$d = R \left(2 \frac{\rho_M}{\rho_m} \right)^{1/3}$$

که می توان آن را به شکل حد روچ در آورد

دانشگاه پیام نور

نتایج

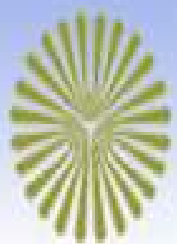
- حدروچ سیاره ی کیوان 150000 کیلومتر است و حلقه های آن در فاصله ی 80000 تا 136000 کیلومتری از مرکز آن قرار دارند
- همیه حلقه های سیارات برجیس گونه در محدوده ی فاصله ی روچ قرار دارند.
- در این محدوده حد اکثر قطر يك قمرسنگی یا یخی در این محدوده نمی تواند بیش از 40 کیلومتر باشد
- همی ه ماهواره های اطراف زمین در محدوده ی روچ زمین قرار دارند
- علت دوام این ماهواره ها مقومت بلای مصالح آن ها است

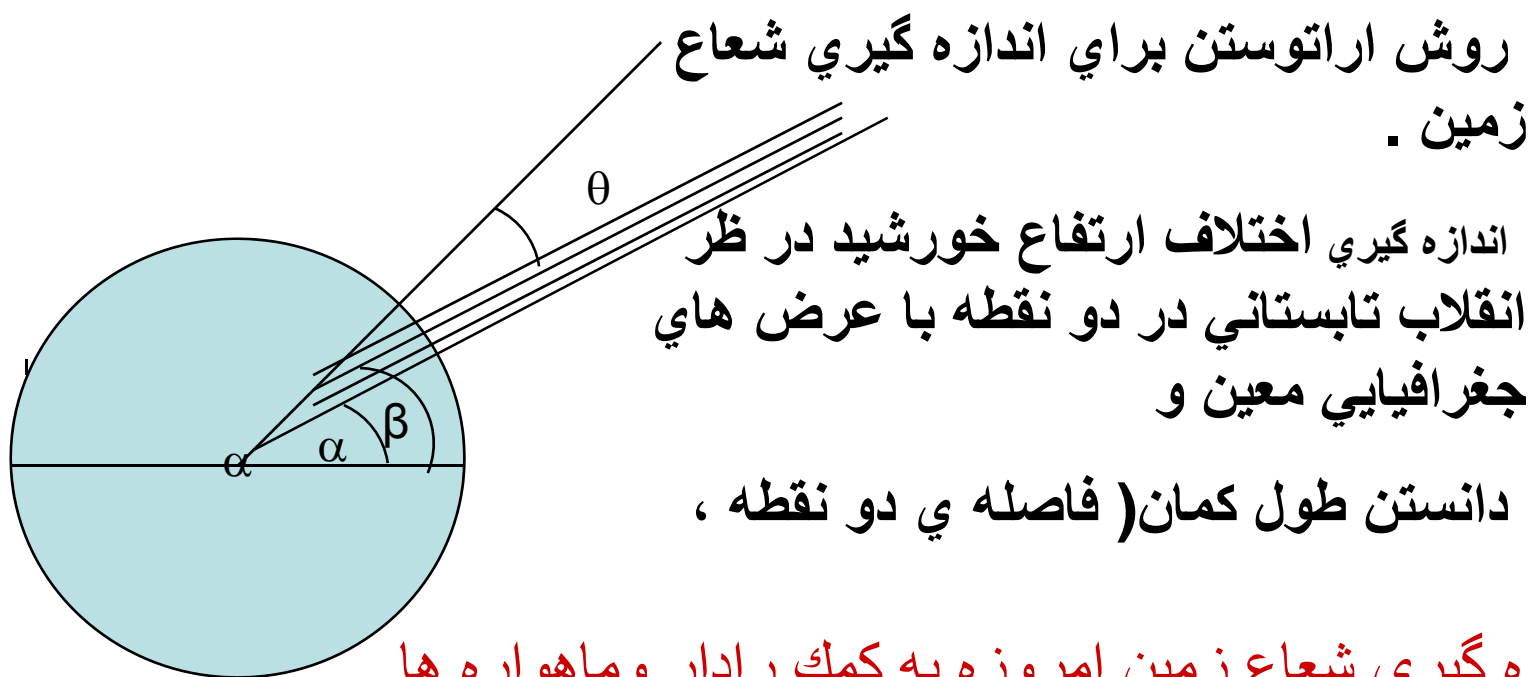
دانشگاه پیام نور

فصل چهارم ، سیستم زمین ماه

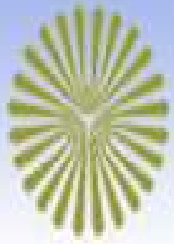
- ابعاد
- اهله
- گرفت ها
- درون ها
- جوها
- میدان های مغناطیسی

ابعاد

اندازه گیری شعاع زمین امروزه به کمک رادار و ماهواره ها صورت می گیرد

دانشگاه پیام نور

ویژگی های سیستم زمین ماه

ویژگی های زمین :

قطر 12759 کیلومتر

$973/5 \times 10^{24}$ kg = جرم

(به کمک دوره ی تناوب ماهواره ها و قانون سوم کپلر)

(یک واحد نجومی) فاصله میانگین زمین از خورشید و برابر

149600000 Km

$$M_m = \left(\frac{d_{\oplus}}{d_m}\right)M_{\oplus} = \left(\frac{1}{81}\right)M_{\oplus}$$

جرم ماه

دانشگاه پیام نور

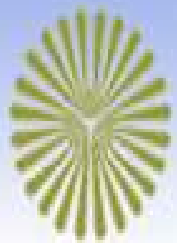
ویژگی های سیستم زمین ماه

فاصله ی ماه از زمین 384000 کیلومتر

(اندازه گیری به کمک تپ های ارسالی و بازگشتی رادار).

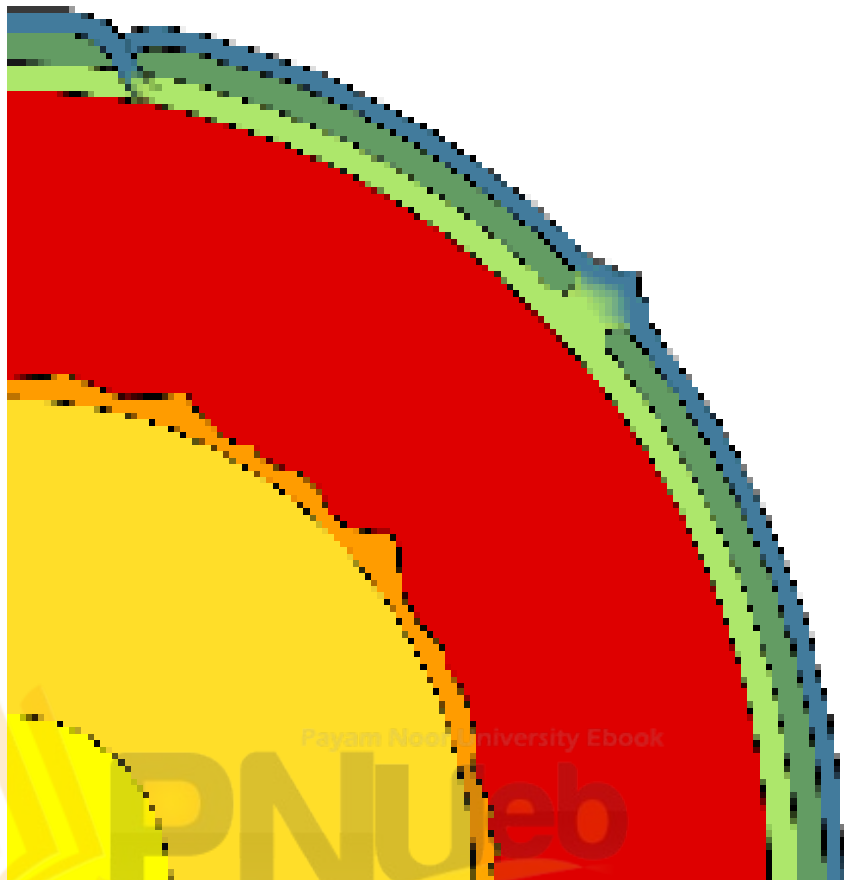
قطر ماه 3476km (اندازه گیری به کمک اندازه گیری زاویه ی دید ما و فاصله ی ماه تا زمین)

فاصله ی مرکز جرم سیستم از مرکز زمین 4671 km

دانشگاه پیام نور

ساختار لایه ای زمین

پوسته 0- 40 (فاصله ها بر حسب کیلومتر)

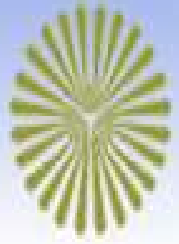
جبه ی خارجی 40- 400

منطقه ی گذار 400- 650

جبه ی داخلی 650- 2700

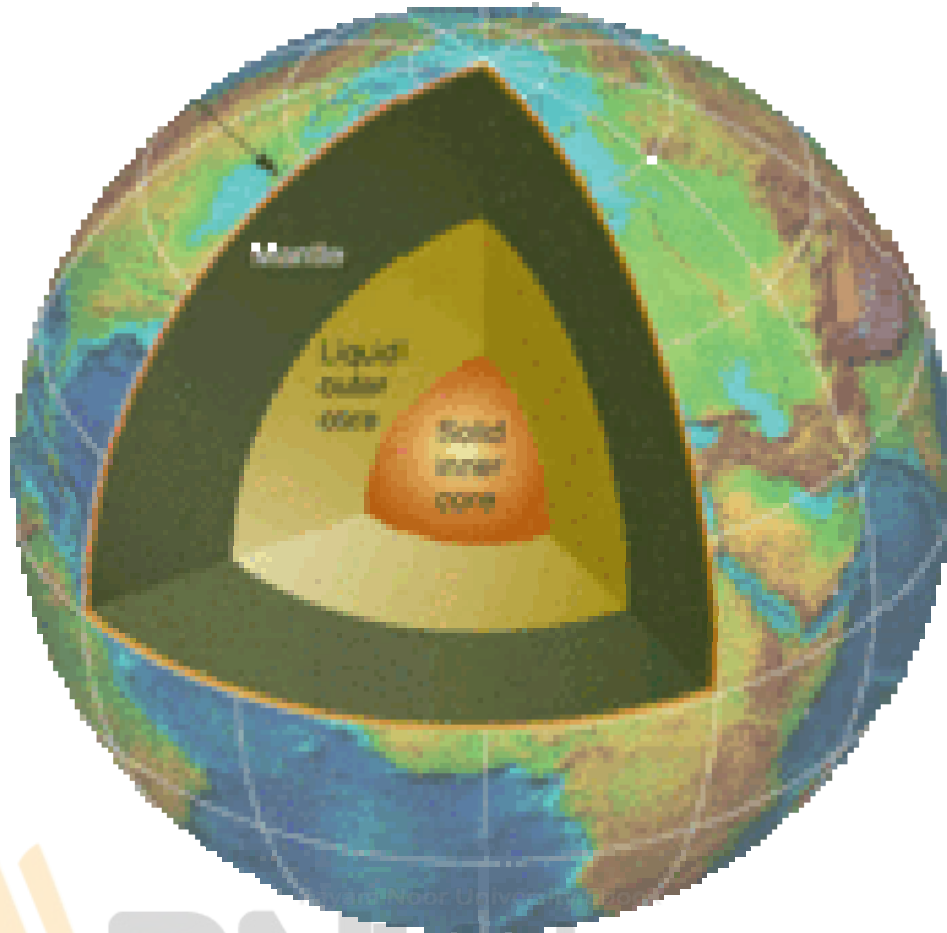
هسته ی خارجی 2890- 5150

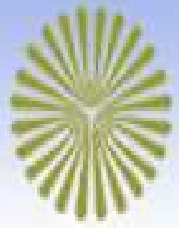
هسته ی داخلی 5150- 6378

دانشگاه پیام نور

زمین از درون و بیرون

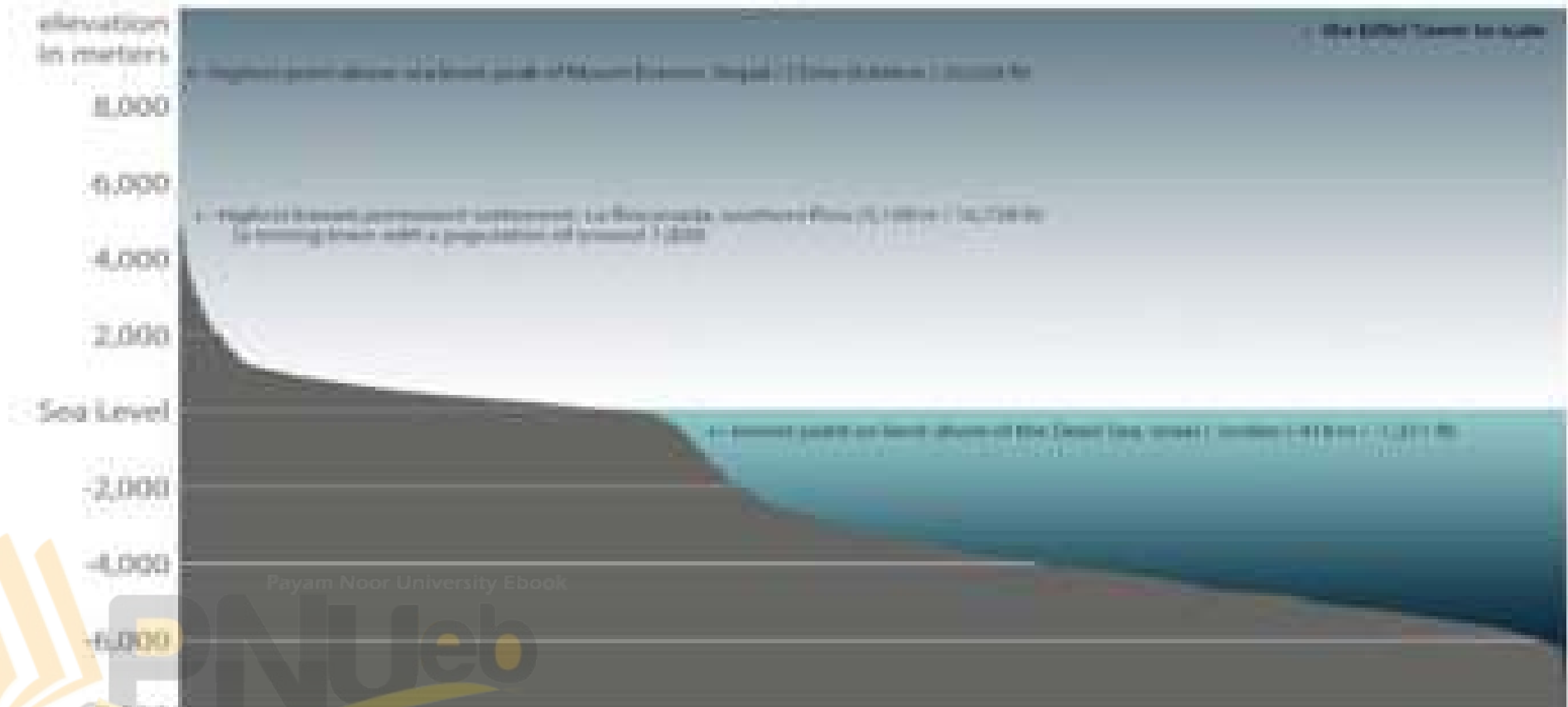

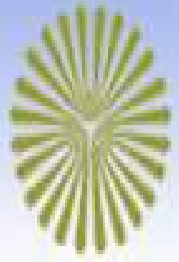

دانشگاه پیام نور

عوارض سطحی زمین

Elevation Histogram of the Earth's Crust

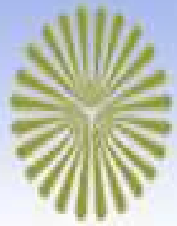
دانشگاه پیام نور

منظره ي زمين از بالاي جو

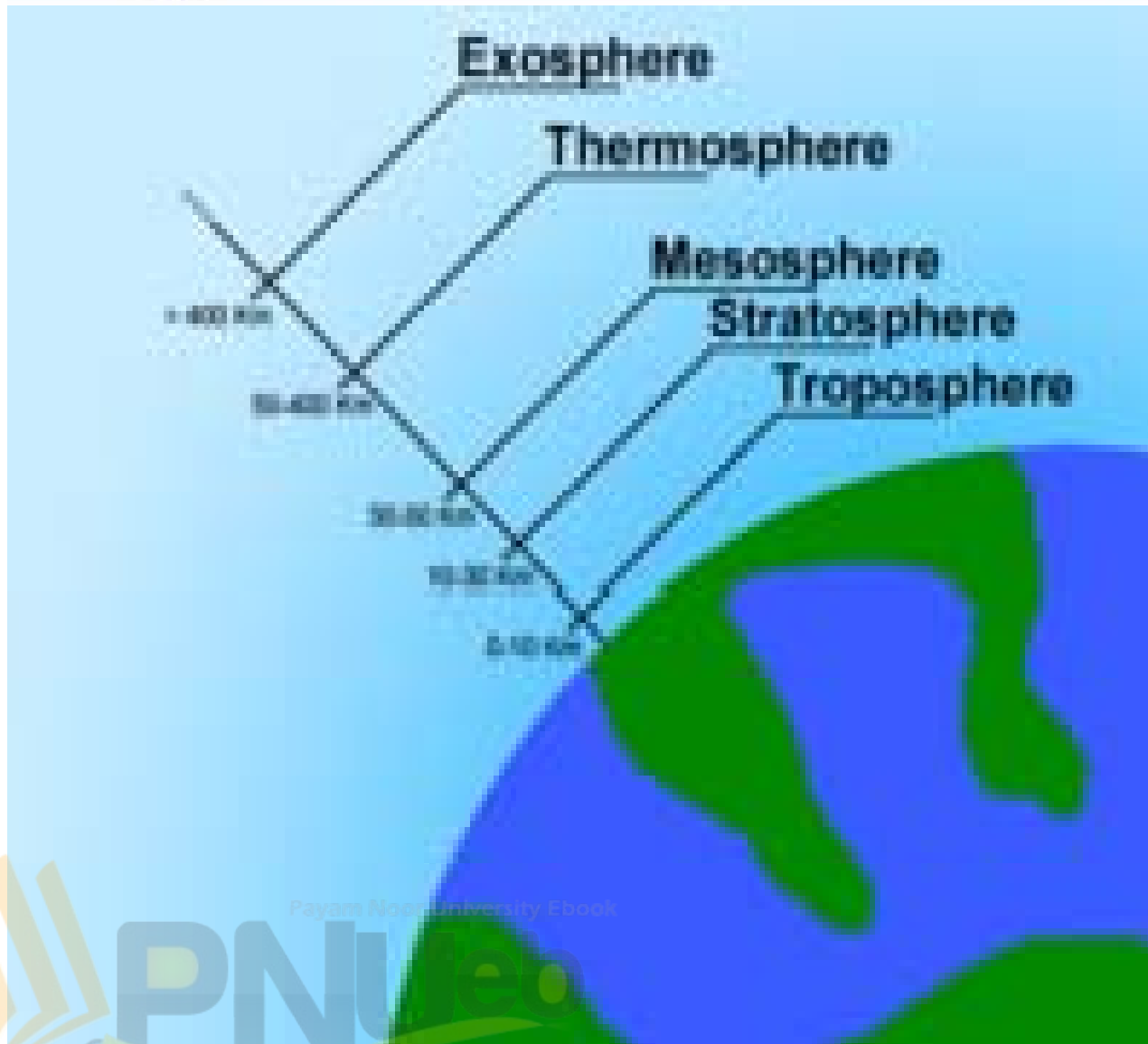
Payam Noor University Ebook

اتمِسْفَرِ زَمِينِ

دانشگاه پیام نور

لایه های مختلف اتمسفر عبارتند از

لایه ی فعال جو یا تروپوسفر

استراتوسفر

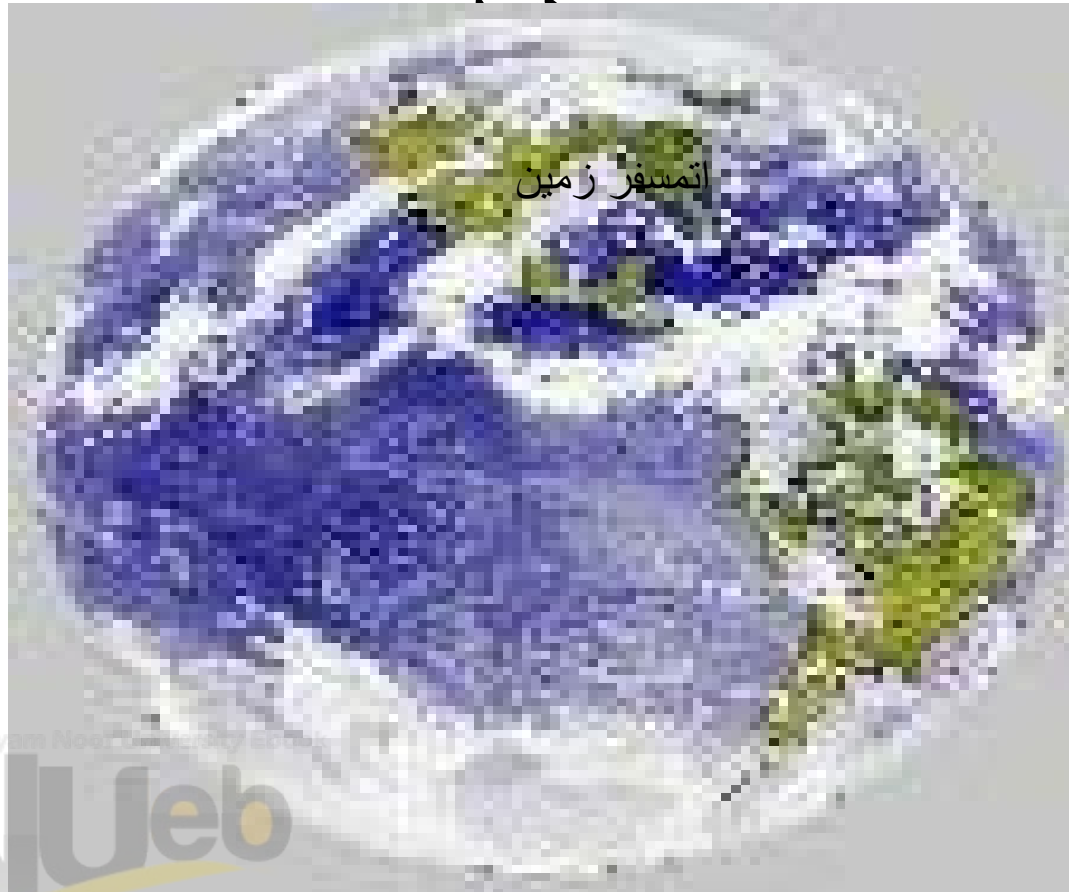
مژوسفر

یونسفر (ترموسفر)

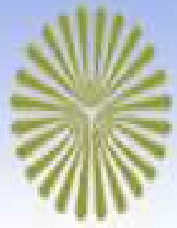
مگنتوسفر

فعالیت های تشکیل ابر و باران زایی در لایه ی تروپوسفر انجام می

اتمسفر زمین

محاسبه فشار اتمسفر

دانشگاه پیام نور

$$F_g = ma = \rho(r) A \Delta r \left(\frac{GM}{r^2} \right)$$

$$A \Delta P = \rho(r) A \Delta r \left(\frac{GM}{r^2} \right)$$

$$\frac{\Delta p}{\Delta r} = \rho(r) \frac{GM}{r^2}$$

$$P = nkT$$

$$P = \frac{\rho kT}{m}$$

$$\frac{dP}{dr} = -P \left(\frac{m}{KT} \right) \left(\frac{GM}{r^2} \right)$$

$$\frac{dP}{P} = - \left(\frac{m}{KT} \right) \left(\frac{GM}{r^2} \right) dr$$

$$g(r) = \frac{GM}{r^2}$$

$$\frac{dP}{P} = -g(r) \frac{m}{KT} dr$$

$$\frac{P(r)}{P(r_0)} = \exp \left[-g(r) \left(\frac{m}{kT} \right) (r - r_0) \right]$$

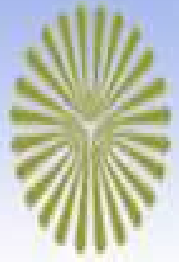
$$P(h) = P(0) \exp(-h / H)$$

برای هر لایه از هوای در
حال تعادل می توان نوشت:

ابر هاي کمولونيمبوس در تروپوسفر

Payam Noor Electronic Library

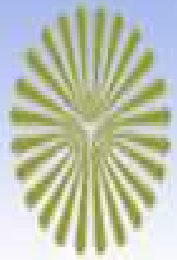
دانشگاه پیام نور

میدان مغناطیسی زمین و کمربند های ون آلن

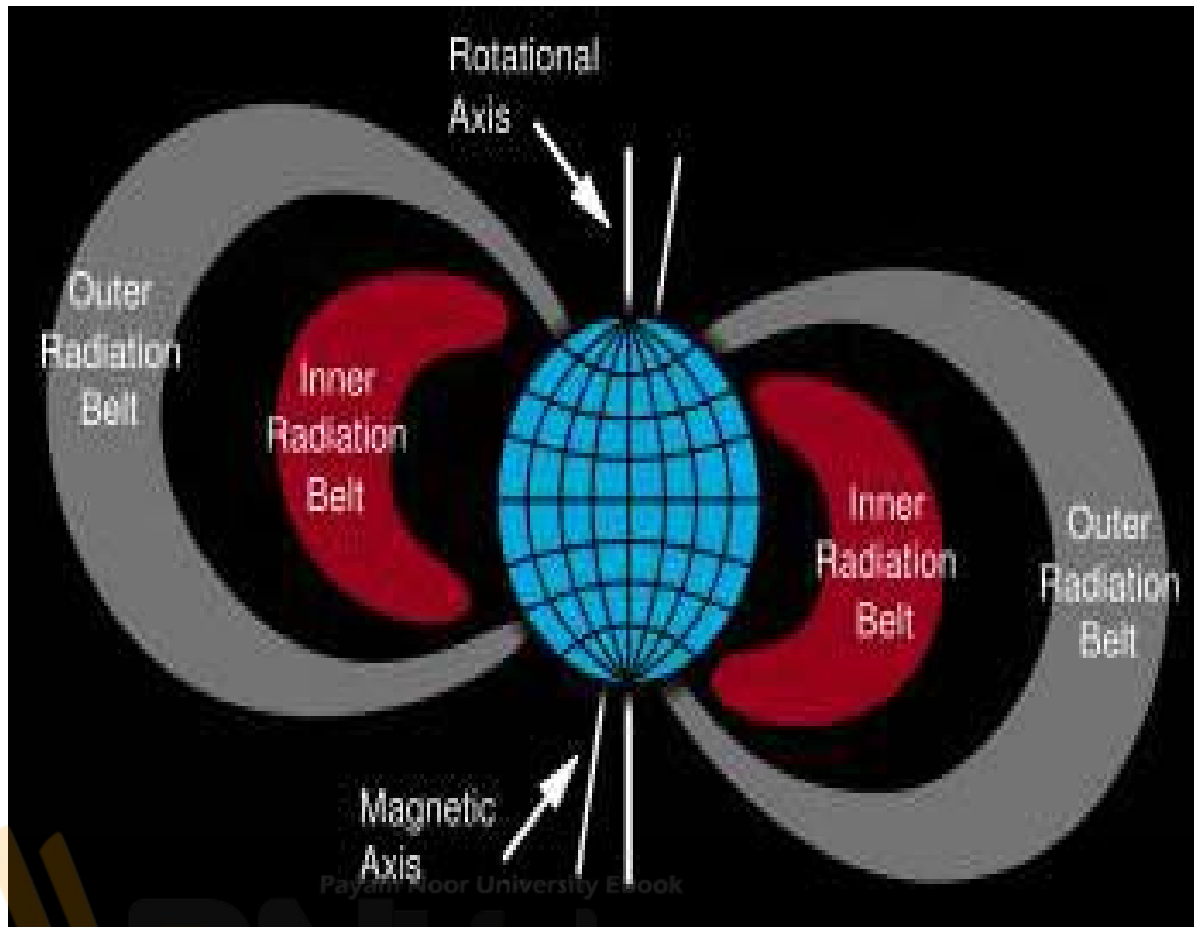
Payam Noor University Ebook

کمر بند هاي ون آلن

دانشگاه پیام نور

بر همکنش باد خورشیدی که حامل ذرات باردار است با خطوط میدان مغناطیسی زمین سبب کوچک شدن میدان در سمت خورشید و گسترش آن در سوی مقابل می گردد

در پیرامون زمین دو تله ی مغناطیسی وجود دارد که ذرات باردار را در خود به دام می اندازند و آن ها را به قطب ها هدایت می کنند (کمر بند هاي وان آلن)

برهم کنش میدان مغناطیسی زمین با بادهای خورشیدی

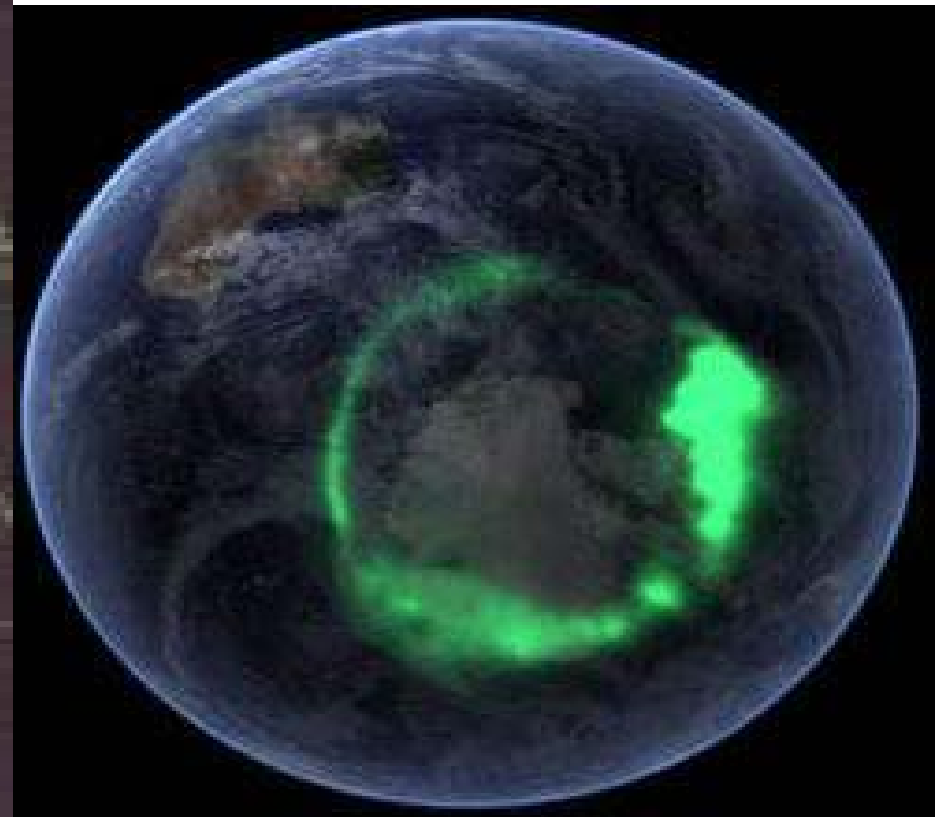

Payam Noor University Ebook

شفق قطبي

برهمکنش ذرات باردار به دام افتاده با گاز های جو سبب به وجود آمدن نور شمالگان وجنوبگان ویا شفق قطبي مي شود

Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور
۱۳۹۱

شفق قطبي

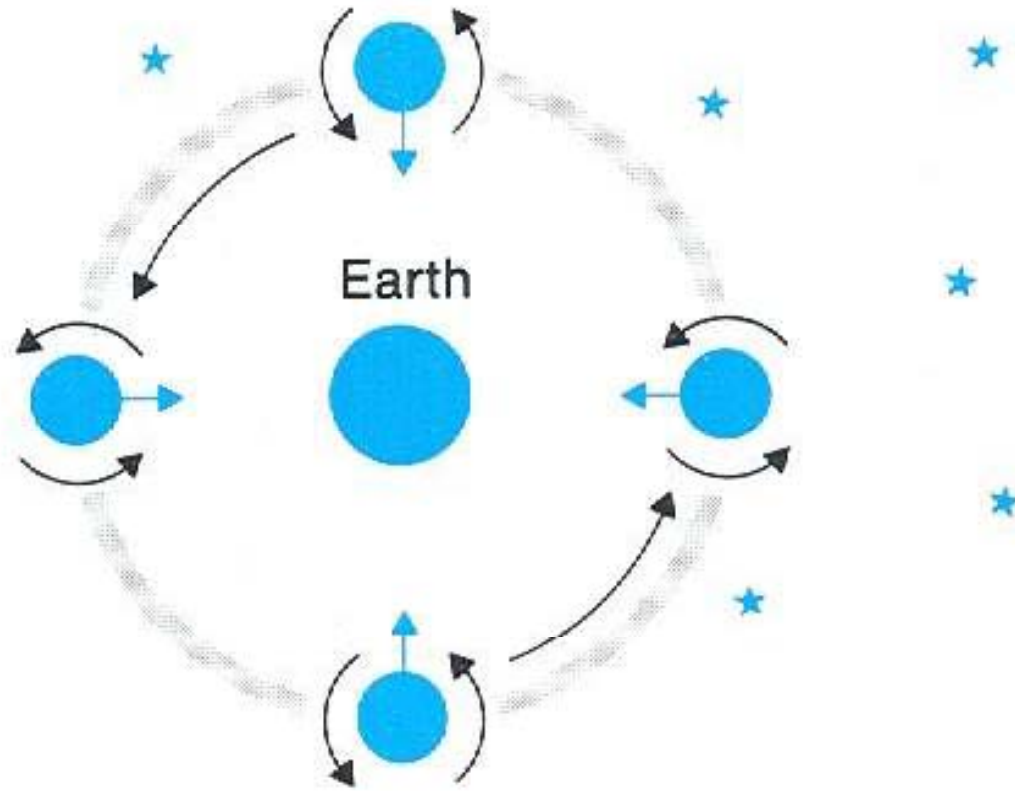

فاز های ماه از زمین

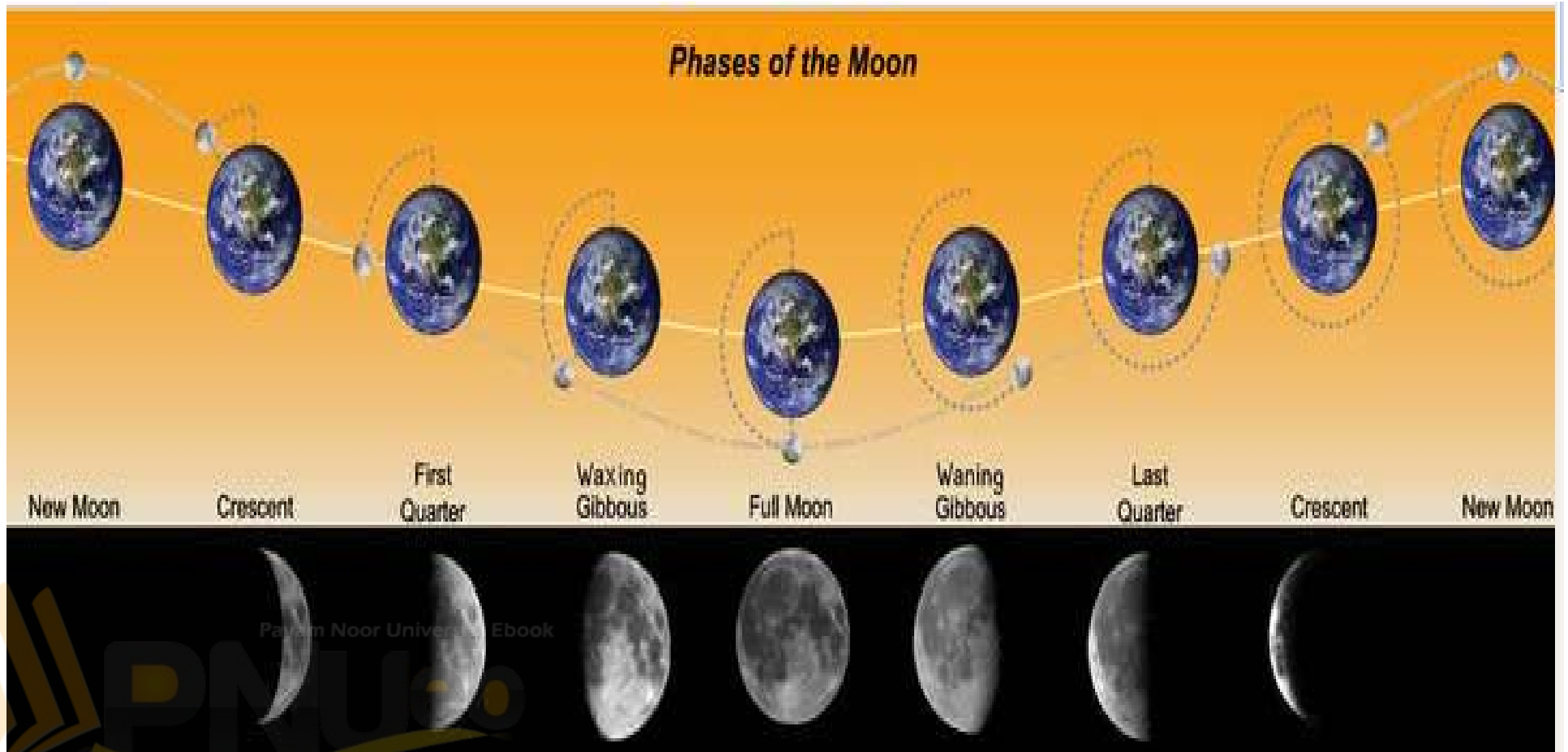
پریود گردش و چرخشی ماه با هم برابر اند به همین
سبب ما همواره يك طرف ماه را مي بینیم

حرکت فازی ماه از زمین

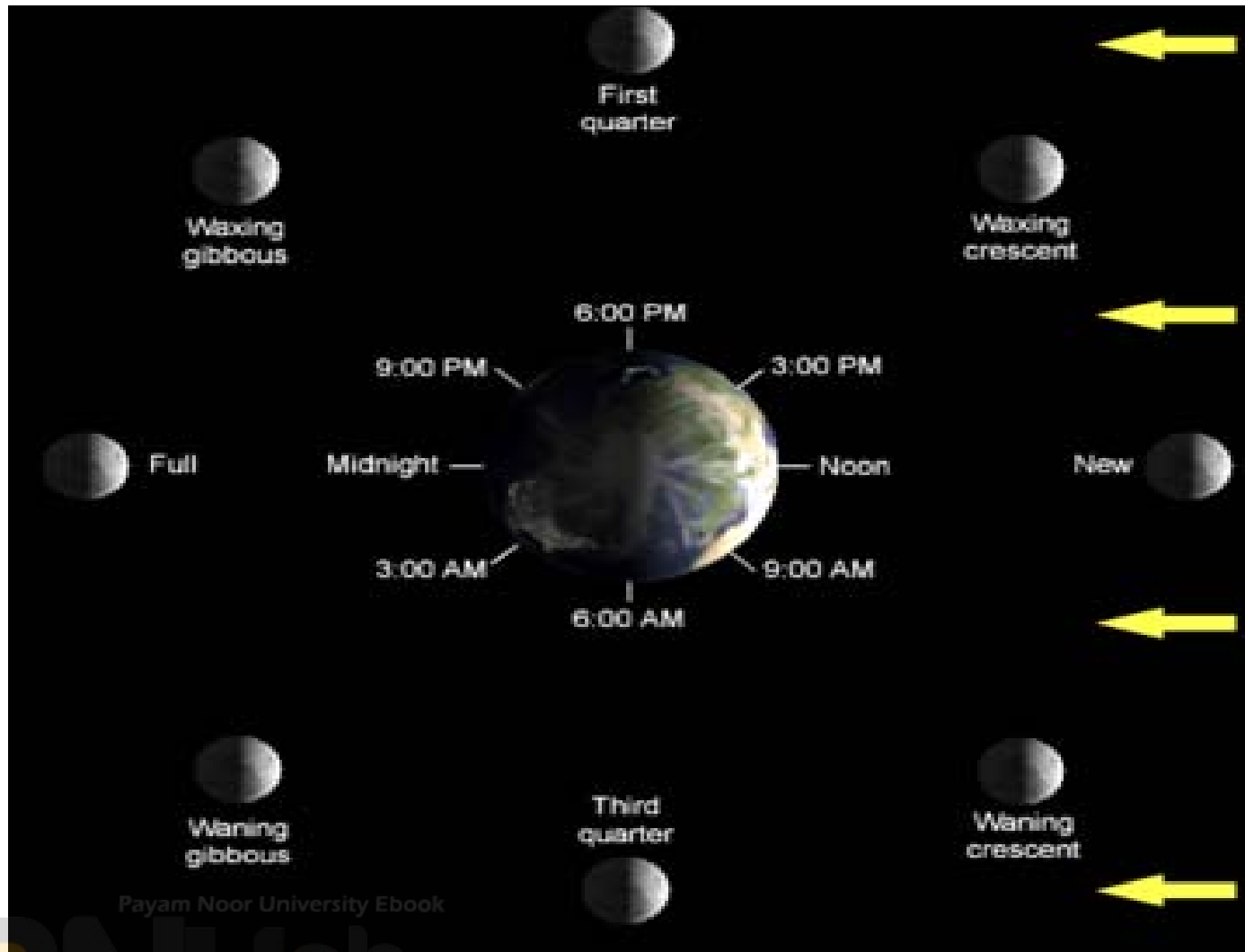
مسیر حرکت مرکز جرم سیستم ماه و زمین

نمایش فاز های ماه از زمین

دانشگاه پیام نور

Payam Noor University Ebook

چگونگی تشکیل فاز های حرکت ماه

Payam Nour University Ebook

دانشگاه پیام نور

ماه گرفتگی

Payam Noor Unive

دیاگرام تشکیل سایه و نتم سایه در ماه گرفتگی

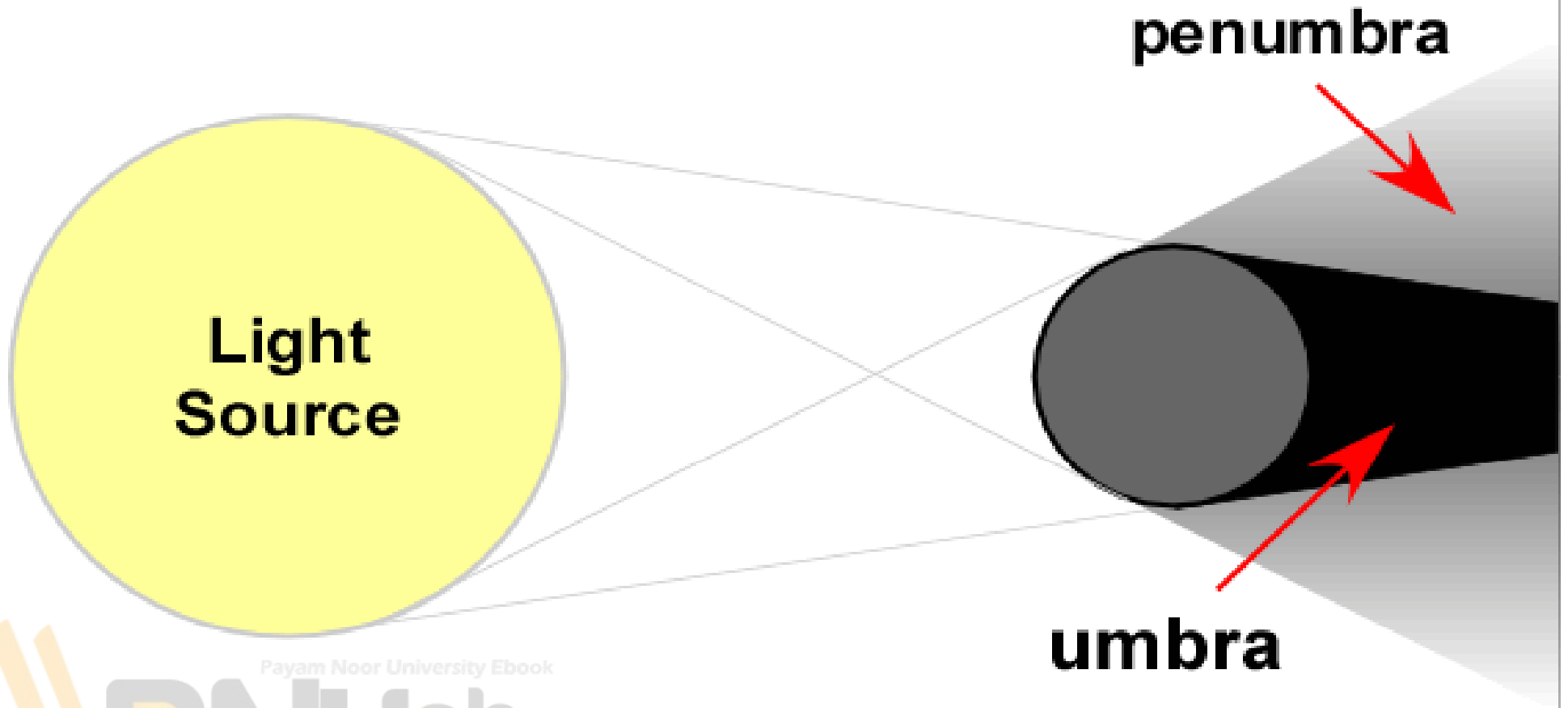
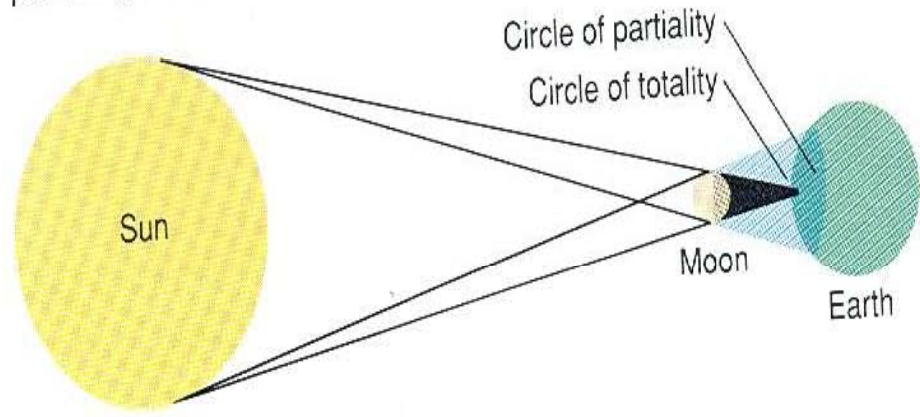

FIGURE 4.27
A solar eclipse. An observer within the circle of totality will see a total eclipse of the sun, while an observer in the circle of partiality will see only a partial eclipse.

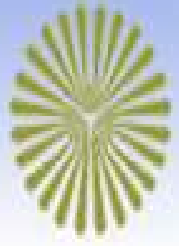
the path of t

مشاهده ي يك ماه گرفتگی

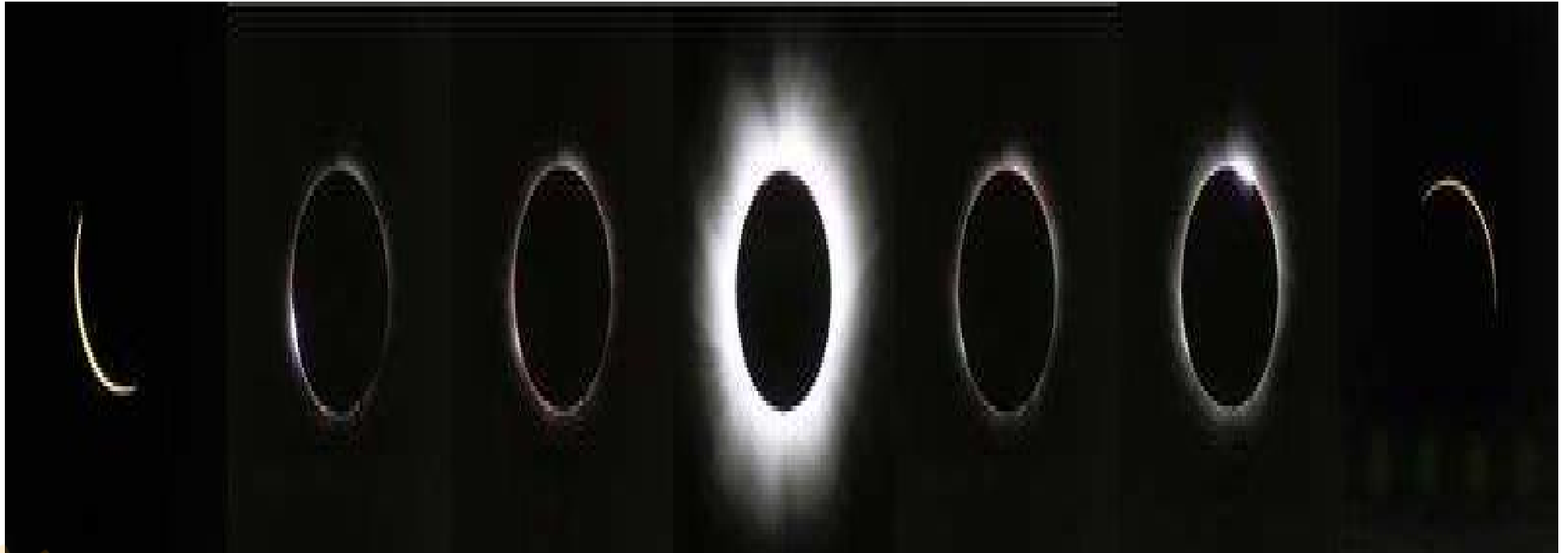

Payam Nour University Ebook

دانشگاه پیام نور

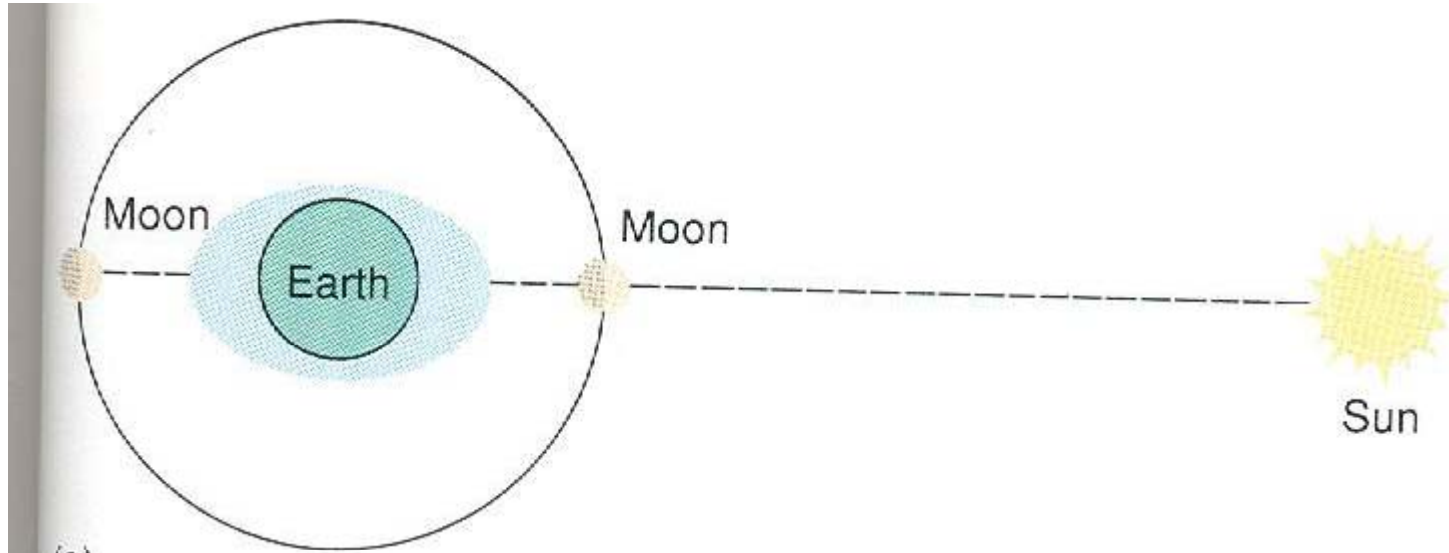
خورشید گرفتگی سال 1999 میلادی

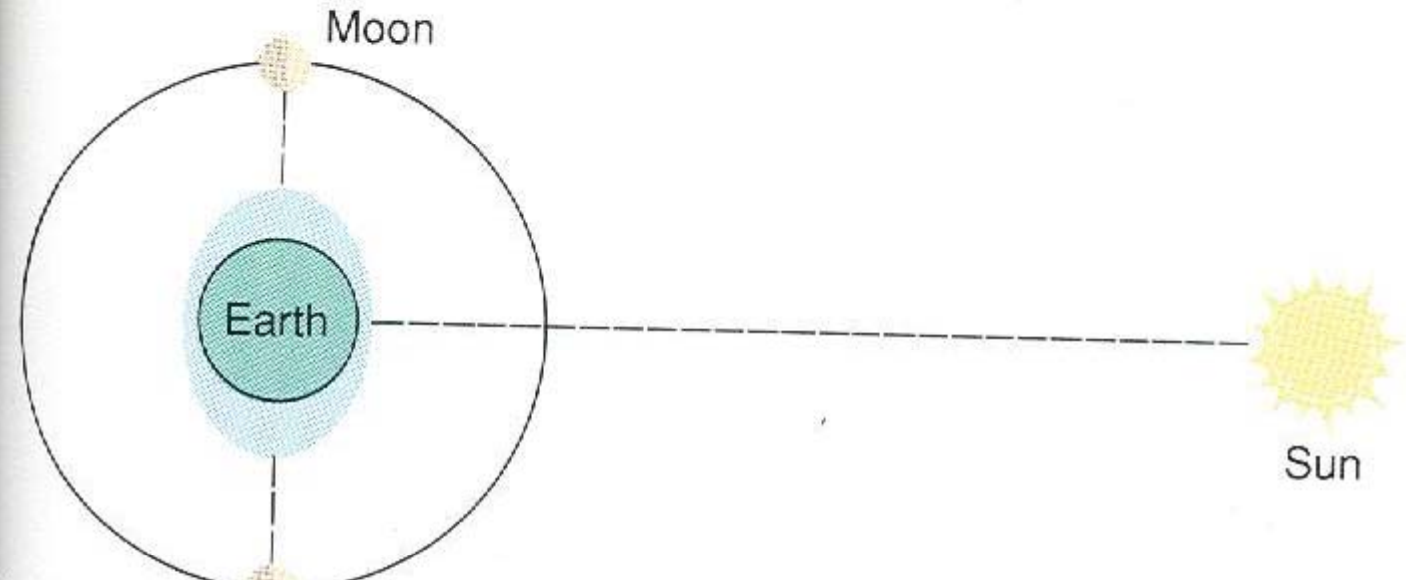
Payam Noor University Ebook

PNUeB

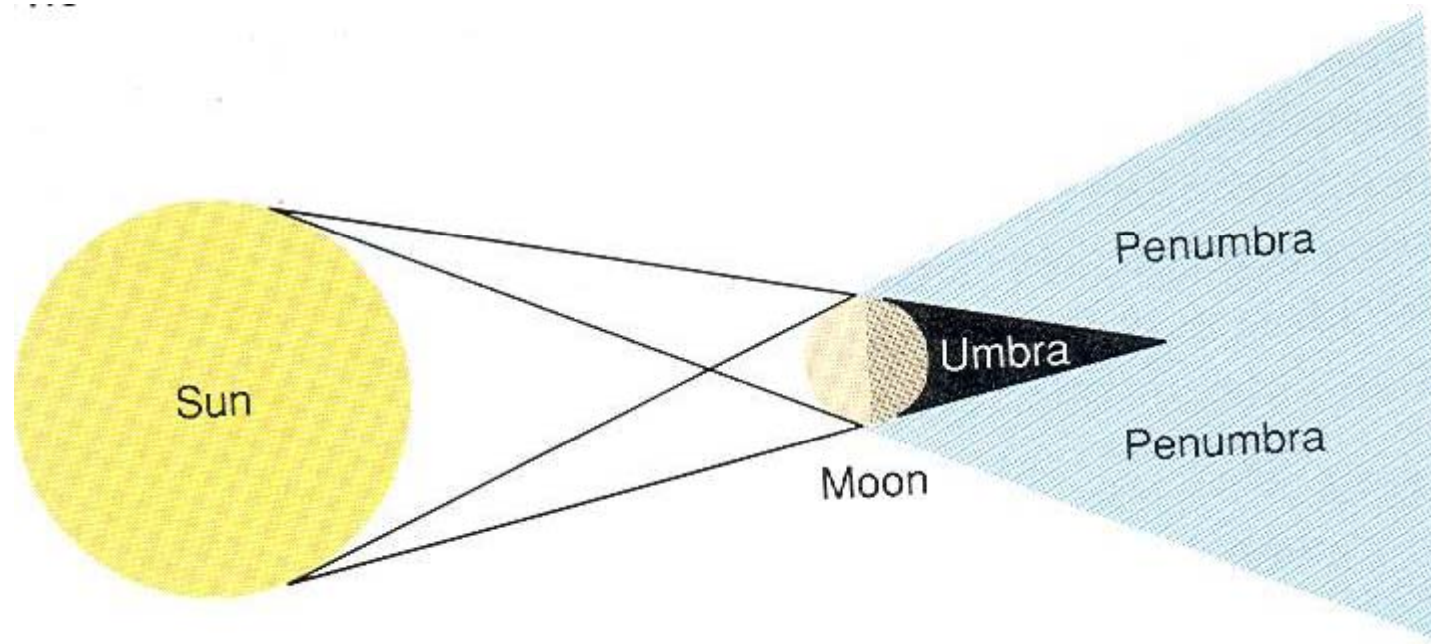
...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

(a)

(b)

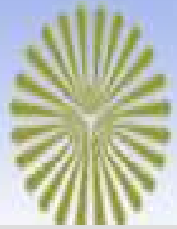

دانشگاه پیام نور

نخستین مشاهده ی طلوع زمین از افق ماه

Payam Noor University Ebooks

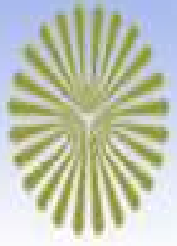

ویژگی های ماه

دانشگاه پیام نور

Orbital characteristics

<u>Perigee:</u>	363,104 km (0.0024 <u>AU</u>)
<u>Apogee:</u>	405,696 <u>km</u> (0.0027 AU) <small>منتظره ی ماه از زمین</small>
<u>Semi-major axis:</u>	384,399 km (0.00257 AU)
<u>Orbital circumference:</u>	2,413,402 km (0.016 AU)
<u>Eccentricity:</u>	0.0549
<u>Sidereal period:</u>	27.321 582 d (27 d 7 h 43.1 min)
<u>Synodic month:</u>	29.530 588 d (29 d 12 h 44.0 min)
<u>Anomalistic month:</u>	27.554 550 d
<u>Draconic month:</u>	27.212 221 d
<u>Tropical month:</u>	27.321 582 d
<u>Avg. orbital speed:</u>	1.022 km/s (2286 <u>mph</u>)
<u>Max. orbital speed:</u>	

دانشگاه پیام نور

ویژگی های ماه

Inclination:

5.145° to ecliptic
(between 18.29° and 28.58° to Earth's equator)

Longitude of ascending node:

regressing,
1 revolution in 18.6 years

Argument of perigee:

progressing,
1 revolution in 8.85 years

Satellite of:

Earth

ویژگی های ماه

characteristics

Mean radius:	1,737.103 km (0.273 Earths)
<u>Equatorial</u> radius:	1,738.14 km (0.273 Earths)
<u>Polar</u> radius:	1,735.97 km (0.273 Earths)
<u>Oblateness:</u>	0.00125
Equatorial circumference:	10916 km
<u>Surface area:</u>	3.793×10^7 km ² (0.074 Earths)
<u>Volume:</u>	2.1958×10^{10} km ³ (0.020 Earths)
<u>Mass:</u>	7.3477×10^{22} kg (0.0123 Earths)
Mean <u>density:</u>	3,346.4 kg/m ³
Equatorial <u>surface gravity:</u>	1.622 m/s ² (0.1654 g)
<u>Escape velocity:</u>	2.38 km/s (5324 mph)
<u>Sidereal rotation period:</u>	27.321 582 d (<u>synchronous</u>)
Rotation velocity at equator:	4.627 m/s (10.349 mph)

دانشگاه پیام نور

Surface temp.:
equator
85°N

min	mean	max
100	220	390
<u>K</u>	K	K

Apparent magnitude: up

Angular size:

from

70 K	130	230
K	K	K

Adjectives:

lunar

Atmosphere

Density:

10^7 particles cm^{-3} (day)

10^5 particles cm^{-3} (night)

سیر تحول تشکیل ماه

دانشگاه پیام نور

سطح ماه از دو قسمت
تشکیل شده

بخش مرتفع و صخره ای

بخش مسطح و پست

تاریخ تحول آن را می
توان در اسلاید بعد دید

دانشگاه پیام نور

ویژگی بخش های پست

• مسطح

• قریبا گرد وتوسط حلقه ای از کوه ها احاطه شده اند

• دارای فنجانہ های کم

• صخره ها بازالتی وهمانند صخره های آتشفشانی زمین

• مره صخره ها از $1/3$ تا $8/3$ میلیارد سال

بخش های بلند

• غیر مسطح

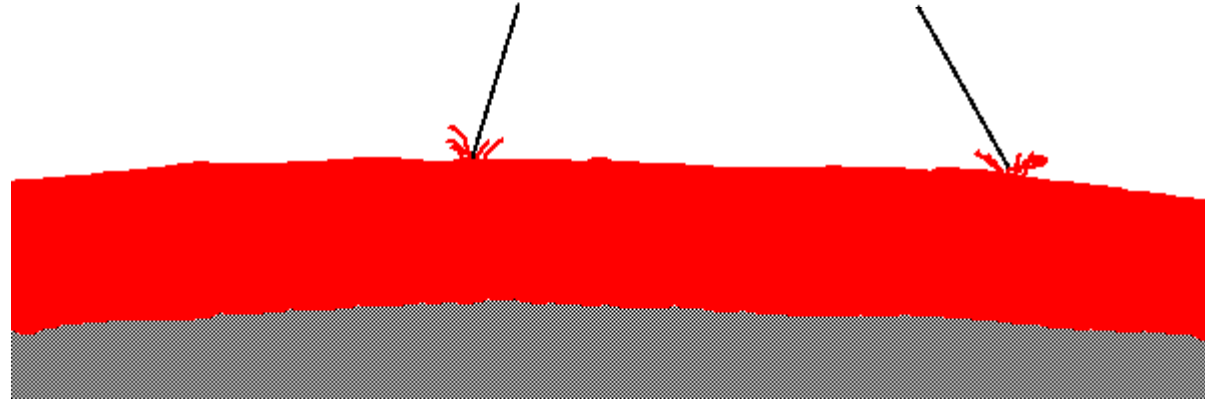
• بسیار فنجانہ ای

• عمر صخره ها از $9/3$ تا $4/4$ میلیارد سال

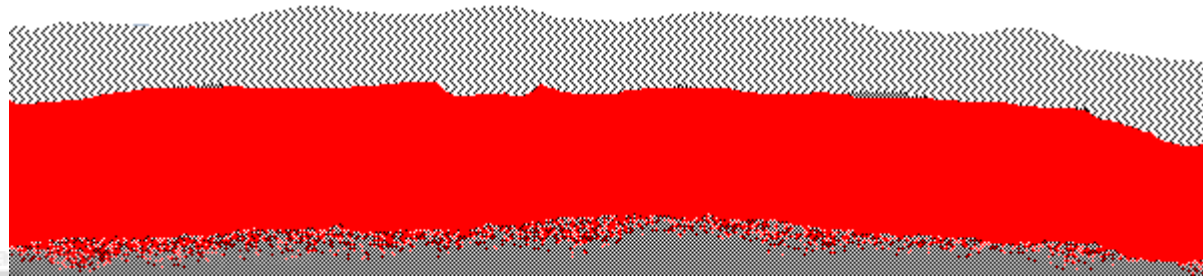

دانشگاه پیام نور

6/4 میلیارد سال پیش، تشکیل توده ی مذاب (اقیانوس ماگما) در اثر بمباران خارجی و تلاشی رادیواکتیو درونی

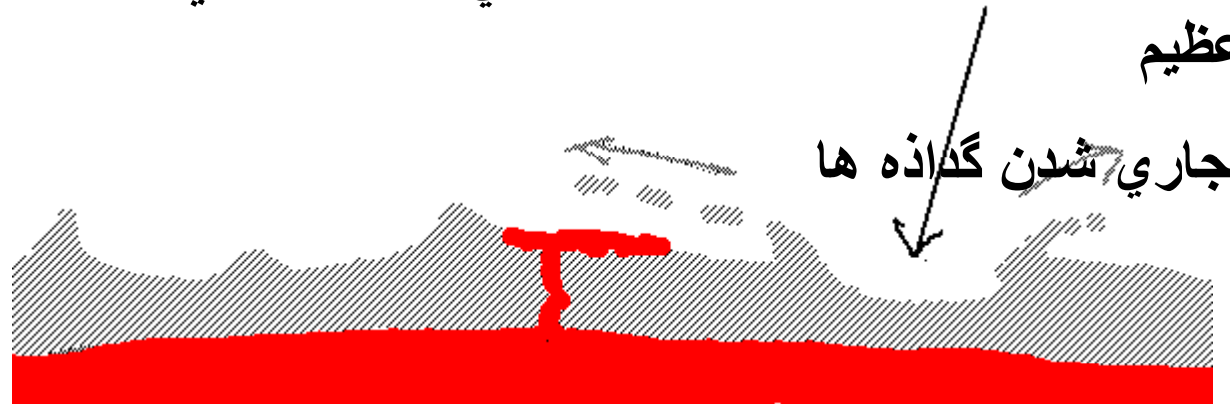
4/4 میلیارد سال پیش آغاز تشکیل پوسته ی جامد

4 تا 4/4 میلیارد سال پیش تشکیل سطوح مرتفع

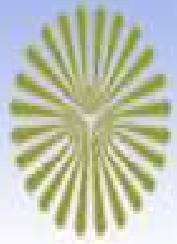
تشکیل دهانه ها، به وجود آمدن برخی از دهانه های بسیار عظیم

8/3 تا 1/3 میلیارد سال پیش تشکیل نواحی پست

جریان مذاب در دهانه های بسیار بزرگ

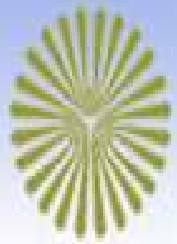

دانشگاه پیام نور

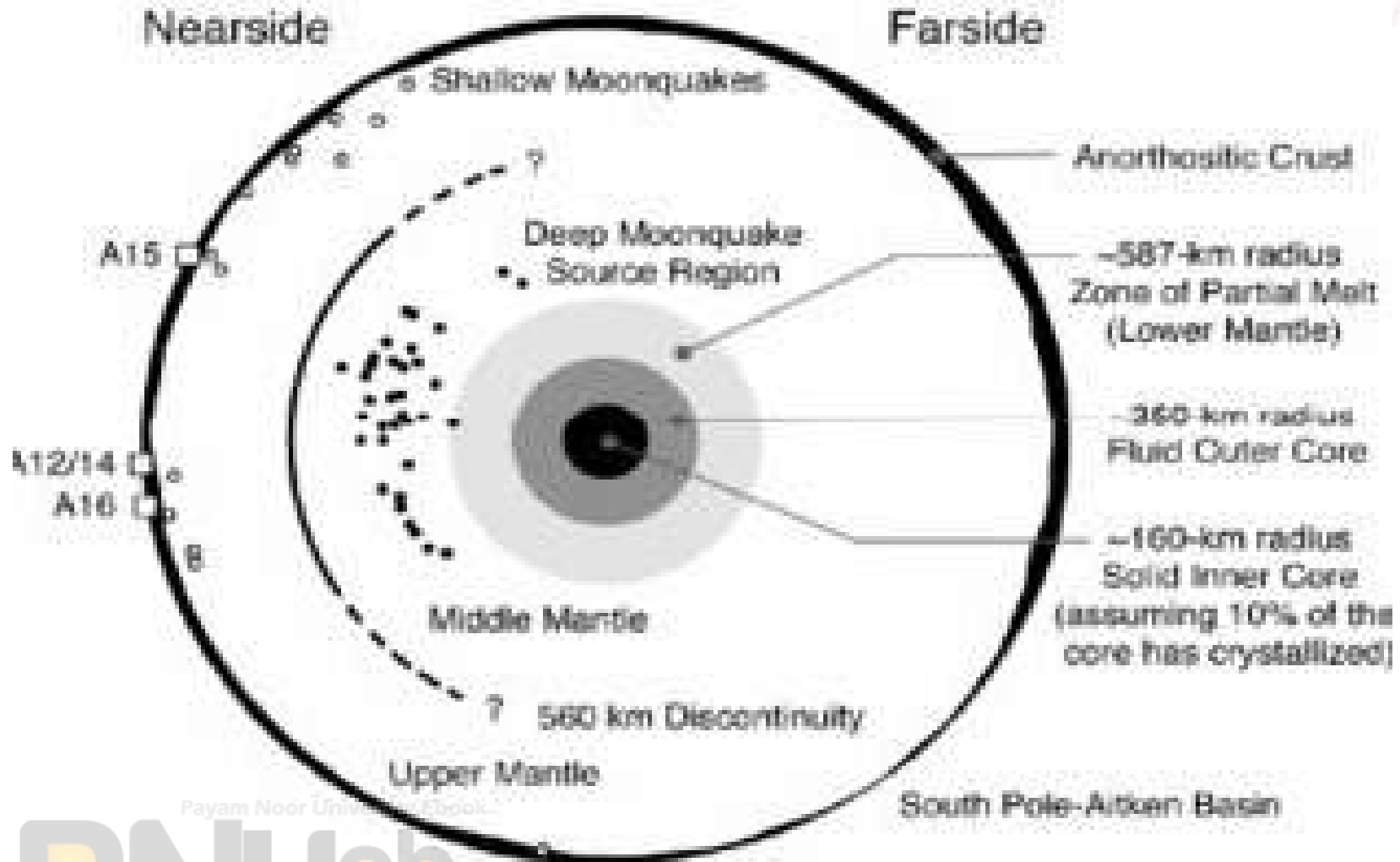
فنجانه های ماه

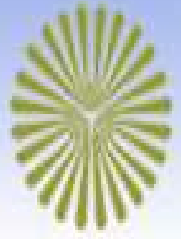

ساختار درونی ماه

دانشگاه پیام نور

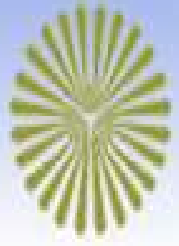

دانشگاه پیام نور

خورشید گرفتگی

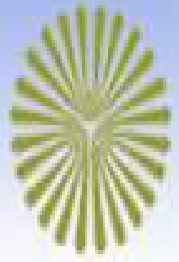

دانشگاه پیام نور

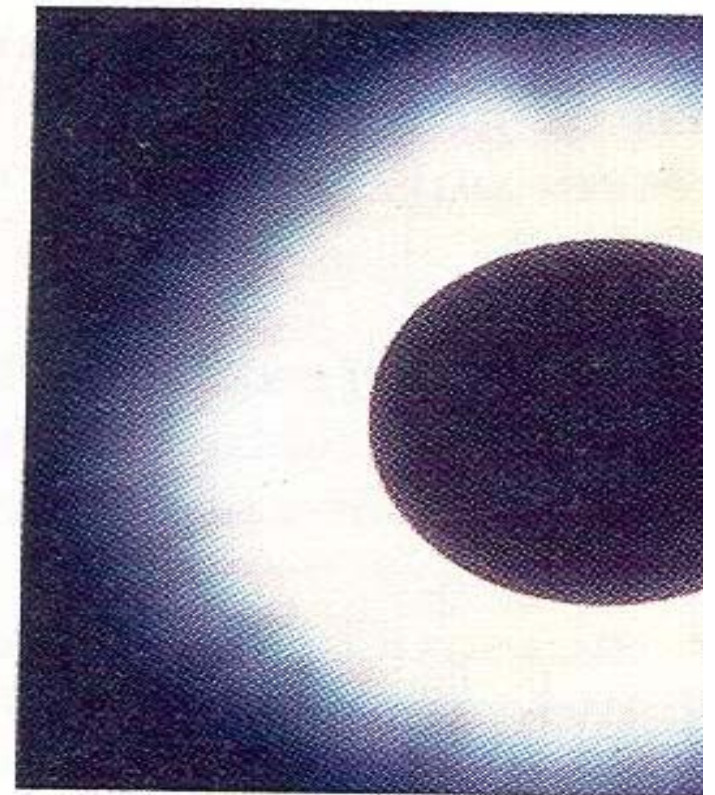
مشاهده ي دایموند رینگ (حلقه ي الماسي) به هنگام خورشید گرفتگی

دانشگاه پیام نور

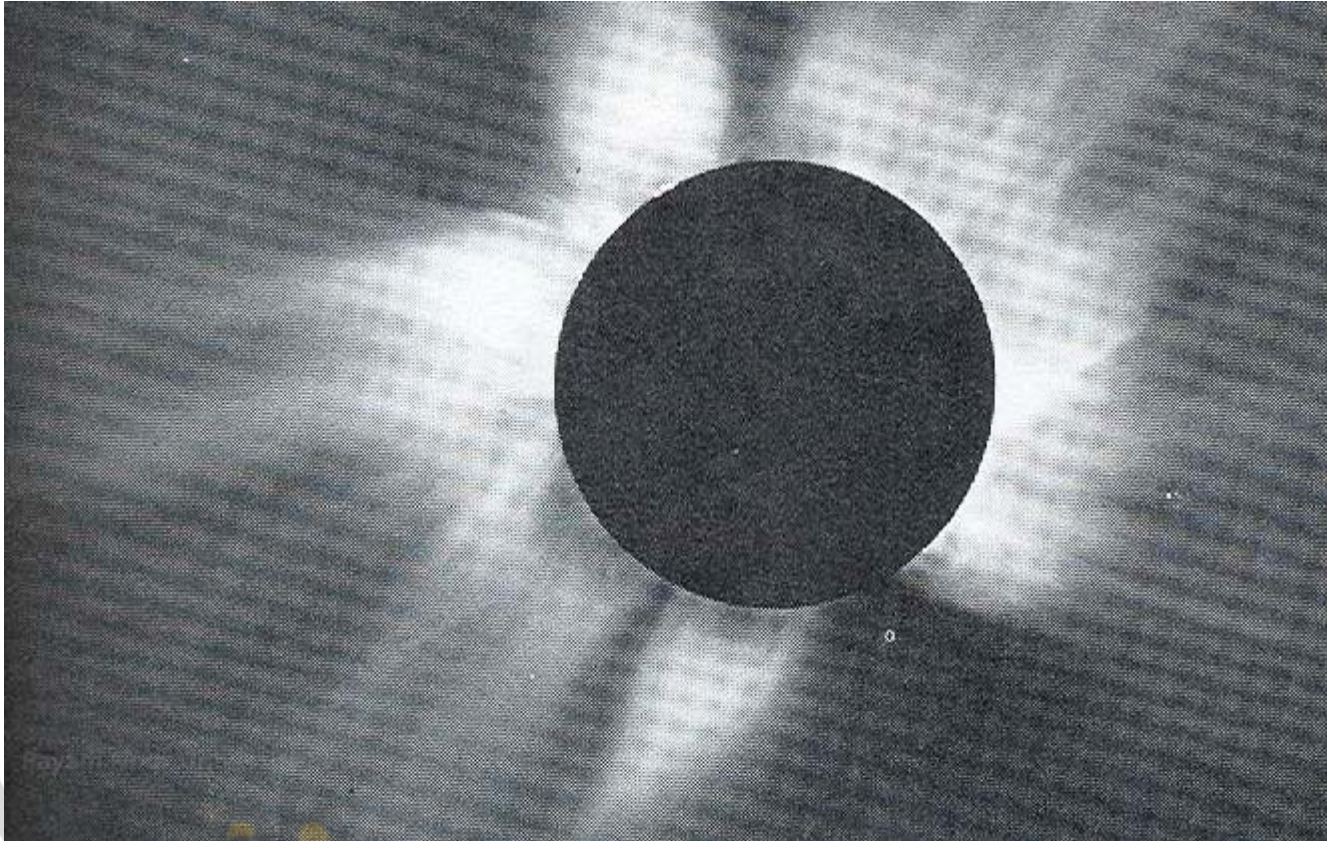
مشاهده ی تاج خورشید در دو حالت فعالیت کم و زیاد

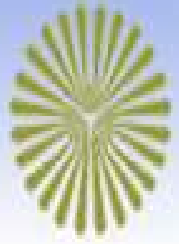

دانشگاه پیام نور

کرونا یا تاج خورشید که هنگام خورشید گرفتگی قابل رویت است

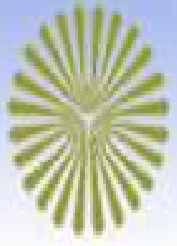

دانشگاه پیام نور

بخش نیم تاریک ماه توسط زمین تاب روشن شده است

Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

فصل پنجم

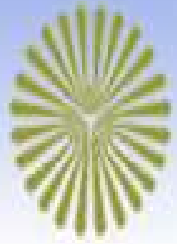
سیارات خاکی

تیر (عطارد)

ناهید (زهره)

بهرام (مریخ)

Temperature	477 °C
Max Nightside Temperature	-183°C
Diameter	4,878 km
Mass	3.30×10^{24} kg
Density	$5,427 \text{ kg/m}^3$
Surface Gravity	3.7 m/s^2
Eccentricity	0.21
Surface Pressure	10 to 15 Bars
Dipole Magnetic Field Strength	0.0033 Gauss-Rh3

دانشگاه پیام نور

ویژگی های تیر (عطارد)

• نزدیک ترین سیاره به خورشید

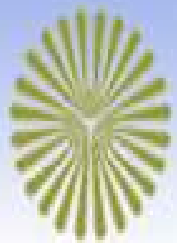
• کوچکترین سیاره ی خاکی

• در هر سال سه بار به عنوان ستاره
ی شامگاهی و یک بار صبح گاهی در
افق های مغرب و مشرق ظاهر می
شود

orbit: 57,910,000 km (0.38 [AU](#)) from Sun

diameter: 4,880 km

mass: 3.30e23 kg

دانشگاه پیام نور

پریود گردش و چرخشی تیر

پریود هلالی 88/115 روز

پریود چرخشی 64/58 شبانه روز

$$1/s=1/p-1/T$$

$$1/s=(1/58.7)-(1/88)=0.00567$$

یعنی شبانه روز عطارد دو برابر سال طول
می کشد

حرکت ها

خروج از مرکز

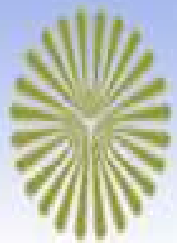
2056/0

میل محوری 7 درجه

پریود نجومی 96/87

میانگین زاویه ی

کشیدگی 23 درجه

دانشگاه پیام نور

اشکال سطحی تیر

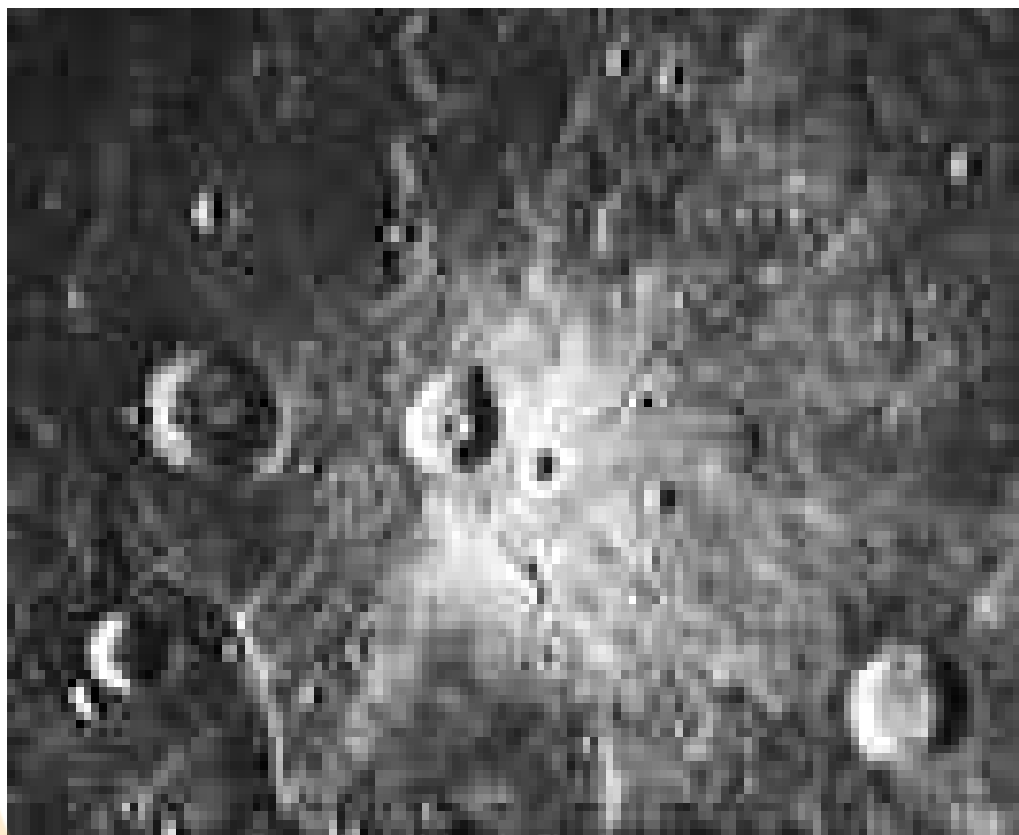
سطح تیر بسیار شبیه سطح ماه
فنجانه ای است

چگالی آن خیلی بیشتر از ماه
و پشاز زمین چگال ترین سیاره
ی منظومه ی شمسی است

این می رساند که باید دار ای
هسته ی آهنی بزرگی باشد

تفاوت های عمده ی سطح های ماه و تیر

- سطح تیر بر خلاف دار ای پرتگاه است.
- حفره های آن کمتر از ماه است
- حفره های کوچک تیر کمتر از ماه است.

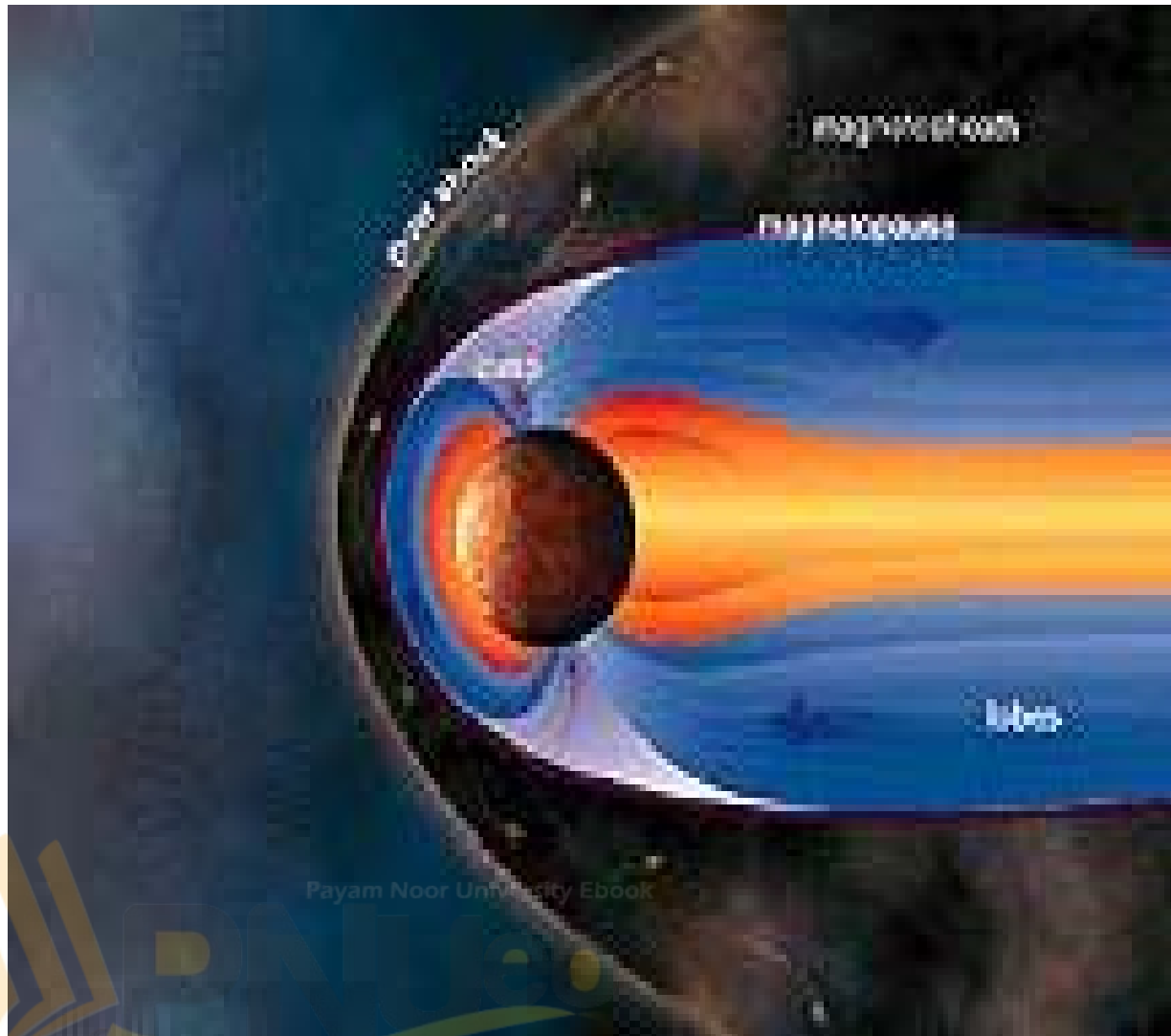

Payam Noor University Ebook

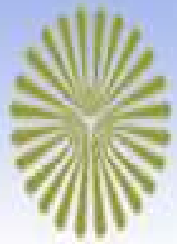

دانشگاه پیام نور

میدان مغناطیسی تیر

Payam Noor University Ebook

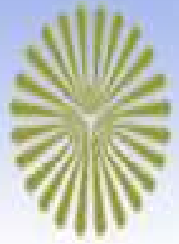

دانشگاه پیام نور

حوضچه ي كالوريس. نصف اين قطر 1300
كيلومتری حوضچه در خط بين شب وروزدر سمت
چپ قابل رویت است. مرز هاي چين خورده
وزمين هاي كم ارتفاع قابل مشاهده اند

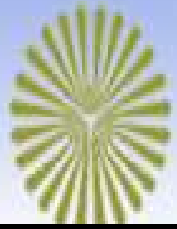
Payam Noor

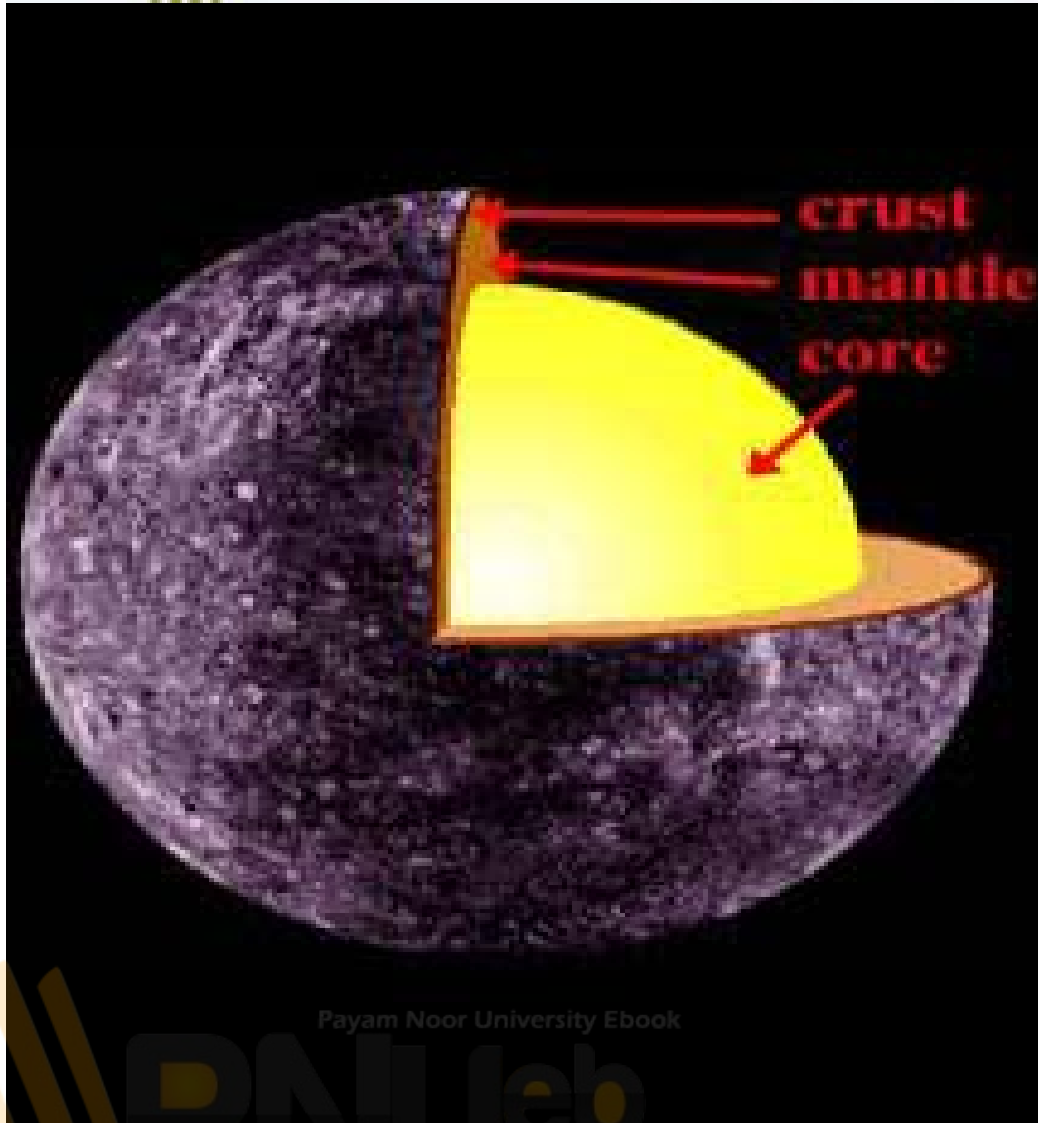
کوه ها و پرتگاه هاي تير

دانشگاه پیام نور

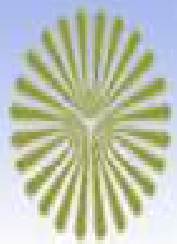

ساختار تیر (عطارد)

بر اساس شواهد ناشی
از میدان مغناطیسی و
چگالی زیاد این سیاره
ساختار روبرو برای آن
در نظر گرفته می شود

دانشگاه پیام نور

ناهید (زهرة)

دومین سیاره ی خاکی از خورشید و بسیار شبیه زمین است

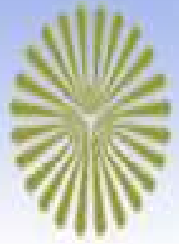
فاقد قمر طبیعی است

پریود گردش 225 روز

پریود چرخشی 243 روز

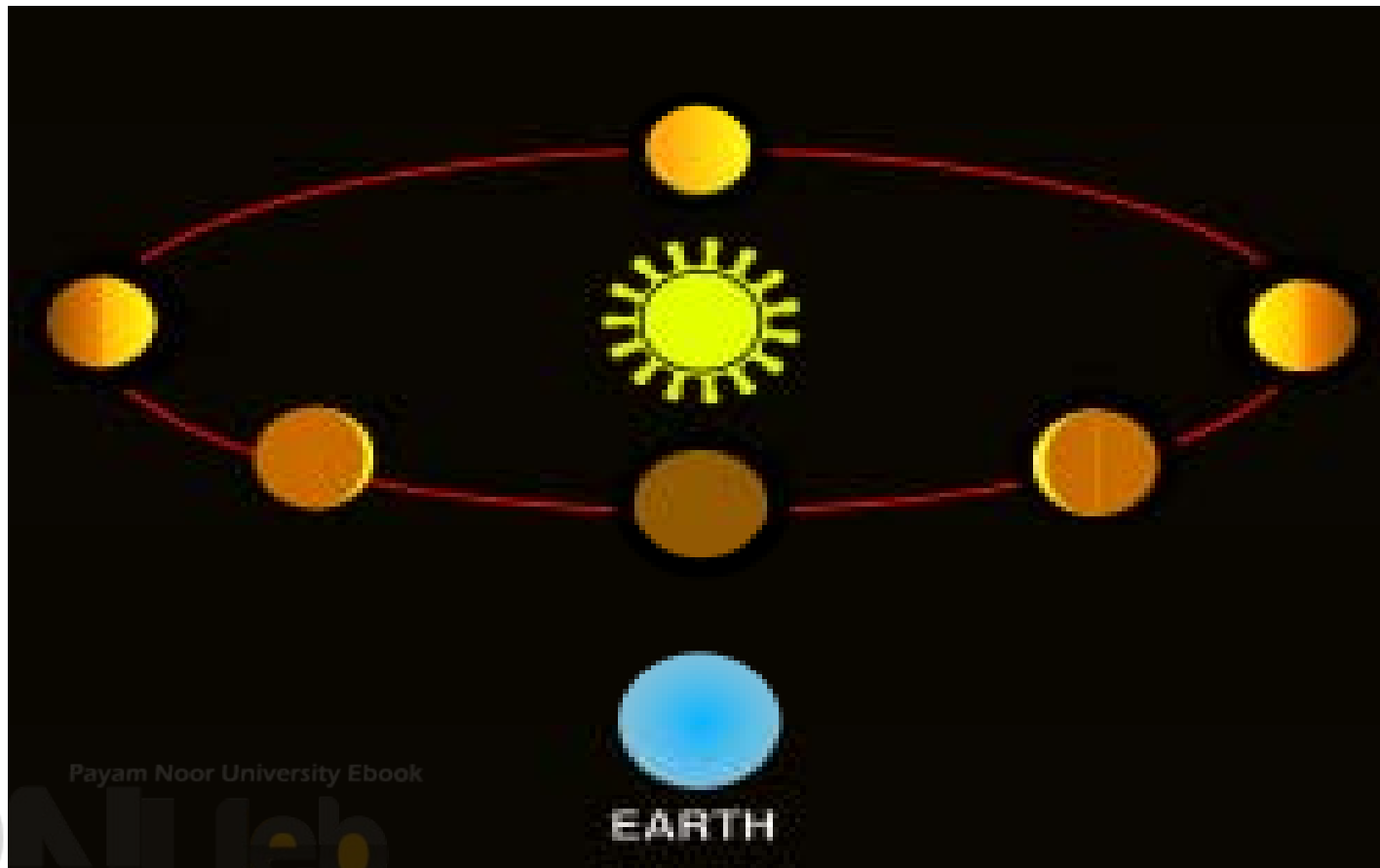
میل مداری 39/3 درجه

Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

مشاهده ی اهله ی ناهید از زمین

Payam Noor University Ebook

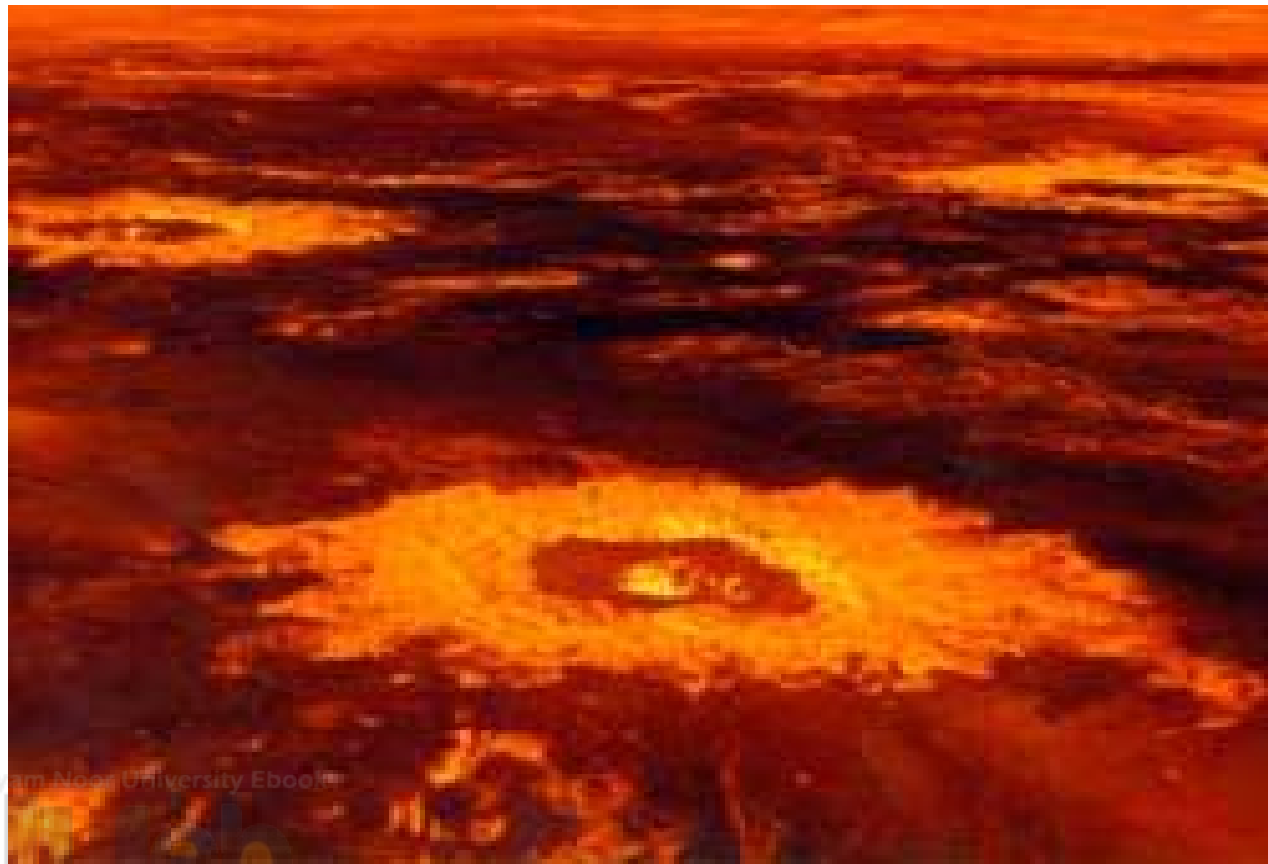
EARTH

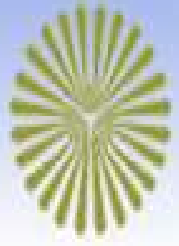
دانشگاه پیام نور

حرکت های ناهید

فناجانہ های موجود در سطح ناهید

Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

سطح بازالتی ناهید

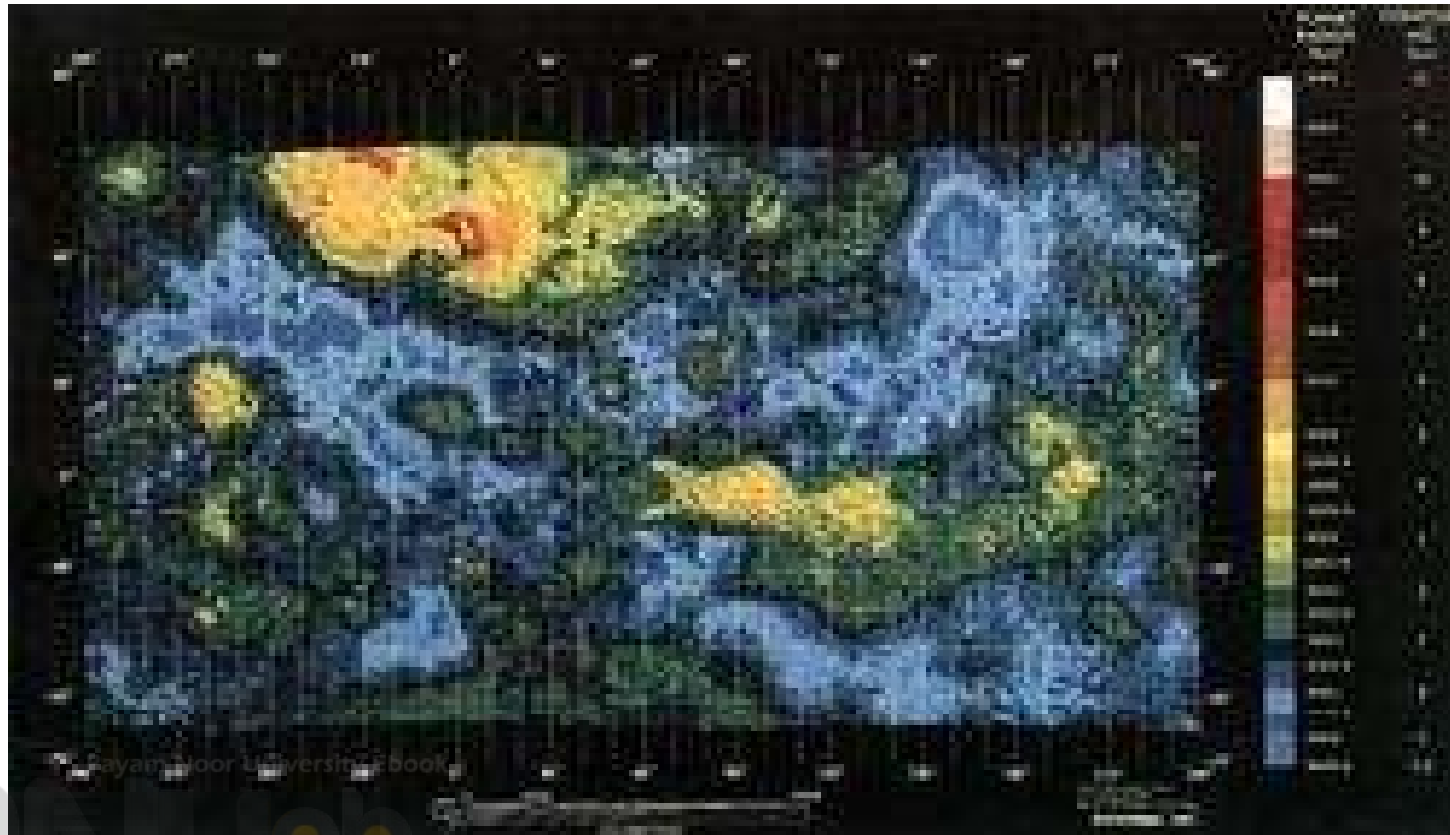
Payam Noor University Logo

www.pnu.ac.ir

دانشگاه پیام نور

نقشه ي سطح ناهيد نواحي زرد نشانگر سرزمين هاي
بلن است

دانشگاه پیام نور

جو بسیار غلیظ و پوشیده از ابر مانع دیدن سطح ناهید می شود

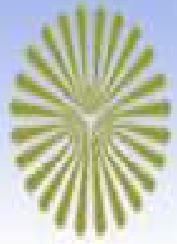
Payam Noor University Ebook

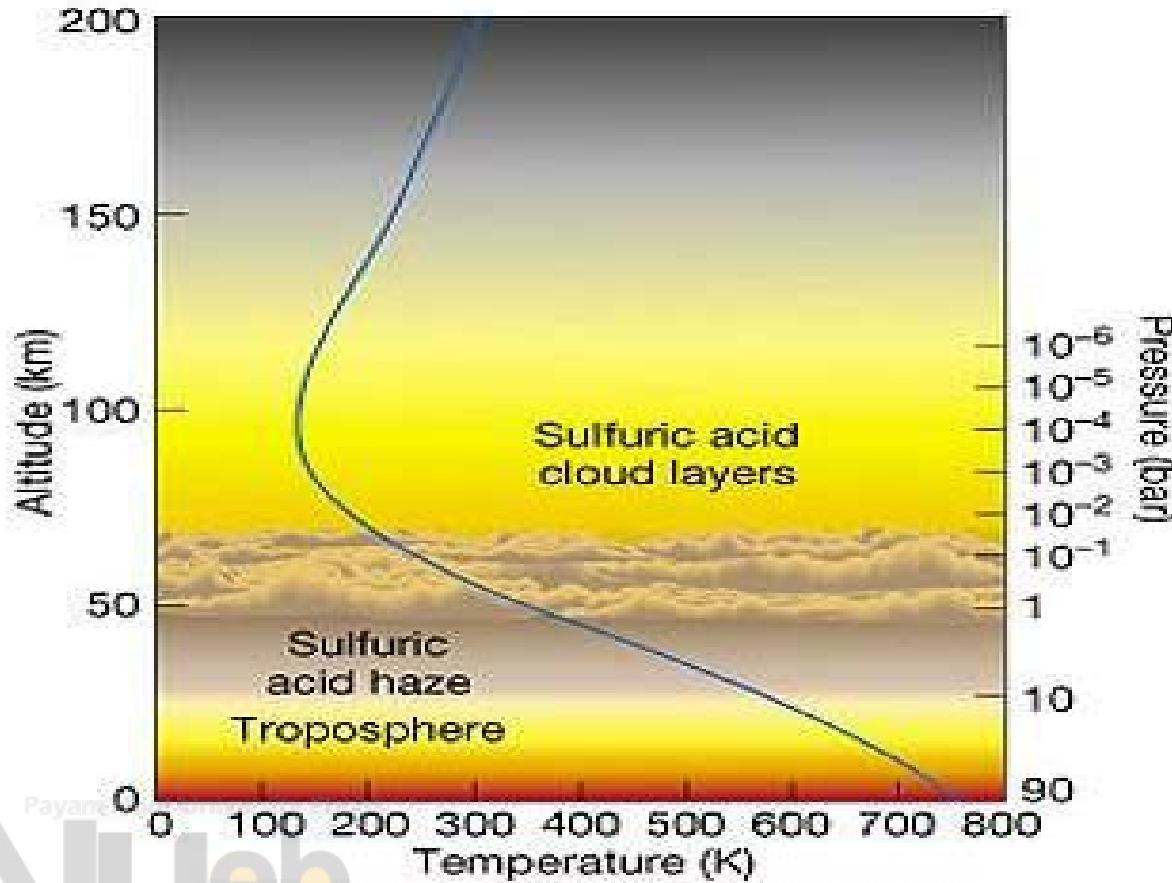
دانشگاه پیام نور

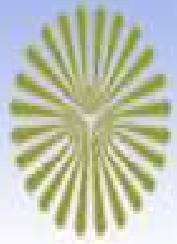
ابر های ضخیم اکسید دوکربن سبب ایجاد حالت
گلخانه ای و بالا رفتن دمای سطحی ناهید می شوند

نمودار فشار و دما ی ناهید بر حسب ارتفاع از سطح

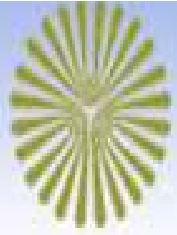

دانشگاه پیام نور

میدان مغناطیسی ناهید

- انداز و چگالی ناهید تقریباً همانند زمین است
- ساختار درونی آن بسیار شبیه زمین است
- دارای یک هسته ی آهنی بزرگ که بخشهایی از آن مذاب است
- ر این صورت باید دارای یک میدان مغناطیسی باشد در حالی که فاقد آن است
- دلیل آن چرخش بسیار کند آن است

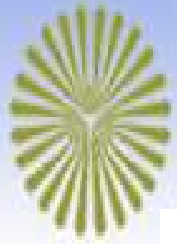
بهرام (مريخ)

دانشگاه پیام نور

سیاره سرخ رنگ و همسایه ی زمین
و جرم آن $1/0$ زمین است
چهارمین سیاره در فاصله ی $5/1$ واحد
نجومی از خورشید
میل محوری 25 درجه، همانند زمین
دوره ی چرخش آن 24 ساعت و دیره
ی گردش آن تقریباً 1 سال است
فاقد میدان مغناطیسی
وجود آب در اتمسفر آن مشاهده شده
است

Payam Noor University Ebook

ویژگی های مداری بهرام (مریخ)

دانشگاه پیام نور

Epoch J2000.01

<u>Aphelion distance:</u>	249,228,730 km (154,863,553 mi) 1.665 991 16 AU
<u>Perihelion distance:</u>	206,644,545 km (128,402,967 mi) 1.381 333 46 AU
<u>Semi-major axis:</u>	227,936,637 <u>km</u> (141,632,976 mi) 1.523 662 31 <u>AU</u>
<u>Orbital circumference:</u>	1,429,000,000 <u>km</u> (887,900,000 mi) 9.553 AU
<u>Eccentricity:</u>	0.093 412 33
<u>Sidereal period:</u>	<u>686.9600 d</u> (1.8808 <u>a</u>)
<u>Synodic period:</u>	779.96 d (2.135 <u>a</u>)
<u>Avg. orbital speed:</u>	24.077 km/ <u>s</u> (53,859 mi/h)
<u>Max. orbital speed:</u>	26.499 km/s (59,277 mi/h)
<u>Min. orbital speed:</u>	21.972 km/s

Payam Noor University Ebook

ویژگی های فیزیکی

دانشگاه سامنور

<u>Polar radius:</u>	3377.4 km (2098.6 mi) (0.533 Earths)
<u>Oblateness:</u>	0.007 36
<u>Surface area:</u>	$1.448 \times 10^8 \text{ km}^2$ 55,907,000 square miles (144 798 465 square kilometers) (0.284 Earths)
<u>Volume:</u>	$1.6318 \times 10^{11} \text{ km}^3$ (0.151 Earths)
<u>Mass:</u>	$6.4185 \times 10^{23} \text{ kg}$ (0.107 Earths)
<u>Mean density:</u>	3.934 g/cm ³
<u>Equatorial surface gravity:</u>	3.69 m/s ² (0.376g)
<u>Escape velocity:</u>	5.027 km/s (11,245 mi/h)
<u>Sidereal rotation period:</u>	1.025 957 d (<u>24.622 962 h</u>)
<u>Rotation velocity at</u>	868 22 km/h (539 49 mi/h)

میل محوري ، آلبیده و دمای سطحی

equator: -----

Axial tilt: 25.19°

Right ascension of 317.681 43°

North pole: (21 h 10 min 44 s)

Declination: 52.886 50°

Albedo: 0.15

Surface temp.: min mean max

Kelvin 133 K 210 K 293 K

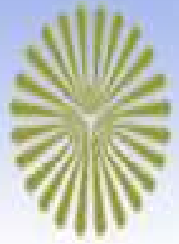
Celsius -140 °C -63 °C 20 °C

Adjectives: Martian

atmosphere

Surface <u>pressure</u>:	0.7–0.9 <u>kPa</u>
	95.72% <u>Carbon dioxide</u>
	2.7% <u>Nitrogen</u>
	1.6% <u>Argon</u>
	0.13% <u>Oxygen</u>
	0.07% <u>Carbon monoxide</u>
Composition:	0.03% <u>Water vapor</u>
	0.01% <u>Nitric oxide</u>
	2.5 <u>ppm Neon</u>
	300 <u>ppb Krypton</u>
	80 <u>ppb Xenon</u>
	30 <u>ppb Ozone</u>
	10 <u>ppb Methane</u>

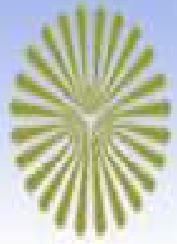

دانشگاه پیام نور

مقایسه ی اندازه ی سیارات خاکی با زمین

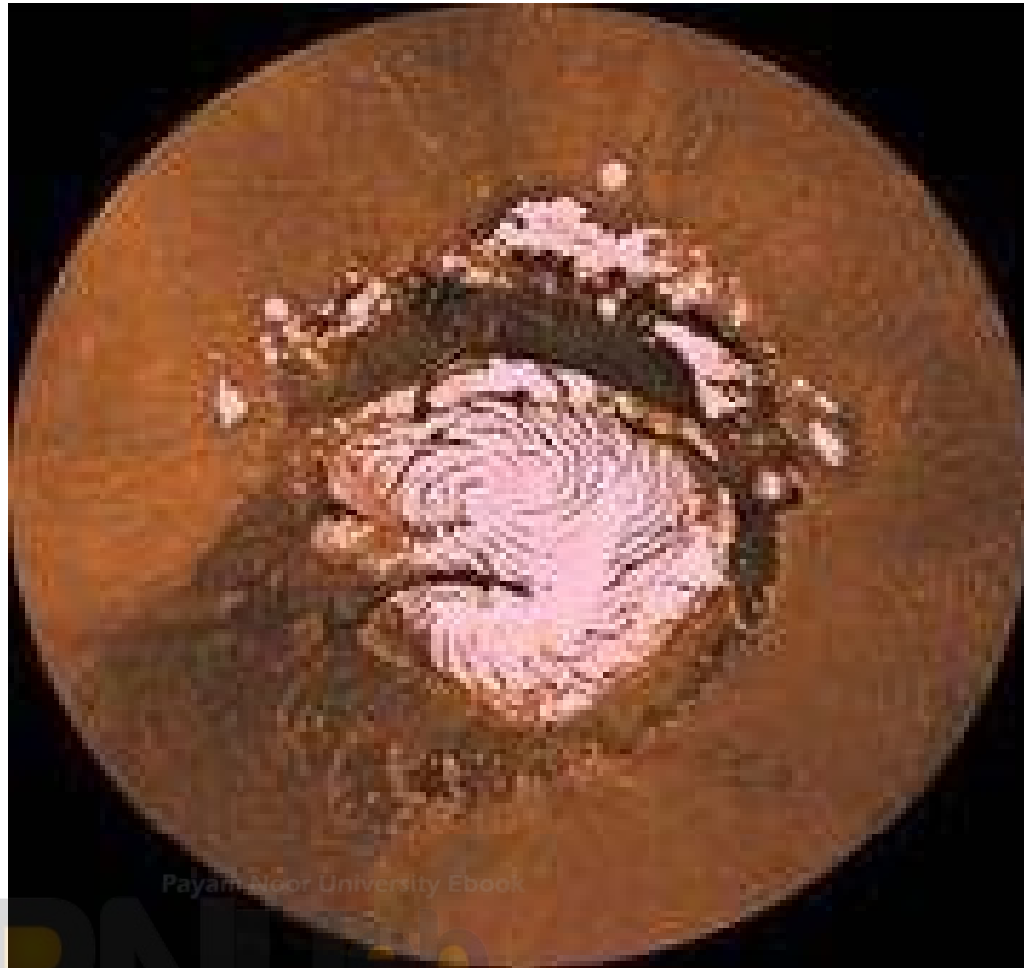

از چپ: تیر ، ناهید، زمین، بهرام (مریخ)

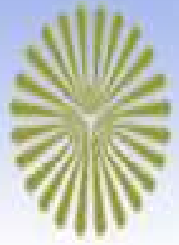
دانشگاه پیام نور

منظره ي كلاهك هاي يخي بهرام

دليل قرمز رنگ
بودن اين سياره
وجود درصد زيادي
از اكسيد هاي آهن
در خاك آن است

Payam Noor University Ebook

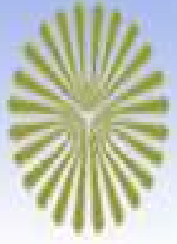

دانشگاه پیام نور

قمر هاي بهرام (فوبوس و ديموس)

Payam Nour University Ebook

دانشگاه پیام نور

فصل ششم:

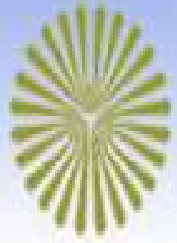
سیارات برجیس گونه

• برجیس (مشتري)

• کیوان (زحل)

• اورانوس

• نپتون

دانشگاه پیام نور

برجیس، بزرگترین سیاره ی
منظومه ی شمسی

جرم: 317 برابر جرم زمین

قطر مدار 2/5 واحد نجومی

قطر 142984 کیلومتر (در

استوا)

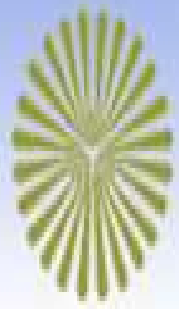
دارای تعداد زیادی قمر

درخشان ترین شی آسمان شب

پس از ماه و ناهید

Payam Noor University Ebook

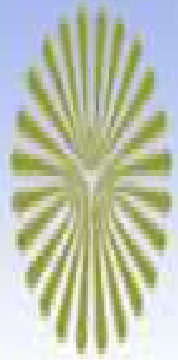
PNUeb

ویژگی های مدار پیر جیس

Epoch J2000

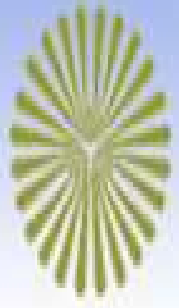
<u>Aphelion distance:</u>	816,081,455 km 5.455 167 59 AU 507,090,724 miles
<u>Perihelion distance:</u>	740,742,598 km 4.951 558 43 AU 460,277,215 miles
<u>Semi-major axis:</u>	<u>778,412,027 km</u> 5.203 363 01 AU 483,683,969 miles
<u>Orbital circumference:</u>	4.888 <u>Im</u> 32.675 AU
<u>Eccentricity:</u>	0.048 392 66
<u>Sidereal period:</u>	<u>4,333.2867 d</u> (11.86 a)
<u>Synodic period:</u>	398.88 d
<u>Avg. orbital speed:</u>	13.056 km/s
<u>Max. orbital speed:</u>	13.712 km/s
<u>Min. orbital speed:</u>	12.446 km/s
<u>Inclination:</u>	1.305 30° (6.09° to <u>Sun's</u> equator)

دانشگاه پیام نور

میل محوري و تعداد قمر هاي برجيس

Max. <u>orbital speed</u> :	13.712 km/s
Min. <u>orbital speed</u> :	12.446 km/s
<u>Inclination</u> :	1.305 30° (6.09° to <u>Sun</u> 's equator)
<u>Longitude of ascending node</u> :	100.556 15°
<u>Argument of perihelion</u> :	274.197 70°
<u>Satellites</u> :	<u>63</u>

دانشگاه پیام نور

نقشه ي سطح برجيس

Payam Nour University Ebook

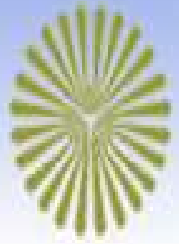
دانشگاه پیام نور

حلقه های برجیس

Payam Noor University Ebook

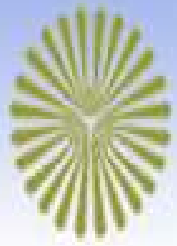
PNUeb

دانشگاه پیام نور

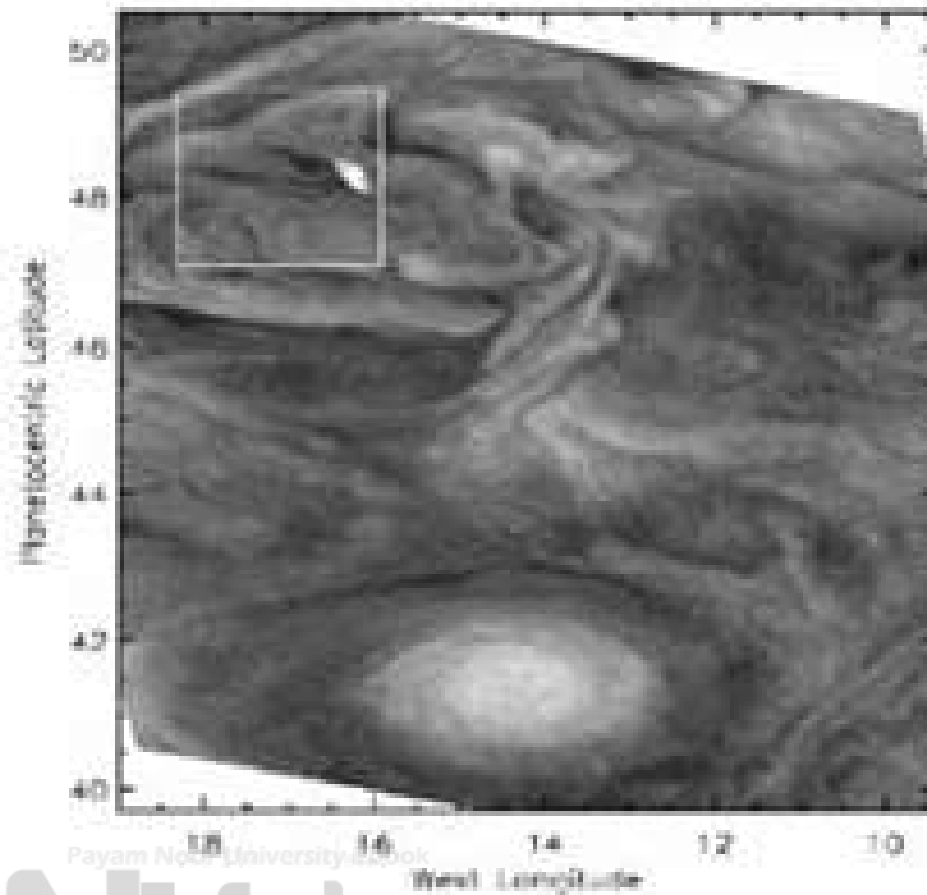
شفق قطبي در برجیس

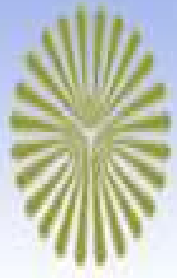

دانشگاه پیام نور

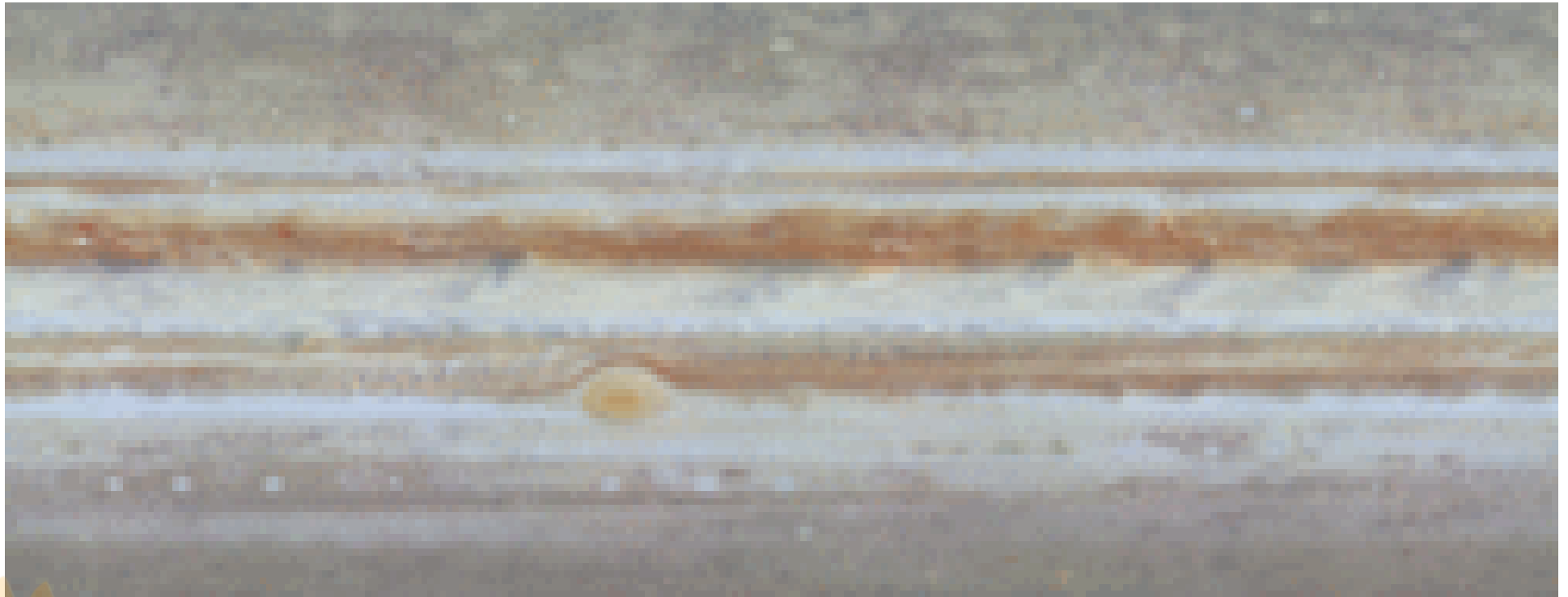
طوفان و رعد و برق در برجیس

دانشگاه پیام نور

چگونگی حرکت ابرها در نوار استوایی
و اطراف لکه ی سرخ در برجیس

Payam Noor University Ebook

PNUeB

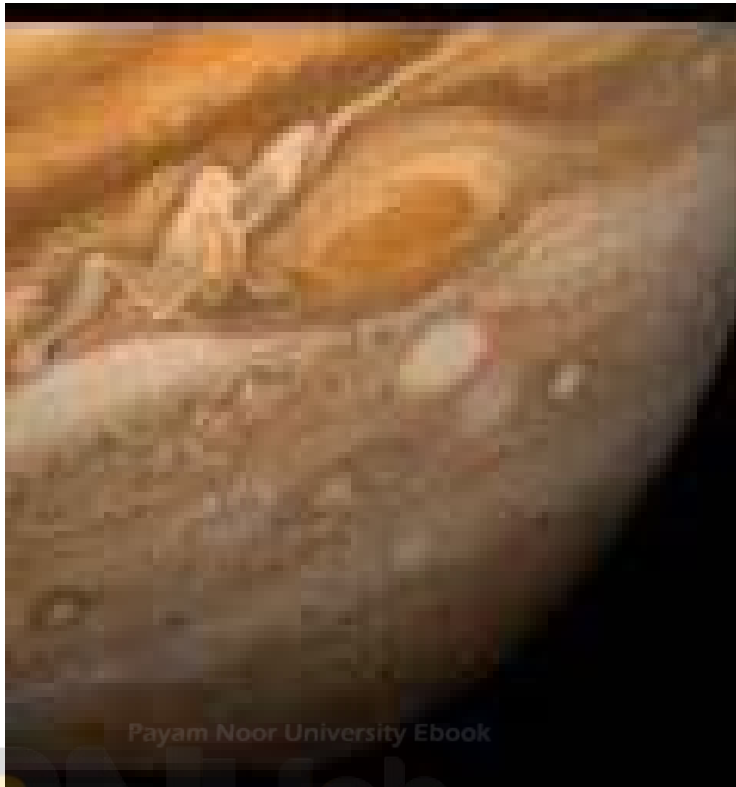
...کتابخانه الکترونیک پیام نور....

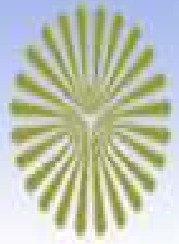
دانشگاه پیام نور

لکه ي سرخ برجيس

گرداب در اطراف لکه ي سرخ

Payam Noor University Ebook

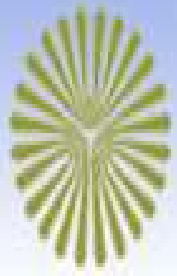

دانشگاه پیام نور

وجود ابر های در جو برجیس

Payam Nour University Ebook

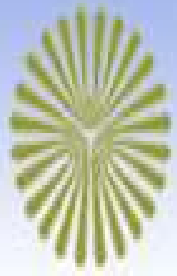
دانشگاه پیام نور

ساختار دروني برجيس

- لايه ي بيروني هيدروژن ملكولي
- حود 10000 كيلومتر زير لايه ي ابر ها هيدروژن مایع تحت فشار 1000000 بار و دماي 6000 درجه و در نزديك مركز لايه ي سوپ مانند شامل يخ ، آب و متان و آمونياك در دما و فشار بسيار بالا قرار دارد در نهايت در هسته ي ان مخلوط يخ و صخره وجود دار د

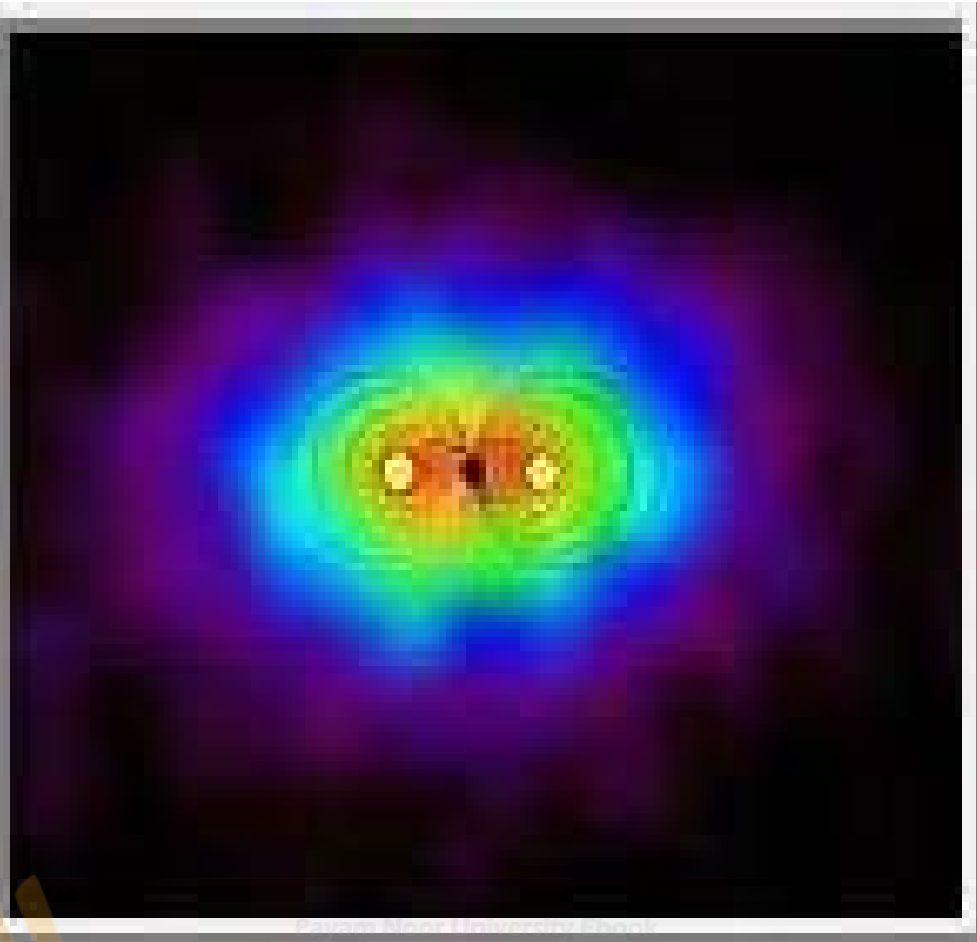
Payam Noor University Ebook

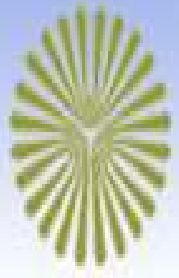

میدان مغناطیسی اطراف برجیس

دانشگاه پیام نور

- در اطراف برجیس میدان مغناطیسی بسیار بزرگ وجود دارد
- در این میدان دو ناحیه وجود دارد که همانند کمربند های ون آلن تله ی ذرات باردار اند
- این میدان تا شعاع 30 برابر شعاع سیاره کشیده شده است
- نقطه ی سیاه سیاره ی برجیس برای مقایسه کشیده شده است

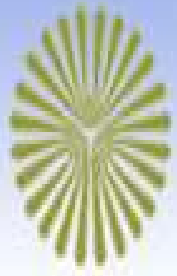
دانشگاه پیام نور

سیستم برجیس و امارش

Payam Noor University Ebook

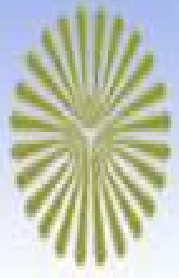
PNUeb

حلقه ي برجيس

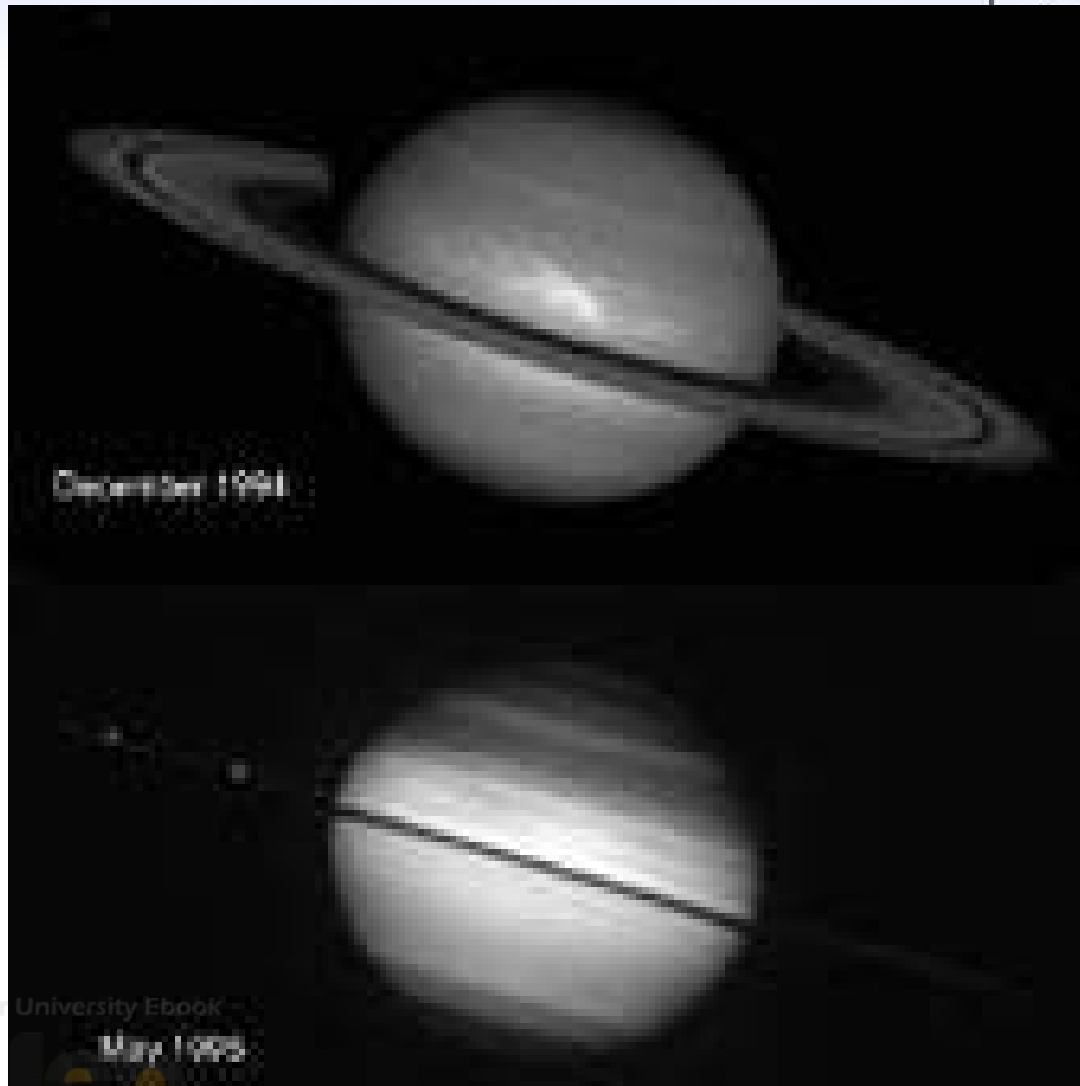
دانشگاه پیام نور

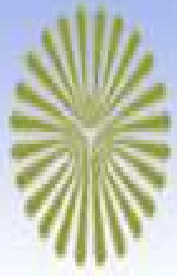
- حلقه ي برجيس كه در سال 1979 توسط برجيسنورد وييجر 1 كشف وتوسط وييجر 2 عكس برداري شد
- اين حلقه بيش از 6500 كيلومتر پهنا وبيش از 10 كيلومتر ضخامت دارد.

کیوان (زحل)

دانشگاه پیام نور

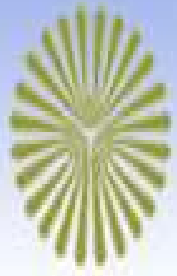

دانشگاه پیام نور

ویژگی های کیوان

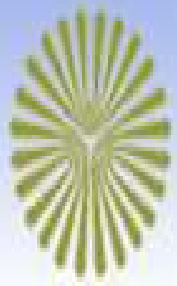
Mass (kg)	5.688e+26
Mass (Earth = 1)	9.5181e+01
Equatorial radius (km)	60,268
Equatorial radius (Earth = 1)	9.4494e+00
Mean density (gm/cm ³)	0.69
Mean distance from the Sun (km)	1,429,400,000
Mean distance from the Sun (Earth = 1)	9.5388
Rotational period (hours)	10.233
Orbital period (years)	29.458
Mean orbital velocity (km/sec)	9.67
Orbital eccentricity	0.0560

ویژگی های کیوان

دانشگاه پیام نور

Tilt of axis (degrees)	25.33
Orbital inclination (degrees)	2.488
Equatorial surface gravity (m/sec²)	9.05
Equatorial escape velocity (km/sec)	35.49
Visual geometric albedo	0.47
Magnitude (Vo)	0.67
Mean cloud temperature	-125°C
Atmospheric pressure (bars)	1.4
Atmospheric composition	
Hydrogen	97%
Helium	3%

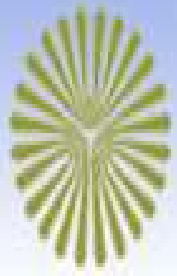

دانشگاه پیام آبی بودن نیم کره ی شمالی

- نیم کره ی شمالی کیوان نمادی آبی رنگ دارد و این به خاطر عبور نور از منطقه ی عاری از ابر این قسمت و پراکنده شدن طول موج های کوتاه توسط گازهای اتمسفر است
- دلیل کم ابر بودن این ناحیه روشن نیست ولی گمان می رود به خاطر پایین تر بودن دما به خاطر سایه ی حلقه باشد.

Payam Noor University Ebook

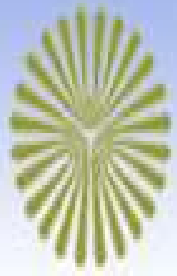

ساختار دروني کيوان

دانشگاه پیام نور

- لایه ی بیرونی هیدروژن ملکولی است در عمق وقتی فشار به 100 کیلو بار رسید هیدروژن به مایع داغ تبدیل می شود
- در فشار 1000 کیلو بار هیدروژن به صورت پلاسما در آمده و به یک فلز مذاب تبدیل می شود
- در نزدیک هسته مخلوط سوپمانندی از آب متان و آمونیاک در فشار و دمای بالا قرار دارد و نهایتاً در هسته یخ و صخره ی جامد وجود دارد.

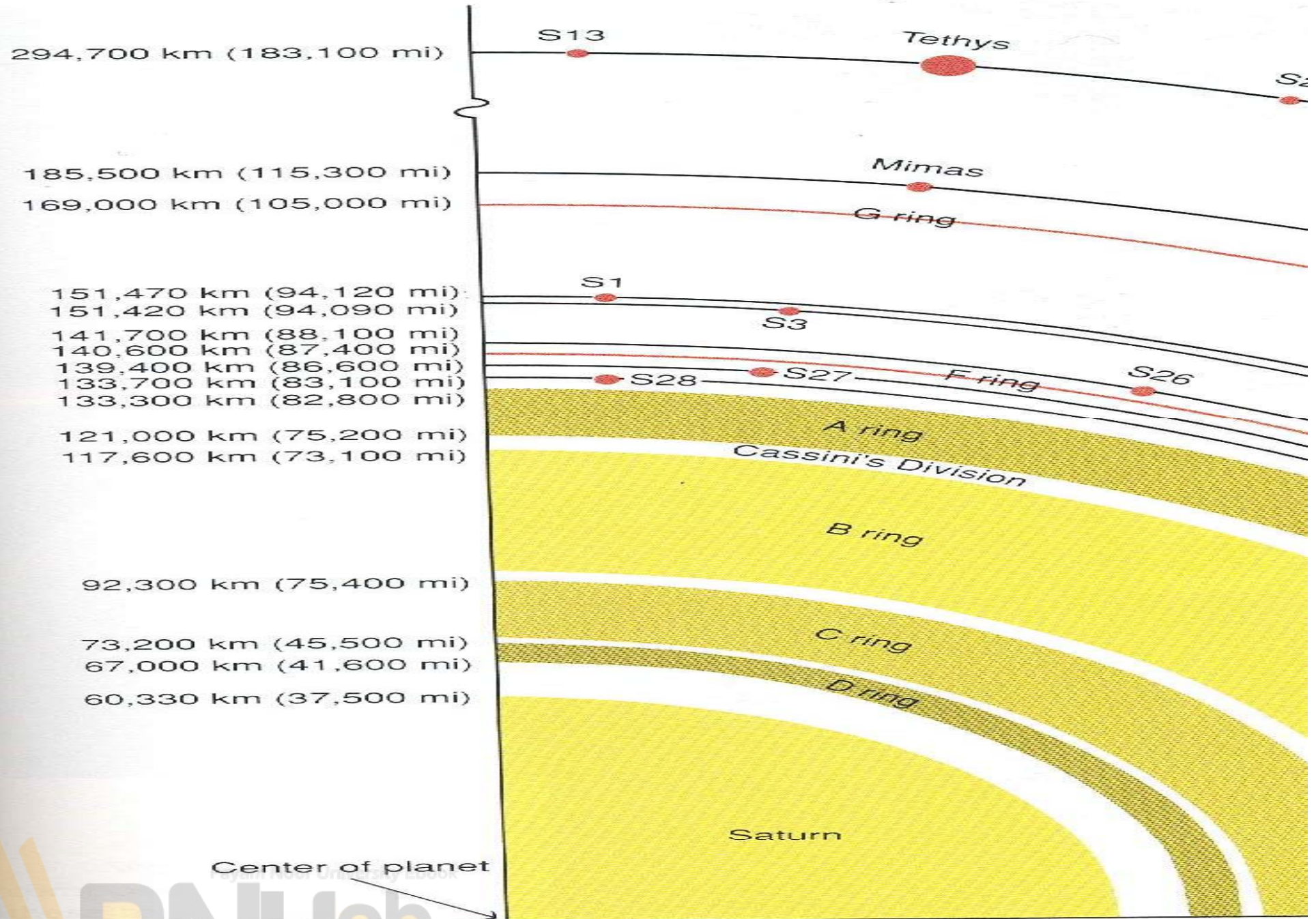
دانشگاه پیام نور عکس خاچه هاي كیوان

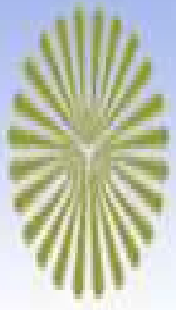

- عكس حلقه هاي كیوان 9/8
میلیون كيلومترى توسط وييجر
2 گرفته شده است
- رنگ هاي مختلف نشانگر
اختلاف در تركيب شيميايى
حلقه ها است.

Payam Noor

PNU

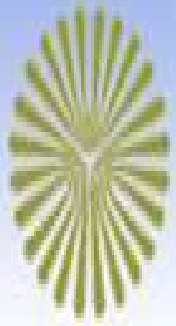

دانشگاه پیام نور

عکس سیستم کیوان که توسط ویجر 1 گرفته شده ات

Payam Noor University Ebook

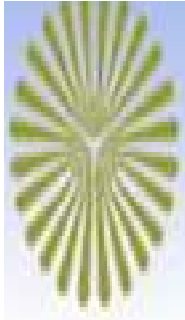

سياره ي اور انوس

دانشگاه پیام نور

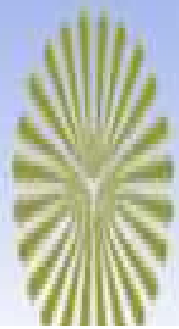

Punjab National University Ebook

دانشگاه پیام نور ویژگی های مداری اورانوس

<u>Helion distance:</u>	3,006,389,405 km 20.096 471 90 AU 1,868,088,249 miles	<u>Sidereal period:</u>	<u>30,707.4896 d</u> (84.07 a)
<u>Perihelion distance:</u>	2,735,555,035 km 18.286 055 96 AU 1,699,799,169 miles	<u>Synodic period:</u>	369.65 d
<u>Semi-major axis:</u>	2,870,972,220 km 19.191 263 93 AU 1,783,943,710 miles	<u>Avg. orbital speed:</u>	6.795 km/s
<u>Orbital circumference:</u>	18.029 Tm 120.515 AU	<u>Max. orbital speed:</u>	7.128 km/s
<u>Eccentricity:</u>	0.047 167 71	<u>Min. orbital speed:</u>	6.486 km/s
		<u>Inclination:</u>	0.769 86° (6.48° to Sun's equator)
		<u>Longitude of ascending node:</u>	74.229 88°
		<u>Argument of perihelion:</u>	96.734 36°
		<u>Satellites:</u>	27

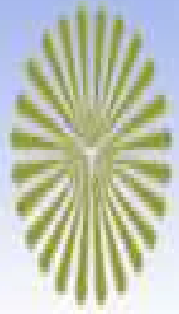

ویژگی های فیزیکی اورانوس

دانشگاه پیام نور

<u>Equatorial radius:</u>	<u>25,559</u> km (2.004 <u>Earths</u>)
<u>Polar radius:</u>	24,973 km (1.965 <u>Earths</u>)
<u>Oblateness:</u>	0.0229
<u>Surface area:</u>	<u>8.084×10^9</u> km ² (15.849 <u>Earths</u>)
<u>Volume:</u>	6.834×10^{13} km ³ (63.086 <u>Earths</u>)
<u>Mass:</u>	8.6832×10^{25} kg (14.536 <u>Earths</u>)
<u>Mean density:</u>	1.318 g/cm ³

<u>Equatorial surface gravity:</u>	8.69 m/s ² (0.886 g)
<u>Escape velocity:</u>	21.29 km/s
<u>Sidereal rotation period:</u>	-0.718 33 d (17 h 14 min 24 s by convention) ^[1]
Rotation velocity at equator:	2.59 km/s = 9320 km/h
<u>Axial tilt:</u>	97.77°
<u>Right ascension of North pole:</u>	77.31° (5 h 9 min 15 s)
<u>Declination:</u>	+15.175°
<u>Albedo:</u>	0.51
Surface temp.:	min mean max
Surface	59 K 68 K N/A
Cloudtop	55 K

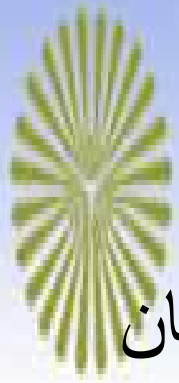

دانشگاه پیام نور

ترکیب اتمسفر اورانوس

Atmosphere

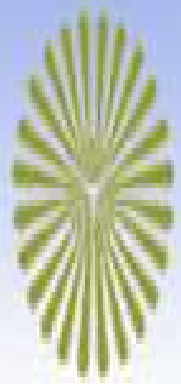
Surface <u>pressure</u>:	120 <u>kPa</u> (at the cloud level)
	83% <u>Hydrogen</u>
	15% <u>Helium</u>
	1.99% <u>Methane</u>
Composition:	0.01% <u>Ammonia</u>
	0.00025% <u>Ethane</u>
	0.00001% <u>Acetylene</u>
	trace <u>Carbon monoxide</u>
	trace <u>Hydrogen sulfide</u>

ساختار اور انوس

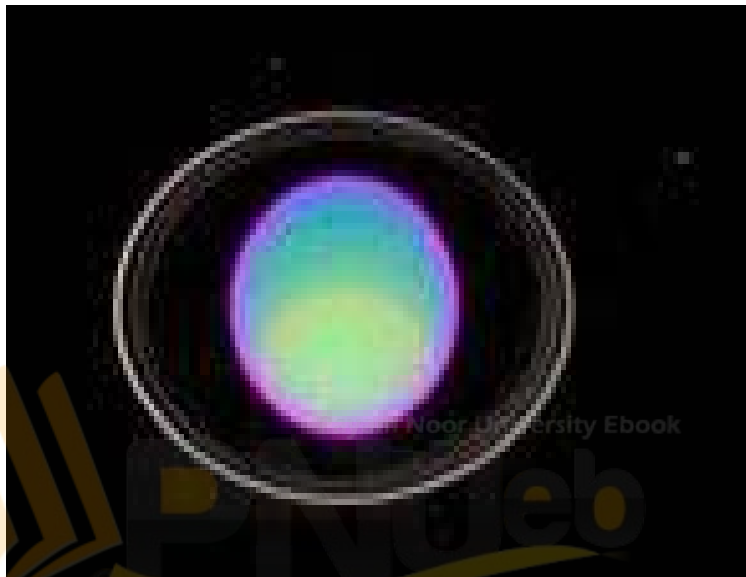
- ترکیبات خارجي 83% هيدروژن، 15% هليوم 2% متان
- ترکیبات دروني: بیشتر عناصر سنگين تر نظير کربن اکسيژن وازت و مقدار زيادي مواد صخره اي است که مغاير با ساختار برجيس وکيوان است.
- ساختار آن برخلاف برجيس وکيوان يکنواخت است
- ميل محوري آن 98 درجه و تقريبا محور آن در صفحه ي مدارش قرار دارد.
- هردور گردش آن 84 سال و هر شبانه روز آن 42 سال است

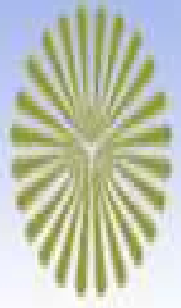
میدان مغناطیسی اور انوس

دانشگاه پیام نور

- محور مغناطیسی ان حدود 60 درجه از محور چرخشی آن انحراف دارد و چرخش سیاره حرکت رقاصکی انجام میدهد
- منشا میدان مغناطیسی آن معلوم نیست
- همانند سایر سیارات گازی دارای حلقه است

Noor University Ebook

قمر هاي اورانوس

دانشگاه پیام نور

علاوه بر 5 قمر شناخته شده ویجر 10 قمر دیگر
این سیاره را کشف کرد.

Payam Noor University Ebook

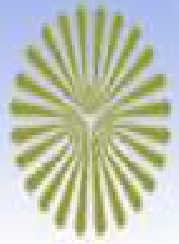
دانشگاه پیام نور فصل هفتم قمر ها و حلقه ها

در منظومه ی شمسی تعداد زیادی قمر کوچک و بزرگ وجود دارد که معروف ترین آن ها عبارتند از:

• گانیمد، کالیستو، آیو و اروپا قمر های برجیس

• تیتان بزرگترین قمر کیوان

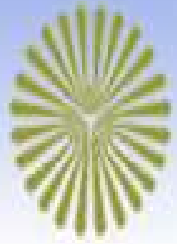
• چارون قمر پلوتو

دانشگاه پیام نور

قمر هاي گاليله اي برجيس

دانشگاه پیام نور

ویژگی های قمر های برجیس

Satellite	Distance (000 km)	Radius (km)	Mass (kg)	Discoverer	Date
Metis	128	20	9.56e16	Synnott	1979
Adrastea	129	10	1.91e16	Jewitt	1979
Amalthea	181	98	7.17e18	Barnard	1892
Thebe	222	50	7.77e17	Synnott	1979
Io	422	1815	8.94e22	Galileo	1610
Europa	671	1569	4.80e22	Galileo	1610
Ganymede	1070	2631	1.48e23	Galileo	1610
Callisto	1883	2400	1.08e23	Galileo	1610
Leda	11094	8	5.68e15	Kowal	1974
Himalia	11480	93	9.56e18	Perrine	1904
Lysithea	11720	18	7.77e16	Nicholson	1938
Elara	11737	38	7.77e17	Perrine	1905
Ananke	21200	15	3.82e16	Nicholson	1951
Carme	22600	20	9.56e16	Nicholson	1938
Pasiphae	23500	25	1.91e17	Melotte	1908
Sinope	23700	18	7.77e16	Nicholson	1914

ویژگی های فیزیکی

<u>Equatorial radius:</u>	<u>71492 km</u> ^[1] (5.6045 Earth diameters)
<u>Polar radius:</u>	66854.5 km (5.2585 Earth diameters)
<u>Oblateness:</u>	0.064 87
<u>Surface area:</u>	<u>6.14×10¹⁰ km²</u> (120.5 Earths)
<u>Volume:</u>	1.431×10 ¹⁵ <u>km³</u> (1321.3 Earths)
<u>Mass:</u>	<u>1.899×10²⁷ kg</u> (317.8 Earths)
<u>Mean density:</u>	1.326 g/cm ³
<u>Equatorial surface gravity:</u>	23.12 <u>m/s²</u> (2.358 g)
<u>Escape velocity:</u> <small>book</small>	59.54 km/s
<u>Sidereal rotation period:</u>	0.413 538 021 d (9 h 55 min 29.685 s) ^[2]

دانشگاه پیام نور

سرعت چرخش و دمای سطحی

فشار و ترکیب جوی

Rotation velocity at equator: 12.6 km/s =
45,300 km/h
(at the equator)

Axial tilt: 3.13°

Right ascension of North pole: 268.05° (17 h 52 min
12 s)

Declination: 64.49°

Albedo: 0.52

Surface temp.:	min	mean	max
<u>Kelvin</u>	110 K	152 K	N/A

Adjectives: Jovian

Surface pressure: 70 kPa

~86% Hydrogen

~14% Helium

0.1% Methane

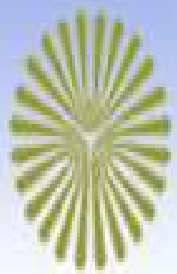
0.1% Water vapor

Composition: 0.02% Ammonia

0.0002% Ethane

0.0001% Phosphine

<0.00010% Hydrogen sulfide

اقمار گالیله ای برجیس

الف: گانیمد

دانشگاه پیام نور

بزرگترین قمر برجیس و منظومه
ی شمسی با قطر آن 5262
کیلومتر

چگالی آن 95/1 و بیشتر ساختار
آن آمیخته ای از یخ و صخره است
سطح آن دارای کوه دره و فنجانه
است

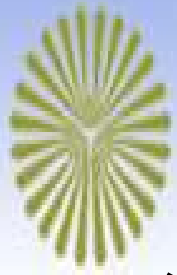
فاقد اتمسفر است ولی اخیرا لایه
ی رقیقی از ازن در سطح آن
یافت شده که نتیجه ی نفوذ ذرات
باردار برهمکنش کننده بامیدان
مغناطیسی برجیس اند که در یطح
ن سقوط کرده و با آب برهمکنش
میکنند

دانشگاه پیام نور

ویژگی های گانیمد

Date of discovery	1610
Mass (kg)	1.48e+23
Mass (Earth = 1)	2.4766e-02
Equatorial radius (km)	2,631
Equatorial radius (Earth = 1)	4.1251e-01
Mean density (gm/cm³)	1.94
Mean distance from Jupiter (km)	1,070,000
Rotational period (days)	7.154553
Orbital period (days)	7.154553
Mean orbital velocity (km/sec)	10.88
Orbital eccentricity	0.002
Orbital inclination (degrees)	0.195
Escape velocity (km/sec)	2.74
Visual geometric albedo	0.42
Magnitude (V_o)	4.61

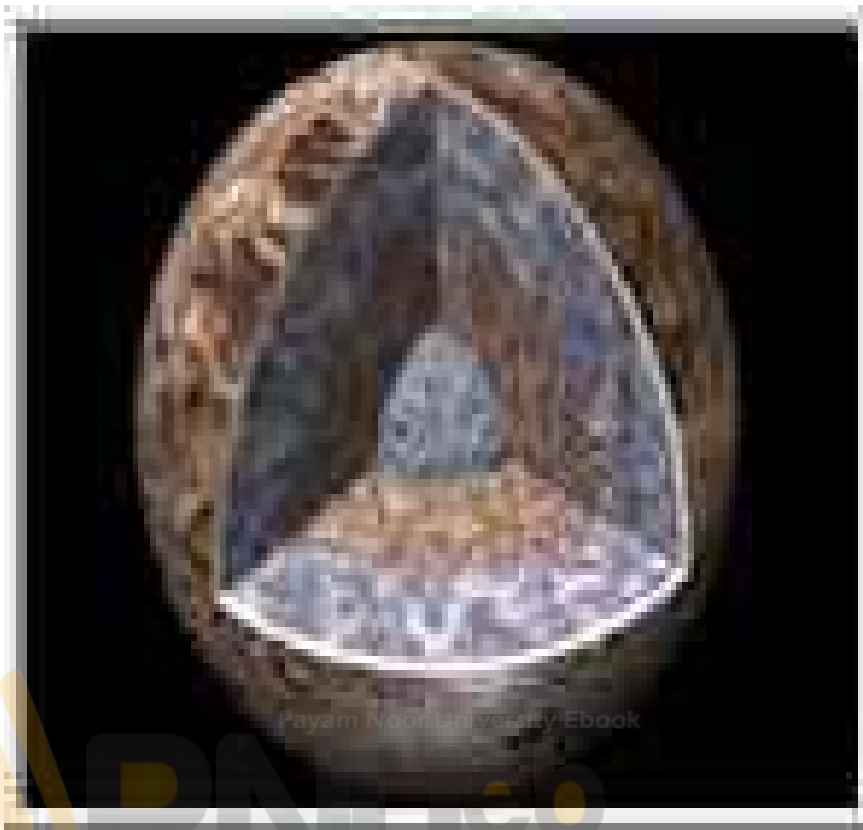

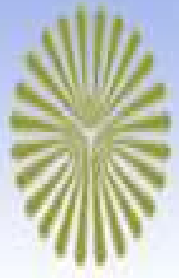
ساختار: گانیمد

ساختار درونی گانیمد از لایه های یخ
و صخره تشکیل شده و هر چه به مرکز
نزدیک می شویم مقدار صخره بیشتر می
شود

دانشگاه پیام نور

فنجانه ی برخوردی در سطح

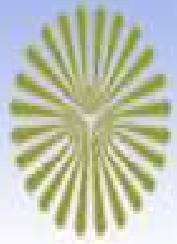

اقمار گالیله ای برجیس

الف : گانیمد

دانشگاه پیام نور

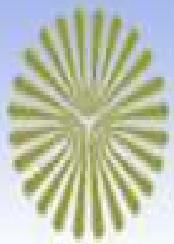
دانشگاه پیام نور

اقمار گالیله ای برجیس

ب: ویژگیهای گالیستو

Discovered by	Simon Marius & Galileo Galilei
Date of discovery	1610
Mass (kg)	1.08e+23
Mass (Earth = 1)	1.8072e-02
Equatorial radius (km)	2,400
Equatorial radius (Earth = 1)	3.7629e-01
Mean density (gm/cm ³)	1.86
Mean distance from Jupiter (km)	1,883,000
Rotational period (days)	16.68902
Orbital period (days)	16.68902
Mean orbital velocity (km/sec)	8.21
Orbital eccentricity	0.007
Orbital inclination (degrees)	0.281
Escape velocity (km/sec)	2.45
Visual geometric albedo	0.20
Magnitude (V ₀)	5.65

دومین قمر بزرگ برجیس
وسومین قمر بزرگ در منظومه ی
شمسی

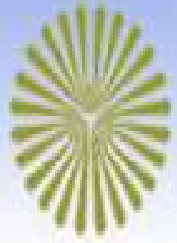
قمر گالیستو

دانشگاه پیام نور

داراي سطحي بسيار فنجانۀ اي و عمر فنجانۀ هاي آن به اندازۀ ي عمر پيدائش منظومۀ است

چگالي آن 86/1 وبيشتر بخش هاي آن آب ويخ است . لايۀ ي سطحي آن تا 200 كيلومتر يخ وهيتۀ ي آن مخلوطي از يخ وصخرۀ است. اين قمر فاقد کوه است

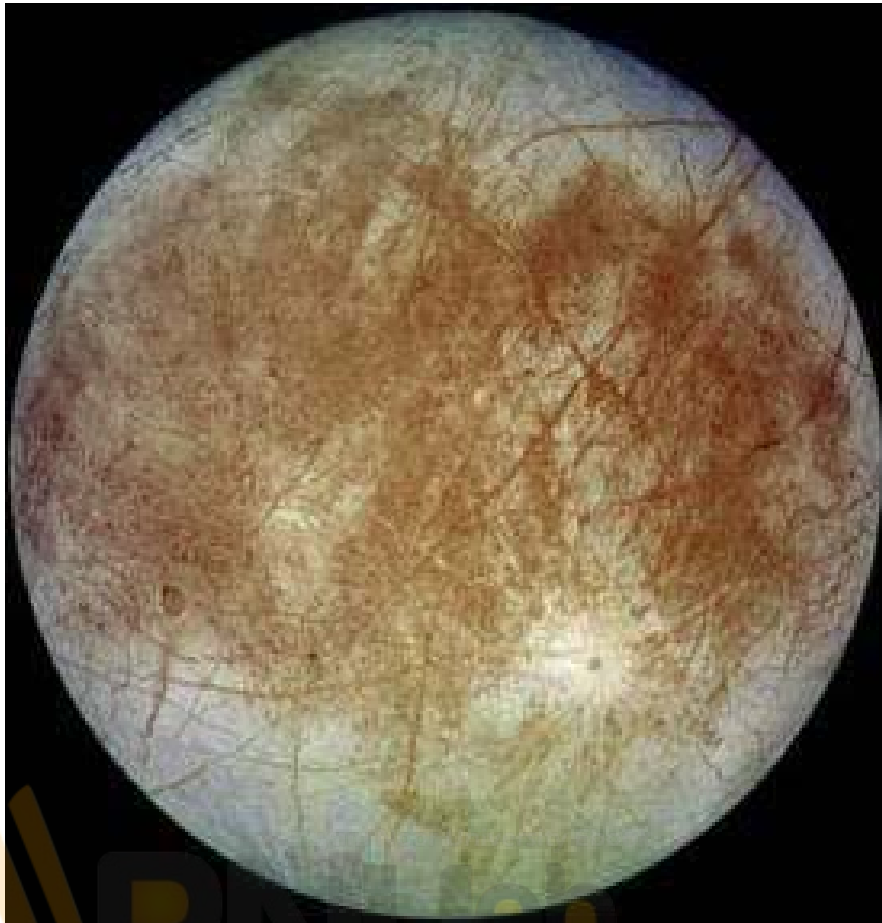
دانشگاه پیام نور

فنجانه هاي سطح گالियो

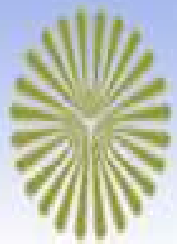

قمر اروپا

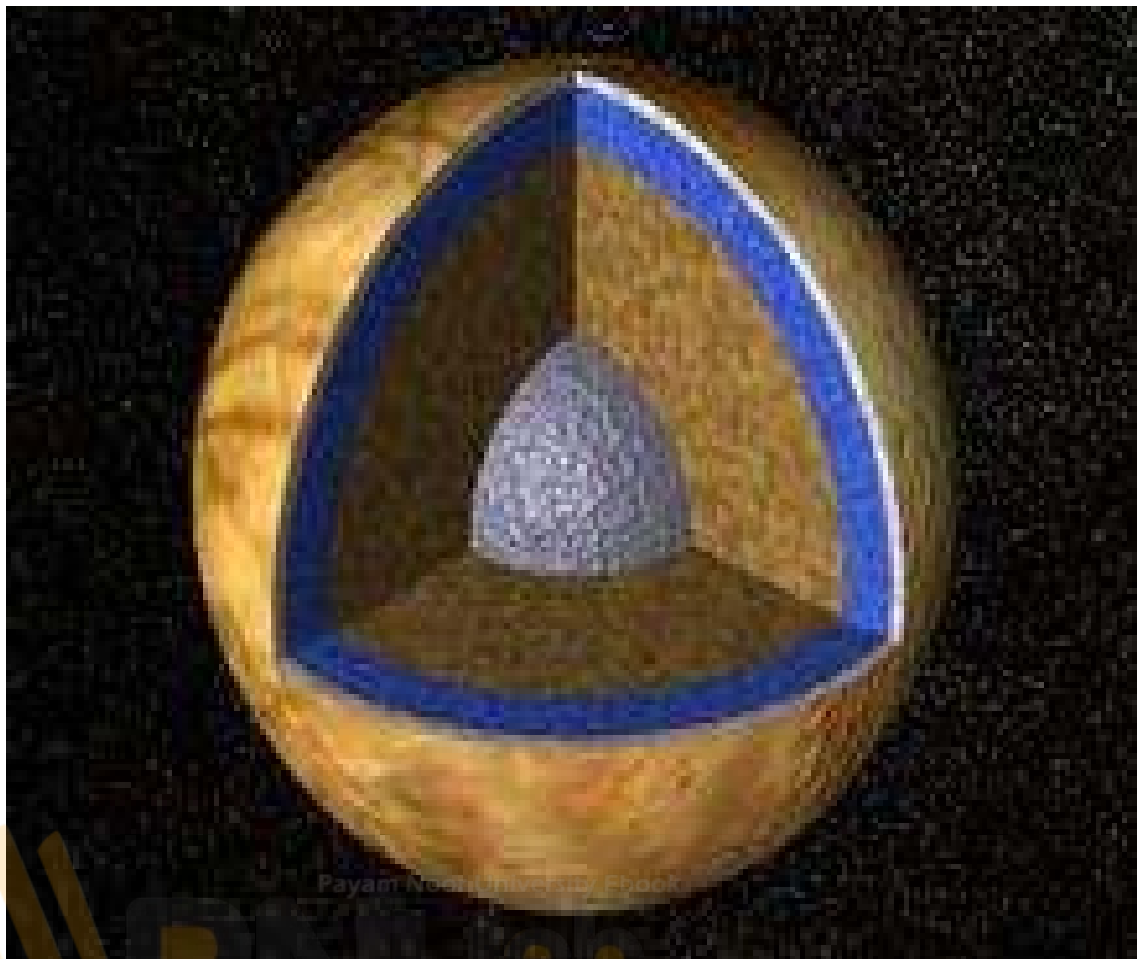

- اروپا از نظر نزدیکی دومین قمر برجیس است
- مدار آن دایره ای و دوره ی گردش آن $5/3$ روز است
- همواره یک طرف ن به سوی برجیس است
- سطح آن صاف و پوشیده از یخ است.
- درون آن زیر یخ اقیانوس آب
- آب نمک و یک هسته ی آهنی است

ساختار دروني اروپا

دانشگاه پیام نور

- ساختار دروني قمر اروپا
- لايه ي يخ ا
- اقيانوس آب لايه ي بزرگ
- رسا نا احتمالا از آب و نمکها
- هسته ي آهني
- دماي سطحي 160- درجه
- ولي زير لايه ي سطحي
- اقيانوس آب توسط
- اختلافات گرانش بر جيس
- گرم و به صورت مايع است
- و احتمال حيات همانني
- حيات در اقيانوس هاي
- زمين وجود دارد

Payam Noor University Phook

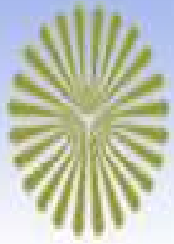

قمر آيو

دانشگاه پیام نور

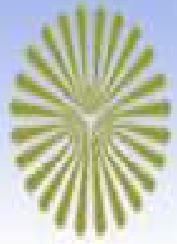
آيو قمري است
که در رنگ
و در خشندي
بسيار غير
عادي است

دانشگاه پیام نور

ویژگی های مداری یو

<u>Periapsis:</u>	420,000 km (0.002807 AU)	<u>Orbital period:</u>	1.769137786 d (152,853.5047 s)
<u>Apoapsis:</u>	423,400 km (0.002830 AU)	<u>Avg. orbital speed:</u>	17.334 km/s
<u>Mean radius of orbit:</u>	421,700 km (0.002819 AU)	<u>Max. orbital speed:</u>	17.406 km/s
<u>Orbital circumference:</u>	2,649,600 km (0.018 AU)	<u>Min. orbital speed:</u>	17.263 km/s
<u>Eccentricity:</u>	0.0041	<u>Inclination:</u>	2.21° (to the <u>ecliptic</u>) 0.05° (to Jupiter's equator)
		<u>Satellite of:</u>	<u>Jupiter</u>

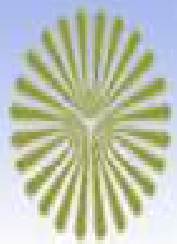
دانشگاه پیام نور

ویژگی های فیزیکی آیو

Dimensions:	3660.0 × 3637.4 × 3630.6 km	Equatorial <u>surface gravity</u>:	1.796 m/s^2 (0.183 g)						
Mean radius:	1821.3 km (0.286 Earths)	<u>Escape velocity</u>:	2.558 km/s						
<u>Surface area</u>:	<u>41,910,000 km²</u> (0.082 Earths)	<u>Rotation period</u>:	<u>synchronous</u>						
<u>Volume</u>:	<u>2.53×10¹⁰ km³</u> (0.023 Earths)	Rotation velocity at equator:	271 km/h						
<u>Mass</u>:	8.9319×10 ²² <u>kg</u> (0.015 Earths)	Surface <u>temp.</u>:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>min</th> <th>mean</th> <th>max</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>130 K</td> <td>200 K</td> </tr> </tbody> </table>	min	mean	max		130 K	200 K
min	mean	max							
	130 K	200 K							
Mean <u>density</u>:	3.528 <u>g/cm³</u>	Surface <u>temp.</u>:	Surface						
		Surface <u>pressure</u>:	trace						
		Composition:	90% <u>sulfur dioxide</u>						

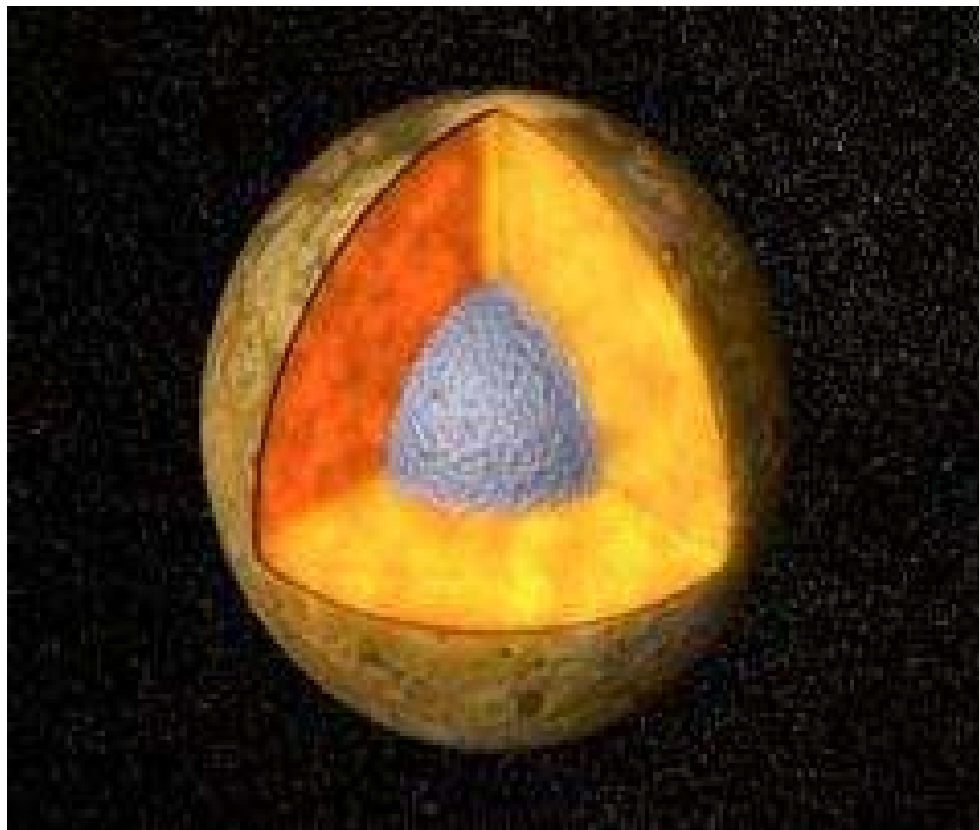
Atmosphere

Surface <u>pressure</u>:	trace
Composition:	90% <u>sulfur dioxide</u>

دانشگاه پیام نور

ساختار درونی آیو

• سطح این قمر فعال و دارای آتشفشان های متعدد است.

• برای همین فاقد فنجانه های برخوردار است

• به نظر می رسد که این قمر دارای یک هسته ی بزرگ آهنی به شعاع 900 کیلومتر باشد

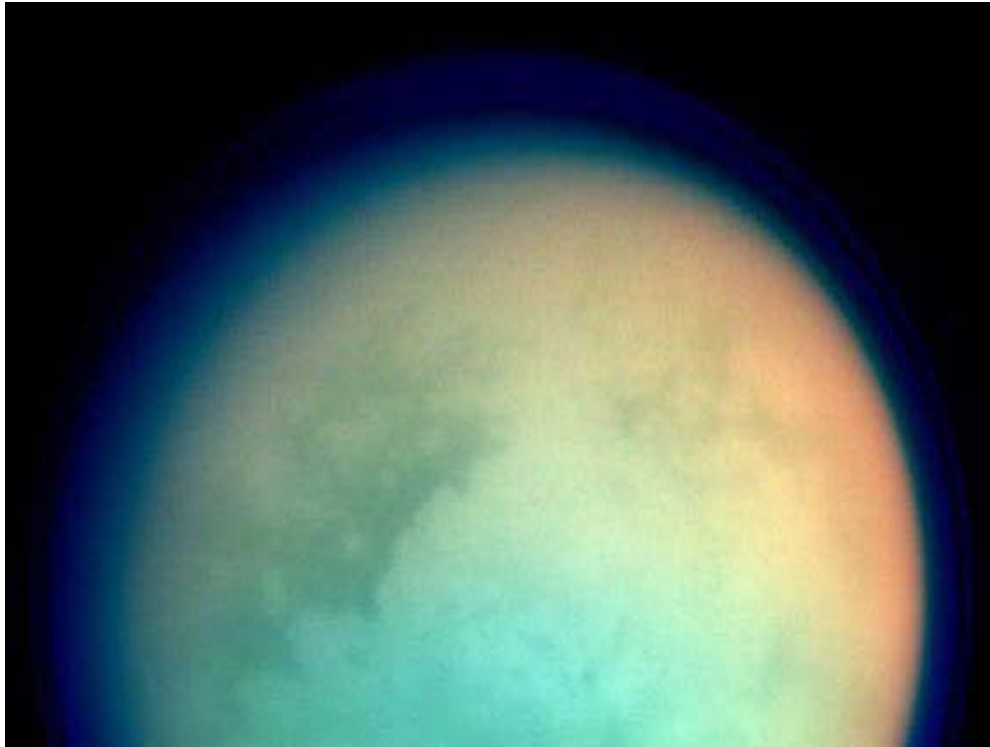
• این قمر تقریباً فاقد آب است

• دارای جو بسیار رقیق SO_2 است

تیتان

دانشگاه پیام نور

• شعاع مدار Km 1221830

• قطر Km 5150

• 1.35e23 kg

• داري جو ضخيم

• فاقد ميدان مغناطيسي

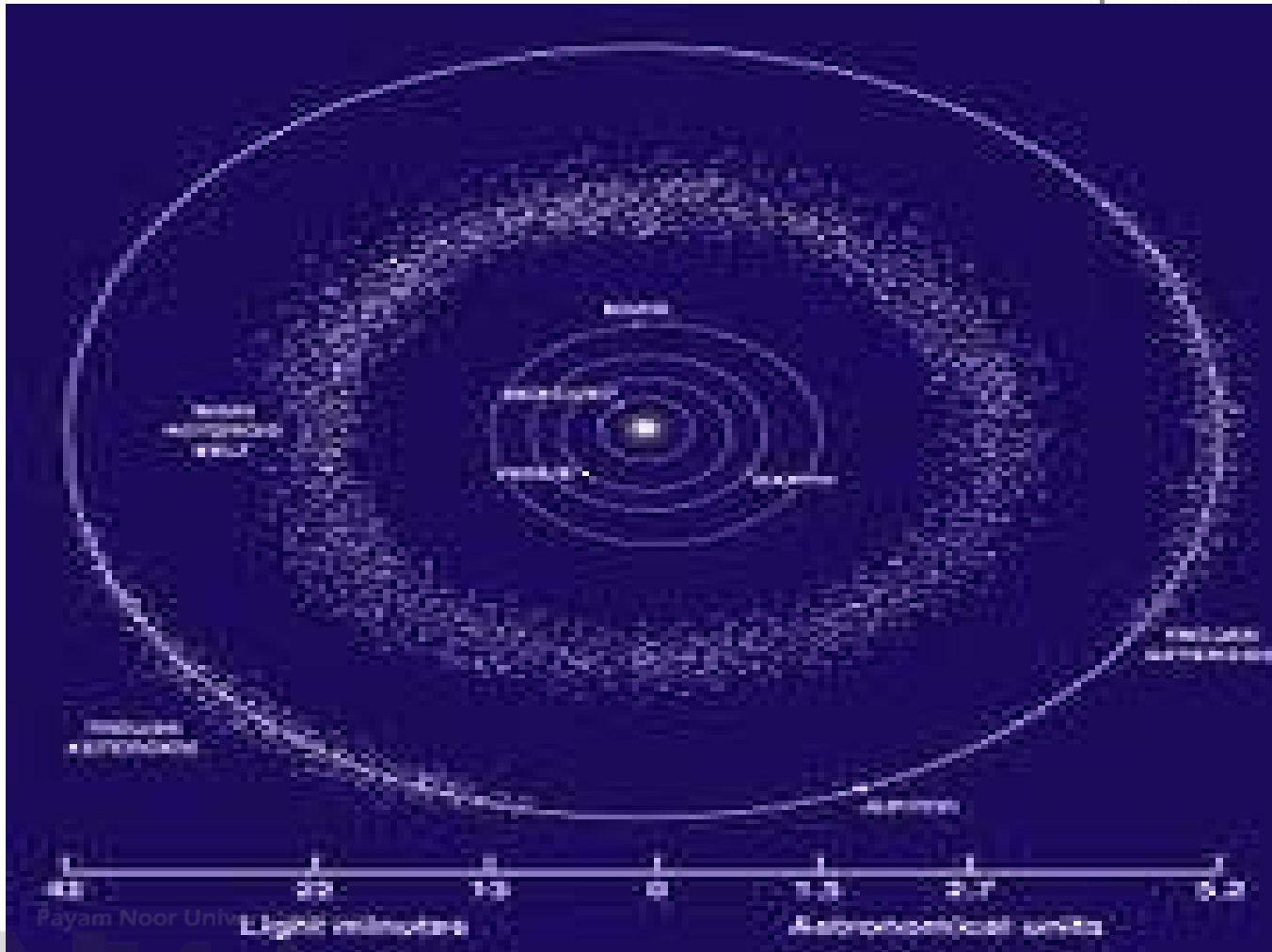
• دومين قمر بزرگ پس از
گانيمد

• داراي يك هسته يي صخره اي
به قطر Km 3400 كه تويط

دانشگاه پیام نور

کمر یند سیارکی

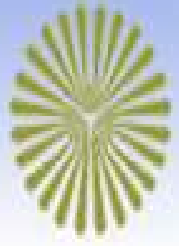

دانشگاه پیام نور

سیارک ها

- اجرام صخره ای کوچکتر و کم جرم تر از یک سیاره اند
- تنها حدود 200 سیارک قطر بیش از 100 کیلو متر دارند
- سرس بزرگترین آنها است که دارای قطر 1000 کیلو متر است
- اندازه آنها را می توان هنگامی که یک ستاره را می پوشانند به دست آورد
- این اجرام معمولاً فاقد قمر هستند زیرا نیروی جذر ومدی خورشید مانع تشکیل سیستم دوگانه می شود

دانشگاه پیام نور

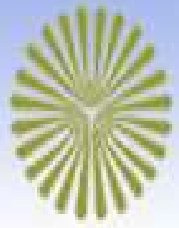
فصل هشتم

خورشید يك ستاره ي مدل:

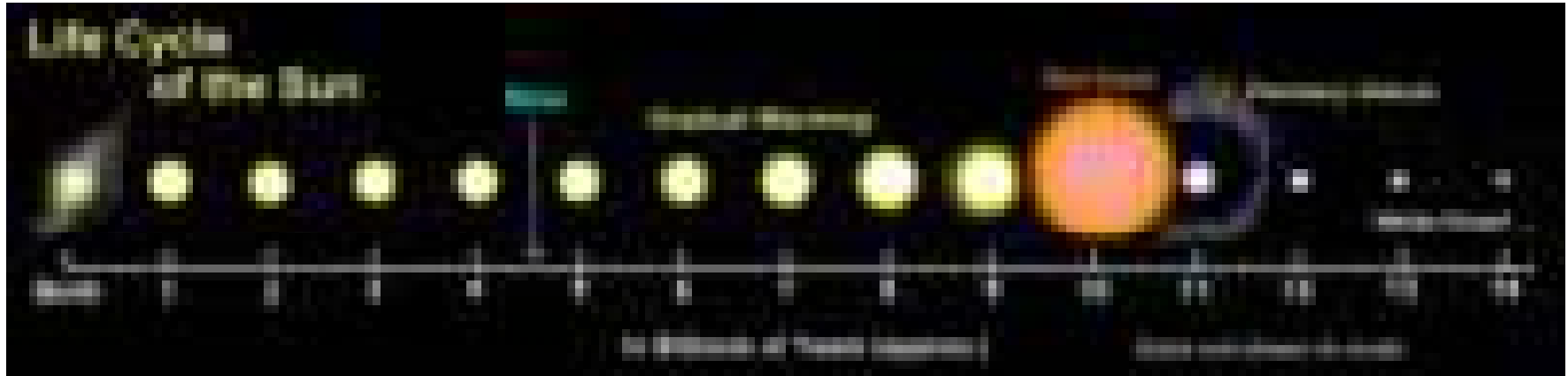
Payam Noor University Ebook

PNUeb

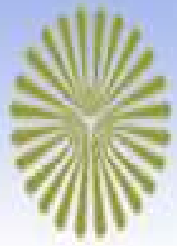

دانشگاه پیام نور

سیر تحول خورشید

خورشید تقریباً به نیمه ی راه تکامل خود رسیده است

دانشگاه پیام نور

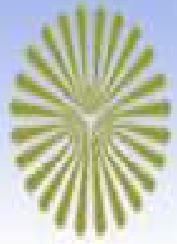
ویژگی های خورشید

مشخصه های خورشید

Mean distance from <u>Earth</u>	149.6×10^6 <u>km</u> (92.95×10^6 <u>mi</u>) (8.31 minutes at the <u>speed of light</u>)
<u>Visual brightness</u> (V)	-26.8^m
<u>Absolute magnitude</u>	4.8^m
<u>Spectral classification</u>	G2V

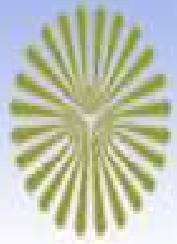
ویژگی های مداری

Mean distance from <u>Milky Way</u> core	$\sim 2.5 \times 10^{17}$ km (26,000-28,000 <u>light-years</u>)
<u>Galactic period</u>	$2.25-2.50 \times 10^8$ <u>a</u> 217 km/ <u>s</u> orbit around the center of the Galaxy,
Velocity	20 km/s relative to average velocity of other stars in stellar neighborhood

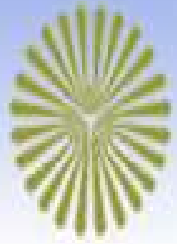
ویژگی های فیزیکی

Mean diameter	<u>1.392</u> × 10 ⁶ km (109 Earths)
Circumference	<u>4.373</u> × 10 ⁶ km
<u>Oblateness</u>	9 × 10 ⁻⁶
Surface area	<u>6.09</u> × 10 ¹⁸ <u>m</u> ² (11,900 Earths)
Volume	<u>1.41</u> × 10 ²⁷ <u>m</u> ³ (1,300,000 Earths)
Mass	1.988 435 × 10 ³⁰ <u>kg</u> (332,946 Earths)
Density	1,408 kg/m ³
Surface <u>gravity</u>	273.95 m s ⁻² (27.9 <u>g</u>)

ویژگی های فیزیکی

Surface <u>gravity</u>	273.95 m s^{-2} (27.9 <u>g</u>)
<u>Escape velocity</u> from the surface	617.54 km/s (55 Earths)
Surface temperature	5785 <u>K</u>
Temperature of <u>corona</u>	5 <u>MK</u>
Core temperature	~13.6 MK
<u>Luminosity</u> (L_{sol})	3.827×10^{26} <u>W</u> ~ 3.75×10^{28} <u>lm</u> (~98 lm/W <u>efficacy</u>)
Mean <u>Intensity</u> (I_{sol})	$2.009 \times 10^7 \text{ W m}^{-2} \text{ sr}^{-1}$

ویژگی های چرخشی

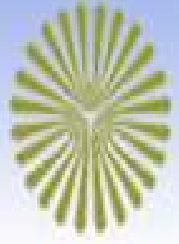
<u>Obliquity</u>	7.25° (to the <u>ecliptic</u>) 67.23° (to the <u>galactic plane</u>)
<u>Right ascension</u> of North pole ^[41]	286.13° (19 h 4 min 30 s)
<u>Declination</u> of North pole	+63.87° (63°52' North)
<u>Rotation period</u> at equator	25.38 days (25 d 9 h 7 min 13 s) ^[41]
Rotation velocity at equator	7174 km/h

دانشگاه پیام نور

ترکیبات شید سپهر

<u>Hydrogen</u>	73.46 %
<u>Helium</u>	24.85 %
<u>Oxygen</u>	0.77 %
<u>Carbon</u>	0.29 %
<u>Iron</u>	0.16 %
<u>Neon</u>	0.12 %
<u>Nitrogen</u>	0.09 %
<u>Silicon</u>	0.07 %
<u>Magnesium</u>	0.05 %
<u>Sulphur</u>	0.12 %

دانشگاه پیام نور

ساختار خورشید

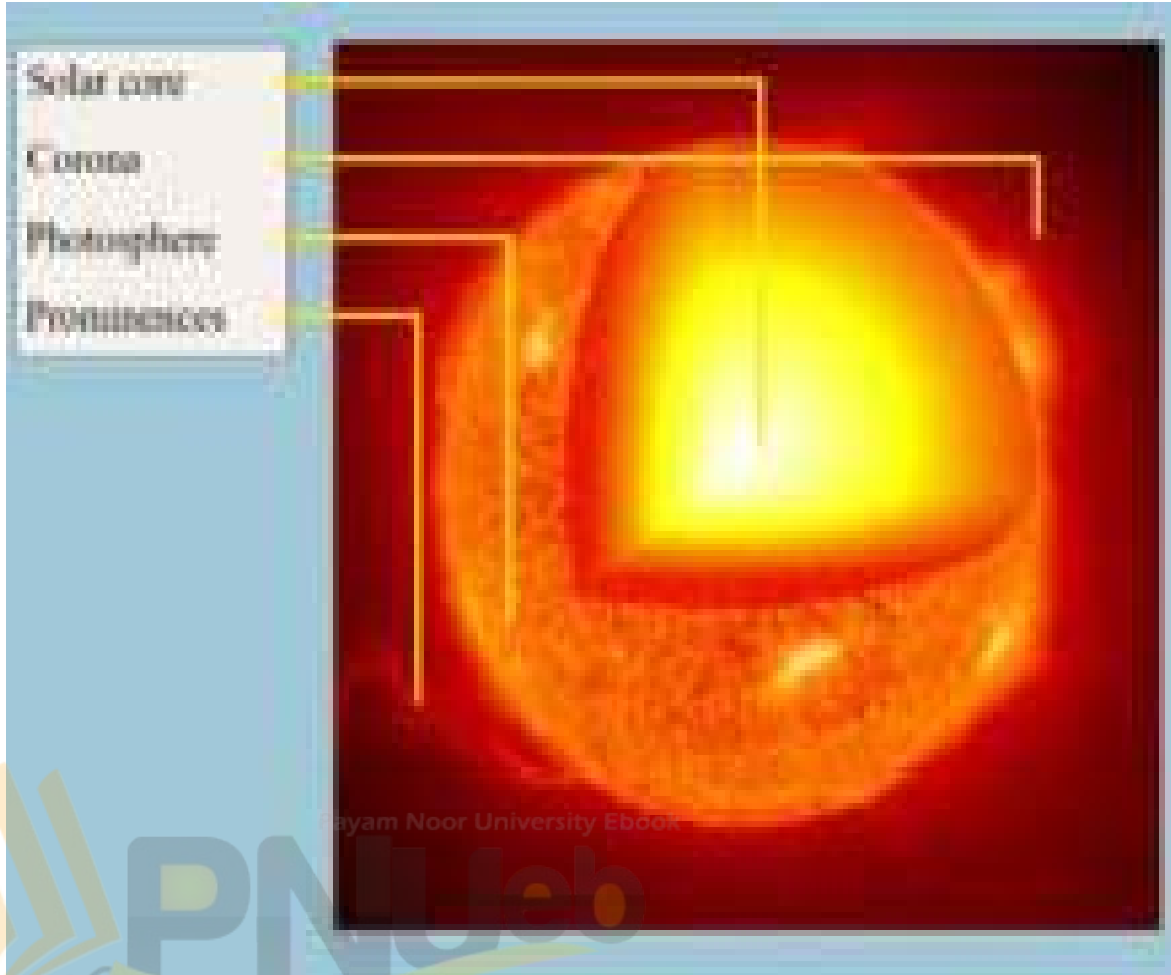
• هسته

• ناحیه ی تشعشع

• ناحیه ی جابجایی

• شید سپهر

• اتمسفر

Payam Noor University Ebook

ویژگی های هسته

دانشگاه پیام نور

- شعاع 2/0 شعاع خورشید
- دما 136000000 درجه ی کلوین
- فشار
- چگالی 150000 kg/m^3
- انرژی خورشید در این بخش از تبدیل هیدروژن به هلیوم
- تحت فرایند هسته ای که به چرخه ی P-P معروف است تبدیل و سپس از لایه های مختلف عبور می کند تا به شید سپهر برسد

ساختار خورشید

... proceed in the next chapters to examine the out

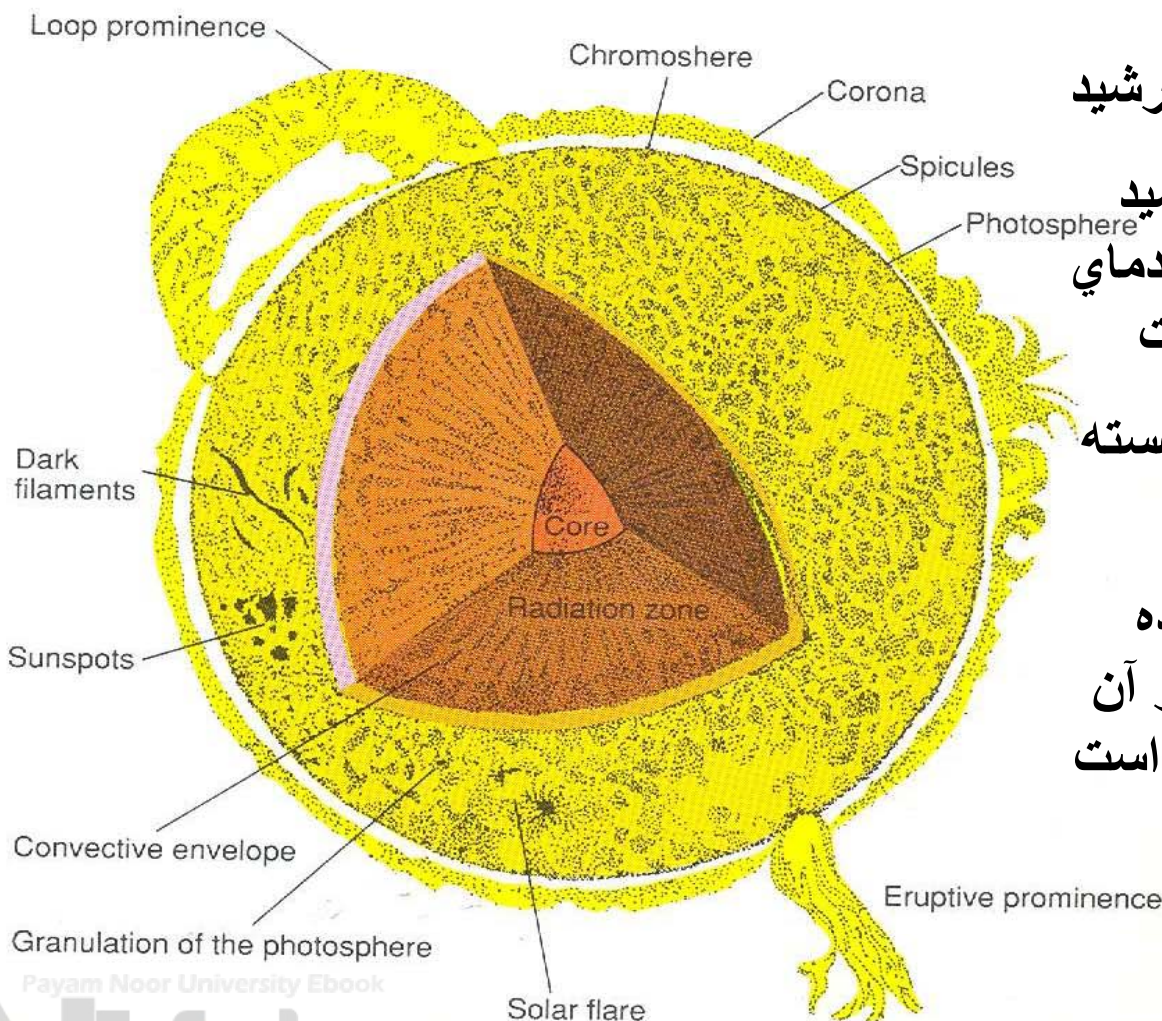

FIGURE 8.28

The active sun

لایه های مختلف خورشید

سطح قابل دید خورشید
شید سپهر نام دارد. دمای
آن 6000 درجه است

انرژی خورشید در هسته
ی آن تشکیل میشود.

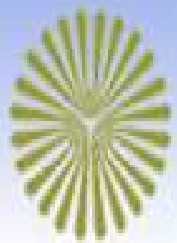
دمای این بخش پانزده
میلیون درجه و فشار آن
380 میلیارد اتمسفر است

ناحيه ي تشعشع

دانشگاه پیام نور

- ضخامت این لایه بین 2/0 تا 7/0 شعاع خورشید است
- گاز ها در این ناحیه به اندازه ي کافي داغ و چگالیده اند که بتوانند امواج فرو سرخ تشعشع کنند.
- در این ناحیه انتقال همرفت گرمایی وجود ندارد.
- برای رسیدن نور از هسته به این ناحیه میلیون ها سال طول می کشد

شید سپهر

دانشگاه پیام نور

- ناحیه است که در انتهای آن خورشید کدر می شود
- علت کدی شدن آن این است که غلظت H^- کاهش می یابد
- نوری که به چشم ما می رسد نتیجه ی برهمکنش الکترون با اتم H و تبدیل آن به H^- است
- چون بخش های بالایی شید سپهر سرد تر از پایین است تصویر خورشید در مرکز درخشان تر از لبه ها به نظر می رسد
- تابش خورشید تقریباً تابش جسم سیاه است که دمایی سطحی 6000 کلوین را به ما می دهد.

دانشگاه پیام نور

خورشید همانند جسم سیاه در تمام
طوي موج ها تابش مي کند

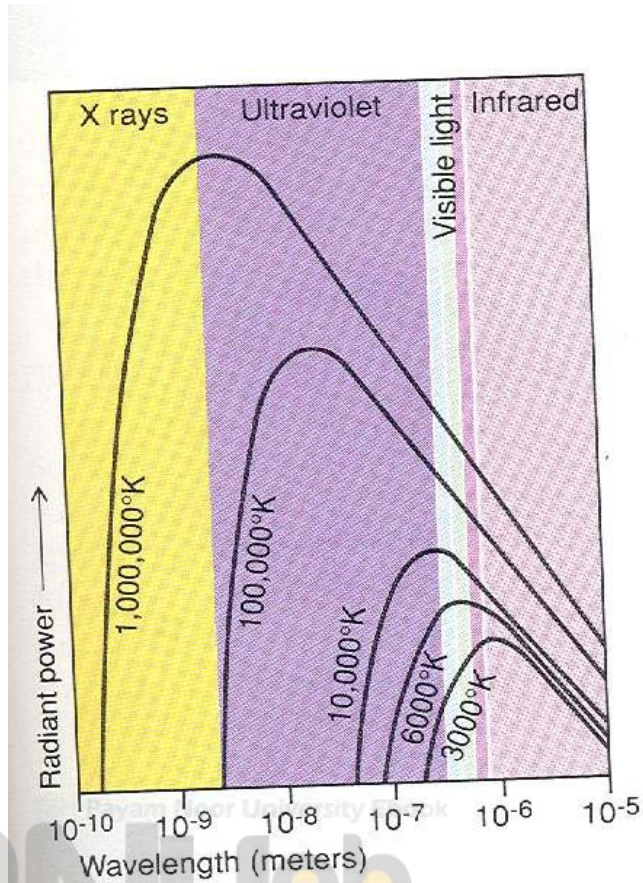
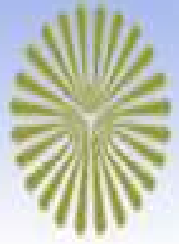

FIGURE 8.12
The energy distribution for black bodies at a number of different temperatures.

دانشگاه پیام نور

اتم سفر خورشید

این بخش خود به 5 ناحیه تقسیم می شود

• ناحیه ی دمای پایین

• رنگین سپهر

• منطقه ی گذار

• تاج خورشید

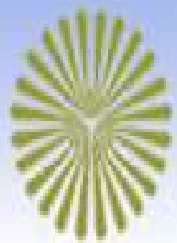
• هلیوسفر

دانشگاه پیام نور

ناحیه ی دماي پایین

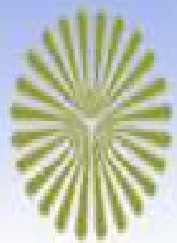
- سردترین ناحیه ی خورشید حدود 500 کیلومتر بالاتر از شید سپهر واقع شده که دماي آن 4000 کلوین است. در این ناحیه ملکول هاي ساده نظیر آب و منواکسید کربن وجود دارند
- سه ناحیه ی بعدی به مراتب داغ تر از شید سپهر اند. علت این امر هنوز روشن نیست
- ناحیه ی آخر تا آنسوی مدار پلوتو ادامه مي یابد

دانشگاه پیام نور

رنگین کره

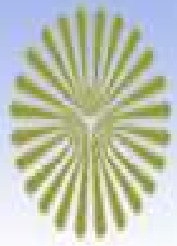
- بالاي ناحیه ی سرد لایه ی نازک به ضخامت 2000 کیلومتر وجود دارد که با نور های جذبی ونشری شناخته می شود و به آن رنگین کره گویند
- دمای این ناحیه با افزایش ارتفاع زیاد می شود و در بالاي لایه به 100000 کلوین می رسد.

دانشگاه پیام نور

ناحیه ی گذار

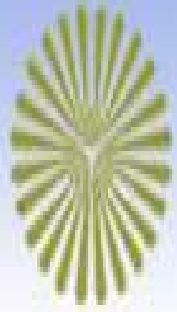
- بالای رنگین سپهر ناحیه ی گذار قرار دارد.
- در این ناحیه دما یکباره از یکصد هزار کلوین به یک میلیون کلوین می رسد.
- علت این امر گذار فازی است یعنی هلیوم در این دما کاملاً یونیزه می شود.
- این لایه همانند هاله ای گرد رنگین سپهر کشیده شده است.

دانشگاه پیام نور

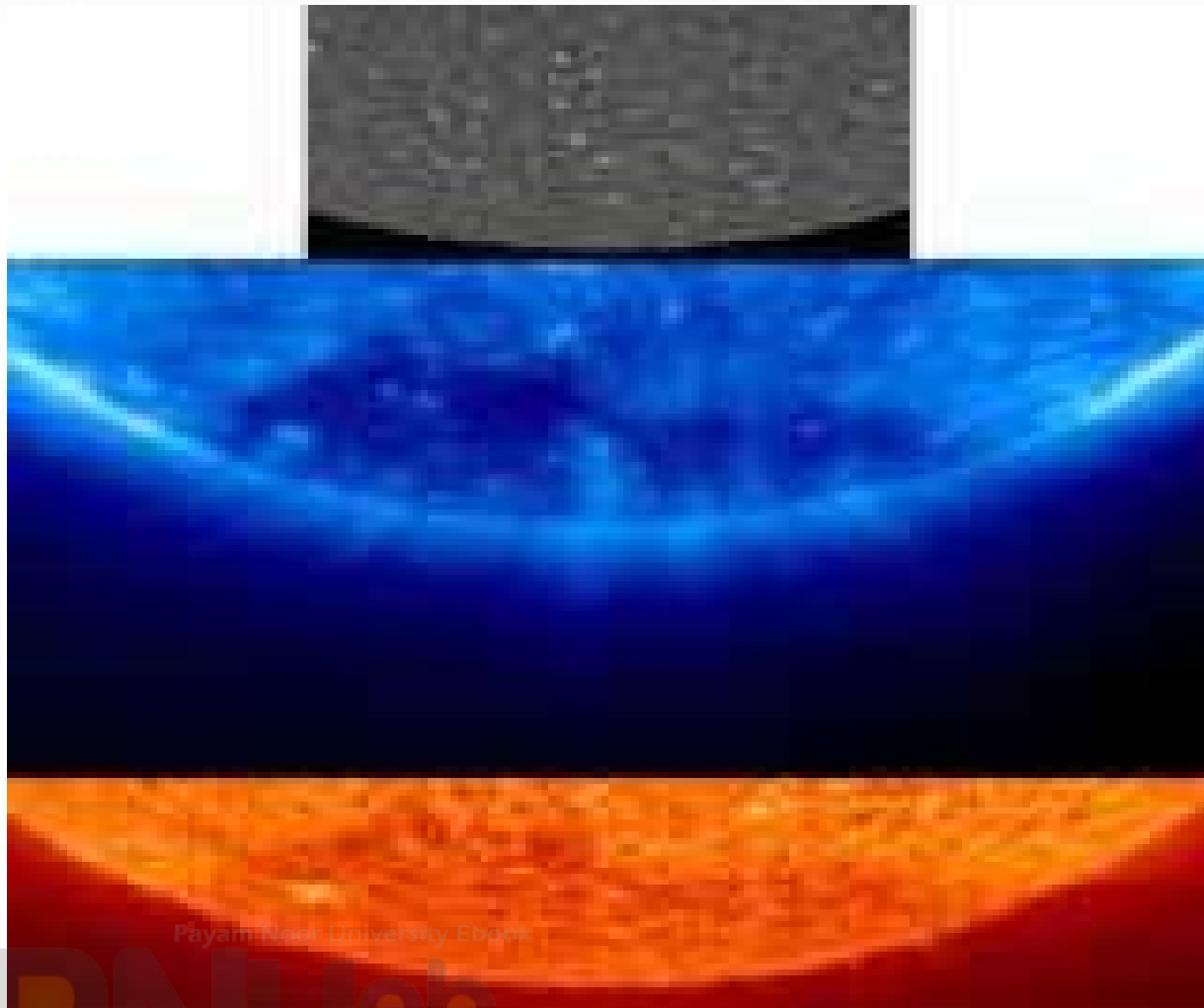
تاج خورشید

- این ناحیه از گسترش ناحیه ی خارجی خورشید به وجود می آید و بزرگی آن از بزرگی خورشید بیشتر است.
- جگالی ذرات در بخش پایین این ناحیه که نزدیک به سطح خورشید است برابر جگالی اتمسفر زمین در سطح دریا است.
- دمای تاج به چندین میلیون کلوین می رسد و دلیل آن کاملاً روشن نیست.

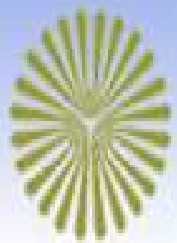
دانشگاه پیام نور

منظره ي سطح خورشيد در طول موج هاي مختلف

پایه ي شيد سپهر به
صورت دانه اي
ظاهر مي شود که
نتیجه ي انتقال
انرژی توسط گاز هاي
داغ (لکه هاي روشن)
و تخلیه یان در شيد
سپهر وسزد شدن
نها (لکه هاي تاريک)
است

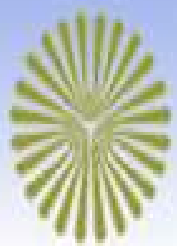
Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

دوره ي تناوب چرخشي خورشيد
در استوا 25 روز و در قطب ها
36 روز است

در عمق هاي پايين تر از ناحيه ي
جابجايي همي چيز با دوره ي
تناوب 27 روز مي چرخد

اختلاف سرعت چرخش زمین در استوا و قطبین منشا تولید میدان مغناطیسی در لکه ها می تواند باشد

این مجموعه نشان می دهد که چگونه سرعت زیاد استوا می تواند خطوط مغناطیسی شمالی-جنوبی را در امتداد شرقی غربی در آورد

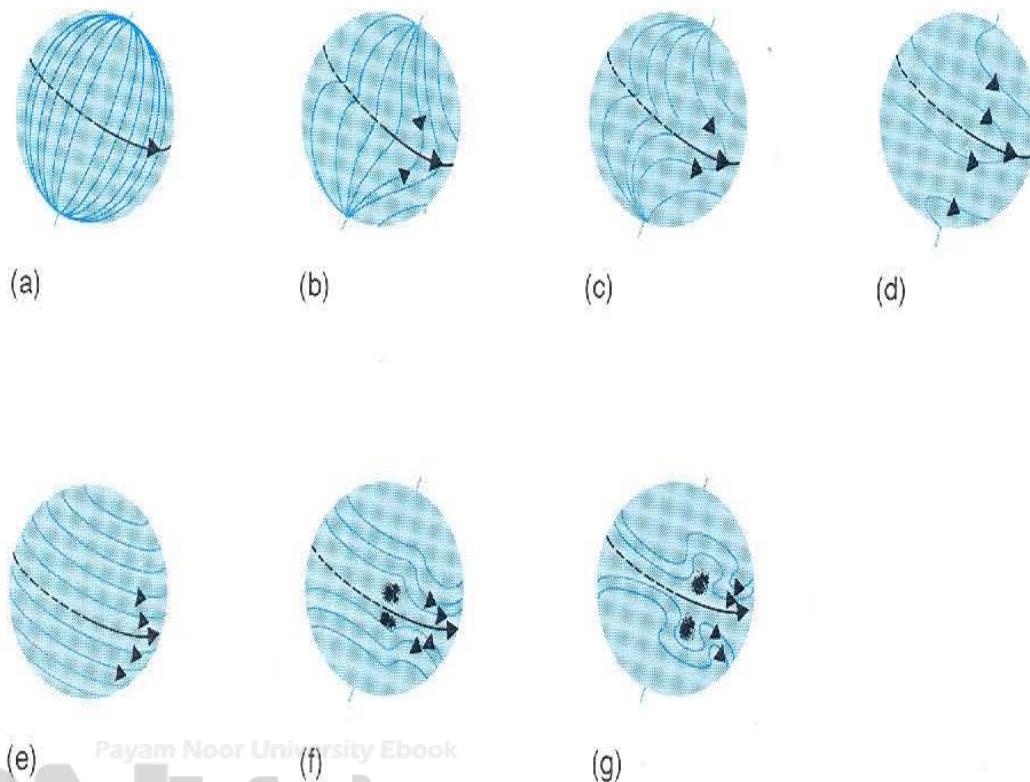
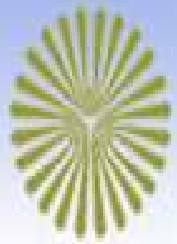

FIGURE 8.22

Differential rotation of the sun may produce the magnetic fields associated with sunspots. This sequence shows how the faster rotation of the sun's equator may take north-south lines of magnetism and develop east-west lines and finally swell upward to form a loop over a sunspot.

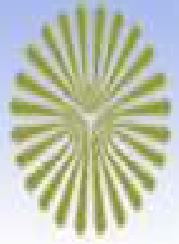

دانشگاه پیام نور

زبانہ های خورشیدی

- یکی از بزرگترین زبانہ های خورشیدی که تا کنون ثبت شده است
- این زبانہ حدود 588000 کیلو متر از سطح خورشید را طی کرده است
- قطب های خورشید در این عکس تارک تر از نواحی استوایی اند

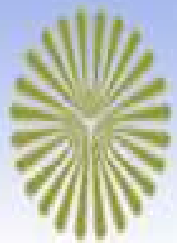

دانشگاه پیام نور

يك زبانه ي
خورشيدى در
طول موج
هدروژن ا
آلفا

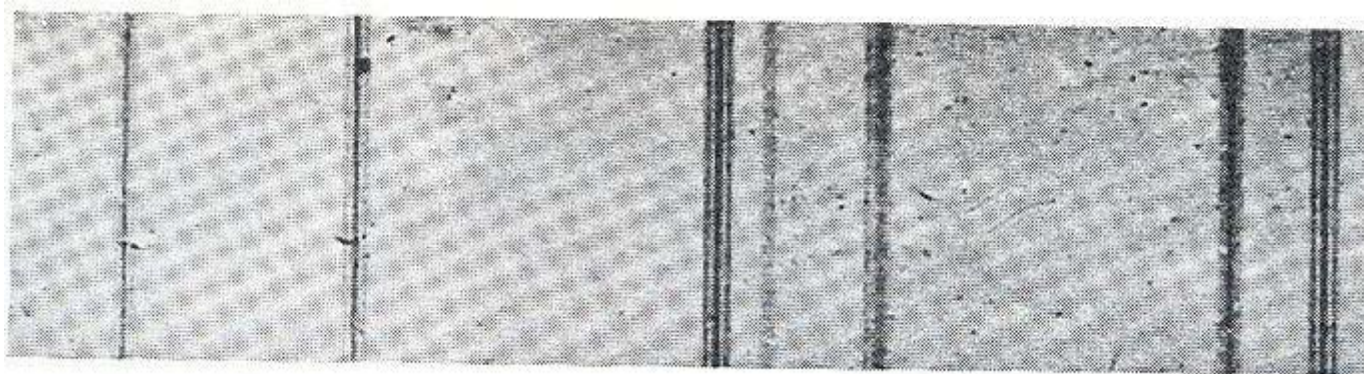
Payam Noor University Ebook

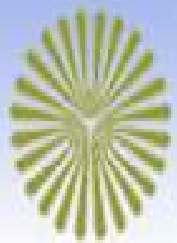

دانشگاه پیام نور

اثر زمین و میدان مغناطیسی

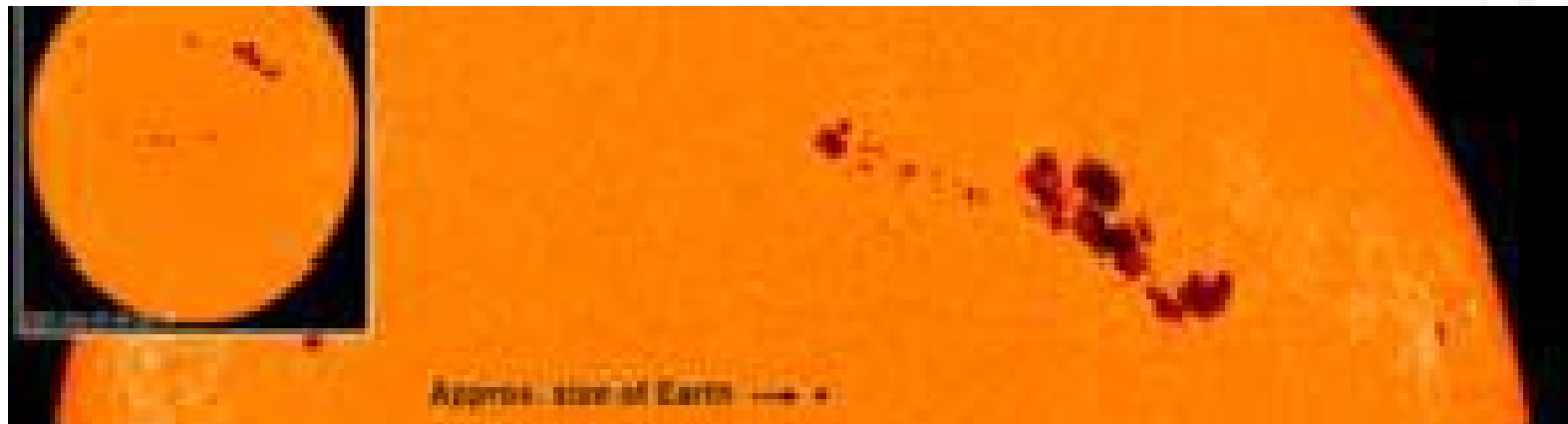
از روی شکافتگی طیف نشری خورشید می
توان میدان مغناطیسی را که نور از آن عبور
کرده را اندازه گرفت

دانشگاه پیام نور

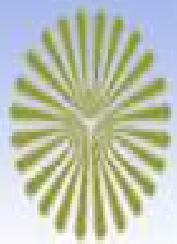
لکه های سیاه خورشیدی

این لکه ها که در نواحی استوایی خورشید ظاهر می شوند نواحی با دمای کمتر از زمینند.

این نواحی دارای میدان مغناطیسی قوی اند و میدان مانع انتقال گرما از نواحی مرکزی به روش جا بجایی می شود.

میدان مغناطیسی سبب بلارفتن دما در ناحیه ی تاج می شود. همچنین نواحی فعال مغناطیسی منشا انرژی زبانه های خورشیدی اند

میدان مغناطیسی خورشید

دانشگاه پیام نور

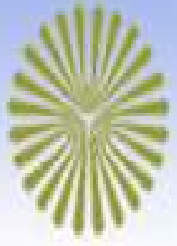

همه چیز در خورشید به صورت گاز ویونیده است

این امر سبب چرخش سریع تر خورشید در استوا و چرخش کند تر در قطب ها می شود

این موضوع سبب در هم تنیده شدن خطوط میدان مغناطیسی خورشید و علت پیدایش لکه های سیاه است

Payam Noor University Ebook

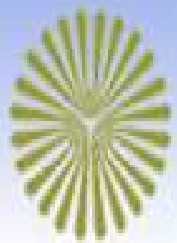

دانشگاه پیام نور

فصل نهم

ستارگان:

ساختار و تحول آن ها

دانشگاه پیام نور

نور ستارگان تنها وسیله ی ارتباطی

• به کمک نوری که از ستاره دریافت می شود می توان به اطلاعات زیر دست یافت:

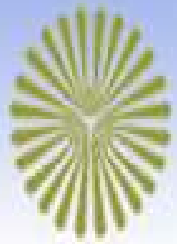
• دمای لایه ی سطحی

• ترکیب شیمیایی لایه ی سطحی

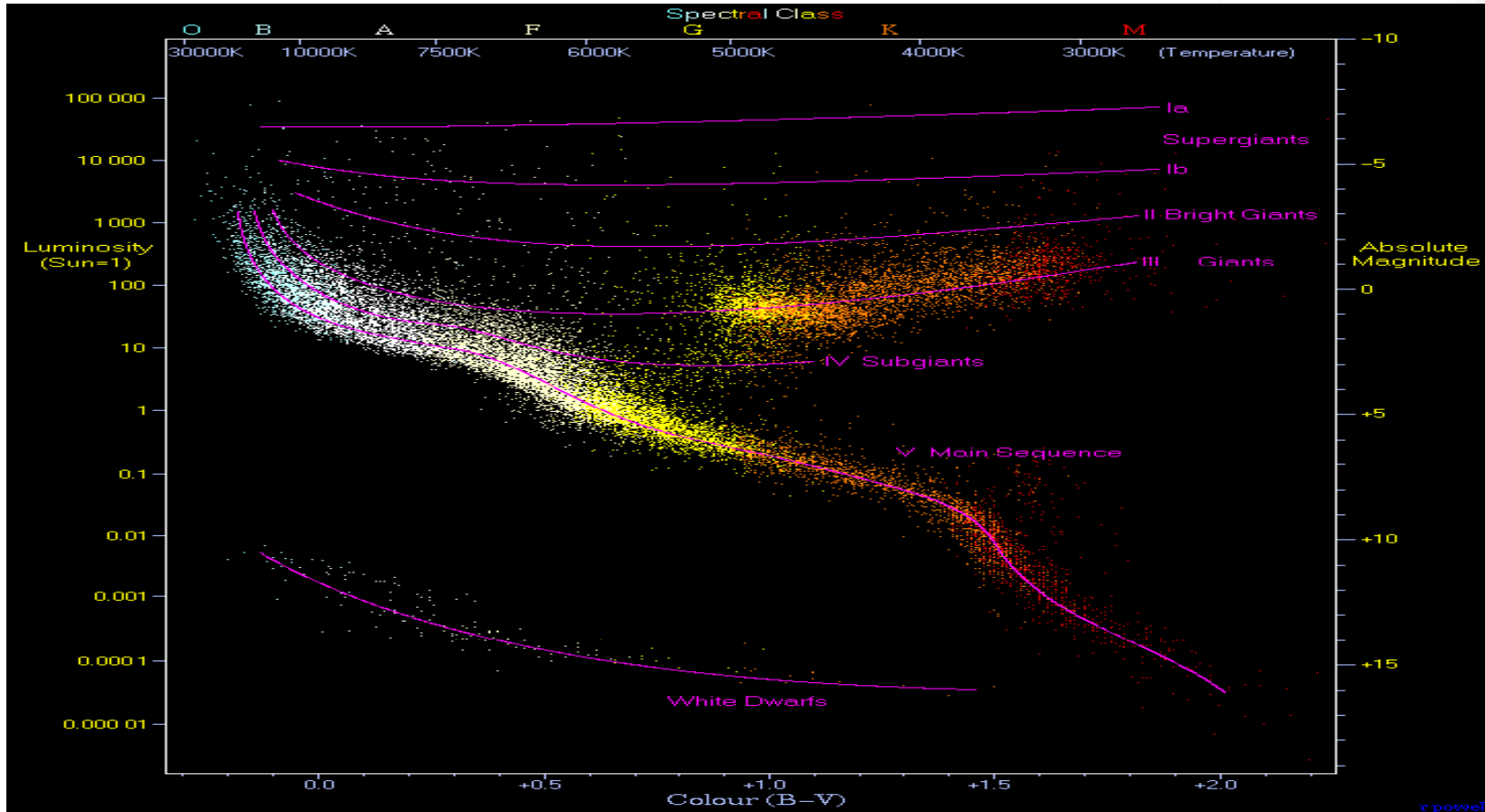
• تابندگی

• سرعت نسبی

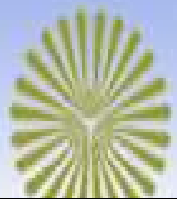
• دوره ی تناوب (ستارگان دوتایی)

نمودار H-R رابطه ي بين جرم و تابندگي را نشان مي دهد

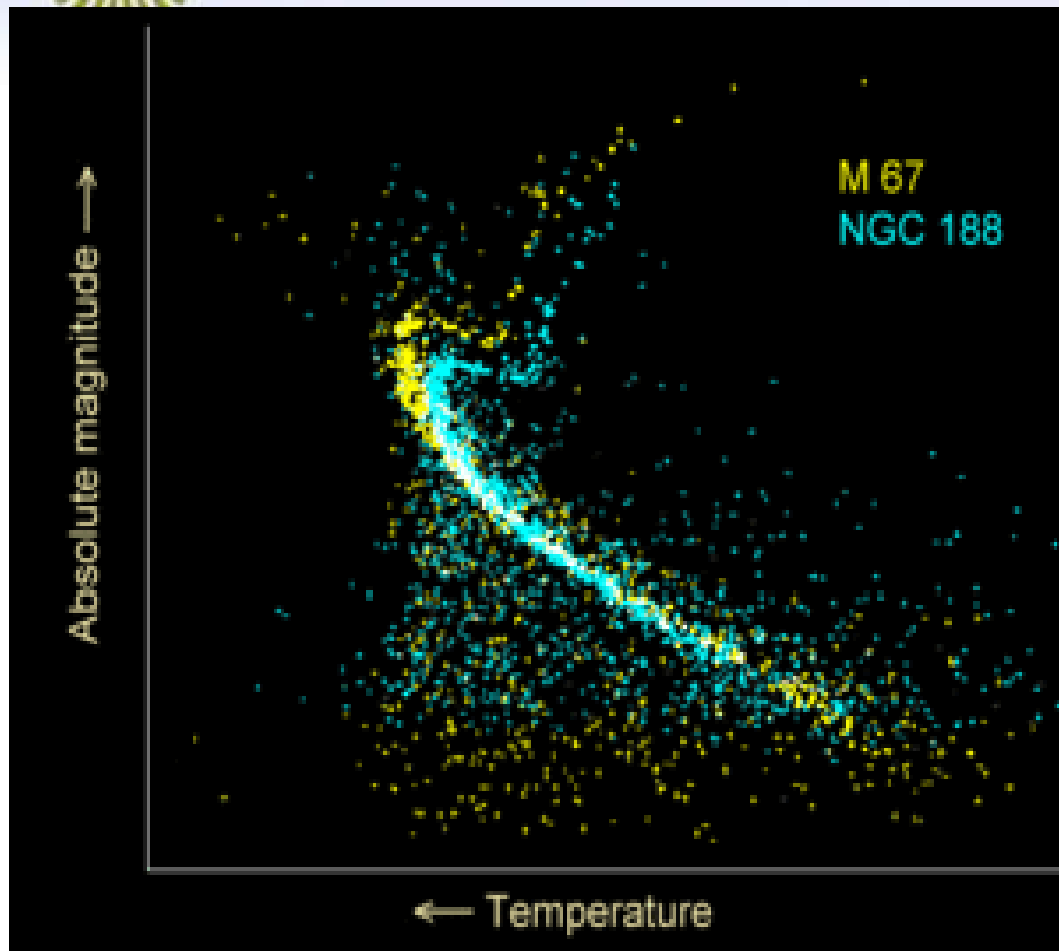

بیشتر ستارگان بر روی رشته ی اصلی قرار دارند و بر حسب سنشان اسمت چپ و بالا به طرف راست و پایین کشیده می شوند

مطالعه ي آماری ستارگان

دانشگاه پیام نور

برای درک سیر تحول ستارگان باید تعداد زیادی از آنها را همزمان مورد بررسی قرار دهیم

از مطالعه ي آماری رابطه ای بین جرم ، شعاع و تابندگی به دست می دهد

نمودارهای دما-قدر مطلق و هرتس پرونگ-راسل این رابطه را آشکار می سازند

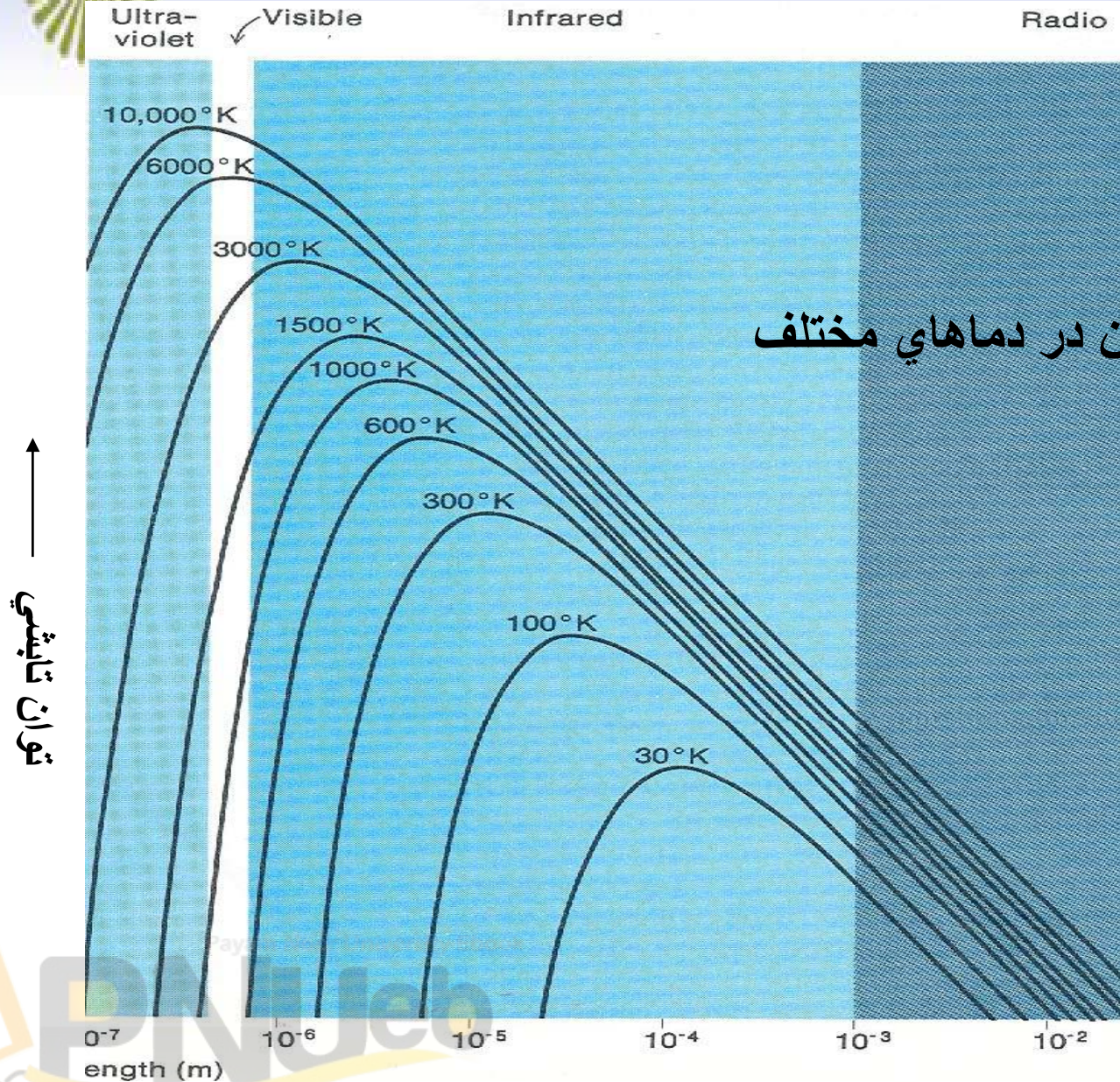
و M67 نمودار دما-قدر مطلق برای ستارگان دوخوشه ي باز

Payam Noor University

NGC 188,

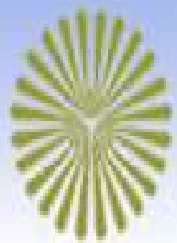

دانشگاه پیام نور

منحنی تشعشع ستارگان در دماهای مختلف

طول موج (متر)

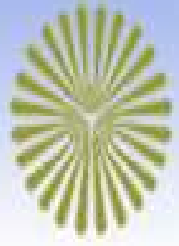

دانشگاه پیام نور

سیستم های ستاره ای

بسیاری از ستارگان عضو سیستم های ستاره ای اند به گونه ای که حرکت آنها به گونه ای به هم وابسته ان . این سیستم ها عبارتند از:

- سیستم های دوتایی (اپتیکی، گرفتیو بینایی)
- خوشه ها (باز یا کهکشانی و خوشه های بسته)
- کهکشان ها

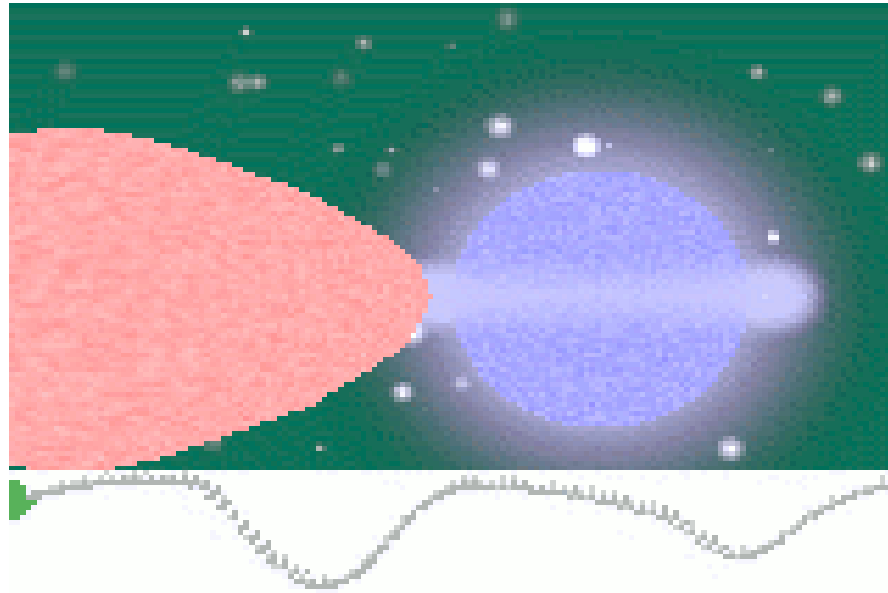
دانشگاه پیام نور
پ

۴ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

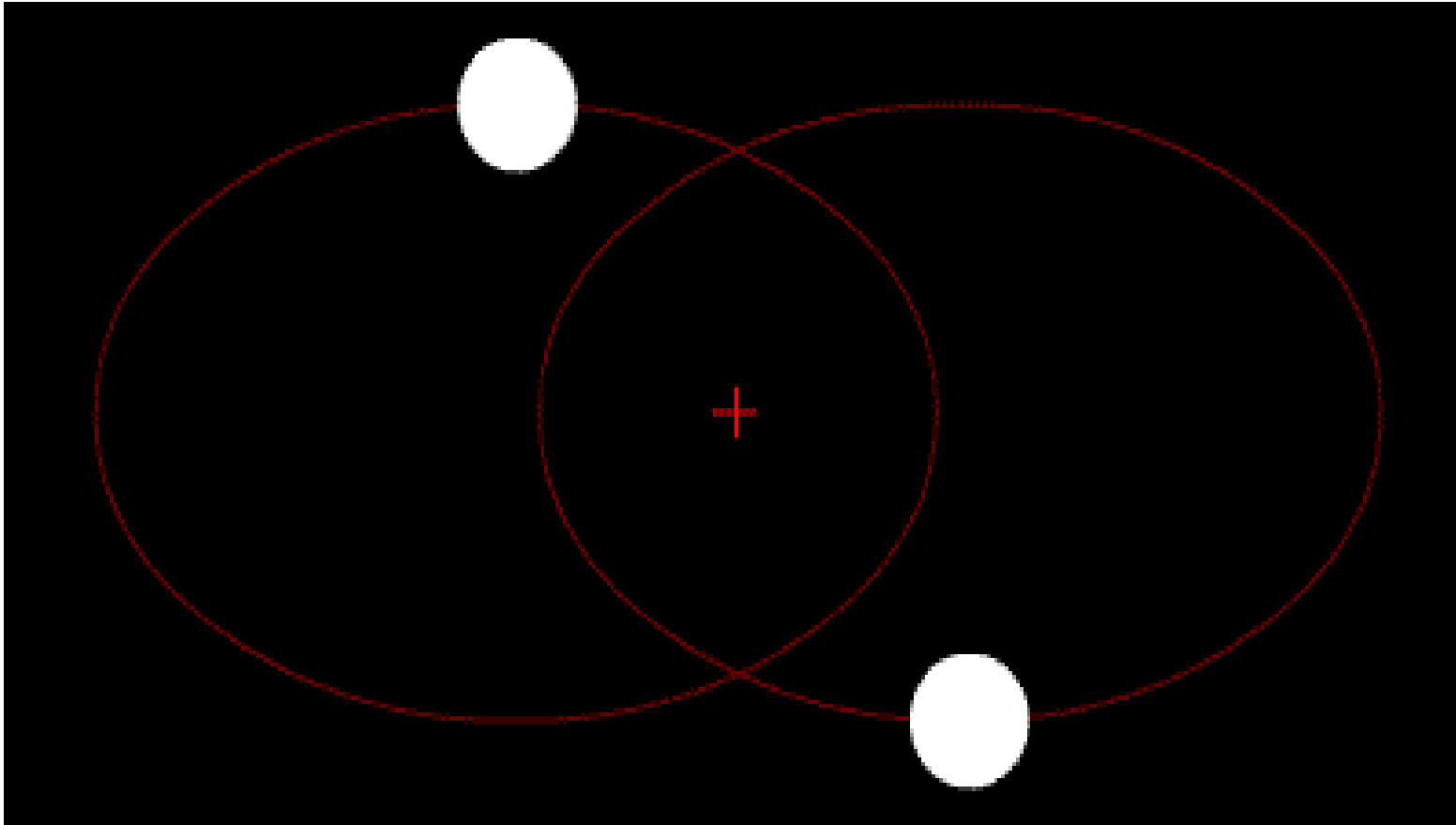

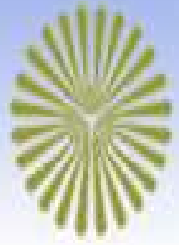

يك سيستم د.تايي گزفتي

چگونگی حرکت يك سیستم د.تايي

دانشگاه پیام نور

يك سيستم دوتايي همراه با انتقال جرم

Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

يك خوشه ي ستاره اي بسته

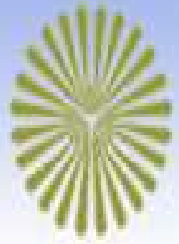
قدر ظاهري

از قدیم ستارگان بر حسب روشنایی به 6 گروه تقسیم شدند روشن ترین آنها را قدر 1 و کم نور ترینشان را که با چشم غیر مسلح دیده می شد قدر 6 نامیدنی و هر قدر 2 برابر قدر ثعد از خود روشن بود یعنی قدر 5 دو برابر از قدر 6 روشن تر است.

در يك تقسیم بندي فرض شد که يك ستاره ي قدر 1 یکصد برابر روشن تر از يك ستاره ي قدر 6 باشد در این صورت قدر 1 ، $5/2$ برابر از قدر 2 ره شد. تا است ه دار به.

$$m_x = -2.5 \log_{10}(F_x) + C$$

که در آن F درخشندگی ستاره در طول موج معین و C ثابتی است که به واحد درخشندگی بستگی دارد.

دانشگاه پیام نور

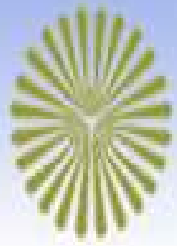
قدر مطلق را می توان با داشتن قدر ظاهری m و فاصله ی ستاره از زمین D محاسبه کرد

$$M = m - 5((\log_{10} D_L) - 1)$$

به کمک زاویه ی پارالاکس ستاره نیز π قدر مطلق قابل محاسبه است

$$M = m + 5(\log_{10} \pi + 1)$$

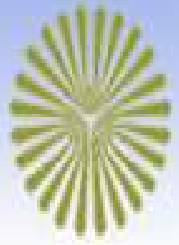
π بر حسب ثانیه ی قوسی است

دانشگاه پیام نور

قدر ظاهري برخي از اجرام آسماني

App. Mag.	Celestial Object
-26.73	Sun
-12.6	full Moon
-9.5	Maximum brightness of an Iridium Flare
-4.7	Maximum brightness of Venus
-3.9	Faintest objects observable during the day with naked eye
-2.9	Maximum brightness of Mars
-2.8	Maximum brightness of Jupiter
-1.9	Maximum brightness of Mercury
-1.5	Brightest star (except for the sun) at visible wavelengths: Sirius
-0.7	Second brightest star: Canopus
0	The zero point by definition: This used to be Vega (see references for modern zero point)
0.7	Maximum brightness of Saturn
3	Faintest stars visible in an urban neighborhood with naked eye
4.6	Maximum brightness of Ganymede

يك خوشه ي بسته در سحابي هرکول

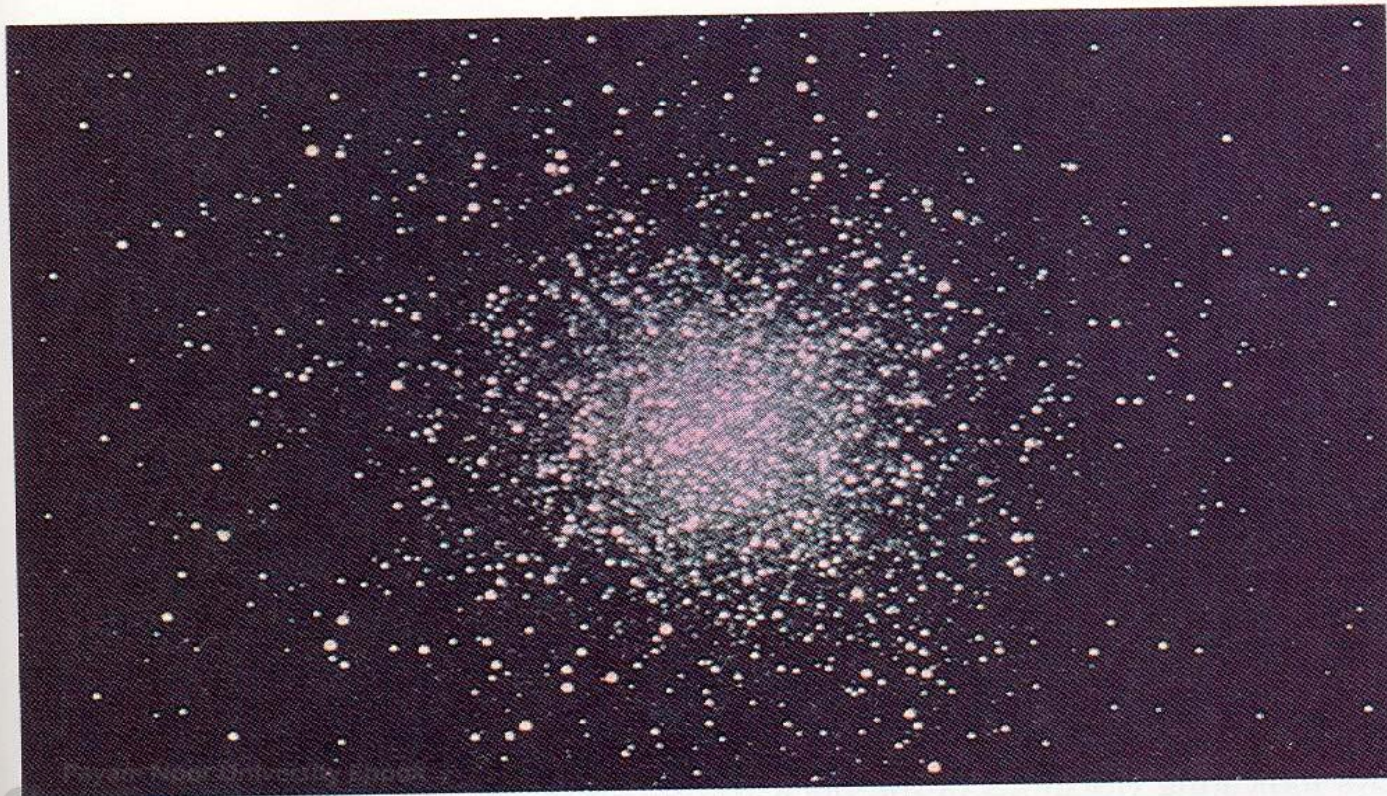
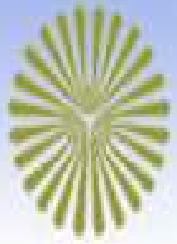

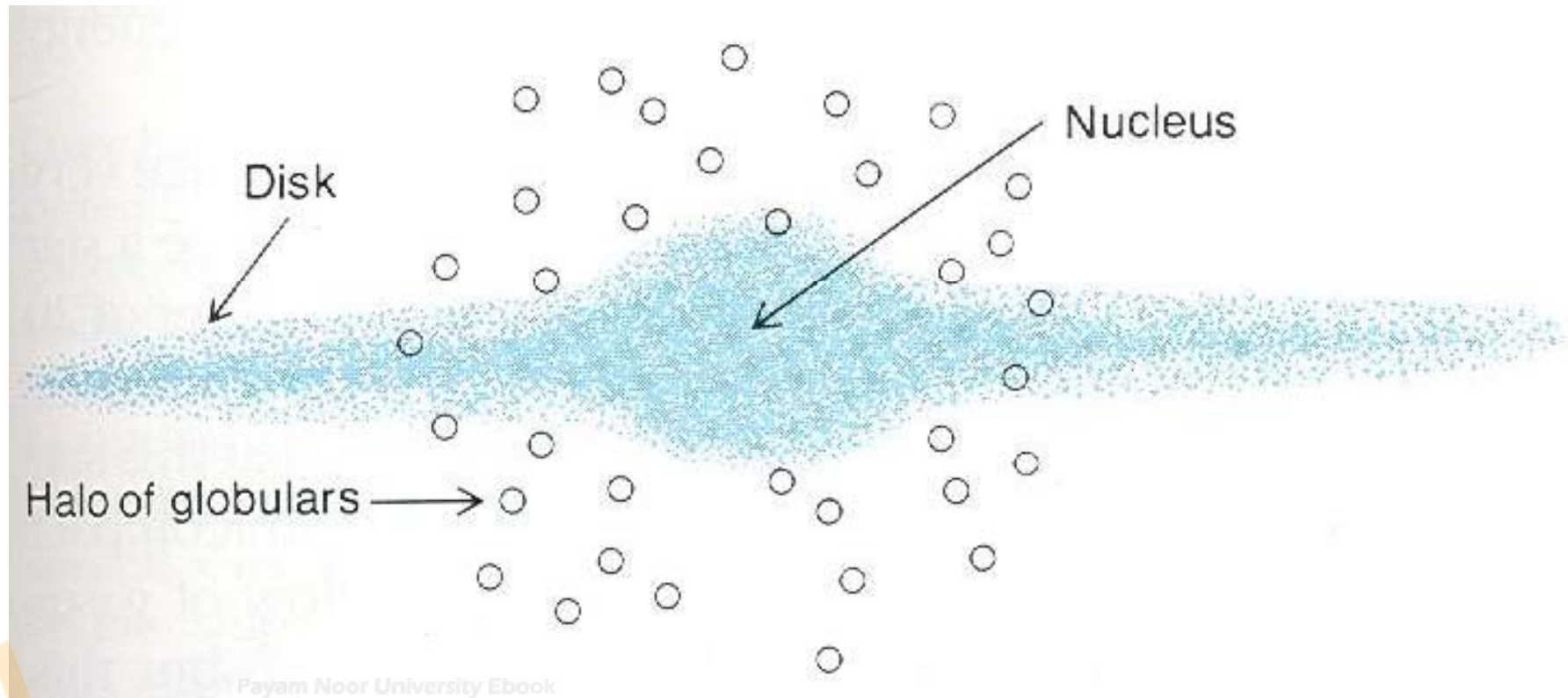
FIGURE 10.13
The globular star cluster in Hercules (M13). (US Naval Observatory)

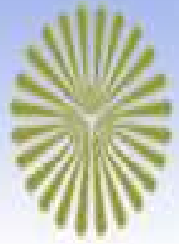
دانشگاه پیام نور

کهکشان راه شیری

به موقعیت خورشید در یکی از بازو های آن توجه کنید

Payam Noor University Ebook

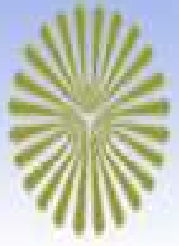

دانشگاه پیام نور

کهکشان آندرومدا نزدیک ترین کهکشان به راه
شیری

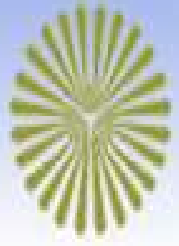
آندرومدا در نور زیر قرمز

دانشگاه پیام نور

کهکشان آندرومدا نزدیک ترین کهکشان به راه
شیری

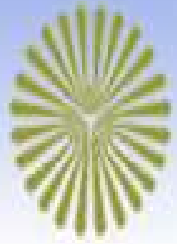
دانشگاه پیام نور

يك خوشه ي باز در صورت فلكي ثور (گاو)

FIGURE 10.11 University Ebook
The Pleiades, an open cluster in the constellation of Taurus. The nebulosity that surrounds these young stars is thought to be primarily dust, for it is reflecting the starlight that falls on it. (California Institute of Technology and Carnegie Institute of Washington, 1961.)

With such binoculars or a low-power telescope, dozens more

دانشگاه پیام نور

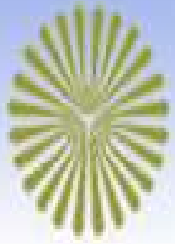
يك خوشه ي دوتايي باز در صورت فلكي برساووش

FIGURE 10.12

The double open cluster in Persei. (Malcolm Ridley)

Payam Noor University Ebook

۱۰ ۶۰ ۷۰

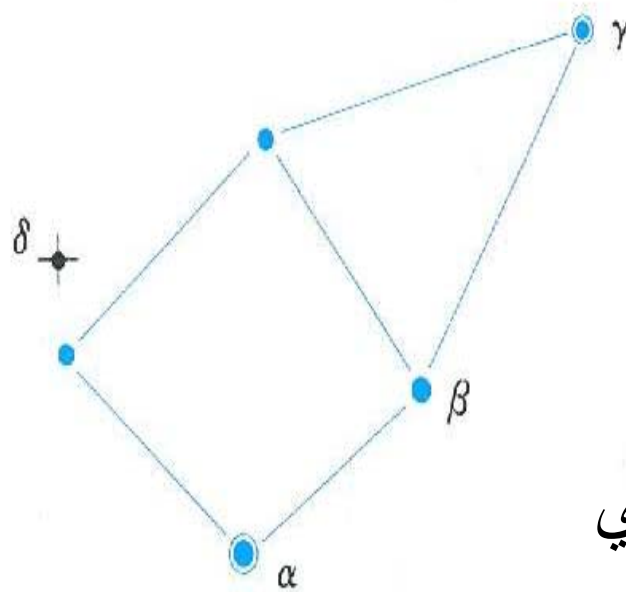

FIGURE 11.1
The constellation of Cepheus.

صورت فلکی سفیوس که بین ستاره ی
دجاجه و قطب شمال قرار گرفته است

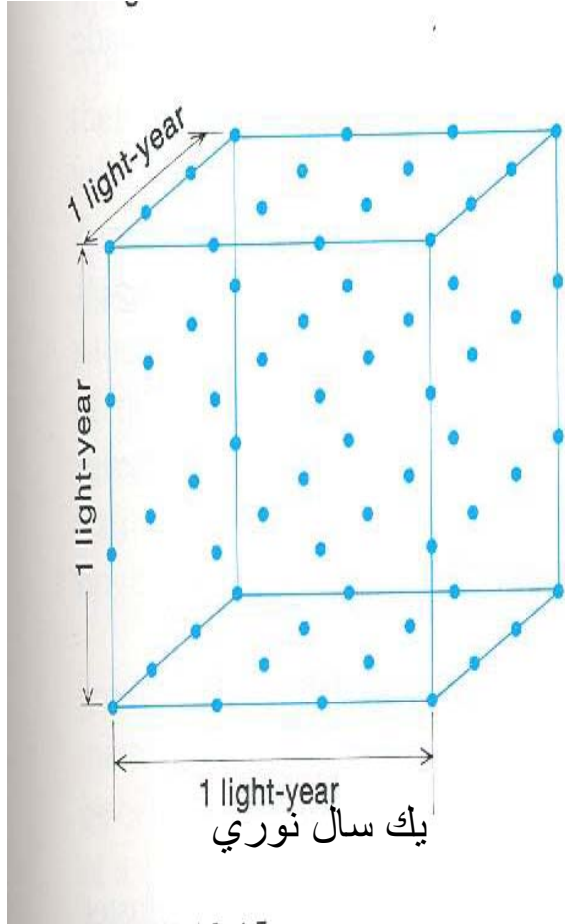
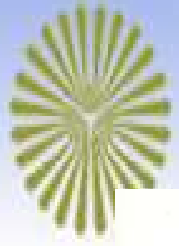

FIGURE 10.14
The density of stars near the center of a globular cluster.

چگالي ستاره ها در مركز يك خوشه ي بسته

ابر كوچك ماژلان يك كهكشان
در همسايگي راه شيري

FIGURE 11.5 University Ebook
Small Magellanic Cloud—a neighboring galaxy to our Milky Way, visible from latitudes which are south of Mexico City. (Cerro Tololo Observatory)

دانشگاه پیام نور

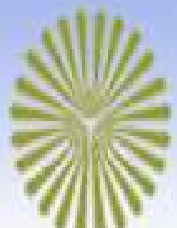
قدرها

• نور دریافتی يك ستاره بر حسب قدر بیان می شود

• قدر اندازه ی لگاریتمی تابندگی است که خود به دو بخش قدر ظاهری و مطلق تقسیم می شود

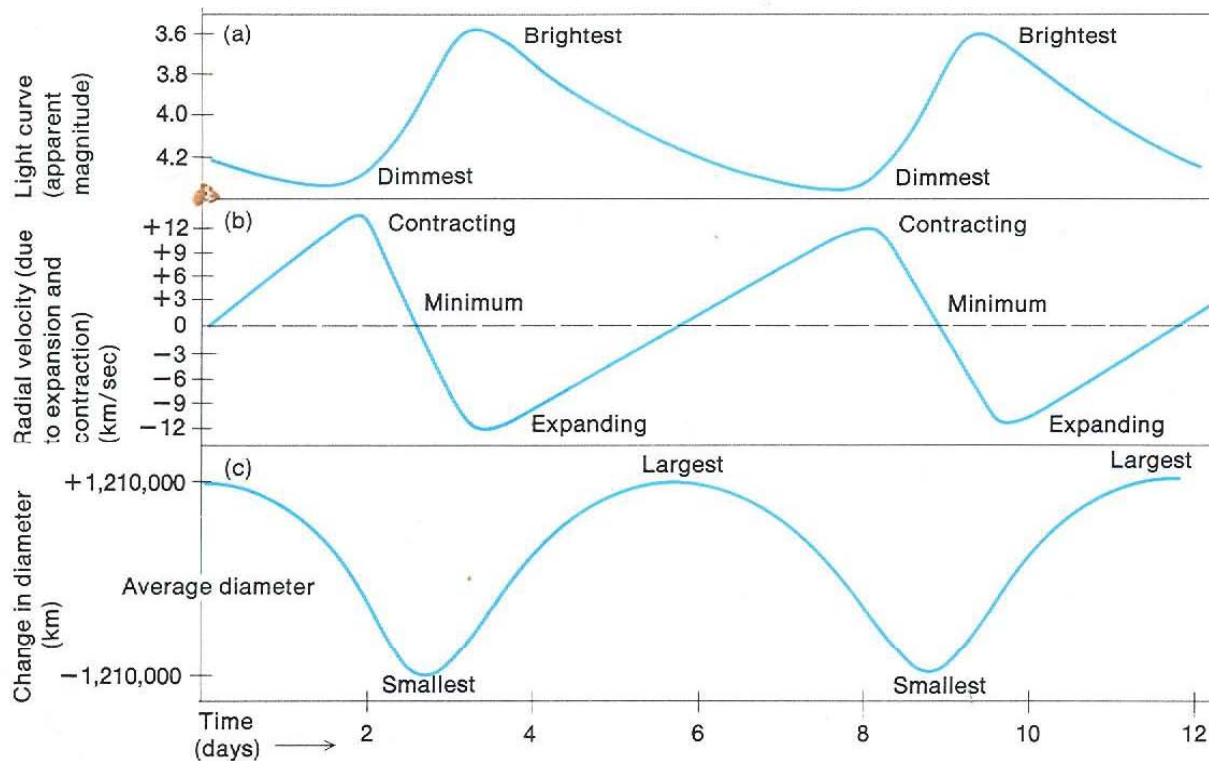
• تابندگی : عبارت است از کل انرژی دریافت شده در نوار طول موج مورد نظر در زمین

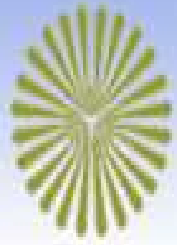
• تابندگی (ظاهری و مطلق)

دانشگاه پیام نور

FIGURE 11.4
Graphs of a Cepheid variable: (a) light curve, (b) rate of change in size, and (c) change in size.

دانشگاه پیام نور

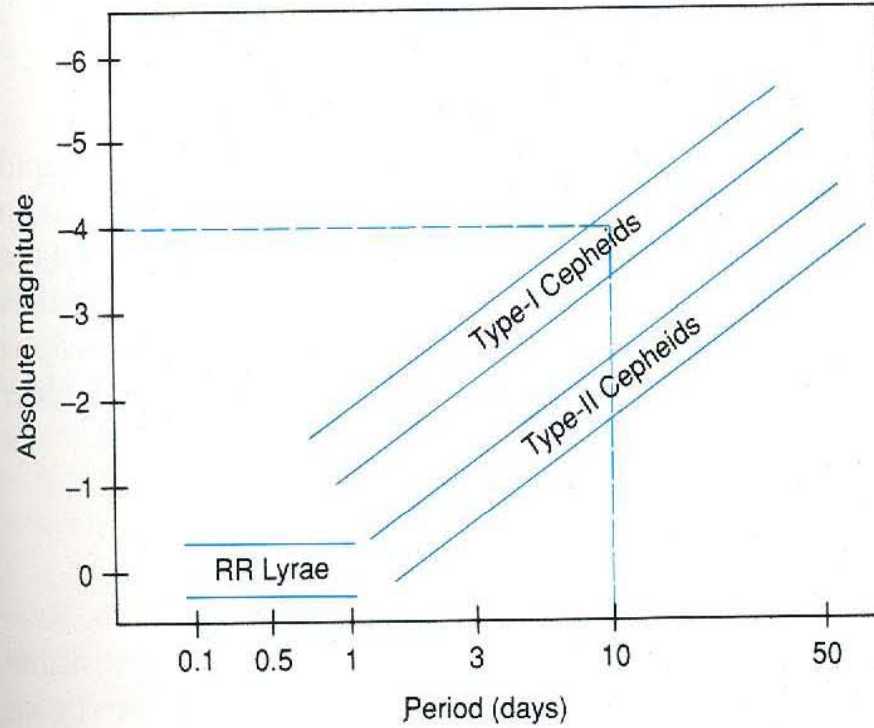
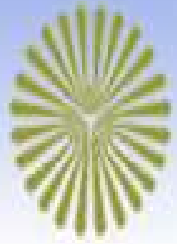

FIGURE 11.8
A modern period-luminosity graph of variables.

دانشگاه پیام نور

مجموعه کتابخانه الکترونیک پیام نور

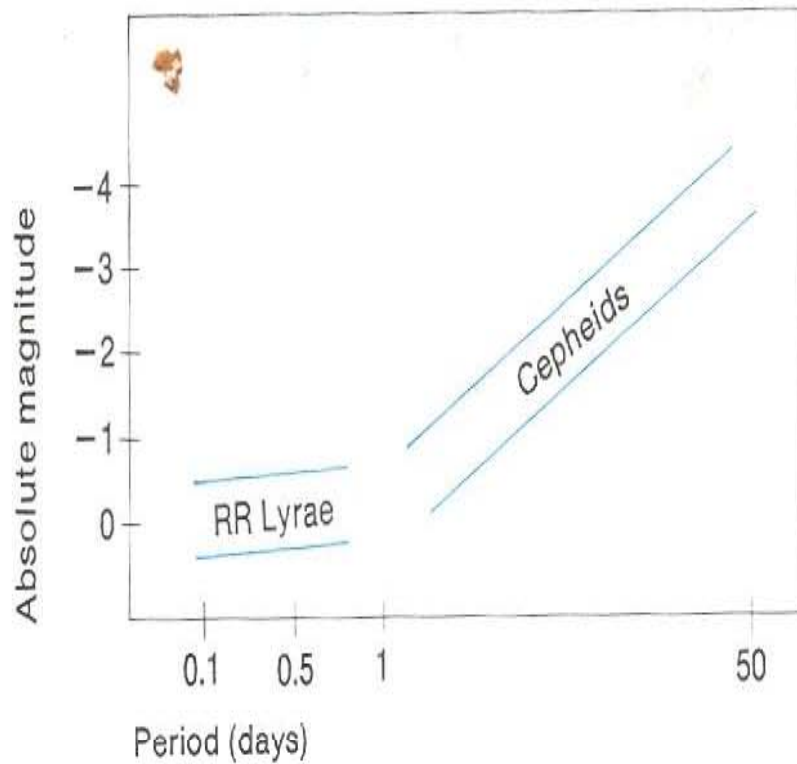

FIGURE 11.7
A plot of RR Lyrae and
Cepheids.

دانشگاه پیام نور

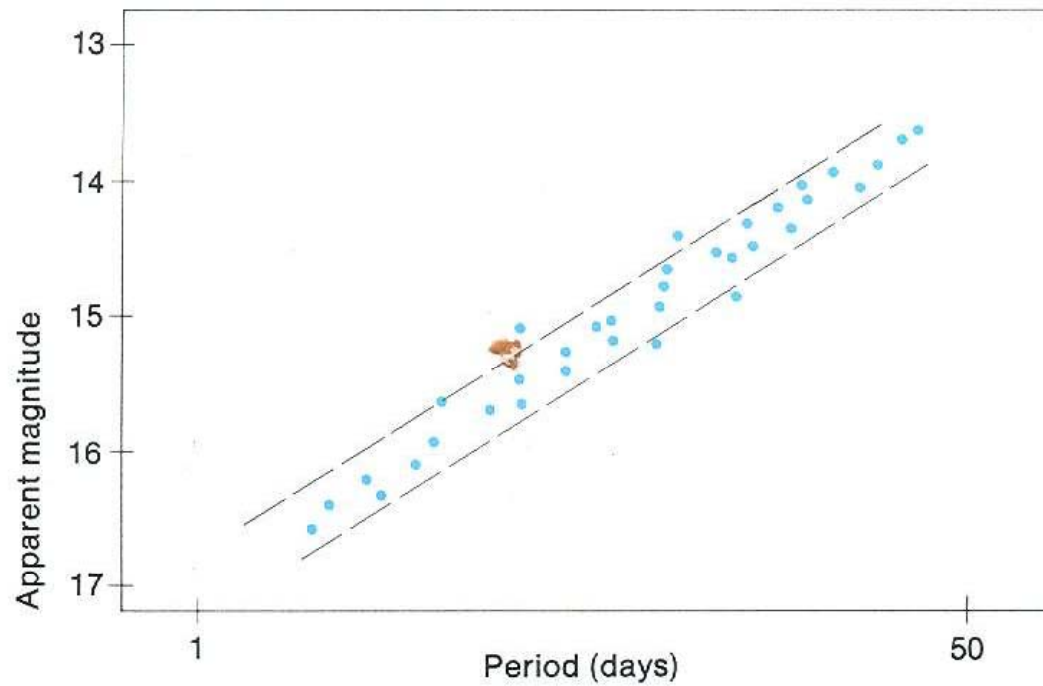

FIGURE 11.6
A plot of Cepheids in the Small Magellanic Cloud.

Payam Noor University Ebook

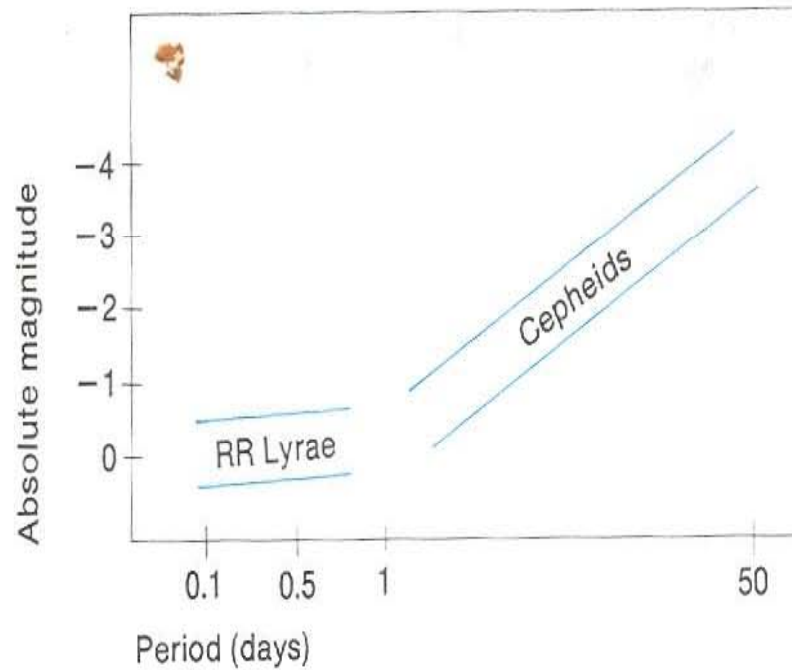
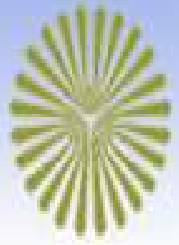
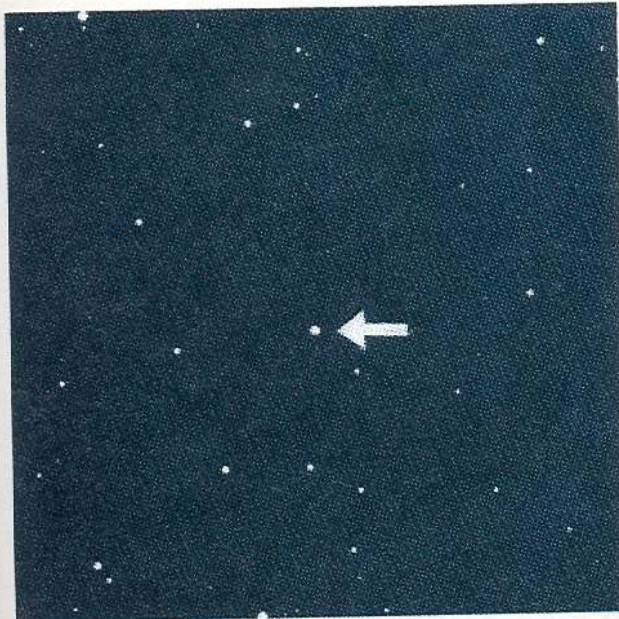

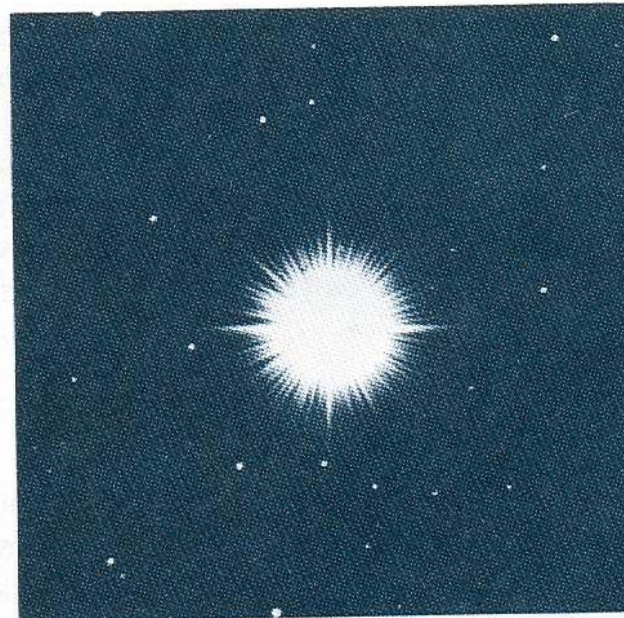
FIGURE 11.7
A plot of RR Lyrae and
Cepheids.

دانشگاه پیام نور

(a)

(b)

FIGURE 11.10
Nova Herculis 1934, showing the large change in brightness between (a) March 10, 1935,
and (b) May 6, 1935. (Lick Observatory)

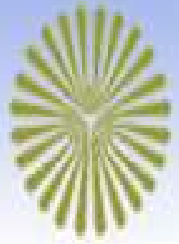
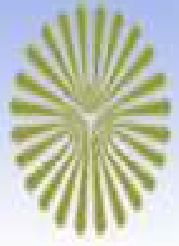
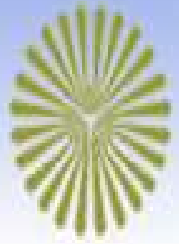

FIGURE 11.5 iversity Ebook
Small Magellanic Cloud—a neighboring galaxy to our Milky Way, visible from latitudes which are south of Mexico City. (Cerro Tololo Observatory)

دانشگاه پیام نور

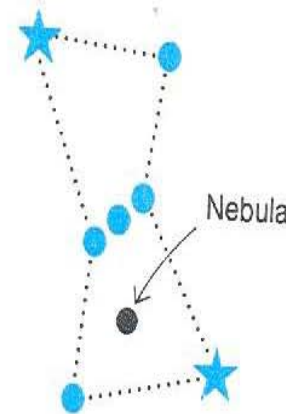
دانشگاه پیام نور

(a)

element.

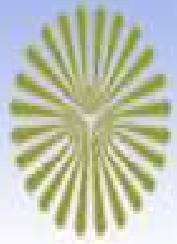

(b)

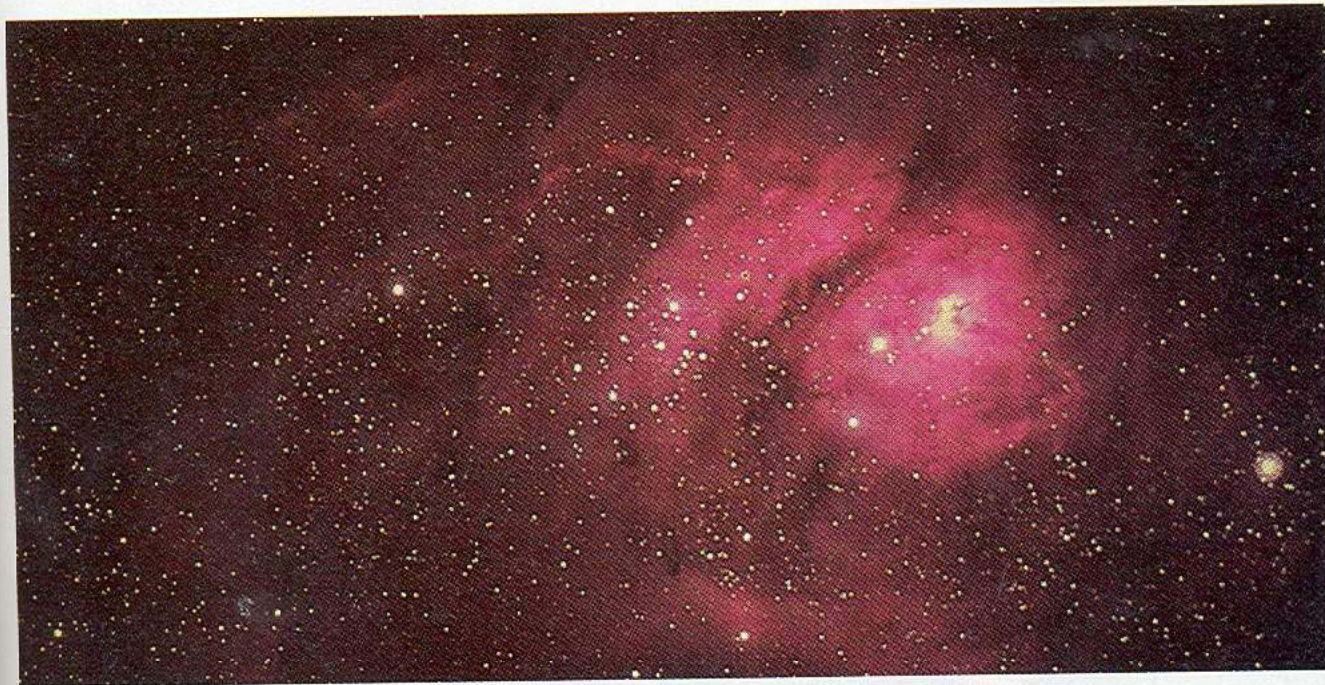
...abundance of hydrogen gas over every other

FIGURE 12.1
(a) The Orion Nebula (Malcolm Ridley). (b) The nebula identified in the constellation of Orion.

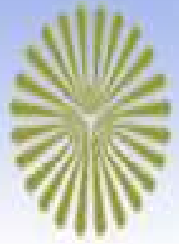

دانشگاه پیام نور

FIGURE 12.2
The Lagoon Nebula in Sagittarius, NGC 6523. (National Optical Astronomy Observatories)

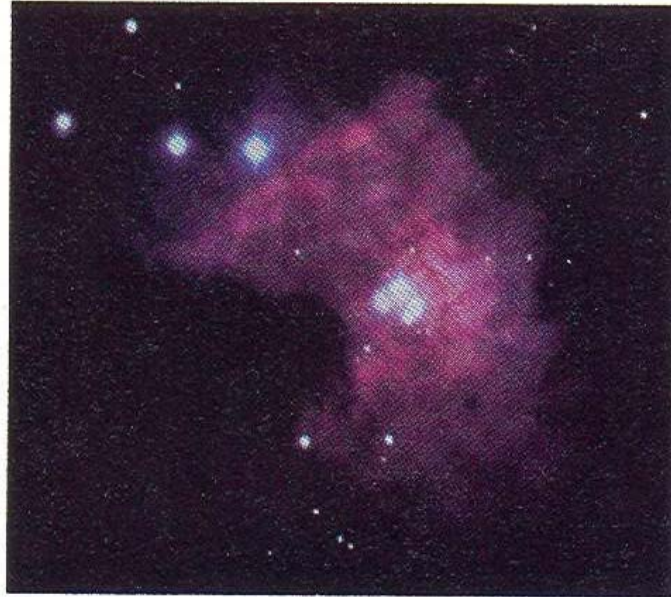
Payam Noor University Ebook

دانشگاه پیام نور

FIGURE 12.9
The Tarantula Nebula, a very bright nebula in the Large Magellanic Cloud. (David Malin)

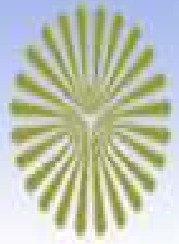

(a)

(b)

FIGURE 9.13

Region of Orion Nebula, showing effect of aperture and time exposure on star images. (a) Small aperture and/or short time exposure. (b) Large aperture and/or long time exposure. (US Naval Observatory)

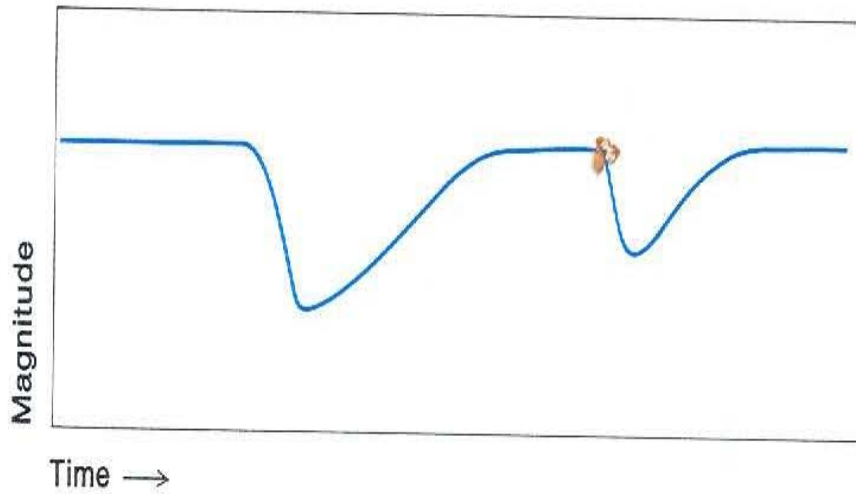

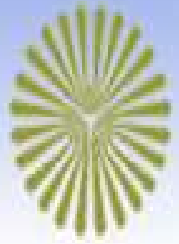
دانشگاه پیام نور

...normal brightness. Perhaps solid carbon (what we would call "soot") built

FIGURE 11.12

The light curve of R Coronae Borealis.

دانشگاه پیام نور

FIGURE 12.7
The North American Nebula in Cygnus.
(Cliff Holmes)

Payam Noor University Ebook

PNUeB

...کتابخانہ الکترونیکے پیام نور...
www.pnuweb.com

TABLE 12.2

Interstellar Molecules and Their Characteristic Wavelengths.^a

Molecule	Formula	Characteristic Wavelength
Methylidyne	CH	4300 Å
Methylidyne (ionized)	CH ⁺	3958 Å
Cyanogen radical	CN	3875 Å, 2.6 cm
Hydroxyl radical	OH	18.0, 6.3, 5.0, 2.2 cm
Ammonia	NH ₃	1.3, 1.2 cm
Water	H ₂ O	1.35 cm
Formaldehyde	H ₂ CO	6.6, 6.2, 2.1, 0.2 cm
Carbon Monoxide	CO	2.6 mm
Methyl alcohol	CH ₃ OH	35.9 cm
Hydrogen Cyanide	HCN	3.4 mm
Cyanoacetylene	HC ₃ N	3.3 cm
Formic acid	HCOOH	18.3 cm
Silicon monoxide	SiO	2.3, 3.4 mm
Carbon monosulfide	CS	2.0 mm
Formamide	NH ₂ CHO	6.5 cm
Carbonyl sulfide	OCS	2.5 mm
Methyl Cyanide	CH ₃ CN	2.7 mm
Isocyanic acid	HNCO	1.36 cm, 3.4 mm
Methylacetylene	CH ₃ CCHO	3.5 mm
Acetaldehyde	CH ₃ CHO	28.1 cm
Thioformaldehyde	H ₂ CS	9.5 cm
Methanimine	CH ₂ NH	5.8 cm
Hydrogen sulfide	H ₂ S	1.8 mm

^aNote: Over 50 molecules have now been identified in space and over 40 could be termed "organic." Furthermore, there is no reason to believe we have found all the different molecules that exist in space.

TABLE 12.1

The Relative Abundance of Other Elements in Emission Nebulae,^a

Helium	1,000 atoms
Nitrogen	1 or 2 atoms
Carbon	1 or 2 atoms
Oxygen	2 or 3 atoms
Neon	1 or 2 atoms
Sulfur	1 or 2 atoms

^aFor every 10,000 atoms of hydrogen.

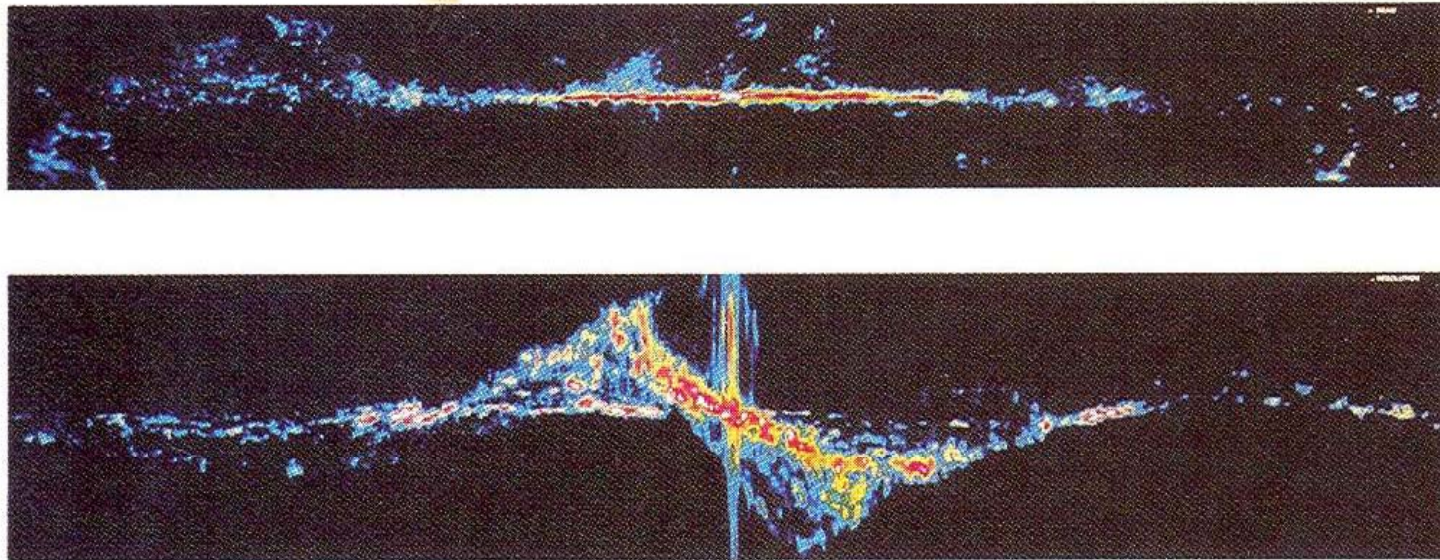
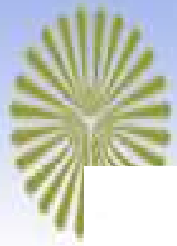
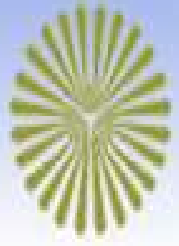

FIGURE 12.12

Molecules reveal their presence by emitting radio signals which identify, in this case, carbon monoxide. This record which was made by two radio telescopes separated by several thousand km. (a) shows a concentration along the plane of the Milky Way galaxy. (b) When the Doppler Effect of these clouds are plotted vertically, we see that they tend to flow outward from the center of the galaxy. (Courtesy of Thomas Dame, Center for Astrophysics)

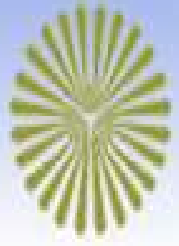

پایان

دانشگاه پیام نور

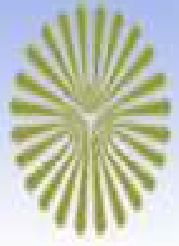

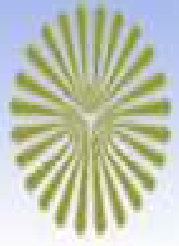
دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

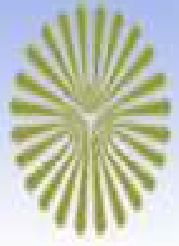

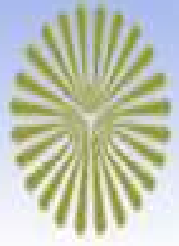

دانشگاه پیام نور

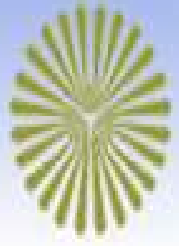

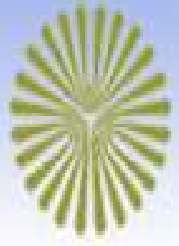

دانشگاه پیام نور

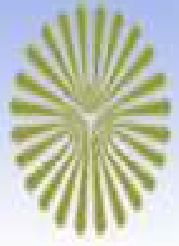

دانشگاه پیام نور

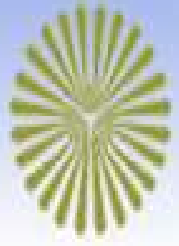

دانشگاه پیام نور

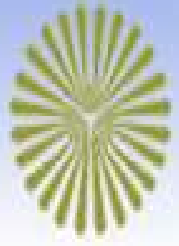

دانشگاه پیام نور

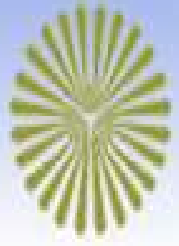

دانشگاه پیام نور

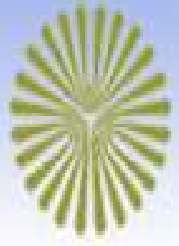
دانشگاه پیام نور

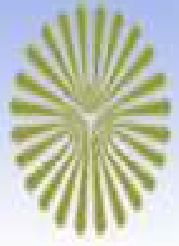

دانشگاه پیام نور

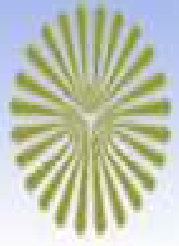

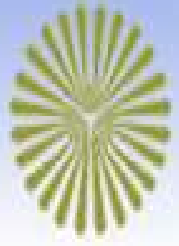
دانشگاه پیام نور

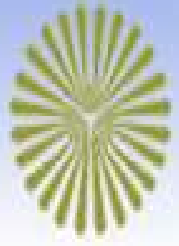
دانشگاه پیام نور

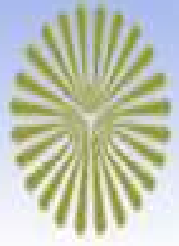
دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

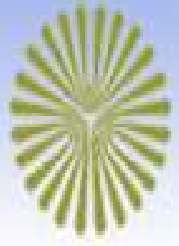

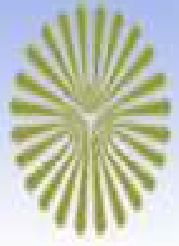

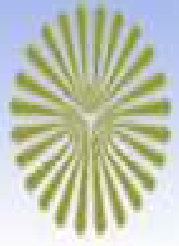

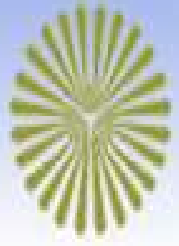
دانشگاه پیام نور

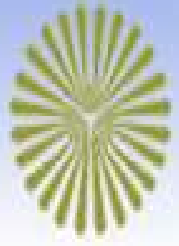
دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

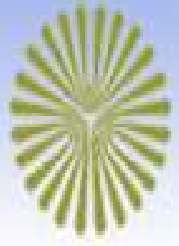

دانشگاه پیام نور

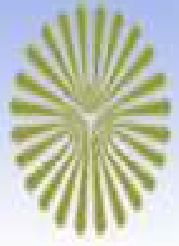

دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

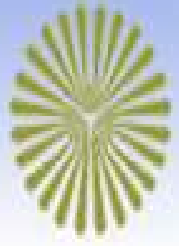

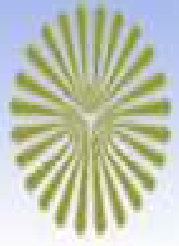

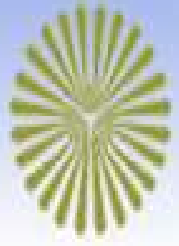
دانشگاه پیام نور

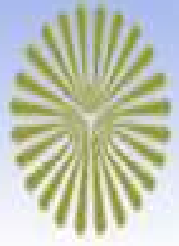

دانشگاه پیام نور

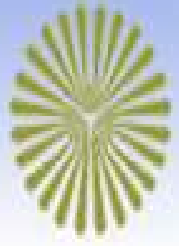
دانشگاه پیام نور

دانشگاه پیام نور

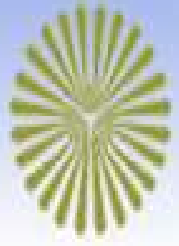

دانشگاه پیام نور

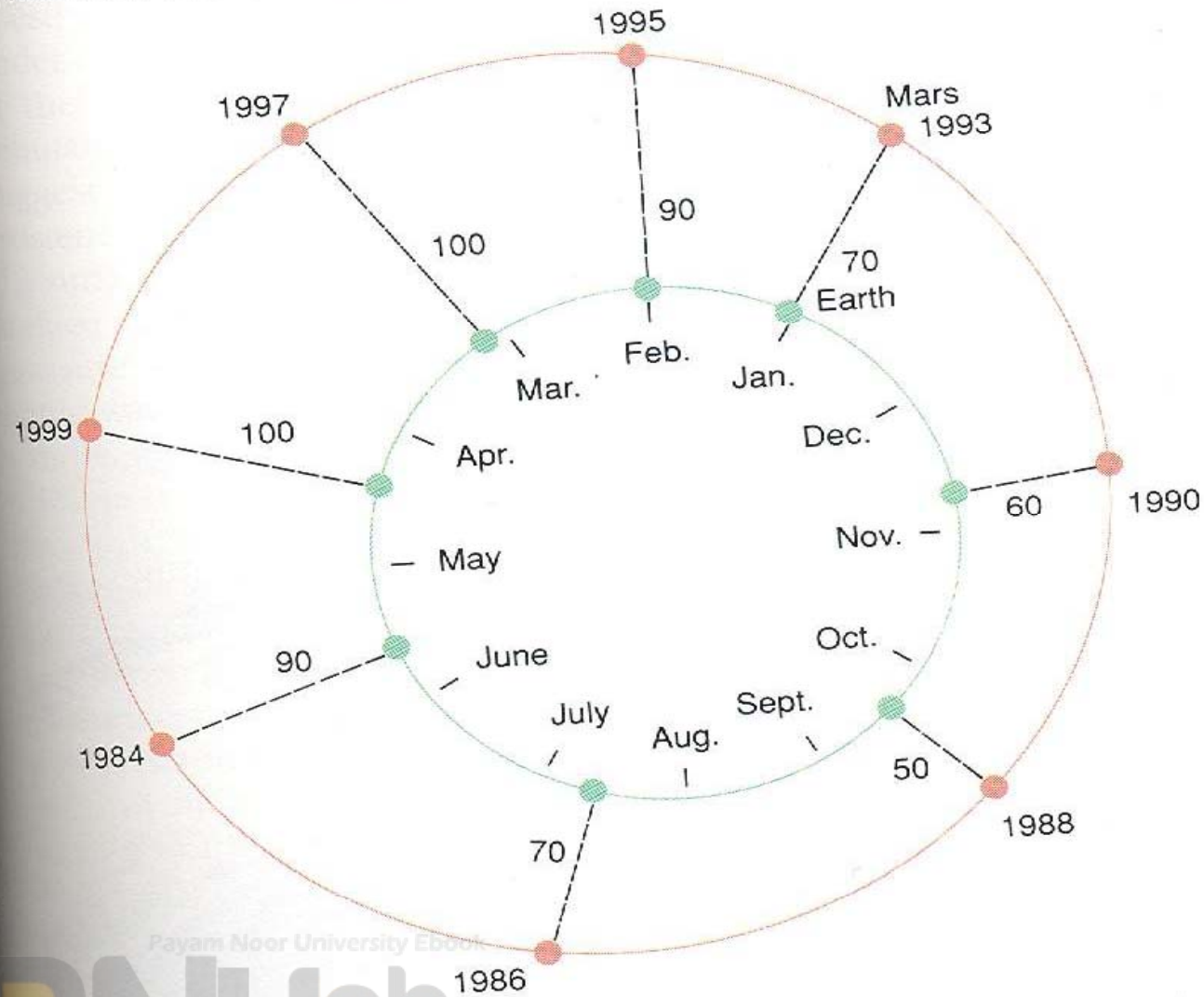

دانشگاه پیام نور

FIGURE 5.21 Mars-earth oppositions, with distance in millions of kilometers shown by numbers next to the dashed lines.

Payam Noor University Ebook

1. First man-made satellite to